

БЕЗМИТНА
ТОРГІВЛЯ
В УКРАЇНІ

ПРОЦЕС
СТАНОВЛЕННЯ
та РОЗВИТКУ

ВІННІК

Станіслав Федорович,

1937 р. народження, українець, має вищу освіту, 34 роки працював у системі правоохоронних органів України, протягом трьох років очолював Управління по боротьбі з контрабандою і порушеннями митних правил Державного митного комітету України.

З 1995 р. — заступник генерального директора, президент українсько-швейцарського спільного підприємства “Вайтнауер-Україна Лтд”, яке входить до Асоціації безмитної торгівлі України.

РАШДОРФ

Зігхард Хельмут,

1949 р. народження, громадянин Федеративної Республіки Німеччини, закінчив Військово-політичну академію Міністерства оборони СРСР, аспірант

Національного аграрного університету України (заочна форма). В системі безмитної торгівлі в Україні працює з 1992 р. — генеральний директор українсько-швейцарського спільного підприємства “Вайтнауер-Україна Лтд”, якому належать вісім магазинів безмитної торгівлі.

БЕЗМИТНА ТОРГІВЛЯ В УКРАЇНІ

ПРОЦЕС
СТАНОВЛЕННЯ
та РОЗВИТКУ

Упорядники С.Ф. Віннік, З.Х. Рашдорф

Київ
"Знання"
2004

УДК 339.543.027.2 (094)

ББК 65.9(4УКР)843-18

Б39

Упорядники — С.Ф. Віннік, З.Х. Рашдорф — керівники українсько-швейцарського спільного підприємства, засновником якого є відома у світі компанія “Вайтнауер-Холдінг АГ” з багаторічним досвідом роботи в різних країнах, досвідчені фахівці у галузі безмитної торгівлі в Україні

Видання здійснене за фінансової підтримки українсько-швейцарського спільного підприємства “Вайтнауер-Україна Лтд”

Рекомендовано до друку Вченою радою Науково-навчального інституту бізнесу Національного аграрного університету України (протокол № 5 від 11 грудня 2003 р.)

Рецензенти:

В.А. Кадієвський — доктор економічних наук, професор (Державна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ);

А.О. Заїнчковський — доктор економічних наук, професор (Національний університет харчових технологій, м. Київ)

Відповідальний за випуск — В.С. Дзьобак, кандидат історичних наук

Безмитна торгівля в Україні: процес становлення та розвитку / Упоряд.: С.Ф. Віннік, З.Х. Рашдорф. — К.: Знання, 2004. — 344 с.

ISBN 966-8148-32-0

Це перше видання в Україні, в якому на документальній основі розкривається процес становлення і розвитку безмитної торгівлі в Україні. Систематизовано в хронологічному порядку наводяться закони України, постанови й розпорядження Кабінету Міністрів, нормативні акти Державної митної служби, Державного комітету у справах охорони державного кордону України, найважливіші ухвали судових органів та коментарі фахівців з питань безмитної торгівлі в пунктах автомобільного, повітряного, морського та залізничного пропуску через державний кордон України.

Розраховано на викладачів та студентів економічних факультетів Академії митної служби України та Академії прикордонних військ України, інших вищих навчальних закладів, керівників та спеціалістів підприємств, які працюють у сфері безмитної торгівлі.

УДК 339.543.027.2(094)

ББК 65.9(4УКР)843-18

ISBN 966-8148-32-0

© С.Ф. Віннік, З.Х. Рашдорф,

упорядкування, 2004

© Видавництво “Знання”, 2004

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

66 65 0 4

ЗМІСТ

Передмова	13
Наказ Державного митного комітету України “Про затвердження “Положення про порядок відкриття та діяльності магазинів безмитної торгівлі на території України” від 4 вересня 1992 року № 174	21
Роз’яснення Державного митного комітету України до “Положення про порядок відкриття та діяльності магазинів безмитної торгівлі на території України”	31
Лист Державного митного комітету України “Щодо торгівлі в спеціальних митних зонах на вільно конвертовану валюту” від 11 червня 1993 року № 05/654	34
Письмо Госстандарта Украины “О сертификации продукции” от 15 марта 1996 года № 17-08/465	35
Наказ Державного митного комітету України “Про припинення дії наказів Держмиткому № 170 від 3 вересня 1992 року, № 173 від 4 вересня 1992 року, № 174 від 4 вересня 1992 року” від 5 січня 1996 року № 4	37
Закон України “Про податок на додану вартість” від 3 квітня 1997 року № 168/97-ВР у редакції	

від 1 січня 2004 року (витяг)	39
Указ Президента України “Про деякі зміни в оподаткуванні” від 7 серпня 1998 року № 857/98 у редакції від 27 червня 1999 року (витяг)	48
Наказ Державної митної служби України “Про затвердження Тимчасового положення про порядок відкриття, функціонування та контролю за діяльністю магазинів безмитної торгівлі” від 18 липня 1997 року № 336	50
Лист Державної митної служби України “Щодо здійснення перереєстрації магазинів безмитної торгівлі в 1997 році” від 22 грудня 1997 року № 11/6-12197	72
Спільний лист Державного комітету у справах охорони державного кордону України (№ 1/10601) та Державної митної служби України (№ 11/1-12554) “Щодо виконання спільного наказу Державного комітету у справах охорони державного кордону України та Державної митної служби України від 21 травня 1997 року № 203/220” від 31 грудня 1997 року	74
Лист Державної митної служби України “Про звільнення від оподаткування ПДВ при ввезенні товарів на територію магазинів безмитної торгівлі” від 17 листопада 1997 року № 11/1-10898	76
Лист Державної митної служби України “Стосовно митного оформлення товарів, що надходять по імпорту до магазинів безмитної торгівлі” від 21 липня 1997 року № 11/1-6798	77
Лист Державної митної служби України “Стосовно митного оформлення товарів, що надходять по імпорту до магазинів безмитної торгівлі” від 6 червня 1997 року № 11/1-5189	78
Витяг з протоколу засідання Комітету з питань фінансів і банківської діяльності Верховної Ради України 21 жовтня 1997 року “Відносно запиту щодо порядку оподаткування операцій з ввезення, вивезення та продажу товарів магазинами безподаткової торгівлі” від 24 жовтня 1997 року № 06-10/782	80

Лист Державної митної служби України “Щодо призупинення дії деяких нормативних актів Держмитслужби України” від 9 лютого 1998 року № 19/1-1501-ЕП	88
Лист Державної митної служби України “Про діяльність безмитних магазинів” від 7 серпня 1998 року № 10/1-1797-ЕП з Постановою Кабінету Міністрів України “Про Порядок продажу товарів безмитними магазинами” від 30 червня 1998 року № 984	89
Лист СП “Вайтнауер-Україна Лтд” до Прем’єр-міністра України В. Пустовойтенка “Про збільшення терміну збереження товарів в магазинах безмитної торгівлі” від 27 жовтня 1998 року № 1128	108
Постанова Кабінету Міністрів України “Про внесення змін і доповнень до деяких постанов Кабінету Міністрів України” від 15 березня 1999 року № 369	110
Наказ Державної митної служби України “Про затвердження Порядку ведення обліку та звітності під час надходження товарів і продажу їх безмитними магазинами, та ліквідації безмитних магазинів” від 1 жовтня 1998 року № 614	112
Лист Генеральної прокуратури України до СП “Вайтнауер-Україна Лтд” “Про надання документів” від 31 серпня 2000 року № 07/1-166	122
Письмо СП “Вайтнауэр-Украина Лтд” в Генеральную прокуратуру Украины от 5 сентября 2000 года Ответ на запрос относительно СП	124
Лист Державного комітету у справах охорони державного кордону України “Про припинення роботи в пунктах пропуску” від 15 вересня 2000 року № 7/878	130
Лист Окремого контрольно-пропускового пункту “Київ” Прикордонних військ України “Про припинення діяльності в пунктах пропуску “Бориспіль” та “Київ (Жуляни)” від 22 вересня 2000 року № 7/1354	132
Лист-звернення Державного міжнародного аеропорту Бориспіль “Щодо бачення подальшої діяльності у зв’язку з введенням в дію постанови Кабінету Міністрів України № 1203” від 27 вересня 2000 року № 2.4-301	133

Лист-відповідь СП “Вайтнауер-Україна Лтд” на лист Державного міжнародного аеропорту Бориспіль від 29 вересня 2000 року № 1449	135
Пропозиції ТОВ “Київріанта” до спільного листа в Міністерство транспорту України	138
Лист ТОВ “Київріанта” у депутатську групу “Солідарність” Верховної Ради України від 3 жовтня 2000 року № 03-10/ВР	140
Лист СП “Вайтнауер-Україна Лтд” у депутатську групу “Солідарність” Верховної Ради України від 9 жовтня 2000 року № 1504	142
Лист Держкомкордону України “Про рішення спільного засідання робочої групи Держкомкордону та Держмитслужби” від 28 жовтня 2000 року № 7/10213	146
Лист Державної митної служби України до Прем’єр-міністра України В. Пустовойтенка “Про діяльність магазинів безмитної торгівлі на території України” від 1 липня 1999 року № 11/1-6942	147
Проект постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.98 № 984”	150
Лист Державної митної служби України “Про погоджений проект постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами” від 15 листопада 1999 року № 11/1-11880	152
Лист Міністерства фінансів України до Держмитслужби України “До питання діяльності магазинів безмитної торгівлі на території України” від 26 серпня 1999 року № 06-109/11-8176	155
Зауваження Міністерства юстиції України до проекту постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.98 № 984” ...	157

Зауваження Міністерства економіки України до проекту постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.98 № 984”	159
Зауваження Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України до проекту постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.98 № 984”	161
Лист Держмитслужби України Прем'єр-міністру України В. Ющенку “Про діяльність безмитних магазинів в Україні”	163
Лист Делегації Європейської Комісії в Україні до Президента Асоціації безмитної торгівлі України пана В. Сая від 12 червня 2001 року	167
Висновок експертизи Міністерства юстиції України до проекту постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами”	171
Юридичний висновок Управління аналізу та проблем розвитку законодавства Міністерства юстиції України до проекту постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами” від 17 травня 2001 року	173
Лист Посла Швейцарії Ж.-Ф. Каммера до Прем'єр-міністра України В. Ющенка від 13 лютого 2001 року	176
Лист Посла Швейцарії Ж.-Ф. Каммера до заступника міністра економіки України А. Гончарука.....	178
Лист “Вайтнауер-Україна Лтд” до Радника Посольства Швейцарії в Україні пана С. Шпека	179
Лист Державної митної служби України до Надзвичайного і Повноважного Посла Швейцарської Конфедерації в Україні Ж.-Ф. Каммера від 15 березня 2001 року	183
Інформація про магазини безмитної торгівлі, що працюють на автопереходах через кордони України (січень 2001 року).....	186

Звернення членів Асоціації безмитної торгівлі України до Прем'єр-міністра України В. Ющенка від 20 січня 2001 року	190
Звернення генерального директора СП “Д’юті фрі Трей-дінг” Є. Томенчука до Першого заступника Голови Верховної Ради України В. Медведчука	196
Висновок робочої групи експертів Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України з питань аналізу можливих наслідків дії постанови Уряду “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами” від 14 липня 2001 року	203
Постанова Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами” від 29 червня 2001 року № 742	212
Лист народних депутатів України від 5 липня 2001 року № 1/19 до Прем'єр-міністра України А. Кінаха щодо наслідків введення в дію постанови Кабінету Міністрів України № 742	214
Спільний наказ Державної митної служби України та Державного комітету у справах охорони державного кордону України “На виконання протокольного рішення наради у Віце-прем'єр-міністра В. Рогового від 1 серпня 2001 року” від 7 серпня 2001 року № 542/483	217
Звіт про результати комісійної перевірки безмитного магазину в пункті пропуску “Кучурган” (серпень 2001 року)	219
Лист Державної митної служби України до Верховної Ради України “Про звернення народних депутатів стосовно безмитних магазинів” від 20 серпня 2001 року № 11/2-09-6566	222
Із книги І.І. Баранчика “Чим жива людина” (Ужгород: Патент, 2002)	224
Лист народного депутата України І. Баранчика до Прем'єр-міністра України А. Кінаха щодо наслідків введення в дію постанови Кабінету Міністрів України ...	229

Позовна заява СП “Д’юті фрі Трейдінг” до Господарського суду м. Києва “Про відшкодування збитків” від 20 листопада 2001 року № 1165	232
Постанова Вищого арбітражного суду України від 30 березня 2001 року № 02-7/1-98/803	236
Наказ Державної митної служби України та Державного комітету у справах охорони державного кордону України “Про анулювання дозволів на право відкриття безмитних магазинів, розташованих у пунктах пропуску через державний кордон для автомобільного та залізничного сполучення” від 21 серпня 2002 року № 458/482	239
Митний кодекс України від 11 липня 2002 року № 92-IV (витяг)	241
Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку відкриття і ліквідації магазинів безмитної торгівлі та Правила продажу товарів магазинами безмитної торгівлі” від 17 липня 2003 року № 1089.	247
Наказ Державної митної служби України “Про затвердження форми звіту про рух товарів у магазині безмитної торгівлі” від 31 липня 2003 року № 512	262
Лист Державної митної служби України “Про проект Закону України” з додатками від 18 вересня 2003 року № 11/1-09-13590	265
Рішення Господарського суду Львівської області від 17—20 жовтня 2003 р. по справі № 2/689-14/294 “Про визнання недійсним талона відмови у пропуску на митну територію України чи митному оформленні товарів та інших предметів № 20700/3/200210 від 5 серпня 2003 року	274
Наказ Господарського суду Львівської області “Про примусове виконання рішення” від 24 листопада 2003 року № 1/503-5/130	282
Рішення Господарського суду Львівської області “Про визнання недійсним документів на право користування землею” від 4—14 листопада 2003 року по справі № 1/503-5/130	283

Рішення Господарського суду Львівської області “Про усунення перешкод в користуванні магазинами” від 3—10 липня 2003 року по справі № 1/233-26/92	290
Рішення Господарського суду м. Києва “Про визнання недійсним акта” від 15 травня 2003 року по справі № 32/264	300
Лист СП “Вайтнауер-Україна Лтд” до Голови Державної митної служби України М. Каленського від 16 грудня 2002 року № 1293	315
Лист-відповідь Державної митної служби України “Щодо відновлення роботи магазинів безмитної торгівлі в пунктах пропуску для автомобільного сполучення” від 13 січня 2003 року № 11/4-09-402	317
Спільний лист Державної митної служби України (№ 11/1-09-13272) та Державного комітету у справах охорони державного кордону України начальника регіональних митниць Державної митної служби України та Командувачам військ напрямів, начальникам прикордонних загонів, ОКПП Прикордонних військ (№ 7/3/17909) “Про продовження діяльності підприємств, що здійснюють митно-брокерську діяльність у пунктах пропуску через державний кордон” від 29 грудня 2002 року	319
Лист СП “Вайтнауер-Україна Лтд” до Голови Державного комітету у справах охорони державного кордону України від 16 грудня 2002 року № 1294	321
Лист-відповідь Державного комітету у справах охорони державного кордону України СП “Вайтнауер-Україна Лтд” від 3 січня 2003 року № 7/3-85	323
Постанова Київського апеляційного господарського суду від 24 червня 2003 року по справі № 32/264	325
Ухвала Верховного суду України від 27 листопада 2003 року по касаційній скарзі Кабінету Міністрів України на ухвалу Вищого господарського суду України від 10 вересня 2003 року	342

ПЕРЕДМОВА

Ця книга є першою спробою авторів упорядкувати основні документи та матеріали з питань становлення в Україні такого специфічного виду підприємницької діяльності, як безмитна торгівля. Зібрані документи та матеріали наводяться в хронологічному порядку і дають змогу не тільки ознайомитися з історією розвитку законодавчої бази з питань безмитної торгівлі в Україні як незалежній і самостійній державі, але й з обставинами та умовами, в яких створювалися, діяли і продовжують працювати магазини безмитної торгівлі.

При цьому слід зазначити, що адміністративна реформа в державі — це надзвичайно складний, часом суперечливий процес пошуку оптимальних рішень. Він не завжди характеризується виваженістю рішень, їх продуманістю, врахуванням світового досвіду, навіть досвіду найближчих сусідів.

Розвиток і зміцнення держави неможливі без створення сприятливих умов для діяльності суб'єктів господарювання. Це — аксіома. Але з різних причин нерідко держава і підприємництво перебувають у нерівноправних відносинах, зарубіжний позитивний досвід ігнорується, комплекс проблем взаємодії влади і бізнесу будується без урахування політичних, економічних

та соціальних наслідків втручання держави у справи підприємництва.

Зазначене повністю стосується й безмитної торгівлі в Україні.

Той, хто неодноразово перетинав кордони нашої держави, звертав увагу на специфічні магазини “Д’юті фрі шоп”. Багато громадян України та іноземців користувалися послугами цих магазинів.

Особливістю магазинів “Д’юті фрі” є те, що вони розміщуються на митному кордоні України в зонах прикордонно-митного контролю пунктів пропуску через державний кордон, а товар у них перебуває під митним контролем без справляння мита та інших податків (крім митного збору), з продажем тільки фізичним особам, які від’їжджають за кордон, тобто фактично застосовується спрощений режим оформлення експортної операції для фізичних осіб.

Практично у всіх країнах світу вже тривалий час у пунктах пропуску на кордоні функціонують безмитні магазини.

У більшості країн діють також системи повернення податків на товари, які придбані на території країни і вивозяться фізичними особами за кордон, так звані “TAX FREE” (з 1 січня 2000 р. система “TAX FREE” запроваджена в Польщі, фірма Global Refund Poland відкрила більше тридцяти пунктів з відшкодування податків, у тому числі на кордонах з країнами Європейського Співтовариства).

Наявність безмитних магазинів — не тільки демонстрація високої якості обслуговування громадян безпосередньо на кордоні, а й престиж, ознака високого рівня цивілізованості країни. Їх відсутність завдає економічну і політичну шкоду державі, погіршує її імідж у світі.

Сьогодні в Україні діють близько п’ятдесяти безмитних магазинів. Вони розташовані в аеропортах, морських та річкових портах, автомобільних та залізничних пунктах пропуску через державний кордон. Як і більшість підприємницьких структур, безмитні магазини в Україні пройшли складний шлях від створення до утвердження їх як виду підприємницької діяльності на ринку торговельних послуг.

Першим нормативним актом, який відкрив дорогу до створення та розвитку магазинів безмитної торгівлі, став наказ Державного митного комітету України від 4 вересня 1992 р. № 174. Слід зазначити, що цей наказ, як і більшість у той період, не мав законодавчої основи, був прийнятий за рекомендацією та під тиском іноземних країн і за бажання Державного митного комітету України не відставати від світової практики у сфері надання звичних послуг іноземцям і українським громадянам, що від'їжджають за межі України.

На основі цього наказу було створено і почали функціонувати чимало магазинів безмитної торгівлі в Україні.

5 січня 1996 р. Державний митний комітет, посилаючись на вимоги Генеральної прокуратури України, наказом № 4 призупинив дію наказу № 174 від 4 вересня 1992 р. в частині реєстрації магазинів безмитної торгівлі та видачі ліцензій на цю діяльність. З 10 січня 1996 р. було призупинено приймання заяв та документів на одержання дозволу на право відкриття та експлуатацію магазинів безмитної торгівлі.

Тільки в 1997 р. наказом Державної митної служби України від 18 липня № 336 було скасовано старий наказ і затверджено нове положення про порядок відкриття, функціонування та контролю за діяльністю магазинів безмитної торгівлі. Прийняттю цього наказу також передувало чимало дискусій, оскільки були й такі фахівці, які вважали незаконним створення безмитних магазинів і вимагали їх закриття. Переміг здоровий глузд. По-перше, це завдало б значної шкоди іміджу нашої держави за кордоном. По-друге, чимало обласних організацій виступили на захист функціонування цих магазинів, які постійно поповнювали податками місцеві бюджети.

Отже, наказ Державної митної служби від 18 липня 1997 р. № 336 також з'явився на світ значною мірою як розумний компроміс між вимогами життя і ще не сформованою законодавчою базою країни. Дозволивши функціонування діючих безмитних магазинів, Держмитслужба все-таки наклала заборону на відкриття нових таких магазинів.

Лише у жовтні 1997 р., після набрання чинності Законом України “Про податок на додану вартість”, вперше у нашому законодавстві з'явилося визначення терміна “безмитний мага-

---

зин”, його призначення та порядок оподаткування ПДВ товарів, які до нього ввозяться. На підставі цієї норми Закону Кабінет Міністрів прийняв 30 червня 1998 р. постанову № 984, якою було затверджено Порядок продажу товарів безмитними магазинами.

Проте, як виявилось, цього було далеко не досить для нормального функціонування безмитних магазинів, оскільки Законом України “Про податок на додану вартість” було надано пільги цим магазинам лише у сплаті ПДВ за товари, ввезені з-за кордону. Проблема справляння акцизних зборів та ввізного мита залишалася невирішеною. І тільки Указом Президента України від 7 серпня 1998 р. № 857 цю проблему було вирішено.

У подальшому Кабінет Міністрів України постановою від 15 березня 1999 р. № 369 вніс зміни і доповнення до постанови від 30 червня 1998 р. № 984, які остаточно зафіксували процедуру відкриття, функціонування і контролю за діяльністю безмитних магазинів.

Йдеться, зокрема, про те, що було дозволено відкривати у безмитних магазинах не лише звичайні торговельні зали, а й бари та пункти громадського харчування.

Крім того, на відміну від попередньої норми щодо шести-місячного зберігання під митним контролем товарів, у безмитних магазинах дозволяється їх зберігання протягом трьох років, крім товарів з обмеженим строком зберігання.

Безмитним магазинам також дозволено продавати товари на бортах повітряних суден міжнародного класу в порядку, який визначається Державною митною службою.

Але, як виявилось, в історії становлення безмитної торгівлі в Україні ще рано ставити крапку. Починаючи з липня 1999 р. Державна митна служба України, посилаючись на рекомендації сорокап’ятирічної давності Всесвітньої митної організації постійно здійснювала спроби, спрямовані спочатку на закриття магазинів безмитної торгівлі в Україні, а потім на закриття таких магазинів на автомобільних і залізничних міжнародних переходах, мотивуючи це тим, що, нібито, діяльність безмитних магазинів перешкоджає інтеграції України в Європейський Союз.

В Європі справді частково реорганізовані магазини безмитної торгівлі, але лише там, де введено єдиний митний простір і

немає митних тарифів. Якщо ж ви перетинаєте на автомобілі кордон між Швейцарією та Італією (пункт пропуску “Саумнау”), Угорщиною та Австрією (перехід “Хедьешголом”), в десятках інших пунктів переходу кордонів у Європі — ці магазини відкриті для вас.

Найбільші магазини “Д’юті фрі” розташовані на автострадах між США (штат Техас) і Мексикою, США і Канадою.

Оскільки товарні потоки магазинів “Д’юті фрі” спрямовані тільки на експорт, вони не можуть негативно впливати на внутрішній ринок. Навпаки, їх діяльність стимулює власного виробника. Так, у безмитних магазинах України вже реалізується близько 30 % товарів, вироблених в Україні.

Варто зауважити, що після відкриття митних кордонів Європа більше п’яти років готувалась до закриття “Д’юті фрі”. Протягом цього часу парламентарі й державні діячі всебічно обговорювали шляхи вирішення цього питання з урахуванням можливих наслідків. У результаті з 1 липня 1999 р. всередині країн Європейського Співтовариства (читай митної спільноти) магазини безмитної торгівлі лише змінили режим роботи.

Спостерігається активізація будівництва магазинів безмитної торгівлі в Білорусі та Росії в тих пунктах переходу кордону з Україною, де працюють “Д’юті фрі” українських фірм.

Слід зазначити, що в процесі формування ринкових відносин в Україні в багатьох випадках не було однозначного підходу у визначенні ключових понять з питань бізнесу. Саме так трапилося, наприклад, із визначенням, чи вважається імпортом ввезення з-за меж митного кордону на митну територію України товарів для безмитних магазинів. Як видно з документів, що додаються, питання вирішувалося в судовому порядку та на рівні Верховної Ради України.

На той час за закриття безмитних магазинів виступав також Державний комітет у справах охорони державного кордону України. Починаючи з вересня 2000 р. з посиланням на постанову Кабінету Міністрів України від 3 серпня 2000 р. № 1203, Держкомкордон пропонував до 1 листопада 2000 р. припинити діяльність безмитних магазинів у пунктах пропуску через державний кордон. Завдяки допомозі групи народних депутатів Верховної Ради України та активному захисту своїх позицій власниками безмитних магазинів цього вдалося уникнути.

Незважаючи на конкуренцію на ринку безмитної торгівлі в Україні, для представлення та координації спільних інтересів з органами державної та місцевої влади, сприяння та участі в розробці і формуванні законодавчої та інформаційної бази щодо діяльності підприємств безмитної торгівлі, 5 жовтня 2000 р. створена Асоціація безмитної торгівлі України, яка активно діє і сьогодні.

Однак 29 червня 2001 р. Кабінет Міністрів України прийняв постанову № 742, згідно з якою починаючи з 1 жовтня 2001 р. припинялась діяльність безмитних магазинів, розташованих у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення. Таким чином, змінювалася редакція пункту 1 Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 червня 1998 р. № 984.

Група депутатів Верховної Ради України, вважаючи незаконною постанову Кабінету Міністрів № 742, починаючи з липня 2001 р. неодноразово направляла письмові колективні звернення на адресу Прем'єр-міністра України А.К. Кінаха з проханням скасувати цю постанову. Але незважаючи на змістовну аргументацію прохання, негативні наслідки економічного, соціального і політичного характеру постанови, Кабінет Міністрів залишив депутатські звернення без позитивного реагування.

У липні 2002 р. Верховна Рада України прийняла новий Митний кодекс України, згідно з яким “Магазин безмитної торгівлі — митний режим, відповідно до якого товари, а також супутні товари роботи, не призначені для споживання на митній території України, знаходяться та реалізуються під митним контролем у пунктах пропуску на митному кордоні України, відкритих для міжнародного сполучення, інших зонах митного контролю, визначених митними органами України, без справляння мита, податків, установлених на експорт та імпорт таких товарів, та без застосування заходів нетарифного регулювання” (Стаття 225. Поняття митного режиму магазину безмитної торгівлі).

Таким чином, новий кодекс скасував постанову Кабінету Міністрів України № 742, але набрав чинності з 1 січня 2003 р.

З різних причин Митний Кодекс набрав чинності тільки з 1 січня 2004 р.

Ще до набрання чинності новим Митним кодексом 16 жовтня 2003 р. Верховна Рада отримала від Кабінету Міністрів як суб'єкта законодавчої ініціативи проект закону України про внесення змін до статті 225 Митного кодексу такого змісту:

“1. Внести зміни до статті 225 Митного кодексу України, виклавши її в такій редакції:

“Стаття 225. Поняття митного режиму магазину безмитної торгівлі

Магазин безмитної торгівлі — митний режим, відповідно до якого товари, не призначені для споживання на митній території України, знаходяться та реалізуються під митним контролем у пунктах пропуску на митному кордоні України, відкритих для морського та повітряного міжнародного сполучення, без справляння мита, податків, установлених на експорт та імпорт таких товарів, і без застосування заходів нетарифного регулювання”.

Таким чином, “реанімувалась” постанова Кабінету Міністрів № 742.

Однак, керуючись прийнятим Верховною Радою України Митним кодексом, на основі статті 225 Кабінет Міністрів України прийняв постанову від 17 липня 2003 р. № 1089 за підписом Прем'єр-міністра України В.Ф. Януковича про затвердження Порядку відкриття і ліквідації магазинів безмитної торгівлі та Правил продажу товарів магазинами безмитної торгівлі. Ця Постанова набрала чинності з 1 січня 2004 р.

Минуло два місяці, і Державна митна служба, ігноруючи зазначену постанову, подала на розгляд Кабінету Міністрів України проект Закону України “Про внесення зміни до статті 225 Митного кодексу України”. Ні в пояснювальній записці, ні в інших документах з питань нормативно-правової бази у цій сфері правового регулювання немає посилання на постанову № 1089.

У висновку Міністерства юстиції України від 12 вересня 2003 р. за результатами правової експертизи зазначеного проекту Закону є посилання на рекомендації Ради митного співтовариства від 1950 та 1960 рр., тобто на рекомендації п'ятдесятирічної давності, а рекомендації протилежного змісту Європейського Союзу (Делегація Європейської Комісії в Україні) від 12 червня 2001 р. при цьому ігнорувалися і замовчувалися.

У цей самий час Господарський суд м. Києва 15 травня 2003 р. визнав повністю недійсною постанову Кабінету Міністрів України від 29 червня 2001 р. № 742 з моменту її видання.

Київський апеляційний господарський суд постановою від 24 червня 2003 р. та Вищий господарський суд України ухвалою від 10 вересня 2003 р. залишили без зміни рішення Господарського суду м. Києва від 15 травня 2003 р.

27 листопада 2003 р. колегія суддів Верховного Суду України відмовила у порушенні провадження з перегляду в касаційному порядку ухвали Вищого господарського суду України від 10 вересня 2003 р. Ця ухвала остаточно і оскарженню не підлягає.

Таким чином, постанова Кабінету Міністрів України не діє з 15 травня 2003 р. і є недійсною з моменту її видання 29 червня 2001 р.

Сьогодні в Україні працюють декілька фірм в режимі “Д’юті фрі”. Створено більше як 1000 робочих місць. Стимулюючи експорт, покращуючи сервісне обслуговування громадян, які виїжджають за кордон України, фірми “Д’юті фрі” перераховують державі у вигляді податків та інших відрахувань більше 15 000 000 гривень щорічно.

На нашу думку, назріла необхідність розробити в Україні спеціальну програму розвитку і підтримки безмитної торгівлі як спеціального режиму експорту. Інфраструктура “Д’юті фрі” буде тільки сприяти інтеграції України в Європейську Співдружність.

Сподіваємося, що набрання чинності новим Митним кодексом України стане новим кроком у напрямі цивілізованого регулювання діяльності безмитних магазинів.

Упорядники книги дякують працівникам СП “Вайтнауер-Україна Лтд” Н.Я. Юричко, О.Г. Пономаренко, О.В. Кадієвській за допомогу в підготовці матеріалів книги до публікації.

м. Київ, квітень 2004 р.

*Станіслав Віннік,
Зігхард Рашдорф*

НАКАЗ

від 4 вересня 1992 року № 174

ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ “ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОРЯДОК ВІДКРИТТЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ МАГАЗИНІВ БЕЗМИТ- НОЇ ТОРГІВЛІ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ” *

Наказ втратив чинність (згідно з наказом Державної митної служби України від 18 липня 1997 року № 336).

Додатково див. лист Державного митного комітету України від 10 серпня 1994 року № 11/2-8022.

Із змінами і доповненнями, внесеними наказом Державного митного комітету України від 6 квітня 1995 року № 142.

Дію наказу призупинено в частині реєстрації митних брокерів, власників митних ліцензійних складів та магазинів безмитної торгівлі та видачі ліцензій на вказану діяльність

---

* Наказ Державного митного комітету України “Про затвердження “Положення про порядок відкриття та діяльності магазинів безмитної торгівлі на території України” від 4 вересня 1992 року № 174

(згідно з наказом Державного митного комітету України від 5 січня 1996 року № 4).

Дію наказу відновлено в частині реєстрації та видачі ліцензій на відкриття митних ліцензійних складів та на здійснення митної брокерської діяльності (згідно з наказом Державного митного комітету України від 11 червня 1996 року № 254).

У зв'язку з необхідністю врегулювання питань діяльності магазинів безмитної торгівлі на території України **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити “Положення про порядок відкриття та діяльності магазинів безмитної торгівлі на території України” (додається).

2. Начальникам митниць інформувати суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, розташованих в зоні діяльності митниць, про встановлений цим положенням порядок відкриття та діяльності магазинів безмитної торгівлі.

Голова Комітету,

Дійсний державний радник митної служби

О. КОВАЛЬ

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОРЯДОК ВІДКРИТТЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ МАГАЗИНІВ БЕЗМИТНОЇ ТОРГІВЛІ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Митний режим магазину безмитної торгівлі визначається правом здійснення роздрібною торгівлю товаром під митним контролем без справляння мита та прирівняних до нього податків, за виключенням митних зборів за митне оформлення товарів та за надання послуг в галузі митної справи.

1.2. Магазины безмитної торгівлі становлять митну територію України, на якій діє законодавство України, Митний кодекс України, правила та нормативні акти ДМК України, а також нормативні акти інших відомств, що регулюють вимоги до товарів та інших предметів, які ввозяться в Україну та вивозяться з України (відповідно до стандартів, санітарних, фітосанітарних, ветеринарних та інших норм, що діють на території України).

1.3. Діяльність магазинів безмитної торгівлі допускається виключно в місцях, визначених митним органом України в зоні митного контролю.

1.4. Відкриття магазину безмитної торгівлі допускається тільки після отримання ліцензії ДМК України (Додаток 1).

1.5. За видачу ліцензії на право відкриття та діяльності магазину безмитної торгівлі і за допущення підприємства до декларування шляхом видачі свідоцтва про визнання його як де-

---

кларанта справляється збір у розмірі 500 доларів США (еквівалент 500 доларів США).

1.6. Магазинами безмитної торгівлі можуть користуватися всі іноземні та українські громадяни, які прямують через митний кордон України і знаходяться в пунктах пропуску, що становлять територію зон митного контролю.

2. ВІДКРИТТЯ МАГАЗИНУ БЕЗМИТНОЇ ТОРГІВЛІ

2.1. В якості магазину безмитної торгівлі може виступати закрите з усіх боків приміщення, призначене для зберігання і продажу товарів та інших предметів, що має обладнані засобами зв'язку службові приміщення, призначені для митних службовців, які здійснюють митний контроль у цьому магазині, та організоване таким чином, щоб порядок зберігання товарів та інших предметів у цьому магазині гарантував їх постійне перебування в режимі митного контролю.

2.2. Власником магазину безмитної торгівлі може бути будь-яке українське чи спільне підприємство, що є юридичною особою згідно з законодавством України, занесене в реєстр суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності й виконує вимоги цього положення.

2.3. Для одержання ліцензії на відкриття магазину власник магазину звертається з заявою в митний орган, в зоні діяльності якого він знаходиться, і до якої додається реєстраційна картка суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності, креслення приміщень з позначенням системи сигналізації та місць, які передбачається відвести під потреби митниці, приблизний перелік товарів до продажу в магазині. На момент подання заяви приміщення магазину має бути повністю обладнане і оснащене.

2.4. Митний орган, який отримав заяву на відкриття магазину безмитної торгівлі, розглядає її (заяву) протягом 15 днів. В разі прийняття негативного рішення, митний орган письмово повідомляє заявника про причини відмови.

2.5. У випадку прийняття митним органом рішення про доцільність відкриття магазину він направляє копію заяви з до-

---

датками та супровідним листом на адресу Державного митного комітету України, де викладаються пропонувані форми організації митного контролю в даному магазині та кількість службовців митної установи, які залучаються для роботи в цьому магазині.

2.6. Державний митний комітет України в 15-денний строк затверджує рішення митної установи, в разі виконання всіх вимог присвоює магазину кодовий номер, який проставляється в ліцензії на право відкриття магазину безмитної торгівлі. Оформлена та підписана заступником Голови ДМК України ліцензія направляється на адресу митного органу для подальшого вручення власнику складу.

2.7. Строк дії ліцензії — один рік. Після виповнення року власник магазину звертається до митного органу, що видав ліцензію, з письмовою заявою про її продовження.

До заяви (при необхідності) додається документ, що підтверджує перерахування належних сум на рахунки ДМК України. Ліцензія вважається продовженою після видачі митним органом письмового підтвердження, підписаного начальником митниці, або особою, яка його заміщує.

2.8. Власник магазину, який не оплатив митний збір без поважних причин на протязі 3 місяців чи неодноразово порушував встановлений порядок розрахунків, може бути позбавлений ліцензії на право відкриття магазину безмитної торгівлі.

2.9. Ліцензія на право відкриття магазину безмитної торгівлі не може бути передана іншій особі.

3. ТОВАРИ, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ПРОДАЖУ В МАГАЗИНАХ БЕЗМИТНОЇ ТОРГІВЛІ

3.1. Магазины безмитної торгівлі здійснюють роздрібний продаж товарів під митним режимом магазинів безмитної торгівлі виключно фізичним особам, які виїжджають за межі митної території України.

3.2. В магазинах безмитної торгівлі дозволяється зберігати і здійснювати роздрібну торгівлю всіма видами товарів за виключенням товарів, заборонених до ввезення в Україну чи вивезення з України (Додаток 2), а також товарів, на які встановлено державну монополію згідно зі ст. 20 Закону України “Про зовнішньоекономічну діяльність” (Додаток 4).

(Розділ 3 в редакції наказу Державного митного комітету України від 06.04.95 р. № 142).

4. ПЕРЕМІЩЕННЯ ТОВАРІВ ТА ІНШИХ ПРЕДМЕТІВ В МАГАЗИНИ БЕЗМИТНОЇ ТОРГІВЛІ

4.1. Товари та інші предмети, що надходять в магазини безмитної торгівлі, знаходяться під митним контролем:

— Імпортні товари та інші предмети — з моменту фактичного перетину митного кордону України.

— Товари та інші предмети, призначені для експорту з моменту надходження в магазини безмитної торгівлі.

4.2. При переміщенні товарів чи інших предметів у магазини безмитної торгівлі через митний кордон України заповнюється експортно-імпортна декларація, в графі 49 якої проставляється код магазину безмитної торгівлі, а в графі 44 в числі поданих документів має проставлятися номер ліцензії ДМК України на право відкриття та діяльності магазину безмитної торгівлі.

5. ПЕРЕВІРКА МАГАЗИНУ БЕЗМИТНОЇ ТОРГІВЛІ

5.1. Митний орган, в зоні діяльності якого знаходиться магазин безмитної торгівлі, може здійснювати перевірку діяльності даного магазину у вигляді:

— оперативної перевірки правильності ведення документації;

— оперативної перевірки відповідності вмісту магазину даним обліку;

— здійснення інвентаризації;

— перевірка відповідності оснащення магазину;

— перевірка забезпечення надійності знаходження в магазині товарів та інших предметів під митним контролем.

5.2. Виявлені в результаті перевірок недоліки, якщо діюче законодавство не передбачає відповідальність за їх допущення, підлягають усуненню силами власника магазину за його рахунок.

6. ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ РОЗРАХУНКІВ ВЛАСНИКІВ МАГАЗИНУ БЕЗМИТНОЇ ТОРГІВЛІ З МИТНИМ ОРГАНОМ

6.1. Власники магазинів безмитної торгівлі сплачують на депозитний рахунок митниці, в зоні діяльності якої вони знаходяться, збір за виклик працівника митниці для митного оформлення товарів чи інших предметів, що надходять в магазин безмитної торгівлі (за одну годину роботи одного працівника митниці):

— у робочий час — 5 доларів США (еквівалент 5 доларів США);

— у неробочий час — 10 доларів США (еквівалент 10 доларів США);

— у суботу, неділю та святкові дні — 10 доларів США (еквівалент 10 доларів США).

За відмову від замовлених послуг без завчасного попередження в письмовій формі — 5 доларів США (еквівалент 5 доларів США).

6.2. При оформленні експортно-імпоротної декларації власники магазинів сплачують збір за митне оформлення товарів та інших предметів, що надходять в магазин безмитної торгівлі, за ставками, передбаченими діючим законодавством України.

ДЕРЖАВНИЙ МИТНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

ЛІЦЕНЗІЯ № _____

НА ПРАВО ВІДКРИТТЯ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ МАГАЗИНУ БЕЗМИТНОЇ ТОРГІВЛІ

Ця ліцензія видана _____

що знаходиться за адресою _____

zareestrovano mu v MZZT Ukraini sub'ektom zovnishnyoecono-
michnoї діяльності _____ 19__ року
pid reestraciynim nomerom _____

na osnovi zvernennya _____
pidtrиманого _____ митницею, у зв'яз-
ку з тим, що Державний митний комітет України визнав мага-
зин безмитної торгівлі за адресою _____

таким, що відповідає вимогам, встановленим до _____

Zgidno z rishenniam DMK Ukraini vid _____ № _____
danomu magazynu bezmitnoї торгівлі присвоєно кодovий номер _____

Ця ліцензія дійсна протягом одного року з дати її видання й
може бути продовжена на підставі рішення _____
_____ митниці.

Заступник Голови ДМК України _____

м. Київ _____ 19__ року

СПИСОК ПРЕДМЕТІВ, ЗАБОРОНЕНИХ ДО ВВЕЗЕННЯ В УКРАЇНУ, ВИВЕЗЕННЯ З УКРАЇНИ ТА ТРАНЗИТУ ЧЕРЕЗ ТЕРИТОРІЮ УКРАЇНИ

І. ПРЕДМЕТИ, ЗАБОРОНЕНІ ДО ВВЕЗЕННЯ В УКРАЇНУ

1. Зброя військових зразків всякого роду та боєприпаси до неї.

2. Наркотичні та психотропні речовини, а також пристрої для куріння опію та гашишу.

Примітка: ввезення вказаних в цьому пункті предметів за необхідності може бути здійснене за особливим дозволом Міністерства охорони здоров'я України.

3. Сильнодіючі, отруйні, радіоактивні, вибухові речовини, інші предмети, що можуть завдати шкоди здоров'ю або загрожувати життю населення та тваринного світу або призвести до руйнування навколишнього середовища, крім випадків, передбачених законодавством України.

4. Друковані матеріали, кліше, негативи, відзняті плівки, фотографічні знімки, кінострічки, відеозаписи, копії магнітної інформації для ЕОМ, рукописи, платівки та інші звукозаписи, малюнки та інші друковані й образотворчі матеріали, що містять пропаганду ідей війни, расизму, расової дискримінації та геноциду, а також спрямовані на підрив територіальної цілісності України, її політичної незалежності, державного суверенітету, продукція порнографічного характеру.

5. Предмети, вивезення яких заборонене у відповідності з законодавством України.

Додаток 3 виключено (згідно з наказом Державного митного комітету України від 06.04.95 р. № 142).

**ВИТЯГ ЗІ СТ. 20 ЗАКОНУ УКРАЇНИ
“ПРО ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ”
ВІД 16 КВІТНЯ 1991 року № 959-12**

**АНТИМОНОПОЛЬНІ ЗАХОДИ У ГАЛУЗІ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Виключно уповноваженими Українською РСР як державою суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності може здійснюватись експорт та імпорт озброєнь, боєприпасів, військової техніки та спеціальних комплектуючих виробів для їх виробництва, вибухових речовин, ядерних матеріалів (включаючи матеріали у вигляді тепловипромінюючих зборок), технологій, устаткування, установок спеціальних неядерних матеріалів та пов'язаних з ними послуг, джерел іонізуючого випромінювання, а також інших видів продукції технологій і послуг, які в даний час використовуються при створенні озброєнь і військової техніки або становлять державну таємницю Української РСР, яка визнається законами Української РСР; дорогоцінних металів та сплавів, дорогоцінного каміння; наркотичних і психотропних засобів; експорт творів мистецтва і старовинних предметів з музейних фондів Української РСР.

Призначення уповноважених суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, які можуть здійснювати зазначені експорт та імпорт, та регулювання відповідних експортно-імпорتنих операцій належить до компетенції Ради Міністрів Української РСР, яка має погоджувати свої рішення з відповідними комісіями Верховної Ради Української РСР.

ДЕРЖАВНИЙ МИТНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

Начальникам митниць*

В роз'яснення “Положення про порядок відкриття та діяльності магазинів безмитної торгівлі на території України”, введеного в дію наказом Державного митного комітету України № 174 від 04.09.1992 року, повідомляємо Вас, що до переліку документів, зазначених у пп. 2.3, 2.5. Положення, на адресу ДМК України необхідно надіслати також копію платіжного доручення про перерахування 50 000 крб. на рахунок ДМК України № 141413 в ОПЕРУ Укрпромінвестбанку МФО 300012.

Допущення уповноважених осіб підприємства до декларування товарів та інших предметів, що підлягають реалізації в цьому магазині, здійснюється згідно з розділом № 5 “Положення про діяльність митних брокерів на території України”, затвердженого наказом ДМК України № 173 від 04.09.1992 року шляхом видачі митним органом “Свідоцтва на право декларування товарів та інших предметів, що підлягають реалізації в магазині безмитної торгівлі” (додаток 1). Після допущення уповноважених осіб підприємства до декларування митниці надсилає на адресу ДМК України перелік уповноважених осіб, допущених до декларування з зазначенням номеру виданого свідоцтва.

---

* Роз'яснення Державного митного комітету України до “Положення про порядок відкриття та діяльності магазинів безмитної торгівлі на території України”

При переміщенні товарів та інших предметів через митний кордон України в магазин безмитної торгівлі в графі 44 ВМД під порядковим номером 7 в числі інших поданих документів має проставлятися номер і дата видачі ліцензії ДМК України на право відкриття та діяльності магазину безмитної торгівлі.

Додаток: на 1 аркуші.

Заступник Голови

О. ЄГОРОВ

ДЕРЖАВНИЙ МИТНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

МИТНИЦЯ _____

СВІДОЦТВО № _____

**НА ПРАВО ДЕКЛАРУВАННЯ ТОВАРІВ,
ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ РЕАЛІЗАЦІЇ В МАГАЗИНІ
БЕЗМИТНОЇ ТОРГІВЛІ**

Це свідоцтво видано _____

який (яка) є уповноваженою особою власника магазину безмитної торгівлі _____

згідно з ліцензією Державного митного комітету України
№ _____ від _____ 19__ року.

Начальник _____ митниці   Підпис _____

“ ” _____ 19__ р.

ДЕРЖАВНИЙ МИТНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

Від 11.06.93 р. № 05/654

Начальникам митниць*

Для можливого використання в роботі повідомляємо, що Національний банк України телеграмою від 23.04.93 р. № 19910/837 визначив, що торгівля в спеціальних митних зонах у магазинах “Д’юті фрі шоп” на вільно конвертовану валюту здійснюється без ліцензії Національного банку України при одержанні ліцензії Державного митного комітету України на право відкриття та експлуатації магазину безмитної торгівлі.

Начальник Управління організації
митного контролю

О. ПЕТРОВ

---

* Лист Державного митного комітету України “Щодо торгівлі в спеціальних митних зонах на вільно конвертовану валюту” від 11 червня 1993 року № 05/654

ГОССТАНДАРТ УКРАИНЫ

УКРАИНСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
НАУЧНО-ПРОИЗВОДСТВЕННЫЙ ЦЕНТР
СТАНДАРТИЗАЦИИ, МЕТРОЛОГИИ
И СЕРТИФИКАЦИИ
(УкрЦСМ)

---

*Исх. №17-08/465
от 15.03.96 г.*

*Генеральному директору
СП “Вайтнауэр-Украина Лтд”
г-ну Дзюбе В.В.**

О сертификации продукции

Настоящим сообщаю, что в “Перечне продукции, подлежащей обязательной сертификации в Украине”, утвержденном приказом Госстандарта № 95 от 30.06.93 и в “Дополнение к перечню продукции, подлежащей обязательной сертификации в Украине”, утвержденном приказами Госстандарта № 35 от 21.04.94 и № 44 от 06.02.95, интересующая Вас продукция: кондитерские изделия: роле минт, ассорти мятные, код ТН ВЭД 1704 90 710, мини шоколад тоффи, мини шоколад эклер, деари тофи, бразиль нат тофи, вайт шоколад эклер, молочный шоколад дуэт, тофи люкс, код ТН ВЭД 1704 90 750, ассорти фруктовых долек, лимонные дольки, блек карант дольки, апель-

---

* Письмо Госстандарта Украины “О сертификации продукции” от 15 марта 1996 года № 17-08/465

синово-лимонные дольки, кофейные дольки, фруктовые дольки, код ТН ВЭД 1704 90 650, пряные дольки, барлей, клеэр минт, код ТН ВЭД 1704 90550, орешки, фисташки, код ТН ВЭД 2008 11990, орешки, микс-макс, снэк какао, код ТН ВЭД 1905 90 600, попкорн, код ТН ВЭД 1904 10 100, не значатся, т. е. в настоящее время не подлежат обязательной сертификации в Украине.

*Руководитель центра сертификации
и испытаний пищевых продуктов,
игрушек и полимерных материалов,
контактирующих с пищевыми
продуктами*

А.М. ТРЕСКУНОВ

НАКАЗ

від 5 січня 1996 року № 4

ПРО ПРИЗУПИНЕННЯ ДІЇ НАКАЗІВ ДЕРЖМИТКОМУ № 170 ВІД 3 ВЕРЕСНЯ 1992 РОКУ, № 173 ВІД 4 ВЕ- РЕСНЯ 1992 РОКУ № 174, ВІД 4 ВЕРЕСНЯ 1992 РОКУ*

Дію наказу відмінено в частині, що стосується заборони реєстрації та видачі ліцензій на відкриття митних ліцензійних складів та на здійснення митної брокерської діяльності (згідно з наказом Державного митного комітету України від 11 червня 1996 року № 254).

Додатково див. лист Державної митної служби України від 21 липня 1997 року № 11/1-6798.

У зв'язку з приведенням митного законодавства у відповідність до діючого законодавства України, **НАКАЗУЮ:**

1. Призупинити дію наказів Держмиткому України № 170 від 3 вересня 1992 року “Про врегулювання питань діяльності митних ліцензійних складів”, № 173 від 4 вересня 1992 року

---

* Наказ Державного митного комітету України “Про призупинення дії наказів Держмиткому № 170 від 3 вересня 1992 року, № 173 від 4 вересня 1992 року, № 174 від 4 вересня 1992 року” від 5 січня 1996 року № 4

“Про затвердження “Положення про діяльність митних брокерів на території України”, № 174 від 4 вересня 1992 року “Про затвердження “Положення про порядок відкриття та діяльності магазинів безмитної торгівлі на території України”, в частині реєстрації митних брокерів, власників митних ліцензійних складів та магазинів безмитної торгівлі та видачі ліцензій на вказану діяльність.

2. Начальникам митниць з 10.01.96 призупинити прийом заяв та документів на одержання дозволу на здійснення митної брокерської діяльності, на право відкриття та експлуатацію митних ліцензійних складів та магазинів безмитної торгівлі.

3. Правовому відділу підготувати пропозиції до Кабінету Міністрів України про внесення доповнень до Закону України “Про підприємництво” щодо надання Держмиткому права на видачу ліцензій на діяльність митних брокерів, митних ліцензійних складів та магазинів безмитної торгівлі на території України.

4. Митно-тарифному управлінню підготувати до Кабінету Міністрів України пропозиції щодо збільшення митного збору до 5000 доларів США за видачу ліцензій (дозволів) на право здійснення митної брокерської діяльності, відкриття та експлуатацію митних ліцензійних складів та магазинів безмитної торгівлі, збору за перереєстрацію таких ліцензій, а також збільшення митних зборів за виклик інспектора (для митного оформлення товарів на ліцензійних складах та магазинах безмитної торгівлі).

5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступників Голови Комітету Соловкова Ю.П. та Єгорова О.Б.

Голова Комітету

Л. ДЕРКАЧ

ЗАКОН УКРАЇНИ

від 3 квітня 1997 року № 168/97-ВР

ПРО ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ*

(Витяг)

*Із змінами і доповненнями, внесеними Законами України
від 27 червня 1997 року № 403/97-ВР,
від 16 липня 1997 року № 460/97-ВР,
від 19 вересня 1997 року № 535/97-ВР,
від 26 вересня 1997 року № 550/97-ВР,
від 15 жовтня 1997 року № 573/97-ВР,
від 19 листопада 1997 року № 644/97-ВР,
від 5 грудня 1997 року № 698/97-ВР,
від 23 грудня 1997 року № 770/97-ВР,
від 30 грудня 1997 року № 794/97-ВР,
від 30 грудня 1997 року № 799/97-ВР,
від 15 січня 1998 року № 25/98-ВР,
від 4 березня 1998 року № 169/98-ВР,
від 24 березня 1998 року № 208/98-ВР,*

---

* Закон України “Про податок на додану вартість” від 3 квітня 1997 року № 168/97-ВР у редакції від 1 січня 2004 року (витяг)

---

*від 6 жовтня 1998 року № 163-XIV,
від 20 листопада 1998 року № 277-XIV,
від 1 грудня 1998 року № 285-XIV,
від 11 грудня 1998 року № 309-XIV,
від 24 грудня 1998 року № 362-XIV,
від 25 грудня 1998 року № 368-XIV,
від 15 січня 1999 року № 403-XIV,
від 18 лютого 1999 року № 442-XIV,
від 18 березня 1999 року № 515-XIV,
від 19 березня 1999 року № 522-XIV,
від 6 травня 1999 року № 624-XIV,
від 13 травня 1999 року № 645-XIV,
від 2 червня 1999 року № 714-XIV,
від 3 червня 1999 року № 722-XIV,
від 7 липня 1999 року № 854-XIV,
від 14 липня 1999 року № 932-XIV,
від 14 липня 1999 року № 934-XIV (зміни, внесені Законом
України від 14 липня 1999 року № 934-XIV, діяли до 1 січня
2002 року),*

*від 14 липня 1999 року № 942-XIV,
від 14 липня 1999 року № 943-XIV,
від 15 липня 1999 року № 971-XIV,
від 15 липня 1999 року № 946-XIV,
від 15 липня 1999 року № 973-XIV,
від 15 липня 1999 року № 977-XIV (зміни, внесені Законом
України від 15 липня 1999 року № 977-XIV, застосовуються
платниками податків при визначенні податкових зобов'язань
за результатами звітного (податкового) періоду, на який при-
падає дата набрання чинності зазначеним Законом),*

*від 20 жовтня 1999 року № 1172-XIV,
від 18 листопада 1999 року № 1242-XIV,
від 3 грудня 1999 року № 1274-XIV,
від 3 грудня 1999 року № 1278-XIV,
від 14 грудня 1999 року № 1288-XIV,
від 21 грудня 1999 року № 1330-XIV,
від 13 січня 2000 року № 1375-XIV,
від 17 лютого 2000 року № 1460-III,
від 2 березня 2000 року № 1523-III,
від 16 березня 2000 року № 1559-III,*

---

*від 16 березня 2000 року № 1561-III,
від 23 березня 2000 року № 1606-III,
від 23 березня 2000 року № 1608-III,
від 11 травня 2000 року № 1712-III,
від 11 травня 2000 року № 1715-III,
від 1 червня 2000 року № 1749-III,
від 1 червня 2000 року № 1783-III,
від 8 червня 2000 року № 1807-III,
від 22 червня 2000 року № 1841-III,
від 13 липня 2000 року № 1874-III,
від 13 липня 2000 року № 1926-III,
від 14 вересня 2000 року № 1954-III,
від 14 вересня 2000 року № 1955-III,
від 21 вересня 2000 року № 1969-III,
від 21 вересня 2000 року № 1991-III,
від 7 грудня 2000 року № 2120-III,
від 7 грудня 2000 року № 2133-III,
від 21 грудня 2000 року № 2181-III,
від 21 грудня 2000 року № 2199-III,
від 11 січня 2001 року № 2211-III,
від 18 січня 2001 року № 2233-III,
від 22 березня 2001 року № 2323-III,
від 5 квітня 2001 року № 2355-III,
від 17 травня 2001 року № 2410-III,
від 11 липня 2001 року № 2649-III,
від 12 липня 2001 року № 2660-III,
від 4 жовтня 2001 року № 2744-III,
від 15 листопада 2001 року № 2779-III,
від 29 листопада 2001 року № 2831-III,
від 20 грудня 2001 року № 2899-III,
від 20 грудня 2001 року № 2905-III,
від 10 січня 2002 року № 2921-III,
від 7 лютого 2002 року № 3045-III,
від 7 березня 2002 року № 3073-III,
від 7 березня 2002 року № 3118-III,
від 4 липня 2002 року № 40-IV (зміни, передбачені Законом
України від 4 липня 2002 року № 40-IV, набрали чинності
з 1 січня 2003 року), (зміни до цього Закону, передбачені Зако-
ном України від 4 липня 2002 року № 40-IV, зупинено на 2003 рік
у зв'язку із зупиненням дії пункту 3 розділу VII Закону України*

від 4 липня 2002 року № 40-IV згідно із Законом України від 26 грудня 2002 року № 380-IV, на 2004 рік — згідно із Законом України від 27 листопада 2003 року № 1344-IV),

від 24 грудня 2002 року № 346-IV,

від 26 грудня 2002 року № 380-IV,

від 16 січня 2003 року № 440-IV,

від 16 січня 2003 року № 469-IV,

від 6 березня 2003 року № 601-IV (дію якого зупинено на 2004 рік згідно із Законом України від 27 листопада 2003 року № 1344-IV, крім виготовлення учнівських зошитів, підручників та навчальних посібників вітчизняного виробництва),

від 22 травня 2003 року № 856-IV,

від 22 травня 2003 року № 857-IV,

від 9 липня 2003 року № 1028-IV,

від 2 жовтня 2003 року № 1218-IV,

від 23 жовтня 2003 року № 1240-IV,

від 20 листопада 2003 року № 1300-IV,

від 27 листопада 2003 року № 1344-IV,

від 28 листопада 2003 року № 1352-IV.

У тексті Закону слова “податковий орган” у всіх відмінках замінено словами “орган державної податкової служби” у відповідному відмінку згідно із Законом України від 14 вересня 2000 року № 1955-III.

Стаття 6. СТАВКИ ПОДАТКУ

6.1. Об'єкти оподаткування, визначені статтею 3 цього Закону, за винятком операцій, звільнених від оподаткування, та операцій, до яких застосовується нульова ставка згідно з цим Законом, оподатковуються за ставкою 20 відсотків.

6.1.1. Податок становить 20 відсотків бази оподаткування, визначеної статтею 4 цього Закону, та додається до ціни товарів (робіт, послуг).

6.2. Податок за нульовою ставкою обчислюється щодо операцій з:

6.2.1. продажу товарів, що були вивезені (експортовані) платником податку за межі митної території України.

У тому числі за нульовою ставкою оподатковуються операції з:
— поставки для заправки або постачання морських (океанських) суден, що:

використовуються для навігаційної діяльності, перевезення пасажирів або вантажів за плату, іншої комерційної, промислової або риболовецької діяльності, здійснюваної за межами територіальних вод України;

використовуються для рятування або подання допомоги у нейтральних або територіальних водах інших країн;

входять до складу військово-морських сил України та відправляються за межі територіальних вод України, у тому числі на якірні стоянки;

— поставки для заправки або постачання повітряних суден, що:

виконують міжнародні рейси для навігаційної діяльності чи перевезення пасажирів або вантажів за плату;

входять до складу військово-повітряних сил України та відправляються за межі повітряного кордону України, у тому числі у місця тимчасового базування;

— поставки для заправки (дозаправки) та постачання космічних кораблів, а також супутників.

• Товари вважаються вивезеними (експортованими) платником податку за межі митної території України в разі, якщо їх вивезення (експортування) засвідчене належно оформленою митною вантажною декларацією.

Продаж товарів для постачання залізничного та автомобільного транспорту на митній території України незалежно від його

належності та видів перевезень, що здійснює такий транспорт, оподатковується за ставкою, передбаченою підпунктом 6.1.1 цієї статті;

6.2.2. продажу робіт (послуг), призначених для використання та споживання за межами митної території України.

У тому числі за нульовою ставкою оподатковуються операції з:

надання нерезидентам в оренду, чартер, фрахт морських або повітряних суден, що використовуються на міжнародних маршрутах або лініях, а також космічних кораблів або супутників чи їх частин або окремих функцій;

надання послуг персоналу з обслуговування морських, повітряних та космічних об'єктів, зазначених у підпункті 6.2.1 цієї статті;

надання послуг з передачі авторських прав, ліцензій, патентів, прав на використання торгових марок та інших юридичних та економічних знань, а також обробки даних та інформатики для нерезидентів;

надання послуг з організації реклами і публічних зв'язків за межами України; забезпечення персоналом нерезидентів України; культурної, спортивної, освітньої діяльності за межами України;

надання послуг з туризму на території України в разі їх продажу за межами України безпосередньо або при посередництві нерезидентів із застосуванням безготівкових розрахунків.

Продаж послуг з туризму резидентам на митній території України безпосередньо особою, що здійснює туристичну діяльність, або через її агентів, що не є резидентами, оподатковується за ставкою, визначеною підпунктом 6.1.1 цієї статті;

6.2.3. продажу товарів (робіт, послуг) підприємствами роздрібною торгівлі, які розташовані на території України у зонах митного контролю (безмитних магазинах), відповідно до порядку, встановленого Кабінетом Міністрів України.

Продаж товарів (робіт, послуг) безмитними магазинами без нарахування податку на додану вартість може здійснюватися виключно фізичним особам, які виїжджають за митний кордон України, або фізичним особам, які переміщуються транспортними засобами, що належать резидентам та знаходяться поза митними кордонами України. Порядок контролю за дотриманням норм цього підпункту встановлюється Кабінетом Міністрів України. Порухення норм цього підпункту тягне за собою відповідальність, встановлену законодавством.

Товари, придбані у безмитних магазинах без сплати податку на додану вартість, у разі зворотного ввезення таких товарів на митну територію України підлягають оподаткуванню у порядку, передбаченому для оподаткування операцій з ввезення (пересилання) товарів на митну територію України;

6.2.4. надання транспортних послуг з перевезення пасажирів та вантажів за межами митного кордону України, а саме: від пункту за межами державного кордону України до пункту проведення митних процедур з випуску пасажирів або вантажів з-під митного контролю на митну територію України (включаючи внутрішні митниці); від пункту проведення митних процедур з випуску пасажирів або вантажів за межі митного кордону України (включаючи внутрішні митниці) до пункту поза межами державного кордону України; між пунктами поза межами митного кордону України.

У разі коли надання транспортних послуг, визначених частиною першою цього підпункту, здійснюється у вигляді брокерських, агентських або комісійних операцій з транспортними квитками, проїзними документами, укладання договорів або рахунків на транспортування пасажирів або вантажів довіреною особою перевізника, операції з таких послуг оподатковуються за ставкою, передбаченою пунктом 6.1 цієї статті.

Операції з надання послуг платником податку, пов'язані з перевезенням (переміщенням) пасажирів і вантажів транзитом через територію України, оподатковуються за ставкою, встановленою пунктом 6.1 цієї статті, яка має включатися до вартості послуг за транзит;

6.2.5. Підпункт 6.2.5 пункту 6.2 статті 6 виключено;

(підпункт 6.2.5 статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 26.09.97 № 550/97-ВР);

(підпункт 6.2.5 пункту 6.2 статті 6 виключено згідно із Законом України від 03.12.99 № 1274-XIV);

6.2.6. продажу переробним підприємствам молока та м'яса живою вагою сільськогосподарськими товаровиробниками всіх форм власності і господарювання;

(пункт 6.2 статті 6 доповнено підпунктом 6.2.6 згідно із Законом України від 23.12.97 № 770/97-ВР);

(дію підпункту 6.2.6 пункту 6.2 статті 6 продовжено до 1 січня 2005 року згідно із Законом України від 28.11.2003 № 1352-IV);

6.2.7. Підпункт 6.2.7 пункту 6.2 статті 6 виключено;

(пункт 6.2 статті 6 доповнено підпунктом 6.2.7 згідно із Законом України від 30.12.97 № 799/97-ВР);

(підпункт 6.2.7 пункту 6.2 статті 6 виключено згідно із Законом України від 03.12.99 № 1274-XIV);

6.2.8. продажу товарів (робіт, послуг), за винятком підакцизних товарів, грального бізнесу, покупних товарів підприємствами та організаціями громадських організацій інвалідів, визначеними у підпункті 5.2.1 пункту 5.2 статті 5 цього Закону.

Рішення про застосування цієї норми приймається такими підприємствами та організаціями самостійно один раз на рік. Заяву про своє рішення з цього питання підприємство та організація — платники податку подають відповідному органу податкової служби не пізніше ніж за один місяць до початку календарного року (для новостворених підприємств та організацій — не пізніше одного місяця до початку звітного кварталу).

(Пункт 6.2 статті 6 доповнено підпунктом 6.2.8 згідно із Законом України від 24.03.98 № 208/98-ВР, в редакції Закону України від 13.07.2000 № 1926-III).

6.3. Не дозволяється застосування нульової ставки податку до операцій з вивезення (експорту) товарів (робіт, послуг) у разі, коли такі операції звільнено від оподаткування на митній території України згідно з пунктами 5.1 та 5.2 цього Закону.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

від 7 серпня 1998 року № 857/98

ПРО ДЕЯКІ ЗМІНИ В ОПОДАТКУВАННІ*

(Витяг)

Із змінами і доповненнями, внесеними Законом України від 30 вересня 1998 року № 135-XIV, Указами Президента України від 6 березня 1999 року № 234/99, від 27 червня 1999 року № 743/99.

Додатково див. Закон України від 2 червня 1999 року № 714-XIV.

Не оподатковуються операції з ввезення (пересилання) з-за меж митного кордону України товарів, а також супутніх таким товарам робіт (послуг) на користь магазинів роздрібної торгівлі, розташованих на території України в зонах митного контролю

---

* Указ Президента України “Про деякі зміни в оподаткуванні” від 7 серпня 1998 року № 857/98 у редакції від 27 червня 1999 року (витяг)

(далі — безмитні магазини), а також на територію митних ліцензійних складів, розташованих на території України (далі — ліцензійні склади). Операції з вивезення (пересилання) товарів з території безмитних магазинів та ліцензійних складів на митну територію України (крім території інших безмитних магазинів або ліцензійних складів) оподатковуються у порядку, передбаченому для оподаткування імпорту товарів.

Оподатковуються за нульовою ставкою операції з вивезення товарів і супутніх таким товарам робіт (послуг) з митної території України на територію безмитних магазинів або ліцензійних складів. Під час здійснення операцій з дальшого вивезення (пересилання) товарів і супутніх таким товарам робіт (послуг) з території безмитних магазинів або ліцензійних складів за межі митного кордону України (експорту) податок на додану вартість не справляється (у тому числі за нульовою ставкою).

7. Порядок оподаткування операцій, передбачений статтею 6 цього Указу, застосовується для цілей справляння акцизного збору та ввізного (вивізного) мита щодо товарів, які ввозяться на користь безмитних магазинів або митних ліцензійних складів з митної території України або з-за її меж.

Президент України

Л. КУЧМА

НАКАЗ

від 18 липня 1997 року № 336

ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТИМЧАСОВОГО ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОРЯДОК ВІДКРИТТЯ, ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА КОНТРОЛЮ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ МАГАЗИНІВ БЕЗМИТ- НОЇ ТОРГІВЛІ*

*Додатково див. лист Державної митної служби України
від 7 серпня 1998 року № 10/1-1797-ЕП.*

З метою впорядкування діяльності магазинів безмитної торгівлі НАКАЗУЮ:

1. Затвердити погоджене Міністерством юстиції, Міністерством фінансів, Державною податковою адміністрацією та МЗЕЗторгом Тимчасове положення про порядок відкриття, функціонування та контролю за діяльністю магазинів безмитної торгівлі (додається).

---

* Наказ Державної митної служби України “Про затвердження Тимчасового положення про порядок відкриття, функціонування та контролю за діяльністю магазинів безмитної торгівлі” від 18 липня 1997 року № 336

---

2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Держмиткому від 4 вересня 1992 року № 174.

3. Начальникам митниць довести цей наказ до власників магазинів безмитної торгівлі та суб'єктів ЗЕД.

4. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника Голови Служби Соловкова Ю.П.

Голова Служби

Л. ДЕРКАЧ

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом Державної митної служби
України від 18.07.97 р. № 336

ТИМЧАСОВЕ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОРЯДОК ВІДКРИТТЯ, ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА КОНТРОЛЮ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ МАГАЗИНІВ БЕЗМИТНОЇ ТОРГІВЛІ

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Магазин безмитної торгівлі — це митний режим, при якому товари знаходяться та реалізуються у роздріб під митним контролем на митній території України (в аеропортах, портах, відкритих для міжнародного сполучення, та інших зонах митного контролю, що визначаються Держмитслужбою) без справляння мита та інших податків (крім митних зборів).

Знаходження та продаж товарів в митному режимі “магазин безмитної торгівлі” забезпечується шляхом використання спеціально призначеного та обладнаного приміщення — магазину безмитної торгівлі (далі — МБТ).

2. Власниками МБТ є українські суб'єкти підприємницької діяльності (юридичні особи), які отримали в Держмитслужбі ліцензію на право відкриття такого магазину в зоні митного контролю.

3. Приміщення магазину безмитної торгівлі є складовою частиною зони митного контролю і становить невід'ємну частину митної території України, на якій діє законодавство України: Митний кодекс України, нормативні акти Держмитслужби, а також нор-

---

мативні акти інших відомств, що регулюють роботу суб'єктів підприємницької діяльності у сфері торгівлі та встановлюють вимоги до товарів, що продаються у роздріб на території України.

4. МБТ здійснює роздрібний продаж товарів за національну та іноземну (при наявності ліцензії Національного банку) валюту виключно фізичним особам, які виїжджають за межі митної території України.

Товари, придбані громадянами в магазинах безмитної торгівлі, підлягають вивезенню за межі митної території України безпосередньо в пунктах їх придбання.

5. Власники МБТ сплачують на депозитні рахунки митних установ, в зоні діяльності яких вони знаходяться, збір за виклик працівників митниць для здійснення митного оформлення товарів у розмірах, визначених чинним законодавством.

6. За видачу ліцензії на право відкриття МБТ справляється збір (порядок зарахування збору встановлюється після законодавчого врегулювання порядку відкриття МБТ).

7. Декларування товарів, що переміщуються через МБТ, здійснює виключно його власник, який несе відповідальність за сплату всіх митних і податкових платежів.

II. ВИМОГИ ДО МАГАЗИНУ БЕЗМИТНОЇ ТОРГІВЛІ

8. Робота МБТ організовується таким чином, щоб надходження та продаж товарів здійснювались відповідно до вимог чинного законодавства, а порядок зберігання та продажу товарів гарантував їх постійне перебування під митним контролем в режимі — “магазин безмитної торгівлі” та виключав можливість надходження (вилучення) товарів поза митним контролем.

9. В якості МБТ може виступати одне або декілька спеціально визначених і обладнаних приміщень, призначених для збе-

---

рігання та продажу в роздріб товарів згідно з режимом магазину безмитної торгівлі, розташованих в зоні митного контролю одного пункту пропуску.

Приміщення магазину безмитної торгівлі включає в себе:

- торговельний зал (торговельні зали);
- допоміжні приміщення;
- склад магазину.

10. Приміщення МБТ має відповідати всім вимогам, що встановлені щодо роздрібною торгівлі відповідними товарами на території України, вимогам щодо режиму Державного кордону України, а також наступним вимогам:

- наявність засобів, що дозволяють накласти митне забезпечення на всі приміщення МБТ та виключають можливість надходження (вилучення) товарів поза митним контролем;
- наявність охоронної та протипожежної сигналізації;
- наявність обладнаних засобами зв'язку службових місць, призначених для митних службовців, які здійснюють митний контроль в цьому магазині.

III. ПОРЯДОК ВІДКРИТТЯ МАГАЗИНУ БЕЗМИТНОЇ ТОРГІВЛІ

До законодавчого врегулювання дію розділу (пп. 11—20) призупинено.

IV. ТОВАРИ, ЩО РЕАЛІЗУЮТЬСЯ В МАГАЗИНАХ БЕЗМИТНОЇ ТОРГІВЛІ

21. В МБТ дозволяється здійснювати роздрібну торгівлю всіма видами продовольчих та непродовольчих товарів україн-

---

ського та іноземного походження при наявності відповідних дозволів (ліцензій) на продаж, за винятком:

а) товарів, заборонених до ввезення в Україну, вивезення з України та транзиту через територію України згідно з чинним законодавством (додаток 1);

б) предметів, що не можуть перебувати у власності громадян, громадських об'єднань, міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав на території України, та окремих видів предметів, на які право власності громадянами набувається в спеціальному порядку (додаток 2). Переліки таких предметів встановлюються Верховною Радою України;

в) товарів та інших предметів, на які встановлено державну монополію, згідно зі статтею 20 Закону України “Про зовнішньоекономічну діяльність”;

г) товарів, що мають велику вагу (більше 20 кг) та великогабаритних предметів (сума розмірів яких перевищує 200 см);

д) товарів за кодами ТН ЗЕД 27.01—27.16;

е) товарів, ввезення (вивезення) яких та торгівля якими на території України підлягає контролю іншими державними органами (при відсутності дозволу цих органів).

22. В МБТ мають зберігатись та продаватись тільки товари, що заявлені та оформлені у митний режим — магазин безмитної торгівлі.

23. Товари зберігаються у неробочі часи магазину під митним контролем в торговельному залі та на складі магазину з обов'язковим накладенням митного забезпечення митного органу. При цьому, разом з митним забезпеченням наявність пломби власника МБТ — обов'язкова.

24. Товари розміщуються в магазин (у торговельних залах та на складі) в присутності уповноважених службових осіб митного органу.

---

25. Товари можуть знаходитись в режимі магазину безмитної торгівлі протягом року. Цей строк може бути обмежений Держмитслужбою для окремих видів товарів.

Після закінчення вищевизначених термінів товари мають бути заявлені до митного режиму:

— у вільне використання на території України;

— у режим митний склад — з перевезенням на митні ліцензійні склади, які знаходяться в зоні діяльності однієї тієї ж митниці.

Митне оформлення таких товарів проводиться згідно із заявленим режимом (при цьому митне оформлення у режим вільного використання українських товарів здійснюється без справляння мита, податків та митних зборів).

26. Суб'єкти підприємницької діяльності України, які поставили свої товари до МБТ, не звільняються від сплати до бюджету всіх видів податків, що відносяться до цих товарів.

V. ФУНКЦІОНУВАННЯ МАГАЗИНУ БЕЗМИТНОЇ ТОРГІВЛІ

27. Для оперативного керівництва діяльністю МБТ власник призначає відповідальну особу — директора магазину безмитної торгівлі. Власник магазину відповідає за знання директором митного та податкового законодавства України.

28. Митний орган та Державна податкова адміністрація, що здійснюють контроль за діяльністю МБТ, мають право подати вимогу про усунення директора від справ при порушенні ним вимог цього Положення та чинного законодавства України.

29. При надходженні товарів в магазин незалежно від вартості та попереднього митного режиму вони підлягають декларуванню шляхом заповнення вантажної митної декларації (далі — ВМД). Порядок заповнення ВМД встановлюється Держмитслужбою.

Місцем проведення митного оформлення товарів, що розміщуються у режим магазину безмитної торгівлі, є склад цього магазину.

У разі розміщення товарів у режим магазину безмитної торгівлі справляються збори за митне оформлення у розмірах, що встановлені Кабінетом Міністрів України.

30. Разом з ВМД до митного органу подаються такі документи:

— зовнішньоекономічний договір (контракт), за яким товари ввозились в Україну, та (або) контракт, за яким власник магазину набуває право власності на товари;

— транспортні та інші документи на ввезені товари (накладні, коносаменти, специфікації, рахунки-фактури та ін.);

— інші документи, необхідні для здійснення митного оформлення і митного контролю.

31. Роздрібний продаж товарів в МБТ здійснюється за готівку або по кредитних картках.

Оптовий та дрібнооптовий продаж товарів, продаж товарів з допоміжних приміщень та зі складу, а також використання торговельних залів, допоміжних приміщень та складу магазину для зберігання та реалізації товарів, що не оформлені у митний режим магазину безмитної торгівлі, не дозволяються.

32. В магазині безмитної торгівлі не дозволяється продаж товарів по зразкам, за попередніми замовленнями, з розстрочкою, а також надання додаткових послуг (крім передпродажної підготовки, пакування, демонстрації, перепакування та еквівалентних операцій).

33. Дозволяється проводити на складі МБТ операції по забезпеченню зберігання товарів та операції передпродажної підготовки товарів, а в допоміжних приміщеннях — тільки операції передпродажної підготовки.

---

34. Товари, що реалізуються в магазині, повинні мати спеціальне маркування, погоджене з митним органом, і бути попередньо упаковані для роздрібного продажу, алкогольні напої та тютюнові вироби українського походження повинні бути обклеєні марками акцизного збору встановленого зразка згідно з законодавством України.

35. Про факт купівлі товару в МБТ співробітники магазину роблять відмітку в проїзних документах особи, яка придбала цей товар, та видають чек касового апарату.

Форма відмітки встановлюється митним органом за погодженням власника магазину.

36. Заміна та обмін товарів, що придбані фізичною особою в МБТ, здійснюється згідно з законодавством України.

При цьому, якщо товар не вивозиться за митну територію України, то він обкладається митом та податками згідно з чинним законодавством (за виключенням українських товарів).

37. Власник МБТ зобов'язаний проводити декларування товарів, що продані в МБТ, шляхом заповнення ВМД. Порядок заповнення ВМД, порядок декларування зазначених товарів та їх митного оформлення встановлюється Держмитслужбою.

38. Відповідальність за правильність та своєчасність перерахування та сплати належних сум всіх митних платежів, за вилучення поза митним контролем товарів, які знаходяться у режимі магазину безмитної торгівлі, та за дотримання правил, встановлених законодавством України та цим Положенням, несе власник МБТ.

39. У разі втрати товарів, що розміщені у режимі магазину безмитної торгівлі, власник магазину несе відповідальність згідно з Митним кодексом України та зобов'язаний провести декларування ввезених в Україну товарів зі сплатою мита та інших належних платежів, якщо тільки товари не виявилися знищеними та безповоротно загубленими внаслідок дій непереборної сили або нестача виникла в силу природного зносу або зменшення при звичайних умовах зберігання.

VI. ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ ПРО ЗБЕРІГАННЯ ТОВАРІВ

40. Власник МБТ в місячний термін з дня отримання ліцензії на право відкриття магазину стає на облік та реєструє електронні контрольно-касові апарати в державній податковій адміністрації за місцем знаходження магазину, веде бухгалтерський облік і надає звітність відповідно до чинного законодавства України.

41. У разі надходження товарів в МБТ такі товари повинні бути задекларовані у відповідності з п. 29 цього Положення, а також зареєстровані власником магазину в книзі обліку за формою, що встановлюється Держмитслужбою.

Книга обліку ведеться незалежно від інших засобів обліку, у тому числі автоматизованих.

Книги попередньо прошиваються, нумеруються та скріплюються підписом начальника митниці та печаткою митниці.

Після внесення останнього запису книга обліку передається на перевірку та зберігання до митниці.

42. Власник МБТ зобов'язаний на початку кожного кварталу подавати до митного органу звіт про товари, що надійшли та реалізовані в магазині безмитної торгівлі, в якому зазначаються:

- дата надходження товару;
- номер ВМД при надходженні товару в магазин;
- найменування товару;
- статус товарів (іноземні або українські);
- код товару згідно з ТН ЗЕД;
- кількість товару при надходженні;

— кількість проданого товару;

— номер і дата ВМД при випуску товару з магазину (відповідно до п. 25 та п. 37 цього Положення);

— кількість товару на дату звіту.

Митний орган може зобов'язати власника МБТ надати позачерговий звіт за умови порушення митного режиму, зміни матеріально відповідальної особи, виявлення фактів нестачі товарів у торговельному залі, допоміжному приміщенні або складі.

43. Митний орган має право проводити у будь-який час інвентаризацію товарів у торговельних залах, допоміжних приміщеннях та на складі магазину.

VII. ПРИЗУПИНЕННЯ ТА АНУЛЮВАННЯ ДІЇ ЛІЦЕНЗІЇ

44. Ліцензія на право відкриття МБТ може бути анульована або дія її може бути призупинена на термін до 3-х місяців.

45. Призупинення дії ліцензії може застосовуватись Держмитслужбою за письмовим поданням начальника митниці або начальника Держподаткадміністрації, на обліку якої він знаходиться, про необхідність такого призупинення у випадках:

а) нефункціонування МБТ протягом 2-х місяців;

б) неодноразове прийняття (як і не прийняття) рішень (дій) власником МБТ (директором магазину або уповноваженими на доступ до магазину особами) щодо діяльності магазину, які можуть привести до порушення вимог цього Положення та чинного законодавства;

в) при порушенні митних правил;

г) якщо за повідомленням від державних служб та уповноважених органів власником МБТ (директором магазину) допущено порушення чинного законодавства;

д) несплату щорічного збору за перереєстрацію ліцензій.

Розміщення нових партій товарів в МБТ та реалізація товарів, в разі призупинення дії ліцензії, забороняються протягом терміну призупинення дії ліцензії.

Всі товари, що знаходяться в торговельних залах та допоміжних приміщеннях МБТ підлягають негайному переміщенню на склад.

46. Анулювання ліцензії застосовується у випадках:

— невиконання вимог, зазначених у рішенні про призупинення дії ліцензії;

— повторного вчинення порушень, зазначених в п/п а, б, п. 44, якщо раніше вже застосовувалось тимчасове призупинення дії ліцензії;

— рішенням Голови Держмитслужби.

Ліцензія анулюється наказом Голови Держмитслужби за поданням митниці або Держподаткадміністрації, на обліку якої МБТ знаходиться. При цьому з дати складання протоколу про порушення митних правил або акту про порушення податкового законодавства та до дати видачі наказу про анулювання ліцензії (а у разі оскарження чи опротестування такого наказу — до дати винесення рішення по скарзі чи протесту) розміщення нових партій товарів в МБТ не дозволяється.

З дати видачі наказу по справі про порушення митних правил або податкового законодавства до виконання (або залишення скарги чи протесту на даний наказ без задоволення) термін заборони щодо розміщення в МБТ нових партій товарів продовжується до дати набрання чинності наказу Голови Держмитслужби про анулювання (або призупинення) ліцензії.

47. При анулюванні ліцензії власник МБТ не пізніше 10 днів з дати набрання чинності зазначеного у п. 45 наказу повинен передати ліцензію до Держмитслужби.

---

48. При анулюванні ліцензії МБТ ліквідується.

49. У разі анулювання ліцензії збір за її видачу поверненню не підлягає.

50. Повторна заява про видачу ліцензії на право відкриття МБТ може бути розглянута митницею через 1 рік після анулювання ліцензії, за умови усунення порушень, які були причиною прийняття такого рішення.

VIII. ПЕРЕРЕЄСТРАЦІЯ МАГАЗИНІВ БЕЗМИТНОЇ ТОРГІВЛІ

51. МБТ підлягають щорічній перереєстрації. За проведення перереєстрації власником магазину сплачується збір, що зараховується до державного бюджету.

52. Збір за перереєстрацію не стягується, якщо МБТ отримав ліцензію в поточному році після набрання чинності цієї постанови.

53. Перереєстрація магазинів безмитної торгівлі здійснюється Держмитслужбою. На першому етапі перереєстрації проводиться перевірка діяльності МБТ на відповідність чинному законодавству. Для проведення перевірки створюється робоча група з представників митниці, в зоні діяльності якої знаходиться магазин, Держподаткадміністрації, центрального апарату Держмитслужби. Результати перевірки оформлюються актами перевірки по кожному МБТ окремо.

54. На підставі актів перевірки Держмитслужба готує перелік магазинів безмитної торгівлі, що перереєстровані, та перелік МБТ, ліцензії на відкриття яких скасовуються за результатами перевірки (в разі, якщо за результатами перевірки виявиться невідповідність роботи МБТ чинному законодавству).

55. Переліки, зазначені в п. 53, затверджуються наказом Держмитслужби.

---

56. Наказ Держмитслужби щодо затвердження результатів перереєстрації надсилається на митниці та Держподаткадміністраціям, на обліку яких знаходиться МБТ.

Ліцензії, що скасовані, вилучаються митницями і надсилаються на адресу Держмитслужби.

На зворотному боці ліцензій на МБТ, що пройшли перереєстрацію, робиться запис “Перереєстровано наказом Держмитслужби від _____ №____”, який затверджується підписом начальника митниці та печаткою митниці.

ІХ. ЛІКВІДАЦІЯ МАГАЗИНУ БЕЗМИТНОЇ ТОРГІВЛІ

57. МБТ ліквідується у наступних випадках:

— у разі скасування ліцензії на право відкриття МБТ в зоні митного контролю за підсумками щорічної перереєстрації;

— у разі анулювання ліцензії на право відкриття МБТ в зоні митного контролю;

— на підставі заяви власника за його бажанням;

— рішенням Голови Служби.

58. Рішення про ліквідацію МБТ за бажанням його власника приймається у формі наказу Держмитслужби.

В разі ліквідації МБТ при анулюванні ліцензії або за підсумками щорічної перереєстрації додаткове розпорядження про ліквідацію МБТ не видається.

59. У всіх випадках, зазначених у п. 55, оригінал ліцензії вилучається митницею у колишнього власника і надсилається на адресу Держмитслужби.

---

60. З дати прийняття рішення про ліквідацію МБТ, розміщення нових партій товарів у магазин та їх продаж не дозволяються.

61. Власник МБТ подає до митниці в 3-денний термін звіт про товари згідно з п. 40 цього Положення. Митний орган у 7-денний строк проводить інвентаризацію товарів у магазині.

62. За зберігання товарів на складі ліквідованого МБТ його власником сплачуються митні збори за зберігання товарів під митним контролем з дати набрання чинності будь-якого рішення, зазначеного в п. 57.

Максимальний термін зберігання товарів на складі ліквідованого МБТ — 1 місяць.

63. Товари, що знаходяться в режимі магазину безмитної торгівлі, підлягають декларуванню власником МБТ до іншого митного режиму, відповідно до п. 24 цього положення. При цьому українські товари підлягають декларуванню за спрощеною схемою, що встановлюється Держмитслужбою.

Х. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

64. У разі зміни будь-яких відомостей, зазначених у заяві на отримання ліцензії, та в документах, які додавались до заяви, власник МБТ повинен протягом 7 днів письмово повідомити про це митницю, яка дала згоду на видачу ліцензії.

65. При наявності нових відомостей, які потребують переоформлення ліцензії або видачі нової, підготовка та подання документів на розгляд до Держмитслужби проводиться у відповідності з розділом III цього Положення. Додатково до визначеного комплексу документів додається оригінал ліцензії, копії останньої залишаються у власника МБТ та у справах митниці.

66. У випадках зміни назви підприємства та зміни коду підприємства за Єдиним Державним реєстром підприємств та організацій України на підставі наказу Держмитслужби прово-

---

диться оформлення нової ліцензії із скасуванням і вилученням попередньої. При цьому стягується збір за видачу ліцензії на право відкриття магазину в зоні митного контролю.

67. У всіх інших випадках, які потребують внесення змін до ліцензії (окрім зміни назви підприємства, зміни коду за Єдиним Державним реєстром підприємств та організацій України) проводиться переоформлення ліцензії на підставі наказу Держмитслужби шляхом заповнення нового бланку ліцензії із зазначенням попередніх, а в зміненій частині — нових відомостей. До існуючого номеру ліцензії додається літерний код послідовно за алфавітом. Попередня ліцензія скасовується і вилучається.

При цьому збір за видачу ліцензії не стягується.

*до Тимчасового положення
про порядок відкриття
та діяльності магазинів
безмитної торгівлі*

**ПЕРЕЛІК ПРЕДМЕТІВ, ЗАБОРОНЕНИХ
ДО ВВЕЗЕННЯ В УКРАЇНУ, ВИВЕЗЕННЯ
З УКРАЇНИ ТА ТРАНЗИТУ ЧЕРЕЗ ТЕРИТОРІЮ
УКРАЇНИ**

I. ПРЕДМЕТИ, ЗАБОРОНЕНІ ДО ВВЕЗЕННЯ В УКРАЇНУ

1. Зброя військових зразків усякого роду та боєприпаси до неї.

2. Наркотичні та психотропні речовини, а також пристрої для куріння опію та гашишу.

Примітка: Ввезення вказаних в цьому пункті предметів може бути здійснене за особливим дозволом МОЗ України.

3. Сильнодіючі, отруйні, радіоактивні, вибухові речовини, інші предмети, що можуть завдати шкоди здоров'ю або загрожувати життю населення та тваринного світу або призвести до руйнування навколишнього середовища, крім випадків, передбачених законодавством України.

4. Друковані матеріали, кліше, негативи, відзняті плівки, фотографічні знімки, кінострічки, відеозаписи, копії на носіях інформації для ЕОМ, рукописи, платівки та інші звукозаписи, малюнки та інші друковані й образотворчі матеріали, що містять пропаганду ідей насильства, війни, расизму, расової дискримінації та геноциду, а також спрямовані на підлив територіальної

цілісності України, її незалежності, державного суверенітету, продукція порнографічного характеру.

5. Предмети, ввезення яких заборонене відповідно до чинного законодавства України.

II. ПРЕДМЕТИ, ЗАБОРОНЕНІ ДО ВИВЕЗЕННЯ З УКРАЇНИ

1. Зброя військових зразків усякого роду, боєприпаси до неї та військове спорядження.

2. Наркотичні та психотропні речовини.

Примітка: Ввезення вказаних в цьому пункті предметів може бути здійснене за особливим дозволом МОЗ України.

3. Сильнодіючі, отруйні, радіоактивні, вибухові речовини, інші предмети, що можуть завдати шкоди здоров'ю або загрожувати життю населення та тваринного світу або призвести до руйнування навколишнього середовища, крім випадків, передбачених законодавством України.

4. Витвори мистецтва, культурні та історичні цінності (картини, малюнки, акварелі, скульптури, різноманітні види граюру, мініатюри, вироби з фарфору, кристалу, кераміки, дерева, шкіри, коштовного та некоштовного каміння, дорогоцінних та недорогоцінних металів, кістки, предмети народних художніх промислів, гобелени, меблі, художній одяг та взуття, нумізматики, художня зброя, книги, рукописи, платівки, музичні інструменти, поштові марки тощо) та інші предмети, що складають значну художню, історичну, наукову та іншу культурну цінність.

Примітка: Ввезення вказаних в цьому пункті предметів може бути здійснено за особливим дозволом Міністерства культури України.

5. Анульовані цінні папери.

---

6. Предмети, вивезення яких заборонене відповідно до чинного законодавства України.

ІІІ. ПРЕДМЕТИ, ЗАБОРОНЕНІ ДО ТРАНЗИТУ ЧЕРЕЗ ТЕРИТОРІЮ УКРАЇНИ

1. Зброя та боєприпаси всіх видів та військове спорядження.

2. Літальні апарати, їх частини, прилади та спорядження до них.

3. Станки і машини, призначені для виготовлення озброєння й боєприпасів усіх видів та літальних апаратів, запасні частини до них.

4. Наркотичні засоби.

5. Радіоактивні предмети та речовини.

6. Сильнодіючі, отруйні та вибухові речовини, інші предмети, що можуть завдати шкоди здоров'ю або загрожувати життю населення та тваринного світу або призвести до руйнування навколишнього середовища, крім випадків передбачених законодавством України.

7. Предмети, заборонені до ввезення відповідно до чинного законодавства України.

до Тимчасового положення
про порядок відкриття
та діяльності магазинів
безмитної торгівлі

Додаток № 1 до Постанови Верховної Ради України
від 17 червня 1992 р. № 2471-ХІІ

**ПЕРЕЛІК ВИДІВ МАЙНА, ЩО НЕ МОЖЕ
ПЕРЕБУВАТИ У ВЛАСНОСТІ ГРОМАДЯН,
ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ, МІЖНАРОДНИХ
ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ІНШИХ
ДЕРЖАВ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ**

1. Зброя, боєприпаси (крім мисливської і пневматичної зброї, зазначеної в додатку № 2, і боєприпасів до неї, а також спортивної зброї і боєприпасів до неї, що придбаваються громадськими об'єднаннями з дозволу органів внутрішніх справ), бойова і спеціальна військова техніка, ракетно-космічні комплекси.

(Пункт 1 змінено згідно із Постановою Верховної Ради України від 24.01.95 р. № 19/95-ВР.)

2. Вибухові речовини й засоби вибуху. Всі види ракетного палива, а також спеціальні матеріали та обладнання для його виробництва.

3. Бойові отруйні речовини.

4. Наркотичні, психотропні, сильнодіючі отруйні лікарські засоби (за винятком отримуваних громадянами за призначенням лікаря).

5. Протиградові установки.

---

6. Державні еталони одиниць фізичних величин.

7. Спеціальні технічні засоби негласного отримання інформації.

(Перелік доповнено пунктом 7 згідно із Постановою Верховної Ради України від 15.07.94 р. № 121/94-ВР.)

8. Електрошокові пристрої та спеціальні засоби, що застосовуються правоохоронними органами, крім газових пістолетів і револьверів та патронів до них, заряджених речовинами сльозоточивою та дратівної дії.

(Перелік доповнено пунктом 8 згідно із Постановою Верховної Ради України від 24.01.95 р. № 19/95-ВР.)

Примітка: Зазначені засоби не можуть також перебувати у власності юридичних осіб недержавних форм власності.

(Перелік доповнено приміткою згідно із Постановою Верховної Ради України від 15.07.94 р. № 121/94-ВР.)

**Додаток № 2 до Постанови Верховної Ради України
від 17 червня 1992 р. № 2471-ХІІ**

СПЕЦІАЛЬНИЙ ПОРЯДОК НАБУТТЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ І ГРОМАДЯНАМИ НА ОКРЕМІ ВИДИ МАЙНА

Громадяни набувають права власності на такі види майна, придбаного ними з відповідного дозволу, що надається:

а) на вогнепальну гладкоствольну мисливську зброю — органами внутрішніх справ за місцем проживання особам, які досягли 21-річного віку;

на вогнепальну мисливську нарізну зброю (мисливські карабіни, гвинтівки, комбіновану зброю з нарізними стволами) — органами внутрішніх справ за місцем проживання особам, які досягли 25-річного віку;

на газові пістолети, револьвери і патрони до них, заряджені речовинами сльозоточивої та дратівної дії — органами внутрішніх справ за місцем проживання особам, які досягли 18-річного віку;

(пункт а) порядку доповнено абзацом 3 згідно із Постановою Верховної Ради України від 22.04.93 р. № 3131-XII);

на холодну зброю та пневматичну зброю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду — органами внутрішніх справ за місцем проживання особам, які досягли 18-річного віку;

(пункт а) порядку доповнено абзацом 4 згідно із Постановою Верховної Ради України від 24.01.95 р. № 19/95-ВР);

б) на об'єкти, що перебувають на державному обліку як пам'ятки історії та культури, — спеціально уповноваженими державними органами охорони пам'яток історії та культури (Мінкультури, Мінінвестбудом і Головархівом України);

в) на радіоактивні речовини — Державним комітетом України з ядерної та радіаційної безпеки у разі наявності висновку органів територіальної санітарно-епідеміологічної служби про можливість використання цих речовин майбутнім власником в існуючих у нього умовах.

ДЕРЖАВНА МИТНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

Від 22.12.97 р. № 11/6-12197

*Начальникам
регіональних митниць*

Щодо здійснення перереєстрації
магазинів безмитної торгівлі
в 1997 році*

У зв'язку з запитам митниць та суб'єктів ЗЕД щодо здійснення в 1997 році перереєстрації магазинів безмитної торгівлі, згідно з розділом VIII Тимчасового положення про порядок відкриття, функціонування та контролю за діяльністю магазинів безмитної торгівлі, затвердженого наказом Держмитслужби від 18.07.97 р. № 336, повідомляємо.

Оскільки на сьогодні законодавчо не врегульовано питання діяльності магазинів безмитної торгівлі, перереєстрація в 1997 році не буде здійснюватись. До прийняття відповідного рішення щодо перевірки діяльності магазинів безмитної торгівлі та проведення перереєстрації Державна митна служба України вважає за можливе подальше функціонування зазначених ма-

---

* Лист Державної митної служби України "Щодо здійснення перереєстрації магазинів безмитної торгівлі в 1997 році" від 22 грудня 1997 року № 11/6-12197

газинів, за умови виконання ними вимог вищезгаданого Тимчасового положення та чинного законодавства України.

Зміст цього листа терміново довести до підпорядкованих митниць та власників магазинів безмитної торгівлі, розташованих в зоні діяльності відповідних митниць.

Заступник Голови Служби

Ю. СОЛОВКОВ

ДЕРЖАВНИЙ
КОМІТЕТ У СПРАВАХ
ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОГО
КОРДОНУ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНА МИТНА
СЛУЖБА УКРАЇНИ

1/10601—31.12.1997 р.

11/1-12554—31.12.1997 р.

*Керівникам напрямів,
начальникам ЗПК,
ОКПП Прикордонних
військ*

*Начальникам
регіональних митниць
та митниць
Держмитслужби*

Щодо виконання спільного наказу Державного комітету у справах охорони державного кордону України та Державної митної служби України від 21 травня 997 року № 203/220*

Повідомляємо, що діяльність підприємств (установ) безмитної торгівлі в пунктах пропуску на підставі відповідних ліцензій, що звернулися до Держкомкордону та Держмитслужби в установленому спільним наказом від 21 травня

---

* Спільний лист Державного комітету у справах охорони державного кордону України (№ 1/10601) та Державної митної служби України (№ 11/1-12554) “Щодо виконання спільного наказу Державного комітету у справах охорони державного кордону України та Державної митної служби України від 21 травня 1997 року № 203/220” від 31 грудня 1997 року

1997 року № 203/220 порядку за отриманням дозволів на розміщення та функціонування в пунктах пропуску через державний кордон України, продовжується до прийняття остаточного рішення на законодавчому рівні.

Голова Держкомкордону
В. БАННИХ

Голова Держмитслужби
Л. ДЕРКАЧ

ДЕРЖАВНА МИТНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

Від 17.11.97 р. № 11/1-10898

Начальникам
регіональних митниць
Начальникам митниць*

До відома та використання в роботі повідомляємо, що відповідно до п/п 3.1.1 та п/п 3.1.2 статті 3 Закону України “Про податок на додану вартість” з урахуванням роз’яснень Комітету з питань фінансів і банківської діяльності Верховної Ради України від 24.10.97 р. № 06-10/782 операції з ввезення товарів з-за меж митного кордону України на територію магазинів безмитної торгівлі не є об’єктом оподаткування ПДВ.

При митному оформленні застосовується імпортна ВМД, у відповідному підрозділі гр. 36 зазначається “00”.

Голова Служби

Л. ДЕРКАЧ

---

* Лист Державної митної служби України “Про звільнення від оподаткування ПДВ при ввезенні товарів на територію магазинів безмитної торгівлі” від 17 листопада 1997 року № 11/1-10898

ДЕРЖАВНА МИТНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

Від 21.07.97 р. № 11/1-6798

Начальникам
регіональних митниць
Начальникам митниць

Стосовно митного оформлення
товарів, що надходять по імпорту
до магазинів безмитної торгівлі*

На виконання доручення Кабінету Міністрів України від 08.07.97 р. № 12135/61 повідомляємо, що лист Держмитслужби від 06.06.97 р. № 11/1-5189 слід вважати таким, що втратив чинність.

До відома та використання в оперативній роботі надсилаємо Вам наказ Держмитслужби від 18.07.97 р. № 336 (див. окремо в базі).

Звертаємо Вашу увагу, що наказ Держмиткому від 05.01.96 р. № 4 не втратив чинності в частині, що стосується реєстрації магазинів безмитної торгівлі.

Голова Служби

Л. ДЕРКАЧ

---

* Лист Державної митної служби України “Стосовно митного оформлення товарів, що надходять по імпорту до магазинів безмитної торгівлі” від 21 липня 1997 року № 11/1-6798

ДЕРЖАВНА МИТНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

Від 06.06.97 р. № 11/1-5189

Начальникам
регіональних митниць
Начальникам митниць

Стосовно митного оформлення
товарів, що надходять по імпорту
до магазинів безмитної торгівлі*

Лист втратив чинність (згідно з листом Державної митної служби України від 21.07.97 р. № 11/1-6798).

На численні запити митниць повідомляємо, що питання оподаткування товарів, які реалізуються в магазинах безмитної торгівлі, в законодавстві не врегульовано.

1. Звільнення від сплати мита за такі товари Декретом Кабінету Міністрів України від 11.01.93 р. № 4-93 “Про Єдиний митний тариф України” не передбачено.

2. Звільнення від сплати акцизного збору Декретом Кабінету Міністрів України від 26.12.92 р. № 18-92 “Про акцизний збір” не передбачено.

---

* Лист Державної митної служби України “Стосовно митного оформлення товарів, що надходять по імпорту до магазинів безмитної торгівлі” від 6 червня 1997 року № 11/1-5189

---

3. Звільнення від сплати ПДВ Декретом Кабінету Міністрів України від 26.12.92 р. № 14-92 “Про податок на добавлену вартість” не передбачено. Але в п. 6.2.3 Закону України від 03.04.97 р. № 168/97 “Про податок на додану вартість”, що набирає чинності з 01.07.97 р. ПДВ за нульовою ставкою буде обчислюватись з операцій з “продажу товарів (робіт, послуг) підприємствами роздрібною торгівлі, які розташовані на території України у зонах митного контролю (безмитних магазинах), відповідно до порядку, встановленого Кабінетом Міністрів України”.

Враховуючи викладене, до затвердження Кабінетом Міністрів України Положення про порядок відкриття, функціонування та контролю за діяльністю магазинів безмитної торгівлі митне оформлення імпорتنих товарів, що надходять до магазинів безмитної торгівлі, починаючи з 16.06.97 р., здійснювати за поданням вантажної митної декларації на імпорт товару типу “ИМ” із справлянням належних митних платежів на загальних підставах.

Відповідно до Класифікатора процедур переміщення товарів через митний кордон України, затвердженого наказом Держмиткому від 16.11.95 р. № 57, у графі 37 вантажної митної декларації на імпорт товару проставляється код митного режиму “магазин безмитної торгівлі” — 72.

Голова Служби

Л. ДЕРКАЧ

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

**КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ФІНАНСІВ
І БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

---

*Від 24.10.97 р.
№ 06-10/782*

*Державній податковій
адміністрації України*

Витяг з протоколу засідання
Комітету з питань фінансів
і банківської діяльності
21 жовтня 1997 року*

Розглянувши запити платників податку, які надійшли на адресу Комітету, стосовно застосування окремих норм Закону України “Про податок на додану вартість”, Комітет, використовуючи право законодавчого джерела, вважає:

1. Відносно запиту щодо тотожності поняття “податковий вексель” та “письмове зобов’язання”:

Положення пункту 11.9 Закону України “Про податок на додану вартість” встановлюють правило, за яким норми Закону України “Про операції з давальницькою сировиною в зовнішньо-

---

* Витяг з протоколу засідання Комітету з питань фінансів і банківської діяльності Верховної Ради України 21 жовтня 1997 року “Відносно запиту щодо порядку оподаткування операцій з ввезення, вивезення та продажу товарів магазинами безподаткової торгівлі” від 24 жовтня 1997 року № 06-10/782

економічних відносинах” розповсюджуються на виконання зобов’язань за векселями, введеними до набрання чинності зазначеним Законом. При цьому норми Закону України “Про операції з давальницькою сировиною в зовнішньоекономічних відносинах” ототожнюють поняття “вексель” з поняттям “письмове зобов’язання платника податку”. Виходячи з цього, Комітет Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності вважає, що терміни “вексель” та “письмове зобов’язання” є юридично тотожними при застосуванні норм цього Закону.

2. Відносно запиту щодо порядку оподаткування операцій з ввезення, вивезення та продажу товарів магазинами безподаткової торгівлі:

Відповідно до підпункту 6.2.3 статті 6 Закону України “Про податок на додану вартість” продаж товарів безмитними магазинами, розташованими в зонах митного контролю, здійснюється без нарахування податку на додану вартість. Згідно з підпунктами 3.1.1 та 3.1.2 зазначеного Закону об’єктом оподаткування є продаж товарів (робіт, послуг) на митній території України або їх ввезення на митну територію України. Виходячи із цього, зони митного контролю не є митною територією України та мають особливий податковий статус.

Комітет вважає, що Закон встановлює правило, за яким не вважаються імпортом і не оподатковуються операції з ввезення товарів з-за меж митного кордону України на територію безподаткових магазинів, а також на територію митних ліцензійних складів. При цьому операції з вивезення (пересилання) товарів (попередньо імпортованих або вивезених з митної території України) з території безподаткових магазинів та митних ліцензійних складів на митну територію України, оподатковуються в порядку, передбаченому для оподаткування імпорту товарів.

Додатково, використовуючи вищевикладену аргументацію, Комітет вважає, що вивезення товарів з митної території України у зони митного контролю, де розташовані магазини безподаткової торгівлі, має прирівнюватися до експорту таких товарів із застосуванням нульової ставки ПДВ для експортерів-резидентів на підставі оформленої вивізної вантажної митної декларації.

Комітет вважає, що до категорії “зон митного контролю” відносяться також пункти роздрібно́ї торгівлі, розташовані на суднах, які занесені до Державної суднової книги України або ходять під Національним прапором України відповідно до законодавства, на повітряному або залізничному транспорті, який належить резидентам, з моменту їх виїзду за межі митного кордону України.

Крім того, Комітет звертає увагу митних органів на необхідність організації пунктів інкасації виручки та бухгалтерій безподаткових магазинів на території зон митного контролю для здійснення належного податкового адміністрування та дотримання норм валютного законодавства.

3. Відносно запиту судноремонтних заводів щодо оподаткування операцій з ремонту техніки, яка належить на правах власності (або бербоут-чартеру) нерезидентам:

Згідно із пунктом 6.2.2 Закону України “Про податок на додану вартість” податок за нульовою ставкою застосовується при продажу послуг (робіт), призначених для їх використання та споживання за межами митної території України.

Виходячи із цього, Комітет вважає, що ремонт на території України техніки, яка не є у власності резидентів або знаходиться в оперативному управлінні нерезидентів за дорученням останніх, є експортною послугою, яка оподатковується за нульовою ставкою.

Те саме стосується оподаткування послуг з переробки платником податку давальницької сировини нерезидентів у готову продукцію, яка вивозиться за межі митного кордону України.

4. Відносно запиту платників податку на прибуток підприємств щодо оподаткування операцій з ремонту або інших поліпшень основних фондів:

Відповідно до положень підпункту 7.4.1 статті 7 Закону “Про податок на додану вартість”, включенню до складу податкового

кредиту підлягають суми податків на додану вартість, сплачених (нарахованих) у зв'язку із придбанням товарів (робіт, послуг), вартість яких відноситься до складу валових витрат виробництва (обігу) платника податку або до основних фондів чи нематеріальних активів, що підлягають амортизації.

Натомість пункт 7.4.4 визначає, що у випадку, коли платник придбає товари (роботи, послуги), вартість яких не відноситься до складу валових витрат або до основних фондів, ПДВ відшкодовується за рахунок чистого прибутку.

Із цього випливає, що ПДВ, сплачений за будь-які ремонти, незалежно від того, чи входить їх вартість до 5 % від суми основних фондів або перевищує її, повинен зараховуватися до складу податкового кредиту в податковий період понесення таких витрат. Те саме стосується ПДВ, сплачених з 1 липня 1997 року у ціні ремонту (інших поліпшень) транспортних засобів, придбаних у період до 1 липня 1997 року.

5. Відносно надання права на відшкодування ПДВ при експорті товарів (робіт, послуг) за межі митної території України:

Згідно із пунктом 11.11 Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про податок на додану вартість” до 1 січня 1999 року право на отримання бюджетного відшкодування при експорті продукції виникає у податковий період, на який приходить дата зарахування коштів від покупця (замовника) на банківський рахунок платника податку. По операціях з експорту продукції, здійсненого до 1 жовтня 1997 року, відповідно до підпункту “а” пункту 1 статті 5 Декрету КМУ “Про податок на добавлену вартість”, право на відшкодування сплачених ПДВ набувається експортером при отриманні іноземної валюти. При цьому Декрет не встановлює зобов'язань щодо зарахування такої іноземної валюти виключно на валютний рахунок експортера. (Пункт 2 статті 8 зазначеного Декрету визначає дату здійснення оподаткованого обороту в день зарахування коштів на розрахунковий рахунок підприємств, тобто стосується тільки національної валюти, позаяк термін “розрахунковий рахунок” згідно із законодавством використовується тільки для операцій

з національною валютою, а для операцій з валютними коштами використовуються “валютні рахунки” (Декрет КМУ “Про систему валютного регулювання та валютного контролю”). Виходячи з цього, Комітет вважає, що у період дії Декрету КМУ “Про податок на добавлену вартість” платник податку — експортер мав право на отримання бюджетного відшкодування при надходженнях іноземної валюти на територію України, у тому числі на спільні інвестиційні рахунки в межах виконання інвестиційних контрактів відповідно до Закону України “Про режим іноземного інвестування”; при зарахуванні коштів на рахунки, на яких ведеться облік результатів спільної діяльності платника податку з іншими особами відповідно до Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств”; на інші рахунки, які мають режим спільного управління, незалежно від того, чи ведуться такі рахунки платником податку або іншою стороною спільної (інвестиційної) діяльності. Таке ж саме правило розповсюджувалося на випадки експорту товарів з розрахунками в національній валюті, джерелом походження якої був продаж нерезидентами іноземної валюти на валютному ринку України, а також на експорт товарів та зарахування експортної виручки у період з 1 жовтня 1997 року до 1 січня 1999 року, отриману в будь-якій валюті (в тому числі у гривнях).

Починаючи з 1 січня 1999 року підставою для одержання бюджетного відшкодування є єдиний документ — вантажна вивізна митна декларація (без вимоги отримання виручки).

6. Відносно рішення ДПА України щодо заборони надання бюджетного відшкодування платникам податку без обов’язкової попередньої документальної перевірки належного виконання податкових зобов’язань постачальниками товарів (робіт, послуг) таким платникам податку:

Комітет відзначає, що згідно з пунктом 3 статті 7 Декрету Кабінету Міністрів України бюджетне відшкодування експортерам товарів (робіт, послуг) здійснюється не пізніше 15-го числа наступного за звітним місяця. При цьому подання платником податку будь-яких підтверджень щодо належного виконання податкових зобов’язань його постачальниками не передба-

чається. З цього випливає, що підставою для бюджетного відшкодування експортерам, право на яке виникло до 1 жовтня 1997 року, є дані декларації з податку на додану вартість, копії вивізних митних декларацій та довідка банку про надходження виручки в іноземній валюті на територію України з урахуванням пункту 5 цих роз'яснень. На період з 1 жовтня 1997 року до 1 січня 1999 року підставою для бюджетного відшкодування є дані декларації з податку на додану вартість, а у випадку експорту — додатково копії вивізних митних декларацій та довідка банку про надходження виручки в будь-якій валюті на рахунки експортера з урахуванням пункту 5 цих роз'яснень. Після 1 січня 1999 року підставою для бюджетного відшкодування є виключно дані декларації з податку на додану вартість, а у випадку експорту — додатково копії вивізних митних декларацій.

Комітет звертає увагу органів виконавчої влади на неприпустимість видання нормативних або інструктивних документів, які б вводили додаткові вимоги або обмеження щодо реалізації права платників податку на отримання бюджетного відшкодування у зв'язку з їх протиріччям з Конституцією України. Комітет вважає, що починаючи з 20 листопада 1997 року на суму бюджетного відшкодування, право на яке виникло у експортерів за результатами податкових періодів до 1 жовтня 1997 року, має нараховуватися пеня у розмірах, встановлених підпунктом 7.7.3 Закону України "Про податок на додану вартість", за умови подання такими експортерами належним чином оформлених документів відповідно до цього пункту роз'яснень.

7. Відносно запиту постачальників агропромислового сектору щодо моменту виникнення податкових зобов'язань при наданні товарних кредитів:

Комітет вважає, що незалежно від способу визначення податкових зобов'язань (по методу нарахувань або по касовому методу, який передбачає надходження коштів або інших видів компенсації постачальнику), податкові зобов'язання кредитора виникають у податковий період, на який припадає строк погашення зобов'язань відповідно до умов договору з товарного

кредиту. Таке ж саме правило має розповсюджуватися на договори з продажу товарів у розстрочку.

При цьому, на думку Комітету, кредитор має право включити до складу податкового кредиту суми податків на додану вартість, нарахованих на вартість товарів (робіт, послуг), віднесених до валових витрат виробництва (обігу) платника податку — позичальника, відповідно до Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств”, а позичальник — віднести до складу податкового кредиту таку ж саму суму сплачених (нарахованих) податків.

8. Відносно запиту посередників щодо оподаткування бартерних (товарообмінних) схем:

Комітет вважає, що положення підпункту 7.5.3 Закону України “Про податок на додану вартість” стосовно отримання права на податковий кредит при здійсненні заключної (балансуючої) операції треба трактувати як право зарахувати до складу податкового кредиту податки на додану вартість, сплачені (нараховані) у зв’язку із будь-якою компенсаційною поставкою незалежно від того, чи є вона кінцевою, чи ні. При цьому, незалежно від переліку товарів критичного імпорту, встановленого у відповідності до положень останнього абзацу пункту 11.5 статті 11 зазначеного Закону, при здійсненні бартерних операцій в зовнішньоекономічній діяльності податок на додану вартість нараховується у відповідності до підпунктів 7.3.4 та 7.5.3 статті 7 Закону України “Про податок на додану вартість”.

9. Відносно запиту будівельних організацій щодо роз’яснення пункту 5.1.20 стосовно звільнення від ПДВ операцій з виконання робіт з будівництва житла, що здійснюється за рахунок фізичних осіб:

Відповідно до абзацу 3 статті 5 Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про податок на додану вартість” звільняються від сплати ПДВ операції з виконання робіт з будівництва житла за рахунок фізичних осіб. У цьому зв’язку Комітет вважає, що для правильного визначення джерел фінансування житлового будівництва фізичні особи зобов’язані здійснюва-

---

ти перерахування коштів будівельним організаціям з належних таким фізичним особам банківських рахунків або у безготівковому порядку через банківські установи. При цьому Комітет звертає увагу органів, відповідальних за реалізацію Закону України “Про боротьбу з корупцією та організованою злочинністю”, стосовно неухильного виконання положень цього Закону. Комітет зазначає, що готівкові виплати фізичних осіб, рівно як і виплати з анонімних банківських рахунків, запроваджених Президентом України, не можуть бути підставою для звільнення будівельних організацій від нарахування податку на додану вартість при продажу житла зазначеним особам, незалежно від того, чи була здійснена така оплата у готівковому або анонімному вигляді повністю чи частково.

10. Відносно роз’яснення пункту 11.12 Закону України “Про податок на додану вартість” стосовно експериментальної економічної зони “Сиваш”:

Комітет вважає, що у зв’язку із поновленням пільг суб’єктам експериментальної економічної зони “Сиваш” вивезення товарів (робіт, послуг) з території цієї зони на іншу територію України має бути прирівняно до імпорту таких товарів (робіт, послуг). У цьому зв’язку Комітет звертається до Кабінету Міністрів України з пропозицією встановити митний кордон по периметру зазначеної зони та доповісти Верховній Раді України у листопаді 1997 року щодо доцільності існування такої зони.

11. Направити зазначені роз’яснення Кабінету Міністрів України, Державній податковій адміністрації України, Державному митному комітету України, а також заявникам.

В. о. Голови Комітету

В. СОКЕРЧАК

ДЕРЖАВНА МИТНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

09.02.98 р. № 19/1-1501-ЕП

Начальникам
регіональних митниць
Начальникам митниць

Щодо призупинення дії
деяких нормативних актів
Держмитслужби України*

На підставі припису Генеральної прокуратури України, призупинити дію:

Тимчасового положення про порядок відкриття, функціонування та контролю за діяльністю магазинів безмитної торгівлі, затвердженого наказом Держмитслужби від 18.07.97 № 336;

Інструкції про порядок проведення перевірки сертифікатів форми СТ-1 про походження товарів з України, затвердженої наказом Держмитслужби від 26.09.97 № 448;

Тимчасового порядку погодження експортних відправлень українськими підприємствами спирту етилового, що вивозиться повітряним транспортом, затвердженого наказом Держмитслужби від 27.11.97 № 597.

Про введення в дію цих нормативних актів буде повідомлено додатково.

Голова Служби

Ю.П. СОЛОВКОВ

---

* Лист Державної митної служби України "Щодо призупинення дії деяких нормативних актів Держмитслужби України" від 9 лютого 1998 року № 19/1-1501-ЕП

ДЕРЖАВНА МИТНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

07.08.98 р. № 10/1-1797-ЕП

Начальникам
регіональних митниць
Начальникам митниць

Про діяльність безмитних
магазинів*

До відома та керівництва в роботі надсилаємо постанову Кабінету Міністрів України від 30.06.98 № 984 “Про порядок продажу товарів безмитними магазинами”, яка набуває чинності 08.08.98 (див. окремо в базі).

При цьому нагадуємо, що дія наказу Держмитслужби від 18.07.97 № 336 призупинена відповідно до листа Держмитслужби від 09.07.98 № 19/1-1501-ЕП.

Організація виконання окремих пунктів Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами, затвердженого вищезазначеною постановою Кабінету Міністрів України буде доведена Держмитслужбою додатково.

Додаток: на 6 арк.

Заступник Голови Служби

І. СОБОЛЬ

---

* Лист Державної митної служби України “Про діяльність безмитних магазинів” від 7 серпня 1998 року № 10/1-1797-ЕП з Постановою Кабінету Міністрів України “Про Порядок продажу товарів безмитними магазинами” від 30 червня 1998 року № 984

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 30 червня 1998 року № 984

ПРО ПОРЯДОК ПРОДАЖУ ТОВАРІВ БЕЗМИТНИМИ МАГАЗИНАМИ

Із змінами і доповненнями, внесеними постановами Кабінету Міністрів України

*від 15 березня 1999 року № 369,
від 18 жовтня 1999 року № 1919,
від 29 червня 2001 року № 742,
від 11 жовтня 2002 року № 1493,
від 4 вересня 2003 року № 1402.*

Постанова втратила чинність (згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 17 липня 2003 року № 1089).

Додатково див. рішення господарського суду міста Києва від 15 травня 2003 року № 32/264, від 24 червня 2003 року № 32/264.

На виконання підпункту 6.2.3 Закону України “Про податок на додану вартість” Кабінет Міністрів України ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Затвердити Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами (додається).

---

2. Державній митній службі до 15 липня 1998 р. подати перелік безмитних магазинів до Державної податкової адміністрації.

3. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади привести свої рішення у відповідність із цією постановою.

4. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на Державну митну службу та Державну податкову адміністрацію.

5. Ця постанова набирає чинності через 30 днів з дня її опублікування.

Перший віце-прем'єр-міністр України

А. ГОЛУБЧЕНКО

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОРЯДОК ПРОДАЖУ ТОВАРІВ БЕЗМИТНИМИ МАГАЗИНАМИ

У тексті Положення слова “Держкомкордон” в усіх відмінках замінено словами “Адміністрація Держприкордонслужби” у відповідному відмінку згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 4 вересня 2003 року № 1402.

1. Це Положення визначає порядок організації торгівлі товарами підприємствами роздрібною торгівлі, розташованими на території України в зонах митного контролю аеропортів і морських портів, які здійснюють міжнародні пасажирські перевезення (далі — безмитні магазини).

(Пункт 1 в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 29.06.2001 р. № 742.)

ВИМОГИ ДО БЕЗМИТНИХ МАГАЗИНІВ

2. Управління безмитним магазином здійснює його власник або призначена ним особа (керівник магазину).

3. Робота безмитного магазину організується таким чином, щоб надходження, зберігання та продаж товарів здійснювалися відповідно до вимог цього Положення.

4. Імпортні та вітчизняні товари можуть надходити до безмитних магазинів на умовах попередньої оплати, оплати за фактом поставки та укладення договорів комісії.

---

5. Товари для продажу у безмитному магазині повинні мати відповідне маркування, яке б давало змогу їх легко ідентифікувати. Вид і метод маркування товарів затверджується начальником митниці, в зоні діяльності якої знаходиться безмитний магазин.

Посадові особи митниці мають право доступу до приміщення безмитного магазину у будь-який час його роботи. Приміщення безмитного магазину включає в себе:

торговельний зал (торговельні зали), до складу якого входять бари та пункти громадського харчування;

(абзац третій пункту 5 в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 15.03.99 р. № 369);

допоміжні приміщення;

склад магазину.

6. У неробочий час безмитного магазину товари зберігаються в приміщенні безмитного магазину з обов'язковим накладенням митного забезпечення на двері та інші місця доступу. При цьому є обов'язковою наявність пломб, печаток та інших забезпечень власника на дверях та інших місцях доступу поряд із забезпеченнями митниці.

7. Товари можуть знаходитися у безмитному магазині протягом 3 років з дня надходження, крім товарів з обмеженим строком зберігання.

(Пункт 7 в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 15.03.99 р. № 369.)

8. Після закінчення або впродовж зазначеного строку товари можуть бути заявлені митниці:

для вільного використання на митній території України;

для вільного використання за межами митної території України;

для розміщення в режимі “митний склад”;

для знищення під митним контролем;

для передачі за договорами комісії з метою продажу на бортах повітряних суден міжнародного класу, які здійснюють регулярні міжнародні рейси на підставі міжурядових угод про повітряне сполучення, у порядку, визначеному Держмитслужбою.

(Пункт 8 доповнено новим абзацом шостим згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 15.03.99 р. № 369, у зв'язку з цим абзац шостий вважати абзацом сьомим.)

Митне оформлення таких товарів проводиться згідно із заявленим власником (керівником) безмитного магазину режимом (при цьому митне оформлення у режим вільного використання на митній території України вітчизняних товарів здійснюється без справляння ввізного мита та митних зборів).

9. Приміщення безмитного магазину повинне відповідати всім вимогам, установленим законодавством для підприємств роздрібною торгівлі, а також бути обладнаним засобами, які дають змогу забезпечити:

а) накладення митницею митного забезпечення на всі місця доступу до приміщення безмитного магазину;

б) неможливість надходження або продажу товарів поза митним контролем;

в) надійне функціонування охоронної та пожежної сигналізації;

г) телефонний зв'язок з робочим місцем у безмитному магазині працівника митниці, який здійснює митний контроль у цьому магазині.

Конструкція дверей та вікон безмитного магазину повинна гарантувати зберігання товарів під митним контролем та ви-

---

ключати можливість надходження (вилучення) товарів поза митним контролем.

Ключі повинні зберігатися у власника (керівника) безмитного магазину або у призначеної для цього власником (керівником) особи.

Приміщення безмитного магазину має бути розташоване таким чином, щоб забезпечити неможливість користування магазином громадянами, які не виїжджають з України.

10. Витрати, пов'язані з експлуатацією безмитного магазину, провадяться за рахунок власника безмитного магазину.

11. Для отримання, зберігання і продажу товарів може використовуватися лише та площа, що визначена у відповідному дозволі, передбаченому пунктом 16 цього Положення.

Внесення змін до затвердженого проекту безмитного магазину чи порядку його експлуатації, а також його переміщення здійснюється у порядку, встановленому Держмитслужбою та Адміністрацією Держприкордонслужби.

12. Власник (керівник) безмитного магазину забезпечує належні умови для роботи працівників митниці, персоналу магазину, а також вживає заходів для дотримання всіх вимог, установлених законодавством щодо безпеки праці.

13. Безмитний магазин здійснює продаж товарів за національну або іноземну валюту, віднесену Національним банком до категорії “вільно конвертована валюта” (готівкою або за кредитними картками та чеками).

14. Продаж товарів з допоміжних приміщень та зі складу, а також використання приміщень безмитного магазину для зберігання та реалізації товарів, що не пройшли відповідного митного оформлення до безмитного магазину, не дозволяються.

Не дозволяється продаж товарів за зразками, за попереднім замовленням та в розстрочку.

15. Безмитний магазин відкривається та закривається у присутності посадових осіб митниці.

ПОРЯДОК ОТРИМАННЯ ДОЗВОЛУ НА ПРАВО ВІДКРИТТЯ БЕЗМИТНОГО МАГАЗИНУ

16. Безмитний магазин діє на підставі дозволу, що видається відповідно до пунктів 17—22 цього Положення суб'єкту підприємницької діяльності, який володіє приміщенням, у тому числі на умовах оренди, або має намір збудувати відповідне приміщення у пункті пропуску через державний кордон України.

На право відкриття кожного безмитного магазину видається окремий дозвіл.

17. Суб'єкт підприємницької діяльності подає до митниці та до загону прикордонного контролю, в зоні діяльності яких планується відкрити безмитний магазин, заяву на одержання дозволу. Форма заяви визначається Держмитслужбою.

18. До заяви додаються такі документи:

копії свідоцтва про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності та установчих документів;

довідка банку (банків) про стан розрахункового та валютного рахунків заявника;

план пункту пропуску через державний кордон України з позначенням місця планованого відкриття безмитного магазину;

у разі якщо передбачається оренда приміщення, — попереднє письмове погодження власника приміщення, розташованого в зоні митного контролю, на укладення договору оренди;

план приміщення, що призначається для безмитного магазину.

19. Заява реєструється в день її надходження і розглядається протягом не більш як 30 днів. При цьому перевіряється достовірність відомостей, зазначених у поданих заявником документах, і відповідність передбачуваного для безмитного магазину приміщення вимогам цього Положення або розглядається можливість проведення робіт для його спорудження. Про прийняте попереднє рішення щодо можливості відкриття безмитного магазину заявникові надсилається письмове повідомлення за підписом начальника митниці.

20. У разі прийняття попереднього рішення щодо можливості відкриття безмитного магазину заявник забезпечує оформлення та подання митниці, у зоні діяльності якої знаходиться безмитний магазин, документів, що підтверджують:

право володіння приміщенням;

погодження командира загону прикордонного контролю на відкриття безмитного магазину у певному пункті пропуску через державний кордон України;

згоду місцевої державної адміністрації (якщо передбачається нове будівництво).

21. Документи, зазначені у пунктах 17, 18 і 20 цього Положення, подаються митницею до Держмитслужби разом із супровідним листом, де зазначаються повні відомості про безмитний магазин та організацію у ньому митного контролю за товарами, що переміщуються через митний кордон. Копії зазначених документів зберігаються у митниці.

22. Подані до Держмитслужби документи розглядаються в установленому порядку протягом 30 календарних днів з дня їх надходження. Цей строк може бути продовжено Головою Держмитслужби або його заступниками, але не більше ніж на 15 днів. У разі коли документи відповідають вимогам організації мит-

---

ного режиму та режиму в пункті пропуску через державний кордон, видається дозвіл, який підписується Головою Держмитслужби та Головою Держприкордонслужби (або їх заступниками) і скріплюється печатками.

(Пункт 22 із змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 04.09.2003 р. № 1402.)

23. Дозвіл діє безстроково за умови дотримання власником (керівником) безмитного магазину норм цього Положення та митного законодавства.

Дозвіл не може бути передано іншому суб'єкту підприємницької діяльності.

24. У видачі дозволу може бути відмовлено у випадках, якщо приміщення, призначене для безмитного магазину, не відповідає вимогам цього Положення, та за відсутності документів, зазначених у пунктах 17, 18 і 20 цього Положення, або якщо ці документи суперечать законодавству.

У разі відмови у видачі дозволу Держмитслужба повідомляє про це заявника письмово, з обов'язковим зазначенням причин відмови.

25. Держмитслужба в десятиденний строк з дня видачі дозволу інформує про це Державну податкову адміністрацію та орган державної статистики за місцем знаходження безмитного магазину.

ТОВАРИ, ЩО РЕАЛІЗУЮТЬСЯ У БЕЗМИТНИХ МАГАЗИНАХ

26. Безмитні магазини здійснюють торгівлю всіма видами продовольчих і непродовольчих товарів вітчизняного та іноземного походження (за наявності ліцензії на торгівлю окремими видами товарів, якщо наявність такої ліцензії передбачена законодавством), крім товарів, визначених у пункті 27 цього Положення, а також проводять передпродажну підготовку то-

---

варів, їх пакування, демонстрацію, перепакування та еквівалентні операції.

(Пункт 26 із змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 18.10.99 р. № 1919.)

27. Безмитним магазинам забороняється продавати:

а) товари, заборонені згідно із законодавством до ввезення, вивезення та транзиту через територію України;

б) предмети, що не можуть перебувати у власності громадян, громадських об'єднань, міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав на території України, та окремі види предметів, на які право власності громадянами набувається у порядку, визначеному Верховною Радою України;

в) товари за кодами УКТЗЕД 2701—2716.

(Підпункт “в” пункту 27 із змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 11.10.2002 р. № 1493.)

ПОРЯДОК РОБОТИ БЕЗМИТНИХ МАГАЗИНІВ

28. Власник (керівник) безмитного магазину завчасно інформує відповідну посадову особу митниці про запланований час надходження товарів.

29. Товари, які надходять до безмитного магазину, підлягають декларуванню шляхом заповнення вантажної митної декларації згідно із законодавством.

30. У разі коли між переліком товарів у супровідному документі і кількістю товарів, що фактично надійшли на склад магазину, виявлено розбіжність, керівник безмитного магазину:

негайно повідомляє про це власника безмитного магазину і відповідну посадову особу митниці;

разом з відповідною посадовою особою митниці проводить опис товарів, яких не вистачає або кількість яких виявилася більшою у супровідних документах;

складає відповідний акт (у трьох примірниках), який підписується власником (керівником) магазину та посадовою особою митниці;

виконує інші дії, передбачені митним законодавством.

Один примірник супровідного документа (або його копія) разом з актом надається відповідній посадовій особі митниці.

Відповідальність за те, щоб кількість одержаних товарів повністю відповідала зазначеній у супровідному документі, несе власник магазину.

31. Маркування товарів проводиться на складі безмитного магазину в найкоротший після їх надходження строк та відповідного митного оформлення.

На складі безмитного магазину дозволяється здійснювати розпакування, пакування, перепакування та еквівалентні операції, а також операції, пов'язані із забезпеченням зберігання товарів та їх передпродажною підготовкою.

32. Товари повинні зберігатися на складі таким чином, щоб посадова особа митниці могла здійснити перевірку їх наявних запасів.

ПОРЯДОК ПРОДАЖУ ТОВАРІВ У БЕЗМИТНИХ МАГАЗИНАХ

33. Товари відпускаються зі складу до торговельного залу за письмовим замовленням.

34. Всі надходження товарів зі складу до торговельного залу реєструються за формою, погодженою з митницею.

35. У безмитних магазинах товари продаються лише фізичним особам, які відбувають за кордон, за умови подання ними

відповідних документів або власного квитка на проїзд транспортним засобом, який прямує за межі України.

36. Факт продажу товару підтверджується касовим чеком з послідовною нумерацією (у двох примірниках), у якому повинно бути зазначено номер рейсу, ідентифікаційний код товару і його вартість. Оригінал чека видається пасажирові, який здійснив покупку, а копія зберігається безмитним магазином не менш як три роки.

37. Заміна та обмін товарів, придбаних фізичною особою у безмитному магазині, здійснюється згідно із законодавством України.

38. Власник (керівник) безмитного магазину зобов'язаний щомісячно проводити декларування товарів, проданих у магазині, шляхом заповнення вантажної митної декларації. Порядок заповнення вантажної митної декларації, декларування зазначених товарів та їх митного оформлення встановлюється Держмитслужбою.

39. У безмитних магазинах повинні розміщуватися на видному місці оголошення (рекламні листки) про те, що:

продаж товарів здійснюється лише за умови подання громадянами документів згідно з вимогами пункту 35 цього Положення;

заборонено продаж алкогольних напоїв пасажиром віком до 21 року та тютюнових виробів — пасажиром віком до 18 років;

касові чеки на товари повинні обов'язково зберігатися разом з проїзним документом до відправлення транспортного засобу в рейс або до виїзду з пункту пропуску.

40. Записи про продані товари та отримані кошти повинні здійснюватися щоденно у спеціальних книгах або в реєстрах у друкованому вигляді.

Заповнені книги або реєстри передаються до митниці в порядку, встановленому Держмитслужбою, та зберігаються не менш як три роки в справах митниці.

ПОРЯДОК ОПОДАТКУВАННЯ ТОВАРІВ, ЯКІ РЕАЛІЗУЮТЬСЯ У БЕЗМИТНИХ МАГАЗИНАХ

41. Ввезення вітчизняних товарів до магазинів безмитної торгівлі прирівнюється до експорту таких товарів із застосуванням нульової ставки податку на додану вартість для експортерів-резидентів на підставі оформленої вивізної вантажної митної декларації.

Не дозволяється застосування нульової ставки податку до операцій з продажу товарів вітчизняними товаровиробниками через безмитні магазини, якщо такі операції звільнені від оподаткування на митній території України згідно з положеннями пунктів 5.1 та 5.2 Закону України “Про податок на додану вартість”.

42. Операції з ввезення та продажу товарів безмитними магазинами відповідно до порядку, встановленого Держмитслужбою, оподатковуються із застосуванням нульової ставки податку на додану вартість на підставі оформленої вивізної вантажної митної декларації.

43. Товари, придбані громадянами у безмитних магазинах, у разі їх ввезення на митну територію України підлягають оподаткуванню у порядку, передбаченому для оподаткування товарів, що ввозяться (пересилаються) громадянами на митну територію України.

44. Обов’язкові платежі негайно сплачуються у разі виявлення будь-якої нестачі у безмитному магазині.

Про факт втрати товару внаслідок дії обставин непереборної сили (стихійні лиха, катастрофи, війни, терористичні акти) складається відповідний акт, який затверджується власником (керівником) безмитного магазину та відповідною посадовою особою митниці. Цей акт є підставою для звільнення від сплати обов’язкових платежів.

45. Відповідальність за правильність та своєчасність перерахування і сплати всіх належних податків та зборів несе власник безмитного магазину.

ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ ПРО ЗБЕРІГАННЯ ТА ПРОДАЖ ТОВАРІВ У БЕЗМИТНОМУ МАГАЗИНІ

46. Власник (керівник) безмитного магазину забезпечує ведення бухгалтерського обліку і звітності відповідно до законодавства України.

47. Після надходження до безмитного магазину товари повинні бути задекларовані згідно з пунктом 29 цього Положення, а також зареєстровані власником (керівником) магазину в електронній базі даних або у книзі обліку за формою, що встановлюється Держмитслужбою.

Книга обліку попередньо прошивається, нумерується, підписується начальником митниці і скріплюється печаткою митниці. Після внесення останнього запису книга обліку передається до митниці для перевірки та зберігання.

48. Власник (керівник) безмитного магазину зобов'язаний щомісячно подавати до митниці звіт про товари, що надійшли та реалізовані у безмитному магазині. Форма звіту затверджується Держмитслужбою.

Митниця може зобов'язати власника (керівника) безмитного магазину подати позачерговий звіт у разі виявлення фактів порушення митного режиму чи нестачі товарів у торговельному залі, допоміжному приміщенні або на складі, зміни матеріально-відповідальної особи.

49. Власником (керівником) безмитного магазину один раз на квартал проводиться інвентаризація. Митниця має право проводити інвентаризацію товарів у приміщеннях безмитного магазину в будь-який час його роботи.

50. Обов'язкові платежі на товари, яких не вистачає, повинні бути сплачені безмитним магазином негайно за повною ставкою.

51. Рахунки (бухгалтерські книги) безмитного магазину повинні бути доступними для ревізії у будь-який час роботи магазину.

ПРИЗУПИНЕННЯ ДІЇ АБО АНУЛЮВАННЯ ДОЗВОЛУ НА ВІДКРИТТЯ БЕЗМИТНОГО МАГАЗИНУ

52. Дія дозволу на відкриття безмитного магазину може бути призупинена на строк до трьох місяців або дозвіл може бути анульований.

53. Рішення про призупинення дії дозволу може прийматися Держмитслужбою за письмовим поданням начальника митниці, командира загону прикордонного контролю або керівника органу державної податкової служби, на обліку якої перебуває безмитний магазин, у разі:

а) неодноразового прийняття (неприйняття) рішень власником (керівником) безмитного магазину, які могли призвести до порушень вимог цього Положення та інших нормативно-правових актів;

б) порушення митних правил або податкового законодавства;

в) порушення режиму в пункті пропуску через державний кордон України.

54. Розміщення нової партії товарів, а також реалізація товарів у безмитному магазині забороняються з дати складення протоколу про порушення митних правил чи режиму в пункті пропуску через державний кордон України або акта про порушення податкового законодавства (з дати подання начальника митниці, командира загону прикордонного контролю або керівника органу державної податкової служби) до дати, зазначеної у рішенні про призупинення дії дозволу. Всі товари, що знаходяться у торговельних залах та допоміжних приміщеннях безмитного магазину, підлягають при цьому негайному переміщенню на склад магазину.

55. Анулювання дозволу може застосовуватись у разі:

невиконання вимог, зазначених у рішенні про призупинення дії дозволу;

вчинення будь-якого порушення, зазначеного у пункті 53 цього Положення, якщо раніше вже застосовувалося призупинення дії дозволу;

зміни організації режиму зони митного контролю.

56. Дозвіл анулюється спільним наказом Голови Держмитслужби та Голови Держприкордонслужби за поданням митниці, загону прикордонного контролю або органу державної податкової служби, на обліку якої перебуває безмитний магазин. При цьому з дати складення протоколу про порушення митних правил чи режиму в пункті пропуску через державний кордон України або акта про порушення податкового законодавства (з дати подання начальника митниці, командира загону прикордонного контролю або керівника органу державної податкової служби) розміщення нових партій товарів та реалізація товарів у безмитному магазині не дозволяються.

(Пункт 56 із змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 04.09.2003 р. № 1402.)

57. У разі анулювання дозволу власник безмитного магазину протягом 15 днів з дати набрання чинності зазначеним у пункті 56 цього Положення наказом повинен повернути дозвіл до митниці, яка надсилає його до Держмитслужби.

58. Повторна заява про видачу дозволу на право відкриття безмитного магазину може бути розглянута через 1 рік після анулювання попереднього дозволу за умови усунення порушень, які стали причиною прийняття такого рішення.

ЛІКВІДАЦІЯ БЕЗМИТНОГО МАГАЗИНУ

59. Безмитний магазин ліквідується у порядку, що визначається Держмитслужбою.

60. У разі ліквідації безмитного магазину оригінал дозволу

на його відкриття вилучається митницею у його власника і надсилається до Держмитслужби.

61. У разі набрання чинності рішенням про ліквідацію безмитного магазину розміщення нових партій товарів у магазині та їх продаж не дозволяються.

62. За зберігання товарів на складі ліквідованого безмитного магазину його власником сплачується митний збір за зберігання товарів під митним контролем, починаючи з дати набрання чинності рішенням про ліквідацію безмитного магазину.

63. У разі коли діяльність безмитного магазину припиняється, товари, що знаходяться у безмитному магазині, підлягають декларуванню його власником (керівником) до іншого митного режиму згідно з пунктом 8 цього Положення. При цьому вітчизняні товари підлягають декларуванню за спрощеною схемою, що визначається Держмитслужбою.

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

64. У разі зміни будь-яких відомостей, зазначених у заяві на отримання дозволу та викладених у документах, перелічених у пунктах 18 та 20 цього Положення, власник (керівник) безмитного магазину зобов'язаний протягом 7 днів письмово повідомити про це митницю, яка дала згоду на видачу дозволу.

65. Власник (керівник) безмитного магазину:

несе відповідальність за сплату обов'язкових платежів у разі порушення правил торгівлі товарами в безмитних магазинах;

забезпечує виконання всіма працівниками безмитного магазину:

норм цього Положення та інших нормативно-правових актів, якими регулюється діяльність безмитного магазину;

всіх вимог відповідної посадової особи митниці щодо дотримання цього Положення та інших нормативно-правових актів.

66. У разі виникнення обставин, що потребують переоформлення або видачі нового дозволу, підготовка та подання документів на розгляд Держмитслужби здійснюється відповідно до пунктів 17—20 цього Положення. До зазначених документів додається оригінал попереднього дозволу, а копії його залишаються у власника безмитного магазину та у справах митниці.

67. У разі зміни назви підприємства та коду підприємства за Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України на підставі спільного наказу Адміністрації Держприкордонслужби та Держмитслужби здійснюється оформлення нового дозволу з анулюванням і вилученням попереднього.

68. У всіх інших випадках, що потребують внесення змін до дозволу, переоформлення дозволу здійснюється на підставі спільного наказу Адміністрації Держприкордонслужби та Держмитслужби шляхом заповнення нового бланка дозволу. До існуючого номера дозволу додається літера послідовно за алфавітом. Попередній дозвіл вилучається.

69. Рішення Адміністрації Держприкордонслужби та Держмитслужби про відмову у видачі дозволу, призупинення його дії чи анулювання може бути оскаржено відповідно до законодавства.

WEITNAUER

GROUP OF COMPANIES

Вайтнауер-Україна ЛТД

Україна, 252650, м. Київ-650,
вул. Боженка, 15
Тел./факс: 227-87-48

Weitnauer-Ukraine LTD

15 Bozhenko str.,
252650, Kiev-650, Ukraine
Tel./Fax: 227-87-48

Вих. № 1128 27.10.1998 р.

*Прем'єр-міністру України
Пустовойтенку В.П.**

Шановний Валерію Павловичу!

Постановою Кабінету Міністрів України від 30 червня 1998 року № 984 затверджено Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами.

Положенням визначено, що безмитні магазини є підприємствами роздрібною торгівлі, які розташовані на території України у зонах митного контролю пунктів пропуску через державний кордон. Операції з ввезення та продажу товарів безмитними магазинами відповідно до порядку, встановленого Держмитслужбою, оподатковуються із застосуванням нульової ставки податку на додану вартість на підставі оформленої вивізної митної декларації.

Цим же Положенням передбачено, що товари можуть знаходитися у безмитному магазині протягом 6 місяців з дня надходження. Встановлення такого терміну суттєво ускладнює роботу магазинів і ставить під загрозу їх подальше функціонування.

---

* Лист СП "Вайтнауер-Україна Лтд" до Прем'єр-міністра України В. Пустовойтенка "Про збільшення терміну збереження товарів в магазинах безмитної торгівлі" від 27 жовтня 1998 року № 1128

У зв'язку з цим просимо Вас доручити переглянути термін знаходження товарів у безмитних магазинах, збільшивши його до одного року. Такий термін передбачався Тимчасовим положенням про порядок відкриття, функціонування та контролю за діяльністю магазинів безмитної торгівлі (наказ Держмитслужби України від 18 липня 1997 року № 336), яке діяло до постанови Кабінету Міністрів України від 30 червня 1998 року № 984.

Термін зберігання товарів у безмитних магазинах один рік і більше відповідає міжнародним стандартам і, як показала практика, сприяє підвищенню ефективності цього виду підприємницької діяльності.

Заздалегідь вдячні за розуміння, підтримку та позитивне вирішення нашого прохання.

З повагою,

Генеральний директор

З. РАШДОРФ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 15 березня 1999 року № 369

ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН І ДОПОВНЕНЬ ДО ДЕЯКИХ ПОСТАНОВ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ*

Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

1. Внести до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 червня 1998 р. № 984 “Про порядок продажу товарів безмитними магазинами” (Офіційний вісник України, 1998 р., № 26, ст. 951), такі зміни і доповнення:

1) абзац третій пункту 5 викласти у такій редакції:

“торговельний зал (торговельні зали), до складу якого входять бари та пункти громадського харчування”;

---

* Постанова Кабінету Міністрів України “Про внесення змін і доповнень до деяких постанов Кабінету Міністрів України” від 15 березня 1999 року № 369

---

2) пункт 7 викласти у такій редакції:

“7. Товари можуть знаходитися у безмитному магазині протягом 3 років з дня надходження, крім товарів з обмеженим строком зберігання”;

3) пункт 8 після абзацу п'ятого доповнити новим абзацом такого змісту:

“для передачі за договорами комісії з метою продажу на бортах повітряних суден міжнародного класу, які здійснюють регулярні міжнародні рейси на підставі міжурядових угод про повітряне сполучення, у порядку, визначеному Держмитслужбою”.

У зв'язку з цим абзац шостий вважати абзацом сьомим.

2. Доповнити розділ “Для повітряного сполучення” переліку пунктів пропуску на митному кордоні України, через які ввозяться з метою імпорту та транзиту, а також вивозяться алкогольні напої та тютюнові вироби за кодами згідно з ГС 22.03 00, 22.04—22.08, 24.02 10000, 24.02 20000, 24.03 10000, 24.03 99100, на які встановлено акцизний збір, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 1996 р. № 938 “Про подальше посилення контролю за ввезенням, вивезенням та переміщенням транзитом через територію України алкогольних напоїв і тютюнових виробів, на які встановлено акцизний збір” (ЗП України, 1996 р., № 16, ст. 443, № 20, ст. 566; Офіційний вісник України, 1997 р., число 5, с. 143, число 18, с. 106, число 28, с. 111, число 52, с. 154; 1998 р., № 1, ст. 11, № 42, ст. 1550), із доповненнями, внесеними постановами Кабінету Міністрів України від 11 грудня 1996 р. № 1473 та від 12 січня 1999 р. № 29, словами “аеропорти Бориспіль, Сімферополь, Одеса, Харків, Львів, Донецьк, Дніпропетровськ (тільки для переміщення товарів, призначених для споживання пасажирями та екіпажем суден міжнародного класу, і зразків товарів на міжнародні виставки)”.

*Зареєстровано
в Міністерстві юстиції України
21 жовтня 1998 р. за № 678/3118*

НАКАЗ

від 1 жовтня 1998 року № 614

ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПОРЯДКУ ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ ПІД ЧАС НАДХОДЖЕННЯ ТОВАРІВ І ПРОДАЖУ ЇХ БЕЗМИТНИМИ МАГАЗИНАМИ, ТА ЛІКВІДАЦІЇ БЕЗМИТНИХ МАГАЗИНІВ*

У зв'язку з виходом постанови Кабінету Міністрів України від 30.06.98 № 984 "Про порядок продажу товарів безмитними магазинами", якою було затверджене Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами, та на виконання окремих пунктів цього Положення **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити Порядок ведення обліку та звітності під час надходження товарів і продажу їх безмитними магазинами, та ліквідації безмитних магазинів (додається).

---

* Наказ Державної митної служби України "Про затвердження Порядку ведення обліку та звітності під час надходження товарів і продажу їх безмитними магазинами, та ліквідації безмитних магазинів" від 1 жовтня 1998 року № 614

---

2. Управлінню нетарифного регулювання (Пашинний О.І.) зареєструвати цей наказ у Міністерстві юстиції України.

3. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника Голови Служби Соболя І.М.

Голова Служби

Ю. СОЛОВКОВ

ЗАТВЕРДЖЕНО
*наказом Державної митної
служби України
від 1 жовтня 1998 р. № 614*

*Зареєстровано
в Міністерстві юстиції України
21 жовтня 1998 р. за № 678/3118*

ПОРЯДОК ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ ПІД ЧАС НАДХОДЖЕННЯ ТОВАРІВ І ПРОДАЖУ ЇХ БЕЗМИТНИМИ МАГАЗИНАМИ, ТА ЛІКВІДАЦІЇ БЕЗМИТНИХ МАГАЗИНІВ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Порядок ведення обліку та звітності під час надходження товарів і продажу їх безмитними магазинами, та ліквідації безмитних магазинів (далі — Порядок) розроблено з метою впорядкування діяльності безмитних магазинів та на виконання пунктів 40, 47, 48 та 59 Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.98 № 984 (далі — Положення).

Товари, що надходять до безмитного магазину та реалізуються в ньому, відповідно до пунктів 29 та 38 Положення підлягають декларуванню шляхом заповнення вантажної митної декларації (далі — ВМД) згідно з розділом 7 Порядку заповнення граф вантажної митної декларації відповідно до митних режимів експорту, імпорту, транзиту, тимчасового ввезення (вивезення), митного складу, магазину безмитної торгівлі, затвердженого наказом Держмитслужби від 30.06.98 № 380 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 22.07.98 за № 469/2909.

2. ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ

2.1. Товари після надходження до безмитного магазину повинні бути задекларовані згідно з пунктом 29 Положення та зареєстровані власником (керівником) безмитного магазину в електронній базі даних або у книзі обліку за формою, наведеною у додатку 1. Власник (керівник) безмитного магазину за узгодженням з митницею має право доповнювати зазначену форму додатковими графами. Книга обліку ведеться власником (керівником) безмитного магазину або уповноваженою ним особою. Сторінки книги обліку нумеруються, вона попередньо прошивається, підписується начальником митниці або його заступником та скріплюється печаткою митниці. Посадова особа митного органу, яка здійснила митне оформлення товарів, що надійшли до безмитного магазину, підтверджує цей факт шляхом обведення заповнених граф у книзі обліку з проставлянням відбитка особистої номерної печатки.

Власник (керівник) безмитного магазину забезпечує збереження книги обліку, ведення її без виправлень.

При застосуванні електронної бази даних після кожного надходження товарів до безмитного магазину та їх реєстрації реєстри роздруковуються у 2 примірниках. На друкованих примірниках посадова особа митниці, яка здійснила митне оформлення, проставляє відбиток особистої номерної печатки, а власник (керівник) безмитного магазину — відбиток печатки безмитного магазину. Один примірник друкованих реєстрів передається митниці, а другий залишається у власника безмитного магазину.

2.2. Записи про реалізовані товари та отримані кошти повинні робитися щоденно у спеціальних книгах або в реєстрах у друкованому вигляді. Форма спеціальної книги або реєстрів устанавлюється власником (керівником) безмитного магазину за погодженням з митницею.

Сторінки спеціальної книги нумеруються, вона попередньо прошивається, підписується начальником митниці або його заступником та скріплюється печаткою митниці.

Реєстри в разі їх застосування друкуються щодня у 2 примірниках. На них проставляється відбиток особистої номерної печатки посадової особи митниці, у присутності якої відповідно до пункту 15 Положення закривається безмитний магазин. Один примірник залишається в безмитному магазині, а другий передається митниці, при цьому він має бути підписаний власником (керівником) безмитного магазину або уповноваженою ним особою.

2.3. Власник (керівник) безмитного магазину зобов'язаний на початку кожного місяця подавати митниці звіт про товари, що надійшли та реалізовані у безмитному магазині, за формою, наведеною у додатку 2.

Власник (керівник) безмитного магазину за узгодженням з митницею має право доповнювати зазначену форму додатковими графами.

Книга обліку та спеціальні книги після їх закінчення передаються власником (керівником) безмитного магазину або уповноваженою ним особою митниці. Передача здійснюється за актом про прийняття-передання, що оформляється за формою, наведеною у додатку 3.

3. ЛІКВІДАЦІЯ БЕЗМИТНОГО МАГАЗИНУ

Безмитний магазин ліквідується у таких випадках:

а) у разі анулювання дозволу на право відкриття безмитного магазину (далі — Дозвіл);

б) на підставі заяви власника за його бажанням; при цьому Дозвіл скасовується.

Заява щодо ліквідації безмитного магазину за власним бажанням власника подається ним митниці, в зоні діяльності якої знаходиться безмитний магазин. Після розгляду заява надсилається на адресу Держмитслужби із супровідним листом,

---

підписаним начальником митниці та погодженим з командиром загону прикордонного контролю.

Рішення про анулювання Дозволу або його скасування на підставі заяви власника про ліквідацію за його бажанням безмитного магазину ухвалюється у формі спільного наказу Держмитслужби та Держкомкордону, при цьому оригінал Дозволу надсилається митницею до Держмитслужби.

При анулюванні Дозволу — з моменту складання протоколу про порушення, а при скасуванні — з моменту надходження до митниці спільного наказу Держмитслужби та Держкомкордону про скасування Дозволу забороняються розміщення нових партій товарів, а також реалізація товарів у безмитному магазині; усі товари, що знаходяться у торговельних залах та допоміжних приміщеннях безмитного магазину, підлягають при цьому негайному переміщенню на склад магазину.

У триденний термін після отримання наказу про анулювання Дозволу або його скасування на підставі заяви власника про ліквідацію за його бажанням безмитного магазину наказом по митниці приймається рішення про ліквідацію безмитного магазину та створюється комісія з ліквідації магазину (далі — Комісія), яка проводить інвентаризацію, перевірку роботи безмитного магазину, складає опис товарів, що знаходяться в магазині; при цьому термін роботи Комісії не повинен перевищувати 10 календарних днів.

Склад Комісії визначається наказом по митниці.

Акт про результати роботи Комісії надсилається до Держмитслужби.

По закінченні роботи Комісії товари, що знаходяться у безмитному магазині, підлягають декларуванню його власником (керівником) до іншого митного режиму згідно з пунктом 8 Положення.

Товари, які знаходяться в безмитному магазині, але з будь-яких причин не заявлені до іншого митного режиму, зберігають-

---

ся під митним контролем на складі безмитного магазину з нарахуванням митних зборів за перебування товарів під митним контролем у порядку, встановленому постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.97 № 65 “Про ставки митних зборів”. Відповідальність за сплату цих митних зборів покладається на власника безмитного магазину або особу, яка буде проводити декларування товарів на підставі договору, відповідно до статей 47 та 48 Митного кодексу України.

По закінченні встановленого частиною першою статті 89 Митного кодексу України терміну зберігання товарів під митним контролем, тобто після 6 місяців з дати набрання чинності наказом про ліквідацію безмитного магазину, ці товари підлягають реалізації або ними розпоряджаються відповідно до положень статті 94 Митного кодексу України.

4. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

Начальник митного органу, в зоні діяльності якого знаходиться безмитний магазин, на основі вимог Положення та цього Порядку розробляє технологічну схему, яка повинна забезпечувати:

а) контроль за чітким веденням книг обліку товарів, що надходять до безмитного магазину, спеціальних книг зі щоденними записами про реалізовані товари та отримані кошти;

б) затвердження форми спеціальної книги про реалізовані товари та отримані кошти;

в) якісний контроль щомісячних звітів про реалізовані товари;

г) комплексний контроль за надходженням товарів, їх реалізацією та оформленням у митному відношенні відповідно до пункту 8 Положення;

г) контроль та облік вантажних митних декларацій.

**КНИГА ОБЛІКУ ТОВАРІВ, ЩО НАДІЙШЛИ
ДО БЕЗМИТНОГО МАГАЗИНУ**

Надходження товарів до безмитного магазину					Реалізовані товари				
№ з/п	Дата	№ ВМД при надходженні	Найменування товару	№ товаросупровідного документа (інвойс, накладна, СМР тощо)	Кількість, шт.	Підпис власника (керівника) магазину	№ ВМД, за якою оформлено реалізовані товари	Підпис власника (керівника) магазину	Примітки
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Примітка: Графи 8 та 9 заповнюються власником (керівником) безмитного магазину або уповноваженою ним особою за таких умов:

а) коли реалізовано весь товар, що надійшов за ВМД, зазначеною у графі 3;

б) разом з графою 10 — за потреби митного оформлення товару відповідно до пункту 8 Положення.

			1	Найменування товару
			2	№ та дата ВМД при надходженні товару до безмитного магазину
			3	Кількість товару при надходженні
			4	Кількість товару, реалізованого у безмитному магазині
			5	№ та дата ВМД на товар, реалізований у безмитному магазині
			6	Кількість товару, оформленого згідно з п. 8 Положення
			7	№ та дата ВМД на товар, оформлений згідно з п. 8 Положення
			8	Залишок товару на дату звіту

Додаток 2

*до наказу Держмитслужби України
від 01.10.98 № 614*

**ФОРМА ЩОМІСЯЧНОГО ЗВІТУ ПРО ТОВАРИ,
ЩО НАДІЙШЛИ ТА РЕАЛІЗОВАНІ У БЕЗМИТНОМУ
МАГАЗИНІ**

Додаток 3
до наказу Держмитслужби України
від 01.10.98 № 614

**АКТ ПРО ПРИЙНЯТТЯ-ПЕРЕДАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ
КНИГ ТА КНИГ ОБЛІКУ**

№ _____ від “ ____ ” _____ 199__ р.

Я, _____
(посада та ПІБ посадової особи митного органу,
_____
назва митного органу)

прийняв, а _____
(посада та ПІБ представника безмитного магазину)
_____
(назва безмитного магазину)

передав спеціальну книгу/книгу обліку зі щоденними записами
(непотрібне викреслити)

для зберігання протягом п’яти років.

_____
(стан спеціальної книги або книги обліку)

_____
(підпис посадової особи
митн. органу)

М. П.

_____
(підпис представника
безмитного магазину)

М. П.

ГЕНЕРАЛЬНА ПРОКУРАТУРА УКРАЇНИ

31.08.2000 р. № 07/1-166

Керівнику українсько-
швейцарського спільного
підприємства
“Вайтнауер-Україна Лтд”*

Керуючись ст. 20 Закону України “Про прокуратуру” про-
шу прибути 31.08.2000 року о 16 год. в Генеральну прокурату-
ру України (вул. Резницька, 13/15, каб. 924) Вас особисто або
відповідального працівника з документами щодо заснування
підприємства, його філій і, зокрема, безмитних магазинів.

Пред’явити дозволи і ліцензії на право відкриття безмитних
магазинів та здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Бух-
галтерську звітність щодо обсягу товарів (тис. грн.), заявлених
митниці із 1999—2000 рр. для: вільного використання на митній
території України; для вільного використання за межами мит-
ної території України: для знищення під митним контролем (ок-
ремо по роках).

---

* Лист Генеральної прокуратури України до СП “Вайт-
науер-Україна Лтд” “Про надання документів” від 31 серпня
2000 року № 07/1-166

Надати документи на право володіння приміщеннями магазинів (в т. ч. на умовах оренди). Акти ревізій, перевірок господарсько-фінансової діяльності підприємства і магазинів контролюючими та правоохоронними органами.

*Старший прокурор управління
нагляду за додержанням
і застосуванням законів*

Є.В.ОВЧАРЕНКО

WEITNAUER

GROUP OF COMPANIES

Вайтнауер-Україна ЛТД

Україна, 252650, м. Київ-650,
вул. Боженка, 15
Тел./факс: 227-87-48

Weitnauer-Ukraine LTD

15 Bozhenko str.,
252650, Kiev-650, Ukraine
Tel./Fax: 227-87-48

05.09.2000 г.

*В Генеральную Прокуратуру
Украины**

В соответствии с Вашим Запросом сообщаем следующее.

Украинско-швейцарское совместное предприятие “Вайтнауэр-Украина Лтд” основано в мае 1995 года. Свидетельство о государственной регистрации 23161898 выдано 15 мая 1995 года. Перерегистрировано СП 29 июня 1998 года за № 03987 Жовтневой районной государственной администрацией.

Основное направление работы фирмы — строительство, реконструкция, обустройство и эксплуатация беспрошлинных магазинов типа “Дьюти Фри” в зонах таможенного контроля.

Главным учредителем совместного предприятия является швейцарская группа компаний “Вайтнауэр-Холдинг АГ”, основанная в 1885 году. Группа имеет 229 беспрошлинных магазинов в 80 странах на 4 континентах мира. Штат фирмы составляет более 3 тыс. человек, годовой оборот — около 1,5 млрд швейцарских франков.

В настоящее время совместное предприятие имеет и использует шесть беспрошлинных магазинов: в международных аэро-

---

* Письмо СП “Вайтнауэр-Украина Лтд” в Генеральную прокуратуру Украины от 5 сентября 2000 года. Ответ на запрос относительно СП

портах “Борисполь”, “Киев-Жуляны”, “Одесса”, на морвокзале Одесского морского порта, на автопереходах “Должанский” (Луганская область, на границе с Россией), “Кучурган” (Одесская область, на границе с Приднестровьем). Беспшлинный магазин в аэропорту “Николаев” в связи с отсутствием международных рейсов временно законсервирован, по этой же причине магазин в аэропорту “Луганск” закрывается. Имеется пока что не реализованное Разрешение (Дозвіл) на открытие и эксплуатацию беспшлинного магазина на автопереходе “Изварино” (Луганская область, на границе с Россией).

С августа 1998 года фирма внесена в Единый государственный реестр предприятий и организаций, идентификационный код в этом реестре 23161898. Получено 01.08.1997 года, выданное Государственной налоговой администрацией Жовтневого района, Свидетельство № 35717466 о регистрации плательщика налога на добавленную стоимость, которым для СП определен индивидуальный налоговый номер 231618926042.

28 марта 2000 года получена Справка № 5002 из Киевского городского управления статистики Государственного комитета статистики Украины о внесении СП в Единый государственный реестр предприятий и организаций Украины.

Расчетный счет СП “Вайтнауэр-Украина Лтд” 26008301250153, МФО 321206 в Киевском Главном отделении Проминвестбанка Украины.

За весь период существования фирмы проведена 21 ее проверка разными подразделениями налоговых органов по основным направлениям деятельности. Существенных недостатков согласно представленным актам не выявлено. Неоднократно проверялась работа магазинов фирмы таможенными органами, в зоне деятельности которых они находятся. Замечаний от проверяющих не поступало.

Предприятием заключен 14 декабря 1998 года с компанией “Вайтнауэр Сервисес Лтд” (Швейцария) Договор о поставках товара из-за границы для беспшлинных магазинов фирмы.

На сегодня также заключены и действуют договора с 18 украинскими фирмами на поставку в магазины товаров отечественного производства. В этом году через магазины фирмы реализовано украинских товаров на 16 тыс. долларов США. До конца 2000 года планируем довести продажу до 50 тыс. долларов

США. В 2001 году с учетом наработанной практики объем продажи таких товаров будет значительно увеличен.

Следует подчеркнуть, что возможность продавать отечественные товары через беспошлинные магазины появилась только в 1999 году, после отработки таможенными и налоговыми службами соответствующего механизма этой операции.

С “Вайтнауэр-Холдинг АГ” в настоящее время обсуждается вопрос о возможности закупки товаров украинского производства для реализации через ее магазины на 4 континентах мира.

Что касается вопроса о признании поставляемых из-за границы для беспошлинных магазинов товаров импортом, то существующая законодательная и нормативная база и практика не позволяют положительно ответить на этот вопрос.

Как известно, в настоящее время деятельность беспошлинных магазинов регламентируется постановлением Кабинета Министров Украины № 984 от 30 июня 1998 года (изменения и дополнения внесены постановлениями Кабинета Министров № 369 от 15 марта 1999 года и № 1919 от 18 октября 1999 года), утвердившим Положение о порядке продажи товаров беспошлинными магазинами.

Согласно Положению, беспошлинные магазины предназначены только для граждан, которые выезжают из Украины. Продажа товаров в них осуществляется только физическим лицам, которые уезжают за границу после прохождения таможенно-пограничных процедур, при условии предоставления соответствующих документов или собственного билета на проезд транспортным средством, которое следует за пределы Украины. Товары, приобретенные в беспошлинных магазинах, подлежат вывозу за пределы таможенной территории Украины непосредственно в пунктах приобретения.

Поступающий из-за границы для беспошлинных магазинов товар от момента пересечения границы Украины до момента продажи и убытия за границу находится под постоянным таможенным контролем и не является импортом, так как он не предназначен для реализации на территории Украины. Поэтому он и оформляется по грузовой таможенной декларации не в режиме импорта (таможенный режим код 40), а в специальном режиме для магазинов беспошлинной торговли — код 72.

(Приказ Государственной таможенной службы Украины от 09.07.1997 года № 307, приложение 2 — прилагаются.)

Не является импортом такой товар и согласно разъяснению таможенной службы: почему не облагаются налогом на добавленную стоимость операции по ввозу импортных товаров в магазины беспошлинной торговли (разъяснение прилагается).

За весь период торговой деятельности СП “Вайтнауэр-Украина Лтд”, т. е. с 1998 года, оформление таких товаров, поступивших в адрес магазинов фирмы, в других режимах, кроме режима код 72, не проводилось.

Заслуживает внимания и тот факт, что в вышеуказанном Постановлении так же ничего не сказано о том, что поставка товара из-за границы для беспошлинных магазинов является импортной поставкой и для ее совершения необходимо иметь специальную лицензию. Такой товар называется товаром иностранного происхождения или импортным товаром.

Кроме того, статья 26 Положения о порядке продажи товаров беспошлинными магазинами особо подчеркивает, какие лицензии нужны для работы магазина:

п. 26. Безмитні магазини здійснюють торгівлю всіма видами продовольчих і непродовольчих товарів вітчизняного та іноземного походження (за наявності ліцензії на торгівлю окремими видами товарів, якщо наявність такої ліцензії передбачена законодавством), крім товарів, визначених у пункті 27 цього Положення, а також проводять передпродажну підготовку товарів, їх пакування, демонстрацію, перепакування та еквівалентні операції.

(Пункт 26 із змінами, внесеними згідно з постановою КМ № 1919 від 18.10.99.)

Одновременно указанным постановлением (п. 4) контроль за его исполнением возложен на Государственную таможенную службу и Государственную налоговую администрацию Украины. Министерство экономики (Министерство внешнеэкономических связей) не называется.

Далее, п. 3 постановления предписывалось министерствам, другим центральным органам исполнительной власти привести свои решения в соответствие с этим постановлением.

Не требовала Государственная таможенная служба дополнительной лицензии на получение импорта из-за границы для ма-

---

газинов как при оформлении ГТД (грузовая таможенная декларация), так и при переоформлении в мае — июне 1999 года бывших лицензий на Разрешения (Дозволи) на право открытия беспошлинных магазинов. В совместном приказе Госкомграницы и Гостамслужбы от 11 января 1999 года № 175 (прилагается) в перечне документов, необходимых для представления на получение вышеуказанного Дозвола, лицензия Министерства внешнеэкономических связей не значится.

Обращаем Ваше внимание, что Государственная таможенная служба Украины своим распоряжением № 11/1-5189 от 06.06.1997 года пыталась приравнять поставку товаров из-за границы в беспошлинные магазины (код 72) к импорту товара по коду 40 с взысканием соответствующих платежей на общих основаниях. Однако это распоряжение просуществовало полтора месяца и было отменено распоряжением № 11/1-6798 от 21.07.1997 года (оба распоряжения прилагаются).

Таможенная служба и мы в определенной степени по этому вопросу руководствовались также письмом от 24.10.1997 г. № 06-10/782 Комитета по вопросам финансов и банковской деятельности Верховного Совета Украины (прилагается). В письме указано: “Комитет считает, что Закон (“О налоге на добавленную стоимость”) устанавливает правило, по которому не считается импортом и не облагаются налогом операции по ввозу товаров из-за пределов таможенной границы Украины на территорию беспошлинных магазинов, а также на территорию таможенных лицензионных складов...”.

После создания фирмы в ноябре 1995 года совместное предприятие “Вайтнауэр-Украина Лтд”, а также иностранные инвестиции были зарегистрированы в Управлении внешнеэкономических связей Киевской городской госадминистрации (копия регистрации прилагается). Но ни в тот период, ни позже вопрос о необходимости получения лицензии в Министерстве внешнеэкономических связей (Министерстве экономики) для оформления поступающих товаров из-за границы для беспошлинных магазинов не возникал.

Таким образом, на основании изложенного, по нашему мнению, СП “Вайтнауэр-Украина Лтд” каких-либо нарушений ранее действовавшего и действующего законодательства по поставленному в запросе вопросу допущено не было.

С учетом Вашего мнения, в случае необходимости, мы готовы обратиться в Министерство экономики Украины за получением лицензии на осуществление операций по ввозу товара из-за границы для своих беспошлинных магазинов.

Приложение: по тексту на 15 листах.

С уважением,

*Генеральный директор
СП "Вайтнауэр-Украина Лтд"*

З. РАШДОРФ

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ
У СПРАВАХ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОГО
КОРДОНУ УКРАЇНИ

(Держкомкордон України)

15.09.2000 р. № 7/8787

Українсько-швейцарському
спільному підприємству
“Вайтнауер-Україна Лтд”*

Про припинення роботи
в пунктах пропуску

Повідомляємо, що постановою Кабінету Міністрів України від 03.08.2000 № 1203 затверджено Положення про пункти пропуску через державний кордон. Відповідно до п. 6 вищезазначеного Положення забороняється провадження в пунктах пропуску через державний кордон господарської або іншої діяльності, не пов'язаної із забезпеченням діяльності пункту пропуску.

Виходячи з вищезазначеного, Держкомкордон прийняв рішення про припинення діяльності безмитних магазинів підприємства в пунктах пропуску через державний кордон. Дозволи на право відкриття безмитних магазинів, видані Держкомкор-

---

* Лист Державного комітету у справах охорони державного кордону України “Про припинення роботи в пунктах пропуску” від 15 вересня 2000 року № 7/878

доном та Держмитслужбою, вважаються дійсними до 1 листопада 2000 року.

Пропонуємо вам до 1 листопада 2000 року припинити діяльність безмитних магазинів у пунктах пропуску.

Голова Державного комітету

В.М.ОЛЕКСІЄНКО

ПРИКОРДОННІ ВІЙСЬКА УКРАЇНИ

ОКРЕМИЙ КОНТРОЛЬНО-ПРОПУСКНИЙ
ПУНКТ “КИЇВ”

22.09.2000 р. № 7/1354

Генеральному директорові
українсько-швейцарського
спільного підприємства
“Вайтнауер-Україна Лтд”
Зігхарду Рашдорфу*

Шановний пане Зігхарде!

Відповідно до абзацу 3 пункту 6 Положення про пункти пропуску через державний кордон, затвердженого постановою КМУ від 3 серпня 2000 р. № 1203, прошу Вас до 01.11.2000 р. вирішити питання з керівництвами ДМА “Бориспіль” та КПМА “Київ (Жуляни)” щодо оренди приміщень та припинити діяльність Ваших підприємств у зонах прикордонного контролю пунктів пропуску “Бориспіль” та “Київ (Жуляни)”.

Т. в. о. начальника
ОКПП “Київ”, полковник

В.П. СОЛДАТЕНКО

---

* Лист Окремого контрольно-пропускного пункту “Київ” Прикордонних військ України “Про припинення діяльності в пунктах пропуску “Бориспіль” та “Київ (Жуляни)” від 22 вересня 2000 року № 7/1354

МІНІСТЕРСТВО
ТРАНСПОРТУ
УКРАЇНИ

MINISTRY
OF TRANSPORT
OF UKRAINE

ДЕРЖАВНИЙ
МІЖНАРОДНИЙ
АЕРОПОРТ
БОРИСПІЛЬ

BORYSPIL STATE
INTERNATIONAL
AIRPORT

27.09.2000 р. № 2.4-301

*Генеральному
директору
СП "Вайтнауер-
Україна Лтд"
Зігхарду Рашдорфу**

Шановний пане Рашдорф!

У зв'язку з введенням в дію постанови Кабінету Міністрів України від 03.08.2000 р. № 1203 "Про затвердження Положення про пункти пропуску через державний кордон" просимо Вас

---

* Лист-звернення Державного міжнародного аеропорту Бориспіль "Щодо бачення подальшої діяльності у зв'язку з введенням в дію постанови Кабінету Міністрів України № 1203" від 27 вересня 2000 року № 2.4-301

терміново до 30.09.2000 р. письмово проінформувати ДМА “Бориспіль” як Ви вбачаєте свою подальшу діяльність в аеропорту стосовно виконання вищезазначеної постанови (ф. 296-73-98).

З повагою,

Генеральний директор

М.П. ШМАТКО

WEITNAUER

GROUP OF COMPANIES

Вайтнауер-Україна ЛТД

Україна, 252650, м. Київ-650,
вул. Боженка, 15
Тел./факс: 227-87-48

Weitnauer-Ukraine LTD

15 Bozhenko str.,
252650, Kiev-650, Ukraine
Tel./Fax: 227-87-48

---

*Вих. № 1449
від 29.09.2000 р.*

*на № 2.4-301
від 27.09.2000 р.*

*Генеральному директору
Державного міжнародного
аеропорту “Бориспіль”
Шматку М.П.**

Шановний Миколо Павловичу!

Нами 25 вересня ц. р. отримано від Державного комітету у справах охорони державного кордону України лист № 7/8787 від 15.09.2000 р. за підписом Голови Олексієнка Б.М. (копія додається), в якому зазначається, що Держкомкордон прийняв рішення про припинення діяльності безмитних магазинів у пунктах пропуску через державний кордон, а Дозволи на право відкриття безмитних магазинів, видані Держкомкордоном та Держмитслужбою (на розміщення в аеропорту “Бориспіль” додається), вважаються дійсними до 1 листопада 2000 р. До цієї ж дати пропонується припинити діяльність наших безмитних магазинів.

Посилання при цьому на постанову Кабінету Міністрів України від 03.08.2000 р. № 1203 безпідставне, оскільки діяльність безмитних магазинів узаконена постановою Кабінету

---

* Лист-відповідь СП “Вайтнауер-Україна Лтд” на лист Державного міжнародного аеропорту Бориспіль від 29 вересня 2000 року № 1449

Міністрів України від 30.06.1998 р. № 984, контроль за її виконанням покладено на Державну митну службу та Державну податкову адміністрацію, а не на Держкомкордон. Крім того, постанова Кабміну № 1203 не відміняє постанову № 984 і не містить приписів міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади привести свої рішення у відповідність із цією постановою. Таким чином, постанова Кабміну № 1203 відношення до розміщення та діяльності безмитних магазинів не має.

Разом з тим, особливої уваги заслуговує той факт, що легітимність існування безмитних магазинів як підприємницької структури підтверджено після набрання чинності в жовтні 1997 року Законом України “Про податок на додану вартість”, де визначено термін “безмитний магазин”, його призначення та порядок оподаткування ПДВ товарів, які до нього ввозяться. Указом Президента України від 7 серпня 1998 р. № 857 визначений порядок справляння акцизних зборів та ввізного мита за товари, що ввозяться в безмитні магазини з-за кордону.

Отже, припиняти та відмінити дію Законів України та Указів Президента не має права ні Кабінет Міністрів України, ні тим більше Держкомкордон.

Особливістю безмитних магазинів є те, що вони розміщуються на території України тільки в зонах митного контролю пунктів пропуску через державний кордон, а товари продаються лише фізичним особам, які відбувають за кордон, після проходження прикордонно-митних процедур.

Наявність таких магазинів — це не тільки свідчення високого рівня (сервісу) обслуговування громадян безпосередньо на кордоні, але, і це головне, рівень цивілізованості країни. Практично в більшості країн світу вже тривалий час в пунктах пропуску через кордон функціонують безмитні магазини.

Керуючись цією позицією, та на виконання вимог постанови Кабміну № 984 Держкомкордоном та держмитслужбою 11 січня 1999 року був підписаний спільний наказ № 17/15 “Про внесення доповнення до Інструкції про порядок видачі Дозволів на розміщення та функціонування підприємств (установ) сфери обслуговування пасажирів закордонного прямування в пунктах пропуску через державний кордон України”.

Згідно з цим наказом в червні 1999 року всі діючі безмитні магазини отримали безстрокові Дозволи на право діяльності. Анулювання цих Дозволів Держкомкордоном в односторонньому

порядку без постанови Кабінету Міністрів та участі Держмитслужби некоректне. Ця акція має всі ознаки правового нігілізму.

Необхідно врахувати при розгляді цього “беспредела” ще одну суттєву обставину.

На сьогодні в Україні діє близько 50 безмитних магазинів. Більшість з них належить спільним підприємствам (фірмам) з іноземними інвестиціями.

Товарні потоки безмитних магазинів направлені на закордон, вони не можуть негативно впливати на внутрішній ринок. Навпаки, це стимулює українського виробника, так як в безмитних магазинах реалізується більше 30 % товару, що виробляється в Україні. В цілому у фірмах безмитних магазинів створено близько 1000 робочих місць. Стимулюючи експорт, покращуючи сервісне обслуговування пасажирів, що виїжджають за межі України, фірми перерахували державі у вигляді податків та інших відрахувань більше 15 млн грн.

Маючи прийняту законодавчу базу та отримані Дозволи щодо діяльності безмитних магазинів, іноземні партнери останнім часом значно збільшили інвестиції в цей вид підприємницької діяльності. Повідомлення про безпідставне закриття безмитних магазинів Держкомкордоном сприйнято нами з великим обуренням та тривогою.

Готуються звернення в Європейську бізнес-асоціацію, в інші міжнародні правові, в т. ч. судові, структури.

Все це буде створювати негативний імідж Україні, а значить, негативно впливати і на подальші відносини з Міжнародним валютним фондом. А це суперечить політиці Президента та уряду України в плані створення сприятливих умов для іноземних інвестицій та отримання кредитів.

Висновок: закриття безмитних магазинів за рішенням Держкомкордону безпідставне, прийняте з порушенням діючих законів та постанови Кабінету Міністрів України, і тому не підлягає виконанню і буде оскаржене.

Додаток: по тексту на 2 арк.

З повагою,

Генеральний директор

Заступник Генерального директора

З. РАШДОРФ

С. ВІННІК

ПРОПОЗИЦІЇ ТОВ “КИЇВРІАНТА” ДО СПІЛЬНОГО ЛИСТА В МІНІСТЕРСТВО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ*

Вимоги Голови Держкомкордону України, викладені в листі № 7/8790 від 15.09.00 та ТВО начальника ОКПП “Київ”, викладені в листі № 7/1345 на адресу ТОВ “Київріанта”, є безпідставними і протизаконними, оскільки діяльність безмитних магазинів пов’язана із забезпеченням діяльності пунктів пропуску, що визначено постановою Кабінету Міністрів № 984 від 30.06.98, чинність якої ніхто не відміняв і згідно з якою безмитні магазини “...розташовані на території України у зонах митного контролю пунктів пропуску через державний кордон України”. Більше того, це питання врегульоване Законом “Про ПДВ” № 168/97, а також Указом Президента № 857/98 від 07.08.98, що відповідно до перехідних положень Конституції має силу Закону України, і чинність яких не може відмінити не тільки керівництво Держкомкордону, а навіть Кабінет Міністрів.

Крім того, хочу звернути увагу на той факт, що Держкомкордон не має права приймати рішення про припинення діяльності безмитного магазину в пункті пропуску і припиняти дію Дозволу на права відкриття безмитного магазину, оскільки

---

* Пропозиції ТОВ “Київріанта” до спільного листа в Міністерство транспорту України

згідно з чинним законодавством цей Дозвіл видається спільною комісією Держкомкордону і Держмитслужби України, а з Держмитслужбою це питання не погоджувалося.

Додаток:

1. Копія листа Держкомкордону № 7/8790 від 15.09.00.
2. Копія листа т. в. о. начальника ОКПП "Київ" № 7/1345 від 22.09.00.

З повагою,

Генеральний директор ТОВ "Київріанта"

В.О. САЙ

KIEVRIANTA LIMITED
PARTNERSHIP
State International Airport
Borispol
256307 Kyiv
Republic of Ukraine
Tel: 044 295 6763 / 296 7241
Fax: 044 295 6763
E-mail: admin@.Kievrianta.com.ua

03.10.2000 р. № 03-10/ВР

У депутатську групу
“Солідарність”
Верховної Ради України*

Шановні народні депутати України групи “Солідарність”!

Керівництво ТОВ “Київріанта” висловлює свою повагу та звертається до Вас з проханням про правовий захист.

Вимоги Голови Держкомкордону України, викладені в листі № 7/8790 від 15.09.00 та т. в. о. начальника ОКПП “Київ”, викладені в листі № 7/1345 на адресу ТОВ “Київріанта”, є безпідставними і протизаконними, оскільки діяльність безмитних магазинів пов’язана із забезпеченням діяльності пунктів пропуску, що визначено постановою Кабінету Міністрів № 984 від 30.06.98, чинність якої ніхто не відміняв і згідно з якою безмитні магазини “...розташовані на території України у зонах митного контролю пунктів пропуску через державний кордон України”. Більше того, це питання врегульоване Законом “Про ПДВ” № 168/97, а також Указом Президента № 857/98 від 07.08.98,

---

* Лист ТОВ “Київріанта” у депутатську групу “Солідарність”
Верховної Ради України від 3 жовтня 2000 року № 03-10/ВР

що відповідно до перехідних положень Конституції має силу Закону України, і чинність яких не може відмінити не тільки керівництво Держкомкордону, а навіть Кабінет Міністрів.

Крім того хочу звернути увагу на той факт, що Держкомкордон не має права приймати рішення про припинення діяльності безмитного магазину в пункті пропуску і припиняти дію Дозволу на право відкриття безмитного магазину, оскільки згідно з чинним законодавством цей Дозвіл видається спільною комісією Держкомкордону і Держмитслужби України, а з Держмитслужбою це питання не погоджувалося.

З повагою,

Генеральний директор ТОВ "Київріанта"

В.О. САЙ

WEITNAUER

GROUP OF COMPANIES

Вайтнауер-Україна ЛТД

Україна, 252650, м. Київ-650,

вул. Боженка, 15

Тел./факс: 227-87-48

Weitnauer-Ukraine LTD

15 Bozhenko str.,

252650, Kiev-650, Ukraine

Tel./Fax: 227-87-48

Вих. № 1504 від 09.10.2000 р.

*В депутатську групу
“Солідарність”
Верховної Ради України**

Шановні народні депутати України групи “Солідарність”!

Ми звертаємося до Вас з проханням правового захисту від чиновничого свавілля та їх протизаконної діяльності.

Нами 25 вересня ц. р. отримано від Державного комітету у справах охорони державного кордону України лист № 7/8787 від 15.09.2000 р. за підписом Голови Олексієнка Б.М. (копія додається), в якому зазначається, що Держкомкордон прийняв рішення про припинення діяльності безмитних магазинів у пунктах пропуску через державний кордон, а Дозволи на право відкриття безмитних магазинів, видані Держкомкордоном та Держмитслужбою (на розміщення в аеропорту “Жуляни” додається), вважаються дійсними до 1 листопада 2000 р. До цієї ж дати пропонується припинити діяльність наших безмитних магазинів.

---

* Лист СП “Вайтнауер-Україна Лтд” у депутатську групу “Солідарність” Верховної Ради України від 9 жовтня 2000 року № 1504

Вимоги Голови Держкомкордону та посилання при цьому на постанову Кабінету Міністрів України від 03.08.2000 р. № 1203 безпідставне, так як діяльність безмитних магазинів узаконена постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.1998 р. № 984, контроль за її виконанням покладено на Державну митну службу та Державну податкову адміністрацію, а не на Держкомкордон. Крім того, постанова Кабміну № 1203 не відмінює постанову № 984 і не містить приписів міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади привести свої рішення у відповідність із цією постановою. Таким чином, постанова Кабміну № 1203 відношення до розміщення та діяльності безмитних магазинів не має.

Разом з тим, на особливу увагу заслуговує той факт, що легітимність існування безмитних магазинів як підприємницької структури підтверджено після набрання чинності в жовтні 1997 року Законом України “Про податок на додану вартість” № 168/97, де визначено термін “безмитний магазин”, його призначення та порядок оподаткування ПДВ товарів, які до нього ввозяться. Указом Президента України від 7 серпня 1998 р. № 857/98 визначений порядок справляння акцизних зборів та ввізного мита за товари, що ввозяться в безмитні магазини з-за кордону.

Отже, припиняти та відмінювати дію Законів України та Указів Президента не має права ні Кабінет Міністрів України, а тим більше Держкомкордон.

Особливістю безмитних магазинів є те, що вони розміщуються на території України тільки в зонах митного контролю пунктів пропуску через державний кордон, а товари продаються лише фізичним особам, які відбувають за кордон, після проходження прикордонно-митних процедур.

Наявність таких магазинів — це не тільки свідчення високого рівня (сервісу) обслуговування громадян безпосередньо на кордоні, але, і це головне, рівень цивілізованості країни. Практично в більшості країн світу вже тривалий час у пунктах пропуску через кордон функціонують безмитні магазини.

Керуючись цією позицією, та на виконання вимог постанови Кабміну № 984 Держкомкордоном та держмитслужбою 11 січня 1999 року був підписаний спільний наказ № 17/15 “Про внесення доповнення до Інструкції про порядок видачі Дозволів

на розміщення та функціонування підприємств (установ) сфери обслуговування пасажирів закордонного прямування в пунктах пропуску через державний кордон України”.

Згідно з чинним законодавством та цим наказом у червні 1999 року усі діючі безмитні магазини отримали безстрокові Дозволи на право діяльності. Дозволи видані спільною комісією Держкомкордону і Держмитслужби України. А тому їх анулювання Держкомкордоном в односторонньому порядку без постанови Кабінету Міністрів та погодження і участі Держмитслужби некоректно. Ця акція має всі ознаки правового нігілізму.

Необхідно врахувати при розгляді цього “безпредела” ще одну суттєву обставину.

На сьогодні в Україні діє близько 50 безмитних магазинів. Більшість з них належить спільним підприємствам (фірмам) з іноземними інвестиціями.

Товарні потоки безмитних магазинів направлені на закордон, вони не можуть негативно впливати на внутрішній ринок, це стимулює українського виробника, так як в безмитних магазинах реалізується більше 30 % товару, що виробляється в Україні. В цілому у фірмах безмитних магазинів створено близько 1000 робочих місць. Стимулюючи експорт, покращуючи сервісне обслуговування пасажирів, що виїжджають за межі України, фірми перерахували державі у вигляді податків та інших відрахувань більше 15 млн грн.

Маючи прийнятну законодавчу базу та отримані Дозволи щодо діяльності безмитних магазинів, іноземні партнери останнім часом значно збільшили інвестиції в цей вид підприємницької діяльності. Повідомлення про безпідставне закриття безмитних магазинів Держкомкордоном сприйнято нами з великим обуренням та тривою.

Готуються звернення в Європейську бізнес-асоціацію, в інші міжнародні правові, в т. ч. судові, структури.

Все це буде створювати негативний імідж Україні, а отже, негативно впливати і на подальші відносини з Міжнародним валютним фондом. Хибність дій Держкомкордону суперечить також політиці Президента та Уряду України в плані створення сприятливих умов для іноземних інвестицій та отримання кредитів.

Отже, закриття безмитних магазинів за рішенням Держкомкордону безпідставне, прийняте з порушенням діючих Законів та постанови Кабінету Міністрів України.

Заздалегідь вдячні за розуміння проблеми, що виникла, та за допомогу в її вирішенні.

Додаток: по тексту на 2 арк.

З повагою,

Генеральний директор

Заступник Генерального директора

З. РАШДОРФ

С. ВІННІК

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ
У СПРАВАХ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОГО
КОРДОНУ УКРАЇНИ
(Держкомкордон України)

№ 7/10213
18 жовтня 2000 року

Народному депутату України
Порошенку П.О.*

На доручення Кабінету
Міністрів України
від 14.10.2000 № 16898/4

Шановний Петре Олексійовичу!

Держкомкордоном разом з Держмитслужбою розглянуто питання щодо діяльності безмитних магазинів у пунктах пропуску через державний кордон України.

Повідомляємо, що 19 жовтня 2000 р. відбулось спільне засідання робочої групи Держкомкордону та Держмитслужби, на якому прийнято рішення про продовження діяльності безмитних магазинів у пунктах пропуску через державний кордон України.

З повагою,

Перший заступник
Голови Держкомітету

П. ШИПОЛІН

---

* Лист Держкомкордону України “Про рішення спільного засідання робочої групи Держкомкордону та Держмитслужби” від 28 жовтня 2000 року № 7/10213

ДЕРЖАВНА МИТНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

01.07.99 № 11/1-6942

*Прем'єр-міністру України
Пустовойтенку В.П.*

Про діяльність магазинів
безмитної торгівлі
на території України*

Шановний Валерію Павловичу!

Відповідно до рішення Всесвітньої організації торгівлі від 08.09.88 та 30.06.99 в країнах Європейського Союзу (далі — країни ЄС) магазини безмитної торгівлі реалізують товари тільки громадянам, які виїжджають за межі ЄС.

Останнім часом у структурах ЄС йшла полеміка про доцільність функціонування у вокзальних (аеровокзальних) приміщеннях магазинів безмитної торгівлі, оскільки, незважаючи на їх назву (“безмитні”), ціни в них інколи значно вищі, ніж ті, що є поза митною зоною.

У всіх країнах магазини безмитної торгівлі створюються в міжнародних аеропортах та морських портах, які мають міжнародні пасажирські лінії, що відповідає рекомендаціям Ради митного співтовариства від 16.06.60, згідно з якими магазинів безмитної торгівлі ні на залізничних вокзалах, ні на шосейних автопереходах не повинно бути.

За станом на 30.06.99 в зонах митного контролю в пунктах пропуску через державний кордон України відповідно до вимог

---

* Лист Державної митної служби України до Прем'єр-міністра України В. Пустовойтенка “Про діяльність магазинів безмитної торгівлі на території України” від 1 липня 1999 року № 11/1-6942

постанови Кабінету Міністрів України від 30.06.98 № 984 “Про порядок продажу товарів безмитними магазинами” працює 42 магазини безмитної торгівлі.

Функціонування магазинів безмитної торгівлі в умовах відкритих кордонів з країнами — членами СНД фактично втратило сенс, оскільки громадяни мають можливість повернутися в Україну поза пунктами пропуску без сплати платежів за товари, які були придбані в таких магазинах на території України. Здійснювати належний контроль за товарами, які перебувають у режимі магазину безмитної торгівлі в автомобільних пунктах пропуску, практично неможливо.

Поряд з цим виникає питання економічної вигоди від функціонування таких магазинів.

Відповідно до Указу Президента України від 11.06.98 № 615/98 “Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу” взято курс на економічну інтеграцію, розвиток торговельних відносин між Україною і ЄС, адаптацію законодавства України та поступове приведення його у відповідність до європейських стандартів.

Враховуючи викладене, а також подання Генеральної прокуратури щодо протиправного функціонування в зонах митного контролю пунктів пропуску через державний кордон України недержавних структур сфери обслуговування громадян транспортних засобів, вантажів закордонного прямування, відповідно до якого пропонується вжити заходів до виведення за межі пунктів пропуску (зон митного контролю) недержавних структур сфери обслуговування, вважаємо, що існування магазинів безмитної торгівлі в пунктах пропуску є ще однією перешкодою на шляху інтеграції України в ЄС.

У зв’язку з цим вносимо на розгляд Кабінету Міністрів України проект постанови Кабінету Міністрів України “Про втрату чинності деякими постановами Кабінету Міністрів України”.

Додаток: на 1 арк.

З повагою,

Голова Служби

Ю. СОЛОВКОВ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

ПРО ВТРАТУ ЧИННОСТІ ДЕЯКИМИ ПОСТАНОВАМИ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

З метою приведення національного законодавства у відповідність до законодавства Європейського Союзу Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

1. Вважати такими, що втратили чинність, постанову Кабінету Міністрів України від 30 червня 1998 р. № 984 “Про порядок продажу товарів безмитними магазинами” (“Офіційний вісник України”, 1998, № 26) та пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 15.03.99 № 369 “Про внесення змін і доповнень до деяких постанов Кабінету Міністрів України” (“Офіційний вісник України”, 1999, № 11).

2. Державній митній службі та Державному комітету в справах захисту державного кордону в тримісячний термін з дати набрання чинності цією постановою провести відповідні заходи щодо ліквідації безмитних магазинів.

3. Ця постанова набирає чинності через 30 днів з дня її опублікування.

Прем'єр-міністр України

В. ПУСТОВОЙТЕНКО

ПОСТАНОВА

ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОРЯДОК ПРОДАЖУ ТОВАРІВ БЕЗМИТНИМИ МАГАЗИНАМИ, ЗАТВЕРДЖЕНОГО ПОСТАНОВОЮ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ВІД 30.06.98 № 984*

З метою впорядкування діяльності безмитних магазинів та приведення національного законодавства у відповідність до законодавства Європейського Союзу Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

1. Викласти пункт 1 Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 червня 1998 р. № 984 (“Офіційний вісник України”, 1998, № 26) зі змінами і доповненнями, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 15.03.99 № 369 (“Офіційний вісник України” 1999, № 11) у такій редакції:

“Це Положення визначає порядок організації торгівлі товарами підприємствами роздрібною торгівлі, розташованими на

---

* Проект постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.98 № 984”

території України в зонах митного контролю міжнародних аеропортів та морських портів, які мають міжнародні пасажирські лінії (далі — безмитні магазини)”.

2. Державній митній службі та Державному комітету у справах захисту державного кордону в тримісячний термін з дати набрання чинності цією постановою провести відповідні заходи щодо ліквідації безмитних магазинів, які не відповідають цим вимогам.

3. Ця постанова набирає чинності через 30 днів з дня її опублікування.

Прем'єр-міністр України

В. ПУСТОВОЙТЕНКО

ДЕРЖАВНА МИТНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

Від 15.11.99
№ 11/1-11880

Кабінет Міністрів України*

На доручення Кабінету
Міністрів України
від 20.09.99 до: № 15092/45

На виконання зазначеного доручення Кабінету Міністрів України надсилаємо погоджений проект постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами”. Це Положення було затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.98 № 984.

Зазначений проект погоджено Міністерством зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі та Державною податковою адміністрацією без зауважень.

Міністерство фінансів погодило проект із застереженнями, а Міністерство економіки та Міністерство юстиції із зауваженнями.

---

* Лист Державної митної служби України “Про погоджений проект постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами” від 15 листопада 1999 року № 11/1-11880

За станом на 15.11.99 у пунктах пропуску через державний кордон України діє 42 безмитні магазини, з них 25 — в автомобільних пунктах пропуску та 3 — у залізничних. При цьому переважна більшість цих магазинів належить спільним підприємствам, таким як: українсько-німецько-швейцарське спільне підприємство “Д’юті Фрі Трейдинг”, українсько-німецьке спільне підприємство “Львів-Трейдинг”, українсько-швейцарське спільне підприємство “Вайтнауер-Україна Лтд”, спільне українсько-французьке товариство з обмеженою відповідальністю “АДСавто”.

Враховуючи зауваження Міністерства юстиції та Міністерства економіки, Держмитслужба привела проект постанови Кабінету Міністрів України у відповідність до вимог статті 36 Угоди про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими співтовариствами шляхом доповнення пункту 2 проекту другим абзацом (додається).

У разі прийняття Кабінетом Міністрів України зазначеного проекту вважаємо за доцільне Міністерству зовнішніх економічних зв’язків і торгівлі разом з Держмитслужбою провести консультації з Делегацією Європейської Комісії в Україні з питання поширення норм Угоди про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими співтовариствами на зазначені вище спільні підприємства.

Крім цього, надсилаємо пояснювальну записку та Рекомендації Ради митного співтовариства від 16.06.60 щодо безмитних магазинів.

Додаток: усього на 11 арк.

Голова служби

Ю. СОЛОВКОВ

Додаток

До листа Держмитслужби
від 15.11.99 № 11/1-11880

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

14 січня 2000 р.
До № 15092/45

Держмитслужба
(Соловкову Ю.П.) — скликання
Мінфін (Мітюкову І.О.)
Мінекономіки (Тігіпку С.Л.)
ДПА (Азарову М.Я.)
Мін'юст (Станік С.Р.)

Прошу провести консультації з Делегацією Європейської комісії в Україні з питання діяльності магазинів безмитної торгівлі та за результатами консультацій внести узгоджений проект рішення з техніко-економічним обґрунтуванням.

Ю. СХАНУРОВ

Кібітку О.А.

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

26.08.99
№ 06-109/11-8176

Держмитслужба України

на № 11/2-8557 від 12.08.99

До питання діяльності
магазинів безмитної торгівлі
на території України*

Мінфін розглянув підготовлений Держмитслужбою проект постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.98 № 984”, який передбачає ліквідацію магазинів безмитної торгівлі на шосейних автопереходах і залізничних вокзалах, і зауважує.

При виконанні попередніх доручень Кабінету Міністрів України з цього питання Мінфін вже висловлював Держмитслужбі свою думку, що ліквідація цих магазинів не може вирішуватися без попереднього аналізу економічної доцільності їх функціонування, враховуючи, що більшість з них створено із

---

* Лист Міністерства фінансів України до Держмитслужби України “До питання діяльності магазинів безмитної торгівлі на території України” від 26 серпня 1999 року № 06-109/11-8176

залученням іноземних інвестицій і що зазначене призведе до втрати людьми робочих місць.

Мінфін позбавлений можливості підтримати пропозицію Держмитслужби щодо погодження поданого проекту, оскільки він поданий з порушенням вимог постанови Кабінету Міністрів України від 08.07.93 № 523, тобто без пояснювальної записки та прогнозу очікуваних економічних наслідків його реалізації.

Заступник Міністра

С.М. МАКАЦАРІЯ

ЗАУВАЖЕННЯ
МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ ДО ПРОЕКТУ
ПОСТАНОВИ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
“ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОРЯДОК
ПРОДАЖУ ТОВАРІВ БЕЗМИТНИМИ МАГАЗИНАМИ,
ЗАТВЕРДЖЕНОГО ПОСТАНОВОЮ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ
УКРАЇНИ ВІД 30.06.98 № 984”*

Проект не відповідає положенням статті 36 Угоди про партнерство та співробітництво між Україною та Європейським Союзом (УПС), якою передбачено, що Україна робитиме все від неї залежне, щоб уникнути вжиття будь-яких заходів чи дій, які створюють більш обмежені умови для створення і функціонування компаній Європейського Союзу, ніж ті умови, які склалися на день, що передує даті підписання цієї Угоди.

У разі необхідності прийняття цієї постанови відповідно до пункту третього статті 36 УПС Уряд України має надати Представництву Європейської Комісії в Україні інформацію про свої

---

* **Зауваження Міністерства юстиції України до проекту постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.98 № 984”**

наміри щодо затвердження нових правил, які змінюють умови функціонування в Україні дочірніх компаній чи філіалів компаній Співтовариства на більш обмежені. Представництво може попросити Україну надати проект зазначеної постанови і провести консультації стосовно цього проекту.

Також пунктом четвертим цієї статті УПС встановлено, що відповідною постановою Кабінету Міністрів України має бути передбачено, що відповідні обмежуючі положення не застосовуються протягом трьох років після набуття постановою чинності до тих дочірніх компаній і філіалів, які вже були створені в Україні на момент набуття нею чинності.

Крім того, проект підлягає редакційному доопрацюванню. Зокрема, необхідно доопрацювати назву проекту та пункт 1 проекту в частині визначення джерела опублікування постанови, якою вносились зміни.

**ЗАУВАЖЕННЯ МІНІСТЕРСТВА ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
ДО ПРОЕКТУ ПОСТАНОВИ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
“ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОРЯДОК
ПРОДАЖУ ТОВАРІВ БЕЗМИТНИМИ МАГАЗИНАМИ,
ЗАТВЕРДЖЕНОГО ПОСТАНОВОЮ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ
УКРАЇНИ ВІД 30.06.98 № 984”***

За станом на 01.10.99 в Україні працюють три основних оператори магазинів безмитної торгівлі, які володіють практично всіма магазинами безмитної торгівлі в автомобільних пунктах пропуску через державний кордон України. Це: українсько-німецько-швейцарське спільне підприємство “Д’юті Фрі Трейдінг”, українсько-німецьке спільне підприємство “Львів-Трейдінг” і українсько-німецьке спільне підприємство “Вайтна-уер-Україна Лтд”. Всі магазини безмитної торгівлі створені із залученням іноземних інвестицій країн — членів Європейського Союзу.

---

* Зауваження Міністерства економіки України до проекту постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.98 № 984”

В магазинах безмитної торгівлі товари реалізуються виключно фізичним особам, які перетинають кордон України у пунктах пропуску незалежно від їх розташування, а гроші від їх реалізації залишаються в країні, причому ця схема працює однаково ефективно як в аеропортах і морських портах, так і в автомобільних пунктах пропуску перетину кордону. Позбавлення “безмитного” статусу таких магазинів фактично означає їх фізичну ліквідацію з усіма наступними наслідками, оскільки, як відомо, всі пункти пропуску знаходяться на значній відстані від населених пунктів і туди потрапляють не ті, кому треба в магазин, а виключно ті, хто подорожує за кордон, а покупки роблять тільки тому, що знають, що товари в них дешевші, ніж на митній території як країни, з якої вони виїжджають, так і країни, куди вони їдуть. При цьому країна втрачає всі бюджетні відрахування від діяльності безмитних магазинів і робочі місця.

Крім того, проект постанови не відповідає положенням статті 36 Угоди про партнерство та співробітництво між Україною та Європейським Союзом (УПС), якою передбачено, що Україна робитиме все від неї залежне, щоб уникнути вжиття будь-яких заходів чи дій, які створюють більш обмежені умови для створення і функціонування компаній Євросоюзу, ніж ті умови, які склалися на день, що передує даті підписання зазначеної Угоди.

Міністр

В. РОГОВИЙ

**ЗАУВАЖЕННЯ МІНІСТЕРСТВА ЗОВНІШНІХ
ЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ
ДО ПРОЕКТУ ПОСТАНОВИ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
“ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОРЯДОК
ПРОДАЖУ ТОВАРІВ БЕЗМИТНИМИ МАГАЗИНАМИ,
ЗАТВЕРДЖЕНОГО ПОСТАНОВОЮ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ
УКРАЇНИ ВІД 30.06.98 № 984” ***

Міністерство зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України розглянуло проект Постанови Кабінету Міністрів “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитним магазинам, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.98 № 984” та має наступні зауваження до зазначеного проекту.

Вважаємо за доцільне викласти пункт 2 проекту Постанови в наступній редакції: “Державній митній службі та Державному комітету в справах захисту державного кордону в тримісячний термін з дати набрання чинності цією постановою провести

---

* Зауваження Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України до проекту постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.98 № 984”

відповідні заходи щодо ліквідації магазинів безмитної торгівлі на залізничних вокзалах, пунктах переходу прикордонних шосейних автострад”.

Зазначене вище зауваження вже вносилося МЗЕЗіТ листом до Державної митної служби України № 05-25/368 від 14.07.99, але не було враховано при доопрацюванні постанови Кабінету Міністрів.

*Прем'єр-міністру України
Ющенку В.А.**

Про діяльність
безмитних магазинів
на території України

Шановний Вікторе Андрійовичу!

Інформуємо Вас, що Рекомендаціями Всесвітньої митної організації (ВМО) від 16.06.60 щодо безмитних магазинів пропонується створювати безмитні магазини лише в морських портах та аеропортах (у зонах митного контролю), оскільки існування таких магазинів на сухопутному кордоні (в автомобільних та залізничних пунктах пропуску) спричинює особливий ризик щодо незаконного ввезення товарів та інших предметів. Функціонування цих магазинів у пунктах пропуску для автомобільного та залізничного сполучення зачіпає економічні інтереси суміжних держав, створюючи ситуацію несправедливої фіскальної конкуренції. Порядок функціонування безмитних магазинів є шкідливим для інших форм торгівлі у зв'язку з обмеженням конкуренції.

За станом на 01.12.2000 у зонах митного контролю пунктів пропуску через державний кордон України відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 30.06.98 № 984 "Про порядок продажу товарів безмитними магазинами" функціонує

---

* Лист Держмитслужби України Прем'єр-міністру України В. Ющенку "Про діяльність безмитних магазинів в Україні"

41 безмитний магазин, серед яких 25 — в автомобільних пунктах пропуску та 3 — у залізничних.

Всесвітня митна організація з початку 60-х років розглядала функціонування безмитних магазинів на сухопутних кордонах країн — членів ЄС таким, що створює ризик імпорту з використанням методів шахрайства. Відповідно до рішення Всесвітньої організації торгівлі від 08.09.88 з 30.06.99 в країнах ЄС безмитні магазини реалізують товари тільки громадянам, які виїжджають за межі ЄС.

Оскільки відповідно до Указу Президента України від 11.06.98 № 615/98 “Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу” взято курс на економічну інтеграцію та розвиток торговельних відносин між Україною та ЄС, адаптацію законодавства України та поступове приведення його у відповідність до європейських стандартів, то існування безмитних магазинів на сухопутному кордоні України є однією з перепон на шляху інтеграції України в ЄС.

Враховуючи вищевикладене, Держмитслужбою підготовлено проект постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами”. У зв’язку з цим просимо Вас дати доручення відповідним міністерствам та відомствам опрацювати та завізувати цей проект. Після чого Держмитслужба в установленому порядку внесе його на розгляд Кабінету Міністрів України.

Прийняття цієї постанови дасть можливість припинити діяльність безмитних магазинів на сухопутному кордоні України, при цьому магазини в пунктах пропуску для повітряного та морського сполучення продовжать своє функціонування відповідно до Рекомендацій ВМО.

Додатки:

1. Проект постанови на 1 арк.
2. Пояснювальна записка до проекту постанови на 2 арк.
3. Рекомендації ВМО від 16.06.60 щодо безмитних магазинів на 1 арк.

З повагою,

В. о. Голови Служби

О.Б. ЄГОРОВ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОРЯДОК ПРОДАЖУ ТОВАРІВ БЕЗМИТНИМИ МАГАЗИНАМИ *

З метою впорядкування діяльності безмитних магазинів, розташованих у пунктах пропуску через державний кордон України, Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ**:

1. Пункт 1 Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 червня 1998 р. № 984 (“Офіційний вісник України”, 1998 р., № 26, ст. 951; 1999 р., № 11, ст. 425), викласти в такій редакції:

“Це Положення визначає порядок організації торгівлі товарами підприємствами роздрібною торгівлі, розташованими на території України в зонах митного контролю аеропортів і морських портів, у яких здійснюються міжнародні пасажирські перевезення (далі — безмитні магазини)”.

2. Державній митній службі та Державному комітету у справах охорони державного кордону в тримісячний термін з дати набрання чинності цією постановою вжити відповідних заходів до ліквідації безмитних магазинів, які не відповідають вимогам,

---

установленим Положенням про порядок продажу товарів безмитними магазинами.

Відповідно до пункту 4 статті 36 Угоди про партнерство та співробітництво між Україною та Європейськими співтовариствами протягом трьох років з дня набрання чинності постановою цей пункт не застосовується до безмитних магазинів, які належать дочірнім компаніям і філіям компаній країн Європейського співтовариства, які вже були створені в Україні на день набрання чинності цією постановою.

3. Ця постанова набирає чинності через 30 днів з дня її опублікування.

Прем'єр-міністр України

В. ЮЩЕНКО

EUROPEAN UNION
Delegation of the European Commission
in Ukraine

Kyiv
12th June 2001
Ref. 31610

President
The Duty Free Association
of Ukraine
Mr. V. Sai*

Dear Mr. Sai!

I thank you for letter of 16th May 2001 regarding Ukrainian policy towards the operation of duty free shops in Ukraine.

As you note in your letter this issue has been discussed in the past with representatives of the European Commission, most notably in the framework of the Sub-Committee on Customs Cooperation in April 2000 in Brussels. The closure of duty free shops at the land borders of Ukraine is not a requirement of the European Commission. We do, however, note that a decision in this direction is in line with international practice as expressed in a Recommendation of the World Customs Organization.

---

* Лист Делегації Європейської Комісії в Україні до Президента Асоціації безмитної торгівлі України пана В. Сая від 12 червня 2001 року

Regarding the position within the Union, as you are aware, the EU only abolished duty free sales for travellers remaining inside the EU — travellers leaving the EU can still buy duty free as in the past. This is in line with the general tax relief for exports than is also granted when travellers themselves transport goods outside the country. In fact, duty free shops located at an international airport, or seaport, are arranged in such a way that a buyer cannot re-enter the country and customs and tax administrations can therefore on a special proof of export. In that sense we tend to see the arrangement as a specific modulation of the general export relief as provided for under VAT-systems.

Regarding article 36 of the Partnership and Cooperation, the Commission is not in a position to comment in the absence of the text of the decision. However, I recall that article 36.4 of the Agreement applies to the establishment and operation of Community companies, including subsidiaries and branches; this article obliges Ukraine to delay the application of new legislation of regulation for a period for three years to these companies, where such a measure would result in rendering the conditions for establishment or operation more restrictive than those in force at the signing of the Agreement. I trust the Ukrainian legal services will insure compliance with Ukraine's international obligations, and assure you that the Commission will continue to monitor and support this compliance.

I hope that this reply clarifies the position of the Commission on this matter, and I remain ready to provide additional intimation as necessary.

Yours sincerely,

Counsellor

Daniel GIUGLARIS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

Делегація Європейської Комісії в Україні

Київ,
12 червня 2001 року

Президенту Асоціації
безмитної торгівлі України
пану В. Саю

Шановний пане В. Сай!

Дякую за Ваш лист від 16 травня 2001 р. стосовно функціонування в Україні магазинів безмитної торгівлі.

Як Ви зазначаєте у своєму листі, це питання обговорювалося з представниками Єврокомісії на засіданні Підкомітету з питань митного співробітництва, яке відбулося у квітні 2000 року у Брюсселі. Європейська Комісія не вимагає закриття безмитних магазинів, які функціонують на сухопутних кордонах України. Разом з тим, ми зазначаємо, що дискусія у цьому напрямку відбувається з урахуванням Рекомендації Всесвітньої митної організації.

Щодо позиції Союзу, то, як Ви знаєте, ЄС скасував безмитну торгівлю лише для тих громадян, які пересуваються у межах ЄС, а ті громадяни, які виїждять за межі ЄС, можуть, як і раніше, користуватися послугами безмитних магазинів. Це відповідає загальному курсу на звільнення від податків експортних товарів і поширюється також на ті товари, які вивозяться самими громадянами за межі країни. На практиці магазини безмитної торгівлі, які функціонують у міжнародних аеропортах або морських портах, облаштовані таким чином, щоб покупець, який придбав там товар, не мав змоги знову повернутися з ним на територію країни. У зв'язку з цим митні та податкові органи не вимагають спеціального підтвердження щодо вивезення куплених у зазначених магазинах товарів.

Ми схильні розглядати це питання як таке, що відповідає загальній політиці звільнення експортних товарів від податків, як це передбачено механізмом повернення експортерам податку на додану вартість.

Щодо положень статті 36 Угоди про партнерство і співробітництво між ЄС та Україною, то Комісія не може надавати будь-які коментарі, оскільки відсутній сам проект рішення. В той же час звертаємо увагу на те, що відповідно до статті 36.4 Угоди щодо умов заснування та функціонування компаній Співтовариства, включаючи їх відділення та дочірні підприємства, передбачено відстрочення терміну запровадження Україною нового законодавства на три роки щодо зазначених компаній у разі, якщо нові умови, що запроваджуються, є гіршими, ніж ті, що діяли на момент підписання цієї Угоди. Я вірю, що українські посадові особи не допустять відхилень від міжнародних зобов'язань, які взято Україною. Зі своєї сторони запевняю Вас, що Європейська Комісія продовжуватиме оцінку та підтримку цих зобов'язань.

Сподіваюся, що ця відповідь прояснює позицію Європейської Комісії з даного питання. Я завжди готовий надати всю необхідну додаткову інформацію.

Щиро Ваш,

*радник Делегації
Єврокомісії в Україні*

Даніел ГУЙГЛАРИС

ВИСНОВОК
ЕКСПЕРТИЗИ МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
ДО ПРОЕКТУ ПОСТАНОВИ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
“ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОРЯДОК
ПРОДАЖУ ТОВАРІВ БЕЗМИТНИМИ МАГАЗИНАМИ”*

Експертизу здійснено відповідно до вимог Тимчасового регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 5 червня 2000 року № 915.

Статтею 32 Угоди про партнерство та співробітництво між Європейськими співтовариствами і Україною передбачено, що дочірня компанія означає компанію, яка належить цілком материнській компанії. Крім того, спільною декларацією стосовно поняття “контроль” у статті 32 і статті 43 визначено, що компанія контролюється іншою компанією і, таким чином, вона є дочірньою компанією такої іншої компанії, якщо:

---

* Висновок експертизи Міністерства юстиції України до проекту постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами”

— ця інша компанія володіє безпосередньо або опосередковано більшістю прав голосу,

— або ця інша компанія має право призначати або звільняти більшість співробітників адміністративного, керівного або контролюючого органу і в той же час є акціонером або членом дочірньої компанії.

Відповідно до статті 36 Угоди про партнерство та співробітництво між Європейськими співтовариствами і Україною сторони роблять все від них залежне, щоб уникнути вжиття будь-яких заходів чи дій, які створюють більш обмежені умови для створення і функціонування компаній одна одній, ніж ті умови, які склалися на день, що передує даті підписання цієї угоди.

Діючи в дусі партнерства і співробітництва та в світлі положень, що містяться в статті 51, Уряд України інформує Співтовариство про свої наміри щодо затвердження нового законодавства або прийняття нових правил, які можуть змінити умови для заснування чи функціонування в Україні дочірніх компаній чи філіалів компаній Співтовариства на більш обмежені, ніж ті, що були на день, який передує даті підписання цієї Угоди. Співтовариство може попросити Україну надати проекти такого законодавства або правил і провести консультації стосовно цих проектів.

Якщо нове законодавство чи правила, які запроваджено в Україні, можуть спричинити більш обмежені умови для заснування компаній Співтовариства на її території і для функціонування дочірніх компаній і філіалів компаній Співтовариства, заснованих в Україні, ніж ті, що склалися на день підписання Угоди, то такі відповідні законодавство чи правила не застосовуються протягом трьох років після набуття чинності відповідним законом до тих дочірніх компаній і філіалів, які вже були створені в Україні на момент набуття чинності відповідним актом.

Враховуючи наведене, вважаємо за необхідне провести попередні консультації з Делегацією Європейської Комісії в Україні стосовно проекту зазначеної постанови в порядку, передбаченому вище.

17 травня 2001 р.

ЮРИДИЧНИЙ ВИСНОВОК ДО ПРОЕКТУ ПОСТАНОВИ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ “ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОРЯДОК ПРОДАЖУ ТОВАРІВ БЕЗМИТНИМИ МАГАЗИНАМИ” *

Проектом постанови пропонується внести зміни до пункту 1 Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів від 30 червня 1998 р. з метою закриття безмитних магазинів, які функціонують у пунктах пропуску через державний кордон України автомобільного і залізничного сполучення.

Проте підпунктом 6.2.3 статті 6 Закону “Про податок на додану вартість” встановлено, що “безмитні магазини продають товари виключно фізичним особам, які виїжджають за митний кордон України або фізичним особам, які переміщуються транс-

---

* Юридичний висновок Управління аналізу та проблем розвитку законодавства Міністерства юстиції України до проекту постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами” від 17 травня 2001 року

портними засобами, що належать резидентам та знаходяться поза митними кордонами". Тобто через автомобільні та інші пункти пропуску.

Таким чином, функціонування безмитних магазинів у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного і залізничного сполучення не заборонено.

Крім того, як видно з поданих матеріалів, майже всі безмитні магазини, які буде ліквідовано у зв'язку з внесенням змін, запропонованих проектом постанови, засновано іноземними фірмами з країн ЄС. У зв'язку з цим слід зазначити, що відповідно до пункту 3 статті 36 Угоди про партнерство та співробітництво між Україною і Європейським Співтовариством та між державами-членами, ратифікованої Верховною Радою України 10 листопада 1994 року, передбачено обов'язкове інформування країн ЄС Урядом України про свої наміри щодо затвердження нового законодавства або прийняття нових правил, які можуть змінити умови для заснування чи функціонування в Україні дочірніх компаній чи філіалів компаній співтовариств на більш обмежені, ніж ті, що були на день, який передує даті підписання цієї Угоди. Співтовариство може попросити Україну подати проекти актів такого законодавства або правил і провести консультації стосовно цих проектів. Зазначена процедура не була витримана.

Пунктом 3 проекту постанови передбачено відстрочку до 1 січня 2002 року терміну закриття зазначених магазинів, але пунктом 4 статті 36 зазначеної вище Угоди передбачено, що у разі коли нове законодавство чи правила, які запроваджено в Україні, можуть спричинити більш обмежені умови для заснування компаній Співтовариства на її території і для функціонування їх дочірніх компаній і філіалів, то застосування такого законодавства відстрочується на три роки у випадку запровадження цих змін відповідним законом, тобто підставою для запровадження цих змін може бути тільки закон, а не постанова Кабінету Міністрів.

У зв'язку з тим, що норми проекту постанови суперечать вищезгаданим актам законодавства, її прийняття, на нашу думку, буде незаконним. Вирішення порушених у проекті постанови питань можливе лише шляхом прийняття відповідного за-

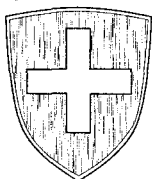

кону після проведення консультацій з Учасниками Угоди про партнерство та співробітництво між Україною і Європейським Співтовариством та державами-членами.

*Начальник Управління аналізу
та проблем розвитку законодавства*

Г. ЦИГАНОВ

SCHWEIZERISCHE BOTSCHAFT
AMBASSADE DE SUISSE
AMEASCIATA DI SVIZZERA
AMBASSADA SVIZRA
EMBASSY OF SWITZERLAND

KYIV, 13.02.2001

S.E. Herrn Viktor A. Yushchenko

P.O. Box 1 U Kyiv OLSOL

Premierminister der Ukraine

Tel: +380-44-220-5473

vul. M. Hruschewskoho 12/2

Fax: +380-44-246-6513

01008Kyiv

Sehr geehrter Herr Premierminister *

Das ukrainisch-schweizerische Gemeinschaftsunternehmen "Weitnauer-Ukraine Ltd" ist an mich herangetreten, um mir gegenüber seiner Besorgnis Ausdruck zu geben über die offenbar bestehenden Bestrebungen, an den Grenzübergängen (Autoübergängen) und auf Bahnhöfen der Ukraine das Duty-Free-Geschäft zu verbieten. Ich möchte es nicht verfehlen, Ihnen die Stellungnahme der betroffenen Firma zur Kenntnis zu bringen.

Mit vorzüglicher Hochachtung

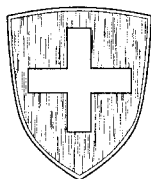
Der Schweizerische Botschafter

Jean-François Kammer

Beilage erwähnt

---

* Лист Посла Швейцарії Ж.-Ф. Каммера до Прем'єр-міністра України В. Ющенка від 13 лютого 2001 року

SCHWEIZERISCHE BOTSCHAFT
AMBASSADE DE SUISSE
AMEASCIATA DI SVIZZERA
AMBASSADA SVIZRA
EMBASSY OF SWITZERLAND

---

*Пану В.А. Ющенку —
Прем'єр-міністру України
вул. М. Грушевського, 12/2
01008 Київ*

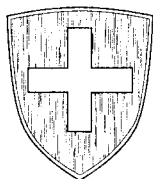
Вельмишановний пане Прем'єр-міністре!

Українсько-швейцарське СП “Вайтнауер-Україна Лтд” звернулося до мене, щоб висловити своє занепокоєння з приводу очевидного прагнення заборонити діяльність магазинів “Д'юті Фрі” на митних пунктах (автопереходах) і на залізничних вокзалах України. Я хотів би довести до Вашого відома точку зору згаданої фірми.

З найвищою повагою,

Посол Швейцарії

Жан-Франсуа КАММЕР

SCHWEIZERISCHE BOTSCHAFT
AMBASSADE DE SUISSE
AMEASCIATA DI SVIZZERA
AMBASSADA SVIZRA
EMBASSY OF SWITZERLAND

---

*Пану
Андрію Івановичу Гончаруку —
заступнику Міністра економіки
України,
заступнику голови змішаної
швейцарсько-української комісії
з економіки і торгівлі**

*вул. Грушевського, 12/2
01008 Київ*

Вельмишановний пане заступнику Міністра!

У додатку я маю честь довести до Вашого відома лист (разом з додатком) до Прем'єр-міністра В.А. Ющенка. У ньому йде мова про очевидне прагнення заборонити магазини на автопереходах і залізничних вокзалах України.

Висловлюю Вам, вельмишановний пане заступнику Міністра, мою найвищу повагу.

Посол Швейцарії

Жан-Франсуа КАММЕР

---

* Лист Посла Швейцарії Ж.-Ф. Каммера до заступника Міністра економіки України А. Гончарука

WEITNAUER

GROUP OF COMPANIES

Товариство з обмеженою відповідальністю
українсько-швейцарське спільне підприємство
Вайтнауер-Україна ЛТД

Юридична адреса: вул. Борщагівська, 154, к. 321
м. Київ, 03056, Україна

Поштова адреса: вул. Боженка, 15,
м. Київ, 03150, Україна
Тел. / Факс: 227-87-48 E-mail: wuk@ukrpack.net

Limited Liability Company
Ukrainian-Swiss Joint Venture
Weitnauer-Ukraine LTD

Legal address: 154 Borschahivska str., R. 321
Kiev, Ukraine 03056

Mail address: 15 Bozhenko str.,
Kiev, Ukraine 03150
Tel./Fax: 227-87-48 E-mail: wuk@ukrpack.net

---

*Пану Стефану Шпеку —
Раднику Посольства Швейцарії
в Україні**

Шановний пане Шпек!

Товариство з обмеженою відповідальністю українсько-швейцарське спільне підприємство “Вайтнауер-Україна Лтд” свідчить свою повагу Посольству Швейцарії в Україні і має честь повідомити наступне.

“Вайтнауер-Україна Лтд” створено та діє з 1995 року, займається будівництвом та експлуатацією магазинів безмитної торгівлі.

Головним засновником “Вайтнауер-Україна Лтд” є швейцарська компанія “Weitnauer Holding AG”, частка якої в статутному фонді нашого підприємства складає 90 (дев’яносто) відсотків.

---

* Лист СП “Вайтнауер-Україна Лтд” до Радника Посольства Швейцарії в Україні пана С. Шпека

Згідно з інформацією, яку ми отримали, в Україні ведеться робота в напрямку внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами без урахування інтересів іноземних інвесторів.

У зв'язку з викладеним виникла необхідність обговорити з Вами шляхи захисту інтересів швейцарської компанії.

Керуючись цим, звертаємося до Вас, пане Шпек, з проханням призначити зустріч Генеральному директору "Вайтнауер-Україна Лтд" та його помічнику.

Товариство з обмеженою відповідальністю українсько-швейцарське спільне підприємство "Вайтнауер-Україна Лтд" просить повідомити про прийняте Вами рішення.

Заздалегідь вдячні за розуміння проблеми, що виникла, та участь у її вирішенні.

З повагою,

*Генеральний директор
СП "Вайтнауер-Україна Лтд"*

З. РАШДОРФ

*до листа СП “Вайтнауер-Україна Лтд”
Раднику Посольства
Швейцарії в Україні*

Як нам стало відомо, в Кабінеті Міністрів України знаходиться на розгляді Подання Державної митної служби “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами”.

Пропонується ліквідувати безмитні магазини, які розташовані на автомобільних та залізничних пунктах пропуску на державному кордоні України.

В Україні з 1995 року функціонує українсько-швейцарське спільне підприємство “Вайтнауер-Україна Лтд”, предметом і метою діяльності якого є будівництво та експлуатація безмитних магазинів.

На сьогодні СП має 7 безмитних магазинів, три з яких знаходяться на сухопутному кордоні.

У 2001 році планується будівництво ще 2 таких магазинів.

У фірмі працює 90 співробітників, торговельний оборот у 2000 році склав 3,3 млн американських доларів.

Спільне підприємство є одним із засновників діючої з жовтня 2000 року Асоціації безмитної торгівлі України.

Створено СП “Вайтнауер-Україна Лтд” з залученням іноземних інвестицій, які зареєстровані згідно з чинним українським законодавством. Головний засновник підприємства — швейцарська компанія “Вайтнауер Холдінг АГ” (м. Базель), яка за торговельним оборотом та кількістю безмитних магазинів посідає 2—3 місце в світі з цього виду підприємницької діяльності.

Спільне підприємство працює в безумовній відповідності до вимог постанов Кабінету Міністрів України № 984 від 30 червня 1998 року та № 369 від 15 березня 1999 року на основі отриманих в 1999 році безстрокових Дозволів на право відкриття та експлуатації кожного безмитного магазину фірми.

Для функціонування безмитних магазинів прийнята і діє також правова законодавча база — Закон України “Про пода-

ток на додану вартість” та Указ Президента України “Про деякі зміни в оподаткуванні”.

З урахуванням того, що СП — підприємство з іноземними інвестиціями, його діяльність захищена Законом України “Про режим іноземного інвестування”, Угодою про партнерство та співробітництво між Україною та Європейським Союзом, постановою Кабінету Міністрів України від 13 липня 1999 року № 1236.

Фірма сумлінно платить всі податки згідно з чинним законодавством України, здійснює значні відрахування з добродійною метою, при цьому пільгами як підприємство з іноземними інвестиціями не користується.

Таким чином, обґрунтування Митної служби України пропозиції про закриття частини безмитних магазинів безпідставне і не враховує вищенаведені економічні, правові та соціальні аспекти.

Як Вам відомо, наявність у країні магазинів “Д’юті фрі” свідчить не тільки про рівень сервісного обслуговування громадян безпосередньо на кордоні, але і про рівень цивілізованості держави. Практично в більшості країн світу уже давно функціонують безмитні магазини.

Позиція Державної митної служби України з цього питання протирічить положенням Послання Президента України Л.Д. Кучми “Про стратегію економічного та соціального розвитку нашої країни на 2000—2004 рік”, в якому акцентована увага на таких аспектах, як всіляке сприяння розвитку підприємницької діяльності, широке залучення іноземних інвестицій та їх правовий захист.

Зважаючи на сказане, прийняття Кабінетом Міністрів запропонованого Митною службою проекту постанови “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами” буде створювати Україні негативний імідж, впливати на подальші відносини з Міжнародним валютним фондом, не сприяти іноземним інвестиціям та отриманню кредитів.

На основі викладеного, просимо врахувати нашу думку при розгляді пропозиції Митної служби України щодо висловленого питання.

З. РАШДОРФ

ДЕРЖАВНА МИТНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

15.03.2001 р.
№ 11/2-09-2059

Надзвичайному
і Повноваженому Послу
Швейцарської Конфедерації
в Україні
Жану-Франсуа Каммеру*

Шановний пане Посол!

Державною митною службою України разом з Міністерством економіки України й Державним комітетом України з питань регуляторної політики та підприємництва розглянуто Ваше звернення до Прем'єр-міністра України В.А. Ющенка з приводу листа спільного українсько-швейцарського підприємства "Вайтнауер-Україна Лтд" щодо існуючих намірів закрити безмитні магазини на сухопутному кордоні України.

Дійсно, Державною митною службою України (далі — Держмитслужба) розроблено та надіслано до Кабінету Міністрів України проект постанови Кабінету Міністрів України "Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами" щодо припинення діяльності безмитних ма-

---

* Лист Державної митної служби України до Надзвичайного і Повноваженого Посла Швейцарської Конфедерації в Україні Ж.-Ф. Каммера від 15 березня 2001 року

газинів в автомобільних та залізничних пунктах пропуску через державний кордон України.

Цей проект постанови розроблено з урахуванням Рекомендацій Всесвітньої митної організації від 16.06.60 щодо безмитних магазинів, відповідно до яких такі магазини пропонується створювати лише в морських портах та аеропортах (у зонах митного контролю), оскільки існування безмитних магазинів на сухопутному кордоні (в автомобільних та залізничних пунктах пропуску) спричинює особливий ризик незаконного ввезення товарів та інших предметів, а також зачіпає економічні інтереси суміжних держав.

Всесвітня митна організація з початку 60-х років розглядала функціонування безмитних магазинів на сухопутних кордонах країн — членів ЄС таким, що створює ризик імпорту з використанням методів шахрайства. Відповідно до рішення Всесвітньої організації торгівлі від 08.09.88 з 30.06.99 у країнах ЄС безмитні магазини реалізують товари тільки громадянам, які виїжджають за межі ЄС.

З метою адаптації українського законодавства та поступового приведення його у відповідність до європейських стандартів Президентом України був прийнятий Указ від 11.06.98 № 615 98 “Про затвердження стратегії інтеграції України до Європейського Союзу”. Одним з основних напрямів державної зовнішньоекономічної політики України на сьогодні є створення сприятливих умов для економічної інтеграції та розвитку торговельних відносин з ЄС.

Зважаючи на те, що існування безмитних магазинів на сухопутному кордоні України спричинює особливий ризик незаконного ввезення товарів та інших предметів і прямо зачіпає економічні інтереси країн ЄС та країн — членів СНД, які межують з Україною, Держмитслужбою був розроблений вищезгаданий проект постанови Кабінету Міністрів України. Прийняття цієї постанови — крок на шляху інтеграції України до ЄС.

Проект постанови передбачає вжиття Державним комітетом у справах охорони державного кордону України (далі — Держкомкордон) та Держмитслужбою, які регулюють розміщення й функціонування підприємств (установ) сфери обслуговування пасажирів закордонного прямування в пунктах пропуску через державний кордон України, відповідних заходів до припинен-

---

ня діяльності безмитних магазинів, розташованих в автомобільних та залізничних пунктах пропуску.

Разом з цим, в автомобільних та залізничних пунктах пропуску відповідно до статті 36 Угоди про партнерство та співробітництво між Європейськими співтовариствами й Україною протягом трьох років після набрання чинності цією постановою триватиме функціонування безмитних магазинів дочірніх компаній і філій компаній країн ЄС, які були створені в Україні на момент набрання чинності постановою.

За станом на 01.03.2001 Держкомкордоном та Держмитслужбою відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 30.06.98 № 984 “Про порядок продажу товарів безмитними магазинами” видано 8 Дозволів на право відкриття безмитного магазину спільному підприємству “Вайтнауер-Україна Лтд” для відкриття таких магазинів у зонах митного контролю пунктів пропуску через державний кордон України, у тому числі 3 магазинів в автомобільних пунктах пропуску. Ураховуючи те, що головним засновником згаданого підприємства є швейцарська компанія “Вайтнауер Холдінг АГ”, у разі прийняття вищезгаданої постанови протягом трьох років після набрання нею чинності функціонування безмитних магазинів СП “Вайтнауер-Україна Лтд” в автомобільних пунктах пропуску не буде припинене.

Державна митна служба України, користуючись нагодою, поновлює запевнення Вам у своїй високій повазі.

З повагою,

В. о. Голови Служби

О.В. ЄГОРОВ

Січень 2001 р.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО МАГАЗИНИ БЕЗМИТНОЇ ТОРГІВЛІ, ЩО ПРАЦЮЮТЬ НА АВТОПЕРЕХОДАХ ЧЕРЕЗ КОРДОНИ УКРАЇНИ*

За станом на 01.01.01 в Україні працюють три основних оператори магазинів безмитної торгівлі, які володіють практично всіма магазинами безмитної торгівлі в автомобільних пунктах пропуску через державний кордон України — це українсько-німецько-швейцарське спільне підприємство “Д’юті Фрі Трейдинг”, українсько-німецьке спільне підприємство “Львів-Трейдинг” і українсько-німецьке спільне підприємство “Вайтнауер-Україна Лтд”. Всі вони створені із залученням іноземних інвестицій, про що мають відповідні свідоцтва. Вони мають двадцять шість магазинів на автопереходах, вісім з яких працюють на кордонах з країнами СНД і вісімнадцять на західних кордонах України. Кількість працюючих на цих підприємствах близько 700 чоловік.

Головний аргумент на користь безмитної торгівлі — це те, що товари, які реалізуються в магазинах безмитної торгівлі, не

---

* Інформація про магазини безмитної торгівлі, що працюють на автопереходах через кордони України (січень 2001 року)

потрапляють на територію країни, де розташований цей магазин, а гроші від реалізації залишаються в країні, причому ця схема працює однаково успішно — як в аеропортах і морських портах, так і в автомобільних пунктах перетину кордону. Ці переваги безмитної торгівлі розуміють добре в усьому світі, тому й існують магазини безмитної торгівлі на сухопутних кордонах, не зважаючи на рекомендації Ради митного співтовариства від 1960 року, на які посилається ДМС України, більш як у 50 країнах, у тому числі на кордонах між США і Мексикою, Канадою і США, Швейцарією і Австрією, Чехією і Німеччиною, Польщею і Німеччиною і багатьма іншими. Рекомендації Ради митного співробітництва, на які посилається Митна служба, виникли сорок років тому, тобто на початковому етапі обговорення ідеї створення ЄС і, як ми бачимо, не беруться до уваги ні членами, ні кандидатами в члени ЄС. Добре це розуміють і ті, хто веде будівництво одинадцяти таких магазинів на кордоні між Росією і Україною з боку Росії, між Білоруссю і Україною з білоруської сторони, а також між Польщею і Україною з боку Польщі. Якщо ми не хочемо створювати конкуренцію нашим сусідам по СНД, то слід закрити безмитні магазини з нашої сторони, тоді, за логікою Держмитслужби, громадяни “... мають можливість повернутися в Україну поза пунктами пропуску без сплати платежів за товари, які були придбані в таких магазинах...”, але тепер уже не на території України. Пропозиція ДМС позбавити ці магазини статусу “безмитних” і винести їх за межі пунктів пропуску означає їх фізичну ліквідацію з усіма наступними наслідками, оскільки, як відомо, всі пункти пропуску знаходяться на значній відстані від населених пунктів і туди потрапляють не ті, кому треба в магазин, а тільки ті, хто подорожує за кордон, а покупки роблять тільки тому, що знають, що товари тут дешевші, ніж на митній території як країни, з якої вони від’їжджають, так і країни, куди вони їдуть. Заяви митної служби про те, що “існування безмитних магазинів на сухопутному кордоні України є однією з перепон на шляху інтеграції України в ЄС” викликає серед представників Єврокомісії в Україні відвертий сміх. Про їх ставлення до цієї проблеми говорить той факт, що при попередній спробі закрити безмитні магазини Митною службою України в 1999 році за допомогою аналогічної постанови Кабінету Міністрів України на адресу Кабінету

Міністрів надійшов лист на підтримку безмитної торгівлі від Посла Єврокомісії в Україні — пана Ванаевербеке, а Прем'єр-міністр України отримав аналогічний лист від Прем'єр-міністра Ірландії. Тоді Кабінет Міністрів не прийняв постанову, проект якої готувала і лобювала Митна служба України.

Про економічну доцільність магазинів безмитної торгівлі говорять такі цифри: 1) річний товарообіг тільки трьох названих вище компаній становить більше 70 млн гривень, при цьому близько 70 % цієї суми становить вільно конвертована валюта; 2) тільки одне підприємство “Д'юті Фрі Трейдинг” перерахувало до бюджету країни у вигляді податків у 1997 році 2,3 млн гривень, у 1998 році — 2,4 млн гривень, а СП “Львів Трейдинг” за 1997—1998 рр. і за дев'ять місяців 1999 року перерахувало до бюджету суму, еквівалентну 908 800 долларам США по курсу НБУ; 3) тільки три підприємства забезпечують роботою близько семисот чоловік. Все це держава втратить у разі закриття або позбавлення статусу “безмитних магазинів”.

Незрозуміло і те, чому протягом короткого відрізка часу ставлення ДМС до безмитних магазинів змінилося на протилежне, оскільки дозволи на право відкриття і функціонування всіх без винятку безмитних магазинів України видавалися Держмитслужбою в кінці червня — липні 1999 року, а в серпні того ж року вони звернулися з ініціативою закрити всі безмитні магазини, аргументуючи це, серед іншого, і неможливістю здійснення належного контролю за ними. Таким чином, можна зробити такі висновки:

1. Безмитна торгівля — це окремий вид торгівлі, який не створює конкуренції внутрішній торгівлі і не може бути нею замінений, оскільки у випадку безмитної торгівлі товари не потрапляють на внутрішній ринок, а гроші від їх реалізації залишаються в країні. Безмитну торгівлю скоріше можна порівняти зі спрощеною формою реекспорту товарів іноземного виробництва і експорту вітчизняних товарів. Тобто безмитна торгівля економічно доцільна, вона не має аналогу і альтернативи на внутрішньому ринку. Позбавлення “безмитного” статусу цих магазинів фактично означає їх фізичну ліквідацію, і держава при цьому втрачає всі бюджетні відрахування від них і робочі місця, а взамін не отримує нічого.

---

2. В Україні існує необхідна правова база для існування безмитної торгівлі — це Закон України “Про ПДВ”, Указ Президента України “Про деякі зміни в оподаткуванні”, який згідно з перехідними положеннями Конституції набрав сили Закону. Ці законодавчі акти передбачають обслуговування в безмитних магазинах всіх фізичних осіб, що перетинають кордон України в пунктах пропуску незалежно від їх розташування, і постановою Кабінету Міністрів внести зміни чи доповнення до них неможливо.

3. Оскільки майже всі підприємства, які сьогодні мають безмитні магазини, — це підприємства з іноземними інвестиціями, їх діяльність в Україні захищається Законом України “Про режим іноземного інвестування”, Угодою про партнерство та співробітництво між Україною та Європейським Союзом, Постановою Кабінету Міністрів України від 13.07.99 р. № 1236.

АСОЦІАЦІЯ БЕЗМИТНОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ

---

29 січня 2001 р.

Прем'єр-міністру України
п. Ющенку В.А.*

Шановний Вікторе Андрійовичу!

До Вас звертаються члени Асоціації безмитної торгівлі України, до якої ввійшли такі підприємства: СП “Д’юті Фрі Трейдинг” (м. Ужгород), СП “Вайтнауер-Україна” (м. Київ), СП “Львів Трейдинг” (м. Львів), ТОВ “Київріанта” (м. Бориспіль), Авіакомпанія “АНТ” (м. Донецьк) — стосовно проекту постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами”, який було підготовлено Держмитслужбою України та подано до Кабінету Міністрів України.

Починаючи з липня 1999 року Державною митною службою України, посилаючись на Угоду про партнерство та співробітництво між Україною і Європейським співтовариством та їх державами-членами, яка була ратифікована Законом від 10.11.94 № 237/94-ВР, Рекомендації Всесвітньої митної організації від 16.06.60 та рішення Всесвітньої організації торгівлі від 08.09.88, постійно здійснюються спроби, направлені на закриття мага-

---

* Звернення членів Асоціації безмитної торгівлі України до Прем'єр-міністра України В. Ющенка від 20 січня 2001 року

зинів безмитної торгівлі, мотивуючи це все тим, що діяльність магазинів безмитної торгівлі стає на перешкоді набуття членства України в Європейському Союзі.

У попередніх зверненнях до Кабінету Міністрів України Головою Державної митної служби України акцентувалась увага на тому, що у зв'язку з відкритістю кордонів України з країнами — членами СНД громадяни мають можливість повернутись на митну територію України поза пунктами пропуску, поза митним контролем, без сплати платежів за товари, які придбані під час виїзду за межі митної території України чи на території сусідніх держав, а митні органи при цьому здійснювати митний контроль не в змозі, тобто безсилі, і це можна зрозуміти так, що ДМСУ практично не в змозі виконувати норми Митного кодексу України. Митному контролю присвячено цілий розділ, а саме в ст. 23 Митного кодексу, де чітко записано, що переміщення товарів та інших предметів на території зон митного контролю чи переміщення їх за межі такої території контролюється митницею. Ми вважаємо, що звинувачення в тому плані, що діяльність безмитних магазинів затруднює здійснення митного контролю, — безпідставні.

І ще одним з мотивів, на думку Голови Державної митної служби України, недоцільності функціонування в зонах митного контролю безмитних магазинів є те, що вони є однією з перепон на шляху інтеграції України до ЄС.

Згідно з Указом Президента України від 11.06. 98 № 615/98 “Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу” взято курс на створення передумов для набуття Україною членства у Європейському Союзі. Умовами для набуття статусу асоційованого члена ЄС має бути в першу чергу стабільність у законодавстві, в економіці, в соціальному розвитку держави.

В країні ЄС входять держави, в яких стабільна політика та економіка, країні ЄС — без кордонів, в них єдина грошова одиниця — євро.

Рішення Всесвітньої організації торгівлі в країнах Європейського Союзу не заборонило діяльність магазинів безмитної торгівлі, а дозволило цим магазинам реалізовувати товари тільки для громадян, які виїжджають за межі ЄС.

Тут ДМСУ сама собі суперечить, адже п. Соловков погоджується з тим, що безмитні магазини реалізують товари тільки для громадян, які виїжджають за межі ЄС, тобто існування магазинів безмитної торгівлі не суперечить принципам членства в ЄС.

Так п. 35 “Про порядок продажу товарів безмитними магазинами” передбачено, що у безмитних магазинах товари продаються лише фізичним особам, які відбувають за кордон, за умови подання ними відповідних документів або власного квитка на проїзд транспортним засобом, який прямує за межі України, як бачимо, чинним Положенням також передбачається продаж товарів виключно громадянам, які виїжджають за межі України.

На сьогоднішній день діє ряд нормативних документів, які регулюють діяльність безмитних магазинів, врегульовано порядок видачі Дозволів на розміщення та діяльність магазинів безмитної торгівлі, порядок здійснення контролю з боку митних органів за надходженням та продажем товарів безмитними магазинами, порядок звітності перед митними органами за проданий товар.

При цьому, на нашу думку, слід врахувати таке:

Підприємницька діяльність по продажу товарів через мережу магазинів безмитної торгівлі типу “DUTY FREE” в пунктах пропуску через державний кордон України почала здійснюватися з початку 90-х років.

Особливістю безмитних магазинів є те, що вони розміщуються на території України в зонах митного контролю пунктів пропуску через державний кордон України, а товари продаються виключно фізичним особам, які відбувають за кордон, після проходження митно-прикордонних процедур.

На сьогоднішній день створена мережа, яка складається з 41 магазину безмитної торгівлі європейського дизайну, які здійснюють свою діяльність у сфері торговельних послуг громадянам, що виїжджають за межі митної території України, на рівні, який відповідає європейським стандартам. Послугами магазинів

на сьогоднішній день скористалися мільйони громадян, як громадян України, так і нерезидентів.

Наявність таких магазинів — це не тільки свідчення високого рівня (сервісу) обслуговування громадян безпосередньо на кордоні, але, і це головне, рівень цивілізованості країни, практично в більшості країн світу уже тривалий час у пунктах пропуску через кордон функціонують безмитні магазини.

Керуючись цією позицією та на виконання вимог постанови Кабінету Міністрів від 30 червня 1998 року № 984, Держкомкордоном України та Держмитслужбою України 11 січня 1999 року було підписано спільний наказ № 17/15 “Про внесення доповнень до Інструкції про порядок видачі Дозволів на розміщення та функціонування підприємств (установ) сфери обслуговування пасажирів закордонного прямування в пунктах пропуску через державний кордон України”.

Згідно з цим наказом у червні 1999 року усі діючі магазини безмитної торгівлі отримали безстрокові Дозволи на право діяльності.

Підприємствами, які здійснюють даний вид діяльності, а це такі як СП “Д’юті Фрі Трейдінг” (м. Ужгород), СП “Вайтнауер-Україна” (м. Київ), СП “Львів Трейдінг” (м. Львів), ТОВ “Київріанта” (м. Бориспіль), Авіакомпанія “АНТ” (м. Донецьк), було створено Асоціацію безмитної торгівлі України, всі ці підприємства засновані на іноземних інвестиціях, які складають лише для одного підприємства більше 1 млн дол. США. Інвестиції, які надавались, були спрямовані на будівництво МБТ на автопереходах та розширення інфраструктури. Всі ці підприємства знаходяться на госпрозрахунку. Окрім того, на кожному з таких підприємств працює близько 300 чоловік, яким систематично виплачується заробітна плата, що є немаловажним для теперішнього часу. За весь період діяльності магазинів безмитної торгівлі не було допущено порушень чинного митного, податкового чи іншого законодавства України.

Товарні потоки безмитних магазинів направлені на закордон, вони не можуть негативно впливати на внутрішній ринок, навпаки, це стимулює українського товаровиробника, оскільки в безмитних магазинах реалізується більше 30 % товару, що виробляється в Україні. В цілому у фірмах безмитних магазинів створено більше 1000 робочих місць.

Стимулюючи експорт — покращуючи сервісне обслуговування пасажирів, що виїжджають за межі України, підприємства перераховують у вигляді податків та других відрахувань більше 15 млн грн щорічно, а це значні кошти, які систематично надходять до Державного бюджету України.

Всі ці підприємства добросовісно сплачують всі податки та збори, які передбачені чинним законодавством України, а також значні відрахування здійснюються на благодійні цілі. Ні одне з підприємств пільгами як підприємство з іноземними інвестиціями не користується.

Тому ми вважаємо, що при вирішенні питання при прийнятті рішення про внесення чи невнесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами, стосовно проекту, запропонованого ДМСУ, слід також враховувати, що:

1. Якщо навіть врахувати те, що питання про входження України в ЄС буде вирішено остаточно, то і питання поетапної реорганізації системи безмитних магазинів також вирішиться, але при цьому слід врахувати, що після відкриття безмитних кордонів ЄС, країни — учасниці готувались до часткового закриття магазинів системи “Д’юті Фрі” більше п’яти років.

2. В той час як ДМСУ ставить питання про закриття магазинів безмитної торгівлі на території Росії і Білорусі, активізується будівництво магазинів безмитної торгівлі. Наприклад, на митному кордоні України з боку Білорусі білоруськими фірмами збудовано і ведеться будівництво мережі магазинів безмитної торгівлі, що дасть можливість значних надходжень у банки, а відповідно, і до бюджету Білорусі, а не України, а це свідчить про те, що у випадку прийняття проекту постанови, запропонованої ДМСУ, про закриття магазинів безмитної торгівлі, ЄС вимушене буде активізувати розширення мережі безмитних магазинів з боку Білорусі.

3. На сьогоднішній день комітетом з питань економічної політики, управління народним господарством, власності та інвестицій внесено пропозиції до проекту Митного кодексу України, який розглядається Верховною Радою України, де чітко визначено правовий статус магазинів безмитної торгівлі, порядок

створення та ліквідації магазинів типу “Д’юті Фрі” в зонах митного контролю пунктів пропуску через державний кордон України і де передбачено функціонування такої підприємницької структури, як магазин безмитної торгівлі.

Виходячи з вищевикладеного, ми просимо врахувати наші аргументи щодо доцільності функціонування магазинів безмитної торгівлі, при цьому враховуючи економічні, соціальні та правові аспекти функціонування магазинів безмитної торгівлі, та не допустити прийняття поспішного рішення щодо закриття мережі безмитних магазинів.

*Президент Асоціації
безмитної торгівлі України*

В.О. САЙ

7 лютого 2001 р.

*Першому заступнику
Голови Верховної Ради України
п. Медведчуку В.В.*
м. Київ вул. М. Грушевського, 5*

Шановний Вікторе Володимировичу!

До Вас звертається генеральний директор СП “Д’юті Фрі Трейдинг”, Віце-президент Асоціації безмитної торгівлі України Томенчук Євген Дмитрович, стосовно проекту постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами”, який було підготовлено Держмитслужбою України та подано до Кабінету Міністрів України.

На сьогоднішній день стосовно магазинів безмитної торгівлі з боку Державної митної служби України склалася ситуація, яка потребує вирішення, а саме:

Починаючи з липня 1999 року Державною митною службою України лобіюється ідея щодо недоцільності функціонування магазинів безмитної торгівлі у пунктах пропуску через державний кордон України, при цьому не враховуються ні економічні, ні правові, ні соціальні аспекти доцільності існування магазинів безмитної торгівлі.

---

* Звернення генерального директора СП “Д’юті Фрі Трейдинг” Є. Томенчука до Першого заступника Голови Верховної Ради України В. Медведчука

У проектах постанови, яка надсилалась до Кабінету Міністрів України Головою Державної митної служби України в 1999 році, акцентувалась увага на тому, що на сьогоднішній день у зв'язку з прозорістю кордонів України з країнами — членами СНД, громадяни мають можливість повернутись на митну територію України поза пунктами пропуску поза митним контролем, без сплати платежів за товари, які придбані під час виїзду за межі митної території України чи на території сусідніх держав, а митні органи не в змозі здійснити при цьому митний контроль, і в цьому вина функціонування безмитних магазинів.

Другим аргументом зі сторони ДМС України щодо недоцільності існування безмитних магазинів у пунктах пропуску на сухопутному кордоні України є те, що буцімто вони є однією з перепон на шляху інтеграції України до ЄС (даний аргумент відображено і у проекті постанови 2001 року). Ця аргументація викликає серед представників Єврокомісії в Україні відверте непорозуміння. Про їх ставлення до цієї проблеми свідчить той факт, що при попередній спробі закрити безмитні магазини Митною службою України в 1999 році, за допомогою аналогічної постанови Кабінету Міністрів України, на адресу Кабінету Міністрів України надійшов лист “на підтримку безмитної торгівлі від Посла Єврокомісії в Україні — пана Ванаевебеке, а Прем'єр-міністр України отримав аналогічного листа від Прем'єр-міністра Ірландії, в той час Кабінет Міністрів України не прийняв постанову, проект якої було запропоновано ДМС України”.

У проекті постанови 2001 року, посилаючись на Рекомендації Всесвітньої митної організації від 16.06.60, ДМС України увага уже акцентується на тому, що функціонування безмитних магазинів пропонується створювати лише в морських портах та аеропортах, а існування безмитних “магазинів на сухопутному кордоні спричинює особливий ризик щодо незаконного ввезення товарів та інших предметів, що, на наш погляд, є безпідставно.

На сьогоднішній день в Україні створено Асоціацію безмитної торгівлі України, до якої ввійшли такі основні оператори магазинів безмитної торгівлі, як: українсько-німецько-швейцарське спільне підприємство “Д'юті Фрі Трейдінг” (м. Ужгород), українсько-німецьке спільне підприємство “Львів-Трейдінг” (м. Львів), українсько-німецьке спільне підприємство “Вайтнауер-Україна Лтд” (м. Київ), товариство з обмеженою відповідаль-

---

ністю “Київріанта” (м. Бориспіль) та Авіакомпанія “АНТ” (м. Донецьк).

Дані підприємства здійснюють свою діяльність в автомобільних, залізничних пунктах пропуску через державний кордон України та міжнародних аеропортах.

Всі ці підприємства створені з залученням іноземних інвестицій, які зареєстровані відповідно до чинного законодавства України.

На виконання вимог постанови Кабінету Міністрів України від 30 червня 1998 року № 984 Держкомкордоном України та Держмитслужбою України 11 січня 1999 року було підписано спільний наказ № 17/15 “Про внесення доповнень до Інструкції про порядок видачі Дозволів на розміщення та функціонування підприємств (установ) сфери обслуговування пасажирів закордонного прямування у пунктах пропуску через державний кордон України”. Згідно з цим наказом у червні 1999 року усі діючі магазини безмитної торгівлі отримали безстрокові Дозволи на право діяльності.

Головним аргументом, на наш погляд, на користь магазинів безмитної торгівлі є те, що товари, які надходять до магазинів безмитної торгівлі і реалізуються ними, не потрапляють на митну територію України, знаходяться під митним контролем, реалізуються виключно для осіб, які виїжджають за межі митної території України, магазини розміщені в зонах митного контролю, а існування безмитної торгівлі не становить конкуренції внутрішній торгівлі, а при цьому виторг від реалізації товарів залишається в Україні.

Ці позитивні аспекти прекрасно розуміють у всьому світі, тому на сьогоднішній день існує безмитна торгівля більш як у 50 країнах світу, у тому числі і європейських, таких як Швейцарія, Австрія, Чехія, Німеччина, Польща, і безмитна торгівля не є перешкодою до вступу до Європейського Союзу. Якщо брати до уваги Рекомендації Всесвітньої митної організації від 16.06.60, на які посилається ДМС України і які виникли більш як сорок років тому, на початковій стадії обговорення ідеї створення ЄС, як видно на сьогоднішній день, ці Рекомендації не беруться до уваги ні членами, ні кандидатами в члени ЄС.

Добре це розуміють і ті, хто веде будівництво безмитних магазинів на кордоні з Україною зі сторони Росії та Білорусії.

Щодо економічної доцільності діяльності магазинів безмитної торгівлі свідчать такі цифри:

1. Річний товарообіг підприємств, які здійснюють безмитну торгівлю в пунктах пропуску через державний кордон України в середньому становить близько 100 млн грн., при цьому близько 70 % цієї суми становить вільно конвертована валюта.

2. Тільки підприємство “Д’юті Фрі Трейдинг” перерахувало до бюджету країни у вигляді податків за 2000 рік — близько 3 млн грн., а СП “Львів-Трейдинг” за період з 1997—1998 років та за дев’ять місяців 1999 року перерахувало до бюджету суму, еквівалентну 908 800 долларам США.

Товарні потоки безмитних магазинів направлені на закордон, вони не можуть негативно впливати на внутрішній ринок, навпаки, це стимулює українського товаровиробника, так як у безмитних магазинах реалізується більше 30 % товару, що виробляється у Україні. У цілому на цих підприємствах створено більше 1000 робочих місць.

Стимулюючи експорт — покращуючи сервісне обслуговування пасажирів, що виїжджають за межі України, підприємствами безмитної торгівлі щорічно перераховується до Державного бюджету України більше 15 млн грн. у вигляді податків та інших відрахувань.

Всі ці підприємства добросовісно сплачують всі податки та збори, які передбачені чинним законодавством України, значні відрахування здійснюються на благодійні цілі. Ні одне з підприємств пільгами як підприємство з іноземними інвестиціями не користується.

Виходячи з вищевикладеного можна зробити такі висновки:

а) Безмитна торгівля, враховуючи її специфіку, на сьогоднішній день являє собою окремих вид торгової діяльності, яка ніяким чином не створює конкуренції внутрішній торгівлі і не може бути нею замінена, тому що у випадку безмитної торгівлі товари не потрапляють на внутрішній ринок, а виторг від їх реалізації залишається в країні. Безмитну торгівлю скоріше можна визначити як спрощену форму реекспорту товарів іноземного виробництва і експорту вітчизняних товарів. На сьогоднішній день, враховуючи економічну, соціальну ситуацію в

країні, існування безмитної торгівлі економічно доцільне, вона не має аналогу та альтернативи на внутрішньому ринку. Закриття магазинів безмитної торгівлі призведе до втрати державою значних бюджетних надходжень, закриття робочих місць, взамін нічого не отримуючи.

б) В Україні сьогодні існує необхідна правова база для функціонування магазинів безмитної торгівлі. Це — Закон України “Про податок на додану вартість”, Указ Президента України “Про деякі зміни в оподаткуванні”, який згідно з перехідними положеннями Конституції набрав сили Закону, і внесення змін Постановою Кабінету Міністрів України до них неможливе. Необхідно врахувати і те, що всі підприємства безмитної торгівлі — це підприємства з іноземними інвестиціями, і їх діяльність в Україні захищена Законом України “Про режим іноземного інвестування”, Угодою про партнерство та співробітництво між Україною та Європейським Союзом, постановою Кабінету Міністрів України від 13.07.99 № 1236.

Якщо навіть врахувати те, що питання про входження України в ЄС буде вирішено остаточно, то і питання поетапної реорганізації системи безмитної торгівлі вирішиться також, хоча після відкриття митних кордонів у ЄС країни-учасниці готувались до часткового закриття магазинів системи “Д’юті Фрі” більше п’яти років.

А, в нашому випадку, поспішність ні до чого доброго не приведе, а наслідки будуть негативними.

За допомогою вітчизняних та іноземних інвестицій ми зможемо підняти економіку держави, від якої залежить і наш добробут. І це не раз підкреслювалося Президентом України.

Також необхідно врахувати те, що на сьогоднішній день Комітетом з питань економічної політики, управління народним господарством, власності та інвестицій внесено пропозиції до проекту Митного кодексу України, який розглядається Верховною Радою України і де чітко визначено правовий статус магазинів безмитної торгівлі, порядок створення та ліквідації мага-

---

зинів типу “Д’юті Фрі” в зонах митного контролю пунктів пропуску через державний кордон України.

У Посланні Президента України Л.М. Кучми “Про стратегію економічного та соціального розвитку нашої країни на 2000—2004 рік” неодноразово акцентувалась увага на таких аспектах, як покращання добробуту населення, забезпечення надійної правової захищеності підприємницької діяльності, широкого залучення іноземних інвестицій та їх правового захисту.

Україна на шляху до ЄС має бути демократичною і правовою державою, що є немаловажним фактором у прийнятті і виконанні Законів України.

Виходячи з вищевикладеного, враховуючи всі наші аргументи щодо доцільності діяльності магазинів безмитної торгівлі, виходячи з сьогоденної економічної ситуації в Україні, зважаючи на те, що у випадку ліквідації системи “DUTI FREE” буде втрачено значні надходження до Державного бюджету України,

ПРОСИМО ВАС:

посприяти нашому підприємству та Асоціації безмитної торгівлі України в одному — надати можливість нормально, відповідно до чинного законодавства України здійснювати свою діяльність, передбачену статутами членів Асоціації та чинним законодавством України;

враховуючи економічні, соціальні та правові аспекти функціонування магазинів безмитної торгівлі, не допустити прийняття поспішного рішення щодо закриття мережі безмитних магазинів.

Додаток:

План-схема розміщення магазинів безмитної торгівлі СП “Д’юті Фрі Трейдінг”.

План-схема розміщення та забудови магазинів безмитної торгівлі на території Білорусії.

Копії листів ДМС України та копії проектів постанов Кабінету Міністрів України, підготовлених ДМС України.

З подякою,

*Генеральний директор
СП "Д'юті Фрі Трейдинг",
віце-президент
Асоціації безмитної торгівлі України*

Є.Д. ТОМЕНЧУК

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ ТА З ПИТАНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

14.09.01 № 57-20а/3554-10

*На протокольне рішення наради
у Віце-прем'єр-міністра України
В.В. Рогового від 01.08.01
до доручень Кабінету Міністрів
України від 17.07.01 № 9896/61,
від 14.07.01 інд. 27,
від 17.07.01 № 9318/78*

*Віце-прем'єр-міністру
України
Роговому В.В.*

Шановний Василю Васильовичу! *

На виконання протокольного рішення наради 01.08.01 та зазначених доручень стосовно вирішення ситуації, що складається у зв'язку з введенням в дію постанови Уряду від 29 червня 2001 року № 742 "Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами" та в доповнення до інформації від 27.08.01 № 57-1/3301-10 інформую про наступне.

З метою попередження можливих наслідків введення в дію постанови Уряду від 29 червня 2001 року № 742 "Про внесен-

---

* Висновок робочої групи експертів Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України з питань аналізу можливих наслідків дії постанови Уряду "Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами" від 14 липня 2001 року

ня змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами” проводиться робота, спрямована на розробку належного юридичного супроводження практичної реалізації зазначеного нормативного акта та пропозицій для прийняття рішення, яке б відповідало економічним інтересам держави.

З цією метою створена робоча група експертів з питань аналізу можливих наслідків дії вищезгаданої постанови, до якої ввійшли представники співвиконання доручень, Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, Міністерства фінансів, Міністерства закордонних справ, Міністерства юстиції, Міністерства транспорту, Державної митної служби, Державної податкової адміністрації, Держкомкордону та Державного комітету з питань регуляторної політики та підприємництва.

Робочою групою експертів проведено три засідання, на яких обговорювалась інформація співвиконавців доручень та позиції міністерств і відомств щодо вирішення ситуації, що складається у зв'язку з прийняттям вищезгаданої постанови.

I. Щодо результатів виконання доручень згідно з протокольним рішенням наради від 1 серпня 2001 року *

Міністерством економіки України та з питань європейської інтеграції України вивчено питання функціонування безмитних магазинів на сухопутних кордонах в країнах, де діють торговельно-економічні місії у складі посольств України.

Узагальнюючи матеріали, які надійшли з торговельно-економічних місій на наш запит від 13.08.01, можна констатувати, що всі країни — члени Європейського Союзу мають спільну політику у сфері організації на своїй території магазинів безмитної торгівлі. У зв'язку з цим основними документами, що регулюють діяльність таких магазинів є постанови та директиви Європейського Союзу. До них, в першу чергу, слід віднести Митний кодекс Європейського Співтовариства та Постанову про введення Митного кодексу ЄС.

---

* Виділено нами. — Упорядники.

Зазначене законодавство передбачає можливість введення торгової підприємницької діяльності на транзитній території аеропортів, прикордонних переходів в торговельних павільйонах типу “DUTI FREE” без сплати податків та мита.

Майже в усіх країнах Західної Європи безмитні магазини функціонують лише в зонах митного контролю аеропортів та морських портів, які здійснюють міжнародні перевезення.

Країни — члени ЄС — поступово прийшли до єдиного висновку, що для магазинів типу “DUTI FREE” штучно створені переваги, які ведуть до втрат торговельного обороту в роздрібній торгівлі, а також втрат податкових платежів. У зв’язку з цим стосовно магазинів безмитної торгівлі ЄС провадить політику та послідовне обмеження сфери їх діяльності в режимі безмитної торгівлі.

Країни, які не є членами Європейського Союзу, — країни-кандидати на вступ до ЄС проводять політику щодо поступового закриття зазначених магазинів на сухопутних кордонах.

Міністерству закордонних справ України було доручено провести переговори з представниками Європейського Співтовариства на предмет відповідності постанови Кабінету Міністрів України від 29 червня 2001 року № 742 “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами” існуючим домовленостям між Україною та ЄС.

Міністерством економіки та з питань європейської інтеграції України на запит Міністерства закордонних справ було надано кандидатуру для участі в переговорах (лист від 29.08.01 № 57-20а/441) та питання до програми переговорів (лист від 27.08.01 № 57-20а/433).

Державною митною службою та Держкомкордоном України згідно зі спільним наказом від 07.08.02 № 543/483 проведена спільна перевірка умов функціонування магазинів безмитної торгівлі у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення на відповідність діючому законодавству, обсягів та структури реалізації товарів. Перевіркою встановлено, що безмитні магазини реалізують в основному імпортні товари (до 95 % товарообігу),

---

в т. ч. питома вага підакцизних товарів складає 70 %. На прикладі підприємства СП “Львів-Трейдінг” встановлено, що при ввезенні до безмитних магазинів у першому півріччі п. р. підакцизних товарів (алкогольних напоїв та тютюнових виробів) на суму 1 196 029 доларів США сума умовно нарахованих платежів (акцизний збір, ввізне мито та податок на додану вартість) складала 1 475 654 дол. США.

В деяких пунктах пропуску (“Бачівськ”, “Готівка”, “Ягодин”) відсутня можливість чіткого розмежування напрямів в’їзду та виїзду пасажирів, і кошти для облаштування їх Держбюджетом не передбачаються.

В матеріалах перевірки звертається увага на спрощений порядок перетину кордону мешканцями прикордонних районів України. При цьому згідно з чинним законодавством митний контроль здійснюється вибірково.

На підставі викладеного та матеріалів перевірки Державною митною службою України та Держкомкордоном зроблено висновки щодо можливості повернення на митну територію України високоліквідних товарів з безмитних магазинів, розташованих на сухопутному кордоні України, що створює умови незаконної конкуренції товарам, які реалізуються в роздрібній торгівлі України.

II. Позиції співвиконавців доручень стосовно ситуації, пов’язаної із введенням в дію постанови Кабінету Міністрів України від 29 червня 2001 року № 742 “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами”

Міністерство фінансів України вважає виправданим прийняття постанови Кабінету Міністрів України від 29 червня 2001 року № 742, оскільки в ситуації, що склалася, не виконується основна вимога Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами, і є завідомо нереальними для виконання, враховуючи облаштування кордонів, особливо з країнами СНД.

На думку Міністерства фінансів України, ця торгівля поступово призводить до зловживань і, як наслідок, до втрат бюджету.

Одночасно Міністерство фінансів України вважає доцільним вдосконалення положень вищезазначеної постанови Уряду і пропонує внести до її редакції окремий пункт такого змісту:

“Держмитслужбі до 1 січня 2002 року провести перегляд дозволів з урахуванням вимог цієї постанови”.

Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами Мінфін пропонує доповнити вимогами щодо відповідності діяльності безмитних магазинів економічній політиці України.

Міністерство юстиції України надало викладення своєї позиції у двох варіантах.

Перший варіант у конкретній формі визначав необхідність приведення п. 2 постанови **Кабінету Міністрів України від 29 червня 2001 року № 742** у відповідність із положеннями статті 36.4 Угоди про партнерство та співробітництво між Україною та ЄС.

Наданий після засідання Робочої групи експертів 22 серпня п. р. висновок щодо експертизи законодавчої бази функціонування безмитних магазинів мав розширений виклад положень чинного законодавства з питань інвестиційної діяльності та захисту інвестицій в Україні, які Мін’юстом України рекомендувалось врахувати при прийнятті остаточного рішення щодо зміни порядку функціонування цих закладів торгівлі.

Позиція Асоціації безмитної торгівлі України ґрунтується на тому, що практично всі безмитні магазини належать трьом підприємствам, що створені із залученням іноземних інвестицій країн — членів Євросоюзу. Законодавчою базою їх існування є Закони України з питань оподаткування, інвестиційної діяльності та захисту інвестицій в Україні, рішення Уряду із зазначених питань.

Асоціація вважає, що наслідком введення в дію постанови Уряду України від 29 червня 2001 року № 742 буде втрата близько 1000 робочих місць, 5 млн гривень бюджетних надходжень щорічно у вигляді податків і зборів від діяльності безмитних магазинів та виручки від безмитної торгівлі, річна сума якої становить близько 12 000 000 дол. США (в т. ч. близько 85 % цієї суми становить іноземна валюта).

За визначенням Асоціації введення в дію зазначеної постанови Уряду є також порушенням умов Угоди про партнерство та співробітництво між Україною та Європейським Союзом.

При цьому Асоціація вважає вірогідним погіршення рівня сервісу, що надається громадянам України та іноземцям, які перетинають кордони України, а також виникнення судових позовів стосовно відшкодування державою вартості капітальних споруд, які було побудовано в пунктах пропуску за рахунок іноземних інвестицій, в розмірі близько 19 000 000 гривень та втраченої вигоди і моральної шкоди, на підставі положень Закону України від 19 березня 1996 року № 93/96-ВР “Про режим іноземного інвестування” та пункту 4 статті 36 Угоди про партнерство та співробітництво.

Державна митна служба та Держкомкордон України вважають доцільним залишити чинною постанову Уряду від 29.06.01 № 742 без внесення змін.

Зазначена позиція ґрунтувалась на тому, що **26 безмитних магазинів**, які діють на підставі виданих Держмитслужбою дозволів, належать спільним підприємствам, які були засновані відповідно до чинного законодавства України та у своїх статутних документах визначали, що вони є **юридичними особами України** і здійснюють свою діяльність згідно з законодавством України.

Зазначені відомства вважають, що діючі безмитні магазини не є **дочірніми компаніями** або філіями компаній Співтовариства, а тому до них не можуть бути застосовані положення пункту 4 статті 36 Угоди про партнерство та співробітництво між Європейським співтовариством і Україною.

Крім того, **Державна митна служба України** наголошує, що положення постанови Уряду № 742 спрямовані не на ліквідацію безмитних магазинів та підприємств їх власників, а лише на впорядкування діяльності таких магазинів, розташованих в автомобільних та залізничних пунктах пропуску через державний кордон України, приведення умов їх функціонування в рівні умови з вітчизняними підприємствами торгівлі.

Міністерство економіки України та з питань європейської інтеграції України на підставі аналізу законодавчої бази функ-

ціонування магазинів безмитної торгівлі також **вважає необхідним** при прийнятті остаточного рішення щодо ситуації, пов'язаної з прийняттям постанови Кабінету Міністрів України від 29 червня 2001 року № 742, **враховувати, що її положення спрямовані на впорядкування та зміну режиму діяльності зазначених закладів торгівлі, а не їх фактичне закриття.**

Вивчивши матеріали проведених засідань робочої групи експертів і враховуючи вищевикладені аргументи співвиконавців, звернення народних депутатів України, Першого заступника Голови Верховної Ради України В.В. Медведчука, Генеральної прокуратури України, обласних державних адміністрацій та керуючись перш за все пріоритетністю забезпечення економічних інтересів держави, Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції України **пропонує поетапне введення в дію постанови Уряду від 29 червня 2001 року № 742.**

На думку Міністерства, в першу чергу з режиму безмитної торгівлі мають бути виведені магазини, розташовані на автомобільних та залізничних пунктах пропуску через державний кордон України, де відсутня можливість чіткого розмежування потоків в'їзду та виїзду пасажирів.

Наступним етапом пропонується поширити дію п. 2 зазначеної постанови на магазини безмитної торгівлі, функціонування яких організовано в будівлях некапітального зведення (за даними ДМС таких магазинів 17 із 26).

На заключному етапі з режиму безмитної торгівлі мають бути виведені усі діючі на той час магазини, розташовані в пунктах пропуску через державний кордон України залізничного та автомобільного транспорту.

Довідково:

Державна податкова адміністрація матеріали перевірки безмитних магазинів та письмового викладення своєї позиції не надавала.

Враховуючи викладені підсумки вжитих заходів з вирішення можливих наслідків введення в дію постанови Уряду від 29 червня 2001 року № 742 “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами” та проти-

---

лежність позицій причетних міністерств і відомств до реалізації її положень, необхідно провести нараду під Вашим головуванням для прийняття остаточного рішення.

З повагою,

*Керівник робочої групи експертів,
Перший заступник Державного
секретаря Міністерства економіки
та з питань європейської
інтеграції України*

А. ГОНЧАРУК

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

---

*До листа Мінекономіки
від 14.09.01 № 57-20а/3554-10*

**Мінекономіки (Шлапаку О.В.)
Мінфін (Мітюкову І.О.)
МЗС (Зленку А.М.)
Мін'юст (Станік С.Р.)
Мінтранс (Пустовойтенку В.П.)
Держмитслужба (Соловкову Ю.П.)
Держкомкордон (Олексієнку Б.М.)
ДПА (Азарову М.Я.)
Асоціація безмитної торгівлі
України (Саю В.О.)**

Прошу прибути до мене на нараду, яка відбудеться
19 вересня ц. р. о 10 годині.

Пінському О.І.

*14 вересня 2001 р.
до № 10899/98*

Василь РОГОВИЙ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 29 червня 2001 року № 742

ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОРЯДОК ПРОДАЖУ ТОВАРІВ БЕЗМИТНИМИ МАГАЗИНАМИ*

*Додатково див. рішення Господарського суду міста Києва
від 15 травня 2003 р. № 32/264,
від 24 червня 2003 р. № 32/264.*

З метою впорядкування діяльності безмитних магазинів, розташованих у пунктах пропуску через державний кордон України, Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

1. Пункт 1 Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 червня 1998 р. № 984 (Офіційний вісник України, 1998 р., № 26, ст. 951; 1999 р., № 11, ст. 425, № 42, ст. 2096), викласти у такій редакції:

---

* Постанова Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами” від 29 червня 2001 року № 742

“1. Це Положення визначає порядок організації торгівлі товарами підприємствами роздрібною торгівлі, розташованими на території України в зонах митного контролю аеропортів і морських портів, які здійснюють міжнародні пасажирські перевезення (далі — безмитні магазини)”.

2. Установити, що безмитні магазини, розташовані у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення, провадять свою діяльність у митному режимі безмитного магазину до 1 жовтня 2001 р.

3. Ця постанова набирає чинності через 30 днів з дня опублікування.

Прем'єр-міністр України

А. КІНАХ

Інд. 27

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

---

5 липня 2001 р.

№ 1/19

Прем'єр-міністрові України

А.К. Кінаху

Шановний Анатолію Кириловичу!*

Після уважного вивчення постанови Кабінету Міністрів України від 29 червня 2001 року № 742 “Про внесення зміни до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами” доходимо висновку, що виконання цієї Постанови фактично означатиме ліквідацію магазинів безмитної торгівлі, розташованих в автомобільних та залізничних пунктах пропуску через державний кордон України. Водночас у цьому документі не враховано, що згадані магазини функціонують у точній відповідності до вимог постанов Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 1998 року № 984 та від 15 березня 1999 року № 369 , а також на підставі отриманих в 1999 році безстрокових Дозволів на право відкриття та експлуатації кожного безмитного магазину.

---

* Лист народних депутатів України від 5 липня 2001 року № 1/19 до Прем'єр-міністра України А. Кінаха щодо наслідків введення в дію постанови Кабінету Міністрів України № 742

На теперішній час в Україні 10 фірм займаються безмитною торгівлею. Після введення в дію постанови № 742 вони будуть змушені не лише ліквідувати магазини безмитної торгівлі, а й повністю припинити своє існування, оскільки основним видом їхньої діяльності є торгівля в безмитних магазинах на автомобільних та залізничних пунктах пропуску. В результаті опиняться безробітними ще понад тисячу громадян України.

Також звертаємо Вашу увагу на те, що три фірми “Д’юті Фрі Трейдінг”, “Львів Трейдінг” та “Вайтнауер-Україна Лтд” є фірмами із зареєстрованими іноземними інвестиціями. (“Д’юті Фрі Трейдінг” та “Львів Трейдінг” — фірми з німецькими інвесторами, інвестором “Вайтнауер-Україна Лтд” є всесвітньо відомо швейцарська холдингова компанія “Вайтнауер Холдінг”).

Водночас постанова № 742 суперечить Указові Президента України “Про додаткові заходи щодо збільшення надходжень інвестицій в економіку України”. Зокрема, у пункті 2 Указу зазначено: “Кабінету Міністрів України, центральному та місцевим органам виконавчої влади не допускати внесення проектів нормативно-правових актів, видання нормативно-правових актів з питань інвестиційної діяльності, які можуть призвести до погіршення умов здійснення інвестиційної діяльності, звуження змісту та обсягу визначених законами прав інвесторів”.

З урахуванням того, що вищезазвані фірми є підприємствами з іноземними інвестиціями, їх діяльність захищена Законом України “Про режим іноземного інвестування” та Угодою про партнерство та співробітництво між Україною та Європейським Союзом (стаття 36, п. 4), а також Угодою між Україною та Швейцарською Конфедерацією, ратифікованою 15.11.96 Законом України № 509/96-ВР.

Отже, зміни, які вносяться постановою Кабінету Міністрів № 742, також суперечать положенням Послання Президента України “Про стратегію економічного та соціального розвитку України на 2000—2004 рік”, де ставилося завдання всіляко сприяти розвитку підприємницької діяльності, широкому залученню іноземних інвестицій та забезпечити їх правовий захист.

Розробники проекту нової постанови Кабінету Міністрів також не взяли до уваги, що цим документом Україна порушує взяті на себе зобов’язання перед третіми сторонами. Виконання такої постанови створить нашій державі негативний імідж, вплине на

подальші відносини з Міжнародним валютним фондом, не сприятиме іноземним інвестиціям та отриманню кредитів.

Зважаючи на викладені аргументи, вважали б доцільним відмінити згадану постанову № 742 від 29 червня 2001 року.

З повагою,

народні депутати України

І. БАРАНЧИК
О. ПУХКАЛ
В. ПЕТРЕНКО
І. ПОПЕСКУ
С. ГУРЕНКО
К. ВАЩУК
В. ШЕПА
І. ПЛУЖНІКОВ
М. КУШНІРЬОВ
Б. ОЛІЙНИК
С. ДОВГАНЬ
Г. ДОВГАНЧИН
Є. МАЗУР
Д. ДРОБОТОВ

НАКАЗ

від 7 серпня 2001 року 542/483

**НА ВИКОНАННЯ ПРОТОКОЛЬНОГО РІШЕННЯ НАРАДИ
У ВІЦЕ-ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА УКРАЇНИ В.В. РОГОВОГО
ВІД 1 СЕРПНЯ 2001 РОКУ***

З метою виконання вимог постанови Кабінету Міністрів України від 3 серпня 2000 р. № 1203 “Про затвердження Положення про пункти пропуску через державний кордон” в частині дотримання режиму в пунктах пропуску через державний кордон та заборони господарської або іншої діяльності, не пов’язаної із забезпеченням діяльності пунктів пропуску, а також з метою контролю руху товарів, митне оформлення яких здійснюється із застосуванням податкових пільг відповідно до актів законодавства України,

---

* Спільний наказ Державної митної служби України та Державного комітету у справах охорони державного кордону України “На виконання протокольного рішення наради у Віце-прем'єр-міністра В. Рогового від 1 серпня 2001 року” від 7 серпня 2001 року № 542/483

НАКАЗУЄМО:

1. Начальникам регіональних митниць та командувачам військ напрямів Прикордонних військ здійснити перевірку дотримання безмитними магазинами, розташованими в пунктах пропуску через державний кордон для автомобільного сполучення “Чоп”, “Ягодин”, “Порубне”, “Кучурган”, “Бачівськ”, “Готівка”, “Ізварине”, вимог постанови Кабінету Міністрів України від 30 червня 1998 р. № 984 “Про порядок продажу товарів безмитними магазинами”. Термін здійснення перевірки з 8 серпня 2001 р. по 17 серпня 2001 р.

2. Для здійснення перевірки безмитних магазинів, згаданих у п. 1 пунктів пропуску, створити комісії, до складу яких включити:

— чотирьох співробітників регіональної митниці (одного — з Відділу організації митного контролю; трьох — з Митної варти);

— представників Прикордонних військ (за визначенням командувачів військ напрямів);

— представника Державної податкової адміністрації відповідної області (за згодою).

3. Начальникам регіональних митниць та командувачам військ напрямів Прикордонних військ:

— під час проведення перевірки скоординувати дії з Державними податковими адміністраціями відповідних областей;

— призначити керівників кожної комісії з представників митних органів;

— надіслати 17 серпня 2001 р. звіти про результати перевірки до Управління організації митного контролю Держмитслужби та Управління прикордонного контролю Держкомкордон.

4. Копію цього наказу надіслати до Державної податкової адміністрації.

5. Наказ довести до начальників регіональних митниць та командувачів військ напрямів Прикордонних військ.

*В. о. Голови Державної
митної служби України*

*Т. в. о. Голови Державного комітету
у справах охорони
державного кордону України*

О.В. ЄГОРОВ

П.А. ШИШОЛІН

ДЕРЖАВНА МИТНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
ЧОРНОМОРСЬКА РЕГІОНАЛЬНА МИТНИЦЯ

Серпень 2001 р.

ЗВІТ

**ПРО РЕЗУЛЬТАТИ КОМІСІЙНОЇ ПЕРЕВІРКИ
БЕЗМИТНОГО МАГАЗИНУ В ПУНКТІ ПРОПУСКУ
“КУЧУРГАН” ***

На виконання вимог спільного наказу Держмитслужби та Держкомкордону від 07.08.01 № 542/483 “На виконання протокольного рішення наради у Віце-прем’єр-міністра України В.В. Рогового від 1 серпня 2001 року” і листа Держмитслужби від 07.08.01 № 4/09-39/2-ЕП “Про здійснення перевірки діяльності безмитних магазинів” повідомляємо наступне.

Наказом по Чорноморській регіональній митниці від 08.08.01 № 381 “Про здійснення перевірки діяльності безмитного магазину в п/п “Кучурган” створено комісію у складі: Насіковський О.Д., головний інспектор відділу організації митного контролю ЧРМ — голова комісії; Малютін В.Г., головний інспектор митної варти ЧРМ — член комісії; Климов С.В., інспектор Митної варти ЧРМ — член комісії; Каюк А.Є., інспектор Митної варти ЧРМ — член комісії; Матієвич Ю.Й., старший офіцер відділу

---

* Звіт про результати комісійної перевірки безмитного магазину в пункті пропуску “Кучурган” (серпень 2001 року)

прикордонного контролю штабу Південного напрямку ПВ України — член комісії; Качан І.М., комендант Роздільнянської комендатури Косовського прикордонного загону — член комісії; Левицькі Н.Б., заступник начальника відділу Роздільнянської податкової адміністрації — член комісії.

Під час роботи комісії були перевірені наступні установчі та інші документи:

— установчий договір, статут, дозвіл на відкриття магазину, дозвіл на розміщення та сферу послуг, ліцензії на торгівлю алкогольними та тютюновими виробами, свідоцтво про реєстрацію підприємницької діяльності, довідка про внесення до Єдиного державного реєстру; реєстраційне свідоцтво на установку касового апарата, техпаспорт на будинок (магазин), схема розміщення магазину на території пункту пропуску, картка акредитації суб'єкта ЗЕД, лист-погодження на маркування товарів спеціальним прибором, книга обліку товарів, яка ведеться згідно з вимогами “Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами”.

Безмитний магазин функціонує цілодобово, обладнаний сигналізацією та телефонним зв'язком. Приміщення безмитного магазину включає в себе:

- торговельний зал;
- допоміжні приміщення.

Комісійно перевірено кількість та найменування товару, який знаходиться в торговельному залі та допоміжних приміщеннях безмитного магазину, і товару, який занесений до книги обліку товару. Кількість та найменування товару в торговельному залі та допоміжних приміщеннях співпадає з кількістю та найменуванням товару вказаного в книзі обліку.

Перевіркою, проведеною комісією встановлено, що магазин безмитної торгівлі, який функціонує в пункті пропуску для автомобільного сполучення “Кучурган”, розташований згідно з вимогами п. 9 Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.98 № 984, і ним користуються фізичні особи, від'їжджаючи з території України. Разом з тим, не виключена можливість користування магазином фізичними особами, котрі прямують по пішохідній зоні на територію України. Виключення такого доступу до безмитного магазину вимагає

встановлення окремого шлагбауму між пішохідним переходом і безмитним магазином з цілодобовим чергуванням представника прикордонних військ.

В безмитному магазині здійснюється продаж наступного асортименту товарів: тютюнові вироби, алкогольні вироби, кондитерські вироби, парфуми.

Продаж товару у безмитному магазині здійснюється фізичним особам за умови подання ними власного квитка на проїзд, якщо вони їдуть рейсовим автобусом, або на підставі талона на виїзд та громадянського паспорта, якщо вони їдуть легковим автомобілем. Факт продажу товару підтверджується касовим чеком з послідовною нумерацією у двох примірниках), у якому зазначено ідифікаційний код товару і його вартість, але не зазначено номер рейсового автобуса.

Товари для продажу у безмитному магазині мають відповідне маркування, вид і метод якого затверджено начальником Роздільнянської митниці.

В термін з 01.01.01 по 31.07.01 до безмитного магазину надійшло товару на суму 291 тис. 900 доларів США (згідно з ВМД) та здійснено продаж товарів на суму 382 тис. 977 дол. США. Разом з тим продаж товару у термін з 01.08.01 по 09.08.01 склав 36 тис. дол. США. Відсоткове співвідношення між вітчизняними та зарубіжними товарами за 7 місяців поточного року склало 0,3 відсотка.

Члени комісії

ДЕРЖАВНА МИТНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

№ 11/2-09-6566
від 20.08.01

Верховна Рада України

Про звернення народних
депутатів стосовно
безмитних магазинів*

Відповідно до доручення Кабінету Міністрів України від 12.07.2001 № 9136/5 Держмитслужбою разом з Мінфіном, МЗС, Мінтрансом, Мінекономіки та Мін'юстом розглянуто звернення групи народних депутатів України (І. Баранчика, О. Пухкала та інших) від 05.07.2001 № 1/94 щодо постанови Кабінету Міністрів України від 29.06.2001 № 742 “Про внесення зміни до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами”.

Повідомляємо, що 1 серпня 2001 року у Віце-прем'єр-міністра України В.В. Рогового відбулася нарада щодо можливого внесення змін до згаданої постанови. На виконання протокольного рішення наради Держмитслужбою та Держкомкордоном за участю представників податкової служби (за згодою) було здійснено контроль руху товарів, митне оформлення яких проводиться із застосуванням податкових пільг відповідно до актів законодавства України, та перевірку дотримання безмитними магазинами, розташованими в пунктах пропуску через державний кордон для автомобільного сполучення “Чоп”, “Ягодин”, “Порубне”, “Кучур-

---

* Лист Державної митної служби України до Верховної Ради України “Про звернення народних депутатів стосовно безмитних магазинів” від 20 серпня 2001 року № 11/2-09-6566

ган”, “Бачівськ”, “Гоптівка”, “Ізварине”, вимог постанови Кабінету Міністрів України від 30 червня 1998 року № 984 “Про порядок продажу товарів безмитними магазинами”.

З урахуванням результатів згаданої перевірки, аналізу світового досвіду в цій сфері та результатів переговорів з представниками ЄС з питань, пов’язаних із наміченим закриттям безмитних магазинів, розташованих в автомобільних та залізничних пунктах пропуску через державний кордон України, Кабінетом Міністрів України буде прийнято остаточне рішення з цього питання.

В. о. Голови Служби

О.Б. ЄГОРОВ

НАВКОЛО ПОСТАНОВИ № 742
КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ*

*І.І. Баранчик — А.К. Кінаху, Прем'єр-міністрові України
(5 вересня 2001 року)*

На адресоване Вам звернення народних депутатів від 5 липня 2001 року отримана відповідь від Державної митної служби України № 11/2-09-6566 від 20.08.2001 року.

Готувати відповідь чомусь було доручено Державній митній службі — структурі, яка протягом останніх двох років безпідставно ініціює через Кабінет Міністрів закриття безмитних магазинів, розташованих на автомобільних та залізничних переходах.

Отримана відповідь викликає здивування і розчарування. В ній немає відповіді на головне питання нашого звернення до Вас — порушення законів України про залучення іноземних інвестицій та забезпечення їх правового захисту при прийнятті постанови Кабінету Міністрів № 742.

Держмитслужба, маючи неодноразові доручення двох попередніх урядів вивчити світовий досвід у сфері безмитної торгівлі, знову повертається до цього питання, незважаючи на наявність висновку Делегації Європейської Комісії в Україні від 12 червня 2001 року.

---

* Із книги І.І. Баранчика “Чим жива людина” (Ужгород: Патент, 2002)

Такий підхід Кабінету Міністрів до депутатського звернення можна розцінити як прикрий випадок.

Ми впевнені, що при вирішенні питання про перегляд Постанови Кабінету Міністрів України № 742 переможе притаманний Вам здоровий глузд та державницький підхід.

Маємо надію, що в подальшому, при депутатських зверненнях до Вас, Ви знайдете час, щоб відповісти на них особисто.

В.В. Роговий, Віце-прем'єр-міністр України — І.І. Баранчику (17 жовтня 2001 року)

У Кабінеті Міністрів України розглянуто Вашого листа від 5 вересня ц. р. № 04/36 стосовно закриття безмитних магазинів в автомобільних і залізничних пунктах пропуску, що передбачено постановою Кабінету Міністрів від 29 червня 2001 року № 742.

Проект зазначеної постанови було підготовлено Держмитслужбою на підставі Рекомендацій Всесвітньої митної організації (ВМО) від 16 червня 1960 року, згідно з якими вважається доцільним відкриття безмитних магазинів лише в морських портах та аеропортах. Щодо автомобільних і залізничних пунктів пропуску, то, на думку ВМО, це спричиняє особливий ризик незаконного ввезення товарів та інших предметів, а також зачіпає економічні інтереси сусідніх держав.

Враховуючи ряд негативних відгуків та пропозицій, які надійшли від народних депутатів, окремих керівників облдержадміністрацій та власників безмитних магазинів, Кабінет Міністрів додатково розглянув це питання на засіданні 26 вересня ц. р. і поки що утримався від скасування (або зупинення дії) постанови від 29 червня 2001 року № 742 з огляду на недостатність отриманої інформації. Мінекономіки разом з іншими центральними органами виконавчої влади та окремими облдержадміністраціями доручено провести протягом жовтня ц.р. більш детальний аналіз та вивчення соціально-економічних наслідків реалізації зазначеної постанови і подати пропозиції щодо прийняття остаточного рішення.

Про це рішення Кабінету Міністрів Вас буде проінформовано додатково.

І.І. Баранчик та інші — А.К. Кінаху, Прем'єр-міністріві України (23 жовтня 2001 року)

5 липня 2001 року народні депутати України зверталися до Вас з листом стосовно постанови Кабінету Міністрів України від 29 червня 2001 року № 742.

За Вашим дорученням Державна митна служба України листом від 20 серпня 2001 року № 11/2-09-6566 інформувала нас про створення робочої групи з метою підготовки матеріалів для прийняття остаточного рішення щодо подальшої діяльності безмитних магазинів на автомобільному та залізничному пунктах пропуску через державний кордон України. Проте після засідання робочої групи і урядового комітету підготовлені ними матеріали з цього питання на засіданні Кабінету Міністрів не розглядалися, в той час як народні депутати у своєму зверненні достатньо аргументовано обстоювали необхідність відміни вищезгаданої постанови.

З 1 жовтня 2001 року безмитні магазини на автомобільних і залізничних пунктах пропуску через державний кордон України не лише перестали працювати в безмитному режимі, але й цілком припинили роботу, а звільнені працівники як безробітні поставлені на облік в центрах зайнятості. Це сталося тому, що Митною службою України, ініціатором прийняття постанови № 742, не було розроблено механізм роботи цих торговельних підприємств у звичайному режимі підприємств роздрібною торгівлі.

Як свідчать листи голів держадміністрацій Закарпатської, Чернівецької та Волинської областей, у зв'язку з введенням у дію постанови Уряду від 29 червня 2001 року № 742, підприємства несуть значні збитки, до бюджету перестали надходити відрахування, а понад 400 працівників стали безробітними. У пунктах пропуску через державний кордон України погіршилась сфера обслуговування, що вже викликало численні невдоволення пасажирів.

Зважаючи на те, що магазини СП “Д’юті Фрі Трейдинг”, “Львів-Трейдинг”, “Вайтнауер-Україна Лтд” є підприємствами з іноземними інвестиціями і їхня діяльність захищена Законом

України “Про режим іноземного інвестування” та Угодою про партнерство та співробітництво між Україною та Європейським Союзом (ст. 36, п. 4), а також Угодою між Україною та Швейцарською Конфедерацією, ратифікованою 15.11.1996 року Законом України № 509/96-ВР. Тому згідно з чинним законодавством України та міжнародними угодами інвесторами прийнято рішення про звернення в судові органи щодо відшкодування матеріальних і моральних збитків.

Беручи до уваги матеріали робочої комісії, позицію обласних державних адміністрацій у зв’язку з негативними наслідками реалізації постанови Кабінету Міністрів України від 29 червня 2001 року № 742, а також на підтвердження намірів Уряду України зберегти свій позитивний імідж та сприяти залученню іноземних інвестицій у вітчизняну економіку, вважали б доцільним ще раз повернутися до розгляду ситуації навколо постанови № 742 і переглянути її.

В. Стеценко, заступник Державного секретаря Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України — І.І. Баранчику (12 листопада 2001 року)

За дорученням Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2001 року № 15337/5 Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції України разом з співвиконавцями розглянуло звернення народних депутатів стосовно розгляду питань, пов’язаних із набуттям чинності постановою Кабінету Міністрів України від 29 червня 2001 року № 742 “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами” і, в межах компетенції, повідомляє.

За результатами попередньо проведеної роботи 26 вересня 2001 року відбулося засідання Кабінету Міністрів України, на якому розглядалися узагальнена інформація та позиції міністерств та відомств з вищезазначеного питання. На засіданні прийнято рішення дати відповідні доручення зацікавленим міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади доопрацювати отримані в ході розгляду матеріали та додатково проаналізувати наслідки реалізації зазначеної постанови Уряду.

Надані співвиконавцями доручення та обласними державними адміністраціями матеріали свідчать, що в їх позиціях та інформації стосовно ефективності введення в дію постанови Кабінету Міністрів України № 742 від 29 червня 2001 року існують суттєві розбіжності.

Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції України, виходячи з матеріалів, які були надані в розпорядження робочої групи експертів, пропонувало поетапне введення в дію постанови Уряду № 742. При розробці своєї позиції Міністерство врахувало досвід країн — членів ЄС, який свідчить, що в ЄС провадиться політика на послідовне обмеження сфери діяльності магазинів безмитної торгівлі. Для цього у 1991 році, після створення єдиного європейського ринку для магазинів “Duty Free”, Радою ЄС було встановлено так званий перехідний період, відповідно до якого їх діяльність на внутрішньому європейському ринку могла здійснюватись тільки до 30 червня 1999 року. А з 1 липня 1999 року послугами магазинів безмитної торгівлі в країнах ЄС можуть користуватися тільки пасажери, які здійснюють подорож за межі країн — членів ЄС. З метою врегулювання проблем, пов’язаних з обмеженням діяльності магазинів типу “Duty Free” на внутрішньому європейському просторі після 30 червня 1999 року, Європейська Комісія протягом 1992—1998 років узагальнила пропозиції всіх країн — членів ЄС з питання впливу на ринок зайнятості обмеження діяльності зазначених магазинів та розробила пропозиції щодо створення нових робочих місць за рахунок коштів ЄС для працівників магазинів безмитної торгівлі, що будуть вивільнятися.

Крім цього, позиція Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України щодо поетапного введення в дію постанови Уряду № 742 обґрунтовувалась також спрямуванням зазначеної постанови лише на припинення діяльності вищезазначених магазинів в безмитному режимі, а не на їх ліквідацію. Враховуючи викладене, Міністерство запропонувало для прийняття остаточного рішення винести розгляд додатково опрацьованих матеріалів на чергове засідання Комітету економічного розвитку та з питань європейської інтеграції.

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

08.02.02 01/10

*Прем'єр-міністрові України
А.К. Кінаху**

Шановний Анатолію Кириловичу!

На виконання протокольного доручення Кабінету Міністрів України від 26.12.2001 щодо наслідків виконання постанови Кабінету Міністрів України від 29.06.2001 № 742 “Про внесення зміни до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами” Міністерством економіки України підготовлено доповідну записку про економічні наслідки виконання згаданої постанови. У цьому документі на основі інформації обласних держадміністрацій зроблено аналіз, що в результаті, за неповними даними, є такі негативні наслідки:

- втрата більше п'ятисот робочих місць;
- виплата допомоги з безробіття з бюджету держави становить майже 100 000 грн. на місяць;
- тільки за період з жовтня по грудень місяць 2001 року недоотримано надходжень від реалізації товарів за схемою спрощеного експорту, яким є безмитна торгівля, в сумі 10 497 800 грн., з яких близько 85 % становить іноземна валюта;

---

* Лист народного депутата України І. Баранчика до Прем'єр-міністра України А. Кінаха щодо наслідків введення в дію постанови Кабінету Міністрів України

• тільки за три місяці з жовтня по грудень 2001 року недоотримано бюджетних відрахувань в сумі 1 280 000 грн.

Обсяги реалізації трьох магазинів після переходу на роботу в загальному режимі роздрібної торгівлі скоротилися в десять разів (згідно з інформацією Львівської обласної державної адміністрації). Отже, в режимній зоні пунктів пропуску через державний кордон магазин в звичайному режимі роздрібної торгівлі працювати не може, бо доходу недостатньо навіть для сплати заробітної плати продавців. На пункти пропуску люди приїждять не для того, щоб потрапити в магазин, і покупки в безмитних магазинах роблять тільки тому, що ціни там нижчі, ніж в країнах, куди вони прямують і звідки від'їжджають. Крім того, якість товару гарантовано.

Крім економічних наслідків є ще й правові та політичні. Так, ця постанова, як зазначалося Міністерством юстиції України та експертами Кабінету Міністрів України, суперечить цілому ряду законів та міжнародних угод України, серед яких Закон України про ПДВ, Указ Президента України "Про деякі зміни в оподаткуванні" від 07.08.98 № 857/98, що згідно з перехідними положеннями Конституції має силу Закону, Указ Президента "Про додаткові заходи щодо збільшення надходжень інвестицій в економіку України", а також "Угода про партнерство та співробітництво", підписана Президентом України та ратифікована Верховною Радою України, що може призвести до відповідного реагування з боку ЄС. Деякі компанії вже звернулися до господарських судів з позовом про відшкодування державою вартості капітальних споруд в пунктах пропуску в розмірі близько 19 000 000 гривень (вартість підтверджена податковими адміністраціями), які були побудовані за рахунок іноземних інвестицій, а також відшкодування, відповідно до Закону України "Про режим іноземного інвестування" від 19.03.96 № 93/96-ВР, втраченої вигоди і моральної шкоди в зв'язку з відміною нульової ставки мита, акцизу та ПДВ, встановлених законодавством для магазинів безмитної торгівлі.

Замість негативних економічних, соціальних, правових та політичних наслідків держава від введення в дію цієї постанови не отримує нічого, крім, можливо, більш спокійного життя для митників та прикордонників, які застерігають від можливих

зловживань з боку власників безмитних магазинів, але підтвердити документально жодного такого випадку не можуть.

Міжвідомча комісія та Урядовий комітет, які працювали над цим питанням згідно з Вашим розпорядженням, рекомендують Кабінету Міністрів відмінити дію цієї Постанови та запровадити поетапне закриття таких магазинів в першу чергу в пунктах пропуску, де неможливо забезпечити необхідний контроль за режимом.

Беручи до уваги цю аргументацію, звертаюся до Вас з проханням взяти до уваги позицію робочої групи, всіх дев'яти обласних державних адміністрацій, де розташовані ці магазини та Урядового комітету з цього питання та відмінити дію постанови Кабінету Міністрів України від 29 червня 2001 року № 742.

З повагою,

народний депутат України

І.І. БАРАНЧИК

Д'ЮТІ ФРІ ТРЕЙДІНГ
Українсько-німецько-швейцарське
спільне підприємство

Вих. № 1165
від 20.11.01

Господарський суд м. Києва
м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44В

Позивач: *СП “Д’юті Фрі Трейдінг”*
88000 Закарпатська область,
м. Ужгород, Слов’янська
набережна, 2Б

Відповідач: *Кабінет Міністрів України*
м. Київ, вул. Грушевського 12/2

ПОЗОВНА ЗАЯВА*

Про відшкодування збитків на суму 2 314 227, 68 (два мільйони триста чотирнадцять тисяч двісті двадцять сім гривень 68 копійок), держмити в сумі 1700 гривень та 69 гривень — витрат на інформаційно-технічні послуги

29 червня 2001 року Кабінетом Міністрів України була прийнята постанова № 742 “Про внесення зміни до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами”.

---

* Позовна заява СП “Д’юті Фрі Трейдінг” до Господарського суду м. Києва “Про відшкодування збитків” від 20 листопада 2001 року № 1165

Згідно з п. 2 цієї постанови КМ України, безмитні магазини, які розташовані у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення, провадять свою діяльність у митному режимі безмитного магазину до 1 жовтня 2001 року.

Постанова КМ України № 742 від 29 червня 2001 року вступає в силу протягом 30 днів з моменту опублікування (постанова була опублікована в газеті “Урядовий кур’єр” 3 липня 2001 року).

З 1 жовтня 2001 року всі магазини безмитної торгівлі, які знаходилися у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення, втратили свій статус і набули статус магазинів підприємств роздрібною торгівлі на загальних засадах.

Спільне українсько-німецько-швейцарське підприємство з іноземними інвестиціями “Д’юті Фрі Трейдинг” (надалі СП “Д’юті Фрі Трейдинг”) з 1991 року одне із перших підприємств в Україні відкрило магазини безмитної торгівлі, які були розташовані в прикордонних зонах в пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення.

На сьогодні через прийняття КМ України постанови № 742 від 29 червня 2001 року СП “Д’юті Фрі Трейдинг” опинилося на межі закриття, оскільки основний вид діяльності підприємства — це організація і діяльність магазинів типу “DUTY FREE”. Але постанова КМ України призвела наше підприємство не тільки до закриття, а й до значних збитків, у зв’язку з чим, ми змушені звернутись до Господарського суду за відшкодуванням нам збитків, нанесених у зв’язку з прийняттям постанови КМ № 742 від 29 червня 2001 року.

На виконання даної постанови Державна митна служба України 15.09.2001 р. за № 1/09-4623-ЕП направила телеграму начальникам регіональних митниць “Про безмитні магазини в автомобільних та залізничних пунктах пропуску”, в якій йшлося про те, що починаючи з 1 жовтня 2001 року в зонах митного контролю пунктів пропуску через державний кордон України, в яких знаходилися магазини безмитної торгівлі, дані магазини будуть працювати на загальних засадах діяльності підприємств роздрібною торгівлі. Але технологію митного оформлення товару, який буде поступати в ці магазини, умови пропуску ма-

шин з товаром та інші процедури за цей період (з червня по жовтень) ДМСУ не було розроблено.

Командуванням Окремого КПП “Закарпаття” листом від 16 липня 2001 року за № 7/19/7 тр, розпорядженням ДКК підрозділами ОКПП “Закарпаття”, в яких розташовані магазини безмитної торгівлі, було повідомлено СП “Д’юті Фрі Трейдинг” про те, що з 01.10.2001 р. буде припинено діяльність та пропуск працівників СП “Д’юті Фрі Трейдинг” в пунктах пропуску через державний кордон України. Це призвело СП “Д’юті Фрі Трейдинг” до припинення діяльності магазинів СП “Д’юті Фрі Трейдинг” в пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення.

На підставі ст. 442 Цивільного кодексу України (відповідальність за шкоду, заподіяну незаконними діями державних чи громадських організацій) та ст. 15 Закону України “Про підприємницьку діяльність” (598-12) ст. 27 Закону України “Про підприємства” (887-12), а також ст. 18 Закону України “Про інвестиційну діяльність” (1560-12) Кабінетом Міністрів України було здійснено втручання в підприємницьку діяльність СП “Д’юті Фрі Трейдинг”, чим були нанесені значні матеріальні збитки підприємству.

Згідно зі ст. 7 Закону України “Про аудиторську діяльність” від 22.04.93 № 3125-ХП, аудиторською фірмою “СЕНАТ” був зроблений аудиторський висновок за наслідками перевірки по підтвердженню витрат підприємства СП “Д’юті Фрі Трейдинг” внаслідок вступу в дію постанови КМ України від 29 червня 2001 року № 742 “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами”.

За результатами аудиторських висновків, які були зроблені на підставі бухгалтерських документів СП “Д’юті Фрі Трейдинг”, втрати СП “Д’юті Фрі Трейдинг” складають 2 314 227,68 грн., які складаються з прямих витрат:

— неодержаної торгової націнки та уцінки товарів в розмірі 1 436 790,22 грн.;

— неодержаних доходів від зменшення товарообігу в вересні 2001 року в сумі 877 437 46 грн.

В порядку ст. 7 ГПК України СП “Д’юті Фрі Трейдинг” 17 жовтня 2001 року за № 989 направило Кабінету Міністрів України претензію про відшкодування матеріальних збитків в розмірі 2 314 227,66 грн., але відповіді не було отримано.

На підставі вищевикладеного та керуючись ст. 442 Цивільного кодексу України та ст. 1—2, ст. 16 та ст. 61; 64 Господарського процесуального кодексу України, СП “Д’юті Фрі Трейдинг” просить Київський міський господарський суд:

1. Прийняти позовну заяву та порушити провадження у справі.

2. Стягнути з Кабінету Міністрів України на користь СП “Д’юті Фрі Трейдинг” матеріальні збитки в розмірі 2 314 227, 60 (два мільйони триста чотирнадцять тисяч двісті двадцять сім гривень 68 копійок), а також держмити за подання позовної заяви в Господарський суд в розмірі 1 700 грн. та 69 гривень витрат на інформаційно-технічні послуги по забезпеченню господарського процесу.

Додаток:

Копія свідоцтва про державну реєстрацію підприємства.

Копія Статуту СП “Д’юті Фрі Трейдинг”.

Копія телеграми ДМСУ.

Копія листа ОКПП “Закарпаття”.

Копія претензії.

Квитанція про відправку претензії КМ України.

Квитанція про відправку копії позовної заяви КМ України.

Платіжне доручення № _____ від “_____” _____
про сплату держмити.

Платіжне доручення № _____ від “_____” _____
про сплату витрат по інформаційно-технічних послугах.

Копія постанови КМ України від 29 червня 2001 року за № 742. Копія аудиторського висновку на 4 аркушах.

*Генеральний директор
СП “Д’юті Фрі Трейдинг”*

С.Д. ТОМЕНЧУК

ВИЩИЙ АРБИТРАЖНИЙ СУД УКРАЇНИ

---

30 березня 2001 р.

№ 02-7/1-98/803

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА*

президії Вищого арбітражного суду України

Президія Вищого арбітражного суду України у складі:
головуючого — першого заступника Голови Вищого арбітражного суду України Гречківського М.П.;

членів президії: Демченка С.Ф., Карабаня В.Я., Любинської Т.В., Москаленка В.С., Новікової Т.О., Осетинського Л.Й., Овечкіна В.Е., при секретарі Корсаковій Г.В.,

розглянула протест заступника Генерального прокурора України на постанову від 12.10.2000 у справі № 1/36 за листом СП “Д’юті Фрі Трейдинг” до Головного управління Державного казначейства України, Карпатської регіональної митниці про стягнення 333 437,27 грн.

Справа розглянута за участю представників:

- **Генеральної прокуратури України:** Домбровського С.В. — начальника відділу, Овчаренка С.В. — старшого прокурора;
- **СП “Д’юті Фрі Трейдинг”:** Мільчевича Л.Й.;
- **Карпатської регіональної митниці:** Вігус С.Ю.

---

* Постанова Вищого арбітражного суду України від 30 березня 2001 року № 02-7/1-98/803

Рішенням від 06.06.2000 Вищого арбітражного суду України, залишеним без змін постановою від 12.10.2000 судової колегії по перегляду рішень, ухвал, постанов Вищого арбітражного суду України, позов СП “Д’юті Фрі Трейдинг” до Головного управління Державного казначейства України, Карпатської регіональної митниці про стягнення 333 437,27 грн., що складає 2 % митного збору, передбаченого постановою КМ України № 840 від 19.05.99 та сплаченого позивачем за період з 01.07.99 по 17.12.99 із вартості товарів, ввезених до безмитного магазину, задоволено.

У протесті заступника Генерального прокурора України ставиться питання про скасування вищевказаних судових рішень та про відмову в позові і посиланням на те, що викладені в них висновки не відповідають обставинам справи, оскільки товари, що ввозяться до безмитного магазину, є імпортованими, в зв’язку з чим з їх вартості відповідно до вимог постанови КМ України № 840 від 19.05.99 повинен сплачуватися збір в розмірі 2 %.

Заслухавши прокурора, який підтримав протест, пояснення представників сторін, дослідивши наявні в матеріалах справи докази, президія вважає, що протест не підлягає задоволенню з таких підстав.

Встановлено, що СП “Д’юті Фрі Трейдинг” при митному оформленні товарів, ввезених до магазинів безмитної торгівлі за період з 01.07.99 по 31.12.99, нараховано та стягнуто 333 437,27 грн. додаткового митного збору, встановленого постановою КМ України № 840 від 19.05.99 “Про внесення доповнення до постанови Кабінету Міністрів України від 27 січня 1997 року № 65” (а. с. 52).

Разом з тим, передбачений названою постановою КМ України додатковий до митного збору 2 % збір поширювався на митне оформлення товарів, які імпортувалися на територію України, що безпосередньо впливає із тексту цієї постанови.

Товари ж, які ввозилися позивачем до безмитного магазину як такі, перетинали митний кордон, не є товарами, що підпадають під визначення імпортованих товарів. Таке підтверджується аналізом правових норм, встановлених “Положенням про порядок продажу товарів безмитними магазинами”, затвердженим постановою КМ України від 30.06.98 № 984. Зокрема, пункт 8 названого Положення передбачає, що в разі заявлення товарів,

які завезені до безмитного магазину, для вільного використання на митній території України, за винятком вітчизняних товарів, їх митне оформлення здійснюється із справлянням ввізного мита та митних зборів.

Про те, що на безмитні магазини не поширюється митний режим, встановлений для митної території України, свідчить також зміст пунктів 35 і 43 цього ж Положення, згідно з якими товари в безмитних магазинах підлягають продажу лише фізичним особам, які відбувають за кордон, і в разі їх ввезення на митну територію України вони оподатковуються у порядку, передбаченому для товарів, що ввозяться (пересилаються) на митну територію України.

Таким чином, арбітражний суд і судова колегія обґрунтовано вважали, що правових підстав для сплати позивачем зазначеного збору в сумі 333 437,27 грн. не було, в зв'язку з чим позовні вимоги не були правомірно задоволені.

Керуючись ст. ст. 106, 108 Арбітражного процесуального кодексу України, судова колегія по перегляду рішень, ухвал, постанов Вищого арбітражного суду України

ПОСТАНОВИЛА:

Протест заступника Генерального прокурора України залишити без задоволення, а постанову від 12.10.2000 судової колегії по перегляду рішень, ухвал, постанов Вищого арбітражного суду України — без змін.

*Головуючий на президії
Перший заступник
Голови Вищого арбітражного
суду України*

М. ГРЕЧКІВСЬКИЙ

НАКАЗ

від 21 серпня 2002 року № 458/482

**ПРО АНУЛЮВАННЯ ДОЗВОЛІВ НА ПРАВО ВІДКРИТТЯ
БЕЗМИТНИХ МАГАЗИНІВ, РОЗТАШОВАНИХ
У ПУНКТАХ ПРОПУСКУ ЧЕРЕЗ ДЕРЖАВНИЙ
КОРДОН ДЛЯ АВТОМОБІЛЬНОГО ТА ЗАЛІЗНИЧНОГО
СПОЛУЧЕННЯ ***

Керуючись вимогами постанови Кабінету Міністрів України від 29.06.2001 № 742 “Про внесення зміни до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами”, НАКАЗУЄМО:

1. Анулювати дозволи на право відкриття безмитних магазинів, розташованих у пунктах пропуску для автомобільного та залізничного сполучення, видані таким підприємствам:

— спільному українсько-німецько-швейцарському підприємству “Д’юті Фрі Трейдинг” — у пунктах пропуску для автомобільного сполучення “Ягодин”, “Ужгород”, “Малий Березний”,

---

* Наказ Державної митної служби України та Державного комітету у справах охорони державного кордону України “Про анулювання дозволів на право відкриття безмитних магазинів, розташованих у пунктах пропуску через державний кордон для автомобільного та залізничного сполучення” від 21 серпня 2002 року № 458/482

“Чоп”, “Вилок”, “Дзвінкове”, “Лужанка”, “Дякове”, “Косине”, “Порубне”, “Виступовичі”, “Доманове”, “Мамалига”, “Росошани”, для залізничного сполучення — “Чоп”, “Тересва”;

— спільному українсько-швейцарському підприємству “Вайтнауер-Україна ЛТД” — у пунктах пропуску для автомобільного сполучення “Довжанський”, “Ізварине”, “Кучурган”;

— українсько-німецькому спільному підприємству “Львів-Трейдінг” — у пунктах пропуску для автомобільного сполучення “Краківець”, “Рава-Руська”, “Шегині”, “Бачівськ”, “Катеринівка”, для залізничного сполучення — “Мостиська”;

— малому приватному підприємству “Циклон” — у пункті пропуску для автомобільного сполучення “Табаки”;

— малому підприємству “Єлена” — у пункті пропуску для автомобільного сполучення “Рені”;

— спільному українсько-французькому товариству з обмеженою відповідальністю “ADS-Auto” — у пункті пропуску для автомобільного сполучення “Гоптівка”.

2. Начальникам митниць, у зоні діяльності яких розташовано пункти пропуску через державний кордон, зазначені в пункті 1 цього наказу, вилучити у власників згаданих безмитних магазинів оригінали дозволів на право відкриття цих магазинів та надіслати їх до Держмитслужби.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Голови Держмитслужби Пашка П.В.

*В. о. Голови Державної
митної служби України*

В.Я. ЛОЗКО

*Голова Державного комітету
Командувач Прикордонних
військ України*

М.М. ЛИТВИН

МИТНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ*

від 11 липня 2002 року № 92-IV

Із змінами і доповненнями, внесеними Законами України від 28 листопада 2002 року № 291-IV // ОВУ. — 2002 р. — № 52. — Ст. 2351, від 24 грудня 2002 року № 348-IV // ОВУ. — 2003 р. — № 1. — Ст. 2, від 27 листопада 2003 року № 1344-IV // ОВУ. — 2003 р. — № 49. — Ст. 2552.

(Витяг)

Глава 37. МАГАЗИН БЕЗМИТНОЇ ТОРГІВЛІ

Стаття 225. Поняття митного режиму магазину безмитної торгівлі

Магазин безмитної торгівлі — митний режим, відповідно до якого товари, а також супутні товарам роботи, не призначені для споживання на митній території України, знаходяться та реалізуються під митним контролем у пунктах пропуску на митному

---

* Митний кодекс України від 11 липня 2002 року № 92-IV (витяг)

кордоні України, відкритих для міжнародного сполучення, інших зонах митного контролю, визначених митними органами України, без справляння мита, податків, установлених на експорт та імпорт таких товарів, та без застосування заходів нетарифного регулювання.

Стаття 226. Умови реалізації товарів у режимі магазину безмитної торгівлі

Товари, а також супутні товарам роботи, в режимі магазину безмитної торгівлі реалізуються лише у спеціальних торговельних закладах (магазинах безмитної торгівлі).

Розташування магазинів безмитної торгівлі та умови реалізації в них товарів повинні виключати можливість безпосереднього ввезення цих товарів для споживання на митній території України.

Приміщення магазину безмитної торгівлі може включати в себе:

- 1) торговельний зал (зали), у тому числі бари та пункти громадського харчування;
- 2) допоміжні приміщення;
- 3) склад магазину.

Строк перебування товарів у режимі магазину безмитної торгівлі не може перевищувати трьох років з дня їх поміщення у цей режим. Після закінчення або впродовж зазначеного строку товари можуть бути заявлені митному органу:

- 1) для вільного обігу на митній території України;
- 2) для вільного обігу за межами митної території України;
- 3) для поміщення в режим митного складу;
- 4) для знищення під митним контролем.

Власники магазинів безмитної торгівлі можуть мати митні склади для зберігання та наступного постачання в магазини всіх видів товарів, у тому числі підакцизних.

Магазини безмитної торгівлі здійснюють торгівлю всіма видами продовольчих і непродовольчих товарів вітчизняного (на умовах експорту) та іноземного походження, крім товарів, які заборонені відповідно до законодавства до ввезення, вивезення та транзиту через територію України.

Порядок відкриття, ліквідації магазинів безмитної торгівлі, а також правила продажу ними товарів встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 227. Вимоги до власників магазинів безмитної торгівлі

Власником магазину безмитної торгівлі може бути лише підприємство-резидент.

Власник магазину безмитної торгівлі зобов'язаний:

1) своєчасно декларувати митному органу товари, що надходять до магазину чи вибувають з магазину, та подавати всі документи, необхідні для здійснення митного контролю та митного оформлення;

2) виключити можливість надходження до магазину та вилучення з магазину товарів поза митним контролем;

3) дотримуватися положень цього Кодексу та інших законодавчих актів України щодо умов діяльності магазинів безмитної торгівлі;

4) вести облік товарів, що надходять до магазину безмитної торгівлі та реалізуються ним, і подавати митним органам, в зоні діяльності яких знаходиться магазин безмитної торгівлі, звіт про рух товарів у магазині за формою, встановленою спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

Стаття 228. Розпорядження товарами, що знаходяться в магазині безмитної торгівлі, у разі його ліквідації

У разі набрання чинності рішенням про ліквідацію магазину безмитної торгівлі розміщення нових партій товарів, а також реалізація товарів у магазині не дозволяються. Товари, що знаходяться в магазині безмитної торгівлі, підлягають негайному переміщенню на склад магазину та декларуванню власником магазину до іншого митного режиму.

**Розділ XXI
ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ**

1. Митний кодекс України набирає чинності з 1 січня 2004 року, крім частини тринадцятої статті 71, яка набирає чинності з 1 січня 2005 року.

(Пункт 1 розділу XXI із змінами, внесеними згідно із Законом України від 24.12.2002 № 348-IV, у редакції Закону України від 27.11.2003 № 1344-IV.)

2. До приведення нормативно-правових актів у відповідність із цим Кодексом чинні нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Кодексу.

3. Кабінету Міністрів України:

подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів України у відповідність із цим Кодексом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Кодексом;

забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Кодексом;

відповідно до компетенції забезпечити видання нормативно-правових актів, передбачених цим Кодексом.

4. З набранням чинності цим Кодексом втрачають чинність:

Закон України “Про митну справу в Україні” (Відомості Верховної Ради України, 1991 р., № 44, ст. 575; 1994 р., № 20, ст. 116; 2000 р., № 13, ст. 109);

Закон України “Про звільнення від обкладення митом предметів, які вивозяться (пересилаються) громадянами за митний кордон України” (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 26, ст. 114);

Митний кодекс України (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 16, ст. 203, № 35, ст. 511; 1993 р., № 11, ст. 91, № 12, ст. 107; 1994 р., № 20, ст. 116; 1995 р., № 13, ст. 85; 1997 р., № 35, ст. 218; 1999 р., № 34, ст. 274; 2000 р., № 13, ст. 109, № 38, ст. 318, № 50, ст. 436; 2001 р., № 4, ст. 16, № 23, ст. 117, № 31, ст. 148; 2003 р., № 27, ст. 209), крім статей 47, 85, 86, 87 та глави 2 “Митні збори” розділу V “Мито та митні збори”, які втрачають чинність з 1 січня 2005 року.

(Абзац четвертий пункту 4 у редакції Закону України від 27.11.2003 № 1344-IV.)

Постанова Верховної Ради України “Про введення в дію Митного кодексу України” (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 16, ст. 204);

Постанова Верховної Ради України “Про введення в дію Закону Української РСР “Про митну справу в Українській РСР” (Відомості Верховної Ради України, 1991 р., № 44, ст. 576);

Постанова Верховної Ради України “Про введення в дію Закону України “Про звільнення від обкладення митом предметів, які вивозяться (пересилаються) громадянами за митний кордон України” (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 26, ст. 115);

Постанова Верховної Ради України від 5 лютого 1992 року № 2099-ХІІ “Про персональні звання державної митної служби України” (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 19, ст. 261).

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 17 липня 2003 року № 1089

ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПОРЯДКУ ВІДКРИТТЯ І ЛІКВІДАЦІЇ МАГАЗИНІВ БЕЗМИТНОЇ ТОРГІВЛІ ТА ПРАВИЛ ПРОДАЖУ ТОВАРІВ МАГАЗИНАМИ БЕЗМИТНОЇ ТОРГІВЛІ*

Відповідно до статті 226 Митного кодексу України (92-15)
Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

1. Затвердити Порядок відкриття і ліквідації магазинів безмитної торгівлі та Правила продажу товарів магазинами безмитної торгівлі, що додаються.

2. Державній митній службі та Державному комітетові у справах охорони державного кордону:

провести у тримісячний строк перереєстрацію виданих дозволів на право відкриття магазинів безмитної торгівлі та пода-

---

* Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку відкриття і ліквідації магазинів безмитної торгівлі та Правила продажу товарів магазинами безмитної торгівлі” від 17 липня 2003 року № 1089

ти до 15 квітня 2004 р. перелік цих магазинів Державній податковій адміністрації;

затвердити у місячний строк спільним наказом форми дозволу на відкриття магазину безмитної торгівлі, заяви на його одержання та рішення про зупинення дії.

3. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади привести власні рішення у відповідність із цією постановою.

4. Визнати такими, що втратили чинність, постанови Кабінету Міністрів України згідно з переліком, що додається.

5. Ця постанова набирає чинності з 1 січня 2004 року.

Прем'єр-міністр України

В. ЯНУКОВИЧ

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 17 липня 2003 р. № 1089

ПОРЯДОК ВІДКРИТТЯ І ЛІКВІДАЦІЇ МАГАЗИНІВ БЕЗМИТНОЇ ТОРГІВЛІ

1. Цей Порядок регламентує відкриття і ліквідацію спеціальних торговельних закладів, розташованих у відкритих для міжнародного сполучення пунктах пропуску на митному кордоні України, в інших зонах митного контролю, визначених митними органами (далі — магазин безмитної торгівлі).

2. Магазин безмитної торгівлі відкривається на підставі дозволу, який видається відповідно до пунктів 3—8 цього Порядку суб'єктові підприємницької діяльності — власникові чи орендареві призначеного для магазину приміщення або суб'єктові, що має намір спорудити відповідне приміщення у пункті пропуску на митному кордоні України, в інших зонах митного контролю, визначених митними органами (далі — суб'єкт підприємницької діяльності).

3. Суб'єкт підприємницької діяльності подає митному органу та органу охорони державного кордону, в зоні діяльності яких планується відкрити магазин безмитної торгівлі, заяву про надання дозволу на відкриття магазину за формою, встановленою спільним наказом Держмитслужби та Держкомкордону.

4. До заяви додаються такі документи:

копії свідоцтва про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності та установчих документів;

довідка банку (банків) про розрахунковий та валютний рахунок заявника;

план пункту пропуску через митний кордон України з позначенням місця, де планується відкрити магазин безмитної торгівлі;

попереднє письмове погодження власника приміщення, розташованого в зоні митного контролю, на укладення договору оренди (у разі коли передбачається оренда приміщення);

план приміщення магазину безмитної торгівлі.

5. Заява реєструється в день її надходження і розглядається протягом 30 календарних днів після її реєстрації. Під час розгляду перевіряється достовірність відомостей, зазначених у поданих заявником документах, і відповідність передбачуваного для магазину безмитної торгівлі приміщення вимогам статті 226 Митного кодексу України (92-15) і цього Порядку або розглядається можливість проведення робіт, пов'язаних з його спорудженням. Про попереднє рішення щодо можливості відкриття магазину безмитної торгівлі заявникові надсилається письмове повідомлення за підписом начальника митного органу та органу охорони державного кордону.

6. У разі прийняття попереднього рішення про можливість відкриття магазину безмитної торгівлі заявник подає митному органу, в зоні діяльності якого планується відкрити магазин, документи, що підтверджують:

право власності на приміщення або на користування ним;

згоду начальника органу охорони державного кордону на відкриття магазину безмитної торгівлі;

наявність дозволу відповідного органу в разі спорудження магазину;

відсутність заборгованості з податків, зборів (обов'язкових платежів) до державного та місцевих бюджетів.

---

7. Документи, зазначені у пунктах 3, 4 і 6 цього Порядку, митний орган подає Держмитслужбі разом із супровідним листом, у якому зазначаються повні відомості про магазин безмитної торгівлі та організацію в ньому митного контролю за товарами, що переміщуються через митний кордон України. Копії документів зберігаються у митному органі.

8. Подані документи Держмитслужба разом з Держкомкордоном розглядають в установленому порядку протягом 30 календарних днів після їх надходження. Цей строк може бути продовжено Головою Держмитслужби або його заступниками не більше ніж на 15 днів. Якщо документи відповідають вимогам митного режиму та перетинання державного кордону, видається дозвіл на відкриття магазину безмитної торгівлі (далі — дозвіл), який підписується Головою Держмитслужби та Головою Держкомкордону (або їх заступниками) і скріплюється печатками. Строк дії дозволу три роки.

9. У видачі дозволу може бути відмовлено у разі:

коли приміщення не відповідає вимогам статті 226 Митного кодексу України (92-15);

відсутності документів, зазначених у пунктах 3, 4 і 6 цього Порядку, або коли у цих документах містяться неправдиві відомості;

коли розташування такого магазину в пункті пропуску через державний кордон ускладнюватиме забезпечення режиму, встановленого законодавством у цих пунктах.

У разі відмови у видачі дозволу заявнику надсилається спільне рішення Держмитслужби та Держкомкордону у письмовій формі із зазначенням причин відмови.

10. Держмитслужба в 10-денний строк від дня видачі дозволу інформує про це орган державної податкової служби за місцем реєстрації заявника як платника податків та відповідний орган державної статистики.

---

11. Дозвіл не може передаватися іншому суб'єкту підприємницької діяльності.

Для продовження строку дії дозволу власнику (керівнику) магазину безмитної торгівлі подається заява митному органу та органу охорони державного кордону, в зоні діяльності яких відкрито магазин безмитної торгівлі. Заява розглядається за відсутності порушень, зазначених у пункті 14 цього Порядку.

На період розгляду та прийняття рішення про продовження строку дії дозволу магазин безмитної торгівлі продовжує працювати в установленому режимі.

12. У разі зміни найменування та коду підприємства згідно з Єдиним державним реєстром підприємств та організацій на підставі спільного наказу Держмитслужби та Держкомкордону оформляється новий дозвіл відповідно до пунктів 3—8 цього Порядку з анулюванням і вилученням попереднього.

В інших випадках, що потребують внесення змін, дозвіл переоформляється на підставі спільного наказу Держмитслужби та Держкомкордону шляхом заповнення нового бланка дозволу. В цьому разі до існуючого номера дозволу додається літера в алфавітному порядку, а попередній дозвіл вилучається.

У випадках, передбачених абзацами першим і другим цього пункту, у власника (керівника) магазину безмитної торгівлі та у митному органі залишається копія попереднього дозволу.

13. Дозвіл може бути анульований або дія його зупинена на строк до трьох місяців.

Рішення про зупинення дії дозволу приймається Держмитслужбою та Держкомкордоном за письмовим поданням начальника митного органу чи керівника органу охорони державного кордону, а також керівника органу державної податкової служби за місцем реєстрації власника магазину безмитної торгівлі в разі:

прийняття власником (керівником) магазину рішень, які призвели до порушень вимог цього Порядку та інших нормативно-правових актів;

порушення митних правил або податкового законодавства;

порушення встановленого режиму в пункті пропуску через державний кордон;

порушення правил продажу товарів магазинами безмитної торгівлі.

До письмового подання додаються відповідні акти (протоколи), що підтверджують факти зазначених порушень.

14. Дозвіл анулюється спільним наказом Держмитслужби та Держкомкордону в разі:

невиконання вимог, зазначених у рішенні про зупинення дії дозволу;

порушення умов, зазначених у статтях 226 і 227 Митного кодексу України (92-15) та пункті 13 цього Порядку, якщо раніше вже застосовувалося зупинення дії дозволу;

зміни митного режиму в пункті пропуску через митний кордон.

15. У разі складення протоколу про порушення митних правил чи встановленого режиму в пункті пропуску через державний кордон або акта про порушення податкового законодавства (подання керівника митного органу, органу охорони державного кордону або органу державної податкової служби) розміщувати нові партії товарів і здійснювати реалізацію товарів у магазині безмитної торгівлі не дозволяється.

16. Якщо дозвіл анулюється, власник (керівник) магазину безмитної торгівлі протягом 15 днів від дати набрання чинності зазначеним у пункті 14 цього Порядку наказом повинен повер-

---

нути дозвіл митному органу, який надсилає його до Держмитслужби.

17. Держмитслужба протягом 10 календарних днів від дня анулювання дозволу подає відповідну інформацію органів державної податкової служби та органів статистики за місцем реєстрації магазину безмитної торгівлі або його власника як платника податку (у разі коли магазин є юридичною особою).

18. Повторна заява про видачу дозволу може бути розглянута через 1 рік після анулювання попереднього дозволу за умови усунення виявлених порушень.

19. Магазин безмитної торгівлі може бути ліквідовано у разі:

прийняття рішення власником (керівником) магазину;

прийняття рішення про зміну місця розташування пункту пропуску через митний кордон;

прийняття спільного рішення Держмитслужби та Держкомкордону про анулювання дозволу.

Магазин безмитної торгівлі ліквідується у порядку, що визначається Держмитслужбою.

20. У разі ліквідації магазину безмитної торгівлі митний орган вилучає у його власника (керівника) оригінал дозволу і надсилає до Держмитслужби.

21. У разі зупинення дії дозволу, його анулювання або ліквідації магазину безмитної торгівлі товари, що знаходяться у магазині, підлягають декларуванню його власником (керівником) до іншого митного режиму відповідно до статті 226 Митного кодексу України (92-15). При цьому вітчизняні товари підлягають декларуванню за спрощеною схемою, що визначається Держмитслужбою.

22. Власник (керівник) магазину безмитної торгівлі забезпечує дотримання всіма працівниками магазину вимог цього По-

---

рядку, інших нормативно-правових актів, якими регулюється діяльність магазину безмитної торгівлі.

23. У разі зміни відомостей, зазначених у заяві про отримання дозволу та документах, що передбачені пунктами 4 і 6 цього Порядку, власник (керівник) магазину безмитної торгівлі зобов'язаний протягом 7 днів письмово повідомити про це митний орган, який дав згоду на видачу дозволу.

24. Зміни до затвердженого проекту магазину безмитної торгівлі чи порядку його експлуатації, а також переміщення вносяться у порядку, встановленому Держмитслужбою та Держкомкордоном.

25. Рішення Держмитслужби та Держкомкордону про відмову у видачі дозволу, зупинення його дії чи анулювання може бути оскаржено відповідно до законодавства.

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 17 липня 2003 р. № 1089

ПРАВИЛА ПРОДАЖУ ТОВАРІВ МАГАЗИНАМИ БЕЗМИТНОЇ ТОРГІВЛІ

1. Ці Правила визначають порядок надходження, зберігання, підготовки до продажу і продажу товарів магазинами безмитної торгівлі.

2. Робота магазину безмитної торгівлі організовується таким чином, щоб забезпечити надходження, зберігання та продаж товарів відповідно до вимог Митного кодексу України (92-15), законодавства з питань оподаткування і митного оформлення, інших нормативно-правових актів і цих Правил.

3. Магазин безмитної торгівлі здійснює реалізацію товарів за готівку в національній або іноземній валюті, кредитними картками та чеками фізичним особам, а також у безготівковій формі — юридичним особам, які обслуговують пасажирів міжнародних рейсів після проходження ними паспортного та митного контролю.

4. Магазины безмитної торгівлі мають право реалізовувати в установленому порядку продовольчі та непродовольчі товари всіх видів вітчизняного та іноземного виробництва, крім товарів, зазначених у пункті 8 цих Правил, та проводити підготовку товарів до продажу, їх пакування, демонстрацію, перепакування.

5. Магазинами безмитної торгівлі реалізуються товари у пунктах пропуску на митному кордоні України або на транспортних засобах, що виконують міжнародні рейси, фізичним особам,

---

які від'їжджають за кордон, за умови пред'явлення ними документа, який посвідчує особу, з відміткою про проходження митного контролю або належного їм проїзного документа на транспортний засіб, який прямує за межі України.

6. Факт продажу товару підтверджується касовим або товарним чеком з послідовною нумерацією (у двох примірниках), у якому повинні зазначатися номер рейсу або реквізити документа, який посвідчує особу, з відміткою про проходження митного контролю, ідентифікаційний код товару і його вартість. Оригінал чека видається пасажирові, який придбав товар, а копія зберігається у магазині безмитної торгівлі протягом не менш як трьох років.

7. Заміна та обмін товарів, придбаних фізичною особою у магазині безмитної торгівлі, здійснюється згідно із законодавством.

8. Магазинам безмитної торгівлі забороняється реалізовувати:

товари, заборонені законодавством до ввезення, вивезення та транзиту через територію України;

товари за кодами згідно з УКТЗЕД 27.01—27.16 (2371а-14).

9. Власник (керівник) магазину безмитної торгівлі завчасно інформує відповідну посадову особу митного органу про запланований час надходження товарів.

10. У разі коли між переліком товарів у документах, що подаються митному органу для декларування, і кількістю товарів, що фактично надійшли на склад магазину безмитної торгівлі, виявлено розбіжність, власник (керівник) магазину безмитної торгівлі:

разом з відповідною посадовою особою митного органу проводить опис товарів, яких не вистачає або кількість яких виявилася більшою ніж зазначено у документах;

складає відповідний акт (у трьох примірниках), який підписується власником (керівником) магазину та посадовою особою митного органу;

виконує інші дії, передбачені митним законодавством.

11. Товари, що реалізуються магазином безмитної торгівлі, повинні мати відповідне маркування, яке дає змогу їх легко ідентифікувати. Вид і метод маркування товарів затверджується керівником митного органу, в зоні діяльності якого відкрито магазин.

Посадові особи митного органу під час виконання службових обов'язків мають право доступу до приміщень магазину безмитної торгівлі у будь-який час.

12. Маркування товарів проводиться на складі магазину безмитної торгівлі у триденний строк після їх надходження та митного оформлення.

На складі магазину безмитної торгівлі дозволяється здійснювати розпакування, пакування, перепакування та проводити операції, пов'язані із забезпеченням зберігання товарів і підготовкою їх до продажу.

13. Товари повинні зберігатися на складі магазину безмитної торгівлі таким чином, щоб посадова особа митного органу могла провести їх перевірку.

14. Продаж товарів з допоміжних приміщень та із складу за зразками, попереднім замовленням та в розстрочку, а також використання приміщень магазину безмитної торгівлі для зберігання та реалізації товарів, що не пройшли митного оформлення, не дозволяється.

15. Усі надходження товарів із складу до торговельного залу магазину безмитної торгівлі реєструються за формою, погодженою з митним органом.

---

16. Приміщення магазину безмитної торгівлі повинне відповідати вимогам, установленим статтею 226 Митного кодексу України (92-15) та іншими нормативно-правовими актами щодо регулювання питання роздрібно́ї торгівлі, а також бути обладнаним засобами, які дають змогу забезпечити:

накладення митного забезпечення на всі місця доступу до приміщення магазину;

неможливість надходження або продаж товарів поза митним контролем;

надійне функціонування охоронної та пожежної сигналізації;

телефонний зв'язок посадової особи митного органу, яка здійснює митний контроль у магазині.

17. У неробочий час магазину безмитної торгівлі товари зберігаються в приміщенні магазину з обов'язковим накладенням митного забезпечення на двері та інші місця доступу. При цьому наявність пломб, печаток та інших видів забезпечення з реквізитами власника у місцях доступу до магазину є обов'язковою поряд із забезпеченнями митного органу.

18. Магазин безмитної торгівлі відчиняється та зачиняється у присутності посадової особи митного органу.

19. Власник (керівник) магазину безмитної торгівлі забезпечує належні умови для роботи посадової особи митного органу, персоналу магазину, а також вживає заходів для дотримання вимог, установлених законодавством про безпеку праці.

20. Власник (керівник) магазину безмитної торгівлі зобов'язаний щомісяця проводити декларування товарів, реалізованих у магазині, шляхом заповнення митної декларації. Порядок заповнення митної декларації, декларування зазначених товарів та їх митного оформлення встановлюється Держмитслужбою.

---

21. У магазинах безмитної торгівлі повинні розміщуватися на видному місці оголошення (рекламні листки) про те, що:

продаж товарів здійснюється лише за умови подання громадянами документів згідно з вимогами пункту 5 цих Правил;

заборонено продаж алкогольних напоїв пасажиром віком до 21 року та тютюнових виробів — віком до 18 років;

касові чеки на товари повинні обов'язково зберігатися разом з проїзним документом до відправлення транспортного засобу в рейс або до виїзду з пункту пропуску через митний кордон України.

22. Власником (керівником) магазину безмитної торгівлі один раз на квартал проводиться інвентаризація. Митний орган у разі потреби має право проводити інвентаризацію товарів у приміщенні магазину в будь-який час його роботи.

23. Рахунки (бухгалтерські книги) магазину безмитної торгівлі повинні бути доступними для ревізії у будь-який час роботи бухгалтерії магазину.

24. Власник (керівник) магазину безмитної торгівлі забезпечує ведення бухгалтерського обліку і звітності відповідно до законодавства.

25. У разі порушення цих Правил власник (керівник) магазину безмитної торгівлі несе відповідальність, встановлену законодавством.

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 17 липня 2003 р. № 1089

ПЕРЕЛІК ПОСТАНОВ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ, ЩО ВТРАТИЛИ ЧИННІСТЬ

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 червня 1998 р. № 984 (984-98-п) “Про порядок продажу товарів безмитними магазинами” (Офіційний вісник України, 1998 р., № 26, ст. 951).
2. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 15 березня 1999 р. № 369 (369-99-п) “Про внесення змін і доповнень до деяких постанов Кабінету Міністрів України” (Офіційний вісник України, 1999 р., № 11, ст. 425).
3. Пункт 31 змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 18 жовтня 1999 р. № 1919 (1919-99-п) (Офіційний вісник України, 1999 р., № 42, ст. 2096).
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 червня 2001 р. № 742 (742-2001-п) “Про внесення зміни до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами” (Офіційний вісник України, 2001 р., № 27, ст. 1214).
5. Пункт 9 змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2002 р. № 1493 (1493-2002-п) (Офіційний вісник України, 2002 р., № 42, ст. 1925).

НАКАЗ

від 31 липня 2003 року № 512

*Зареєстровано
в Міністерстві юстиції України
8 серпня 2003 р. за № 702/8023*

ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ФОРМИ ЗВІТУ ПРО РУХ ТОВАРІВ У МАГАЗИНІ БЕЗМИТНОЇ ТОРГІВЛІ *

Відповідно до статті 227 Митного кодексу України й з метою впорядкування роботи магазинів безмитної торгівлі та подання власниками магазинів безмитної торгівлі митним органам звітів про рух товарів **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити форму звіту про рух товарів у магазині безмитної торгівлі (додається) і ввести її в дію з 01.01.2004.
2. Установити термін подання звіту про рух товарів у магазині безмитної торгівлі — 10 число місяця, наступного за звітним.

---

* Наказ Державної митної служби України “Про затвердження форми звіту про рух товарів у магазині безмитної торгівлі” від 31 липня 2003 року № 512

---

3. Управлінню технологій митного контролю (Сьомка С.М.), Управлінню правової роботи (Мельник М.В.) забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

4. Начальникам митниць, у зоні діяльності яких розташовано магазини безмитної торгівлі, забезпечити ознайомлення їх власників з цим наказом.

5. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника Голови Служби Іванюка М.М.

В. о. Голови Служби

О.Б. ЄГОРОВ

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом Державної митної служби України
від 31 липня 2003 р. № 512

ЗВІТ

**ПРО РУХ ТОВАРІВ У МАГАЗИНІ БЕЗМИТНОЇ
ТОРГІВЛІ**

(назва власника магазину безмитної торгівлі)

з _____ 200_ р. до _____ 200_ р.

№ з/п	Номер вантажної митної декларації	Тип вантажної митної декларації	Найменування товару (комерцій-на назва)	Кількість товару	Вага бруutto, кг	Кількість реалізованого товару	Товари, щодо яких був змінений митний режим			Залишок товару
							Кількість товару*	Заявле-ний мит-ний ре-жим	Номер вантаж-ної мит-ної де-кларації	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

* В одиницях виміру згідно з графою 31 вантажної митної декларації.

Керівник магазину
безмитної торгівлі

(підпис, ініціали, прізвище)

М. П.

Т. в. о. начальника Управління
технологій митного контролю

І.Г. ЛЯДЕНКО

ДЕРЖАВНА МИТНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

№ 11/1-09-13590
від 18.09.03

Кабінет Міністрів України

Про проект Закону України*

Державна митна служба України подає на розгляд Кабінету Міністрів проект Закону України “Про внесення зміни до статті 225 Митного кодексу України”.

Проект Закону розроблено з метою приведення норм Митного кодексу України у відповідність до загальноновизнаних світових стандартів, усунення прогалин в правовому врегулюванні окремих питань митної справи.

Додатки:

1. Оригінал проекту Закону України на 1 арк.;
2. Пояснювальна записка до проекту Закону України на 3 арк.;
3. Порівняльна таблиця до проекту Закону України на 1 арк.;
4. Довідка про погодження проекту Закону України зацікавленими органами на 1 арк.;
5. Висновок Міністерства юстиції України за результатами правової експертизи проекту Закону України на 1 арк.

Голова Служби

М.М. КАЛЕНСЬКИЙ

---

* Лист Державної митної служби України “Про проект Закону України” з додатками від 18 вересня 2003 року № 11/1-09-13590

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІНИ ДО СТАТТІ 225 МИТНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Верховна Рада України ПОСТАНОВЛЯЄ:

I. Внести зміни до статті 225 Митного кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 38—39, ст. 288; 2003 р., № 4, ст. 32, № 6, ст. 51), виклавши її в такій редакції:

“Стаття 225. Поняття митного режиму магазину безмитної торгівлі

Магазин безмитної торгівлі — митний режим, відповідно до якого товари, не призначені для споживання на митній території України, знаходяться та реалізуються під митним контролем у міжнародних пунктах пропуску для морського та повітряного сполучення на митному кордоні України, без справляння мита, податків, установлених на експорт та імпорт таких товарів, та без застосування заходів нетарифного регулювання”.

II. Цей Закон набирає чинності одночасно з набранням чинності Митним кодексом України.

III. Кабінету Міністрів України в тримісячний термін після набрання чинності цим Законом:

привести свої нормативно-правові акти та забезпечити приведення нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади у відповідність до цього Закону;

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації положень цього Закону.

Президент України

Л. КУЧМА

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ДО ПРОЕКТУ ЗАКОНУ УКРАЇНИ “ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІНИ ДО СТАТТІ 225 МИТНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ”

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проект розроблено відповідно до пункту 46 Орієнтовного плану законопроектної роботи на 2003 рік, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.01.03 № 100, у зв'язку з необхідністю приведення норм Митного кодексу України від 11.07.02 № 92-IV у відповідність до загальноновизнаних світових стандартів, усунення прогалин в правовому врегулюванні окремих питань митної справи.

2. Цілі і завдання прийняття акта

Цілями й завданнями прийняття акта є:

А) Розміщення та функціонування магазинів безмитної торгівлі виключно у морських та авіаційних пунктах пропуску через державний кордон, з метою виключення можливості безпосереднього ввезення цих товарів для споживання на митній території України.

Б) Запобігання та недопущення можливого шахрайства, уникнення сплати обов'язкових митних платежів, контрабандного наповнення внутрішнього ринку товарами.

В) Врахування рекомендацій Всесвітньої Митної Організації стосовно обмеження розміщення магазинів безмитної торгівлі в пунктах пропуску автомобільного та залізничного сполучення.

3. Загальна характеристика і основні положення проекту акта

Предметом правового регулювання проекту акта є внесення змін і доповнень до статті 225 Митного кодексу України від 11.07.02 № 92-IV.

Структурно проект складається з двох розділів.

Розділ I включає в себе нову редакцію статті 225, якою вносяться зміни й доповнення до Митного кодексу України.

Розділ II визначає строк набрання Законом чинності.

Найважливішими положеннями проекту є:

1. Чітке визначення місць можливого розташування магазинів безмитної торгівлі у пунктах пропуску через державний кордон України.

2. Удосконалення механізму контролю за товарами, що ввозяться на митну територію України без справляння мита, податків, установлених на експорт та імпорт таких товарів, та без застосування заходів нетарифного регулювання.

3. Виключення можливості безпосереднього ввезення цих товарів для споживання на митній території України.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Порядок продажу товарів магазинами безмитної торгівлі на сьогодні затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.98 № 984; постановою Кабінету Міністрів України від 29.06.01 № 742 “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами” визначено порядок організації торгівлі товарами підприємствами роздрібною торгівлі, розташованими на території України в зонах митного контролю аеропортів і морських портів, які здійснюють міжнародні пасажирські перевезення; наказом Держмитслужби України від 18.07.97 № 336 затверджено Тимчасове положення про порядок відкриття, функціонування та контролю за діяльністю магазинів безмитної торгівлі; спільним наказом Держкомкордону та Держмитслужби від 21.05.97 № 203/220, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03.06.97 № 206/2010, затверджено Інструкцію про порядок видачі дозволів на розміщення та

функціонування підприємств (установ) сфери обслуговування пасажирів закордонного прямування в пунктах пропуску через державний кордон України.

Враховуючи викладене, а також беручи до уваги наявність у статті 225 Митного кодексу ряду редакційних та змістових вад, прогалин у правовому регулюванні окремих питань, дана стаття потребує внесення до неї змін.

Запропонований проект акта спрямований на вирішення цієї проблеми.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація акта не потребує додаткових матеріальних та інших витрат.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття акта

Реалізація проекту дасть можливість удосконалити порядок здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, що реалізуються магазинами безмитної торгівлі, створить надійний заслін незаконному наповненню внутрішнього ринку України, сприятиме захисту інтересів вітчизняного товаровиробника, підняттю іміджу нашої держави як такої, що здійснює економічні реформи в напрямку євроінтеграційного процесу.

Голова Служби

М.М. КАЛЕНСЬКИЙ

ДОВІДКА

ПРО ПОГОДЖЕННЯ ПРОЕКТУ ЗАКОНУ УКРАЇНИ “ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІНИ ДО СТАТТІ 225 МИТНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ”

Підставою для розроблення проекту Закону є необхідність приведення норм Митного кодексу України від 11.07.02 № 92-IV у відповідність до загальноновизнаних світових стандартів, усунення прогалин в правовому врегулюванні окремих питань митної справи.

Без зауважень. В.І. ХОРОШКОВСЬКИЙ — Міністр економіки та з питань європейської інтеграції України

Без зауважень. О.В. ЛАВРИНОВИЧ — Міністр юстиції України

Без зауважень. П.А. ШИПОЛІН — Т. в. о. голови адміністрації Державної прикордонної служби України

Без зауважень. Г.М. БІЛОУС — Т. в. о. голови Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва

Голова Служби

М.М. КАЛЕНСЬКИЙ

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ

ДО ПРОЕКТУ ЗАКОНУ УКРАЇНИ “ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІНИ ДО СТАТТІ 225 МИТНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ”

Зміст положень Митного кодексу України	Зміст положень запропонованого проекту акта
<p>Стаття 225. Поняття митного режиму магазину безмитної торгівлі</p> <p>Магазин безмитної торгівлі — митний режим, відповідно до якого товари, а також супутні товарам роботи, не призначені для споживання на митній території України, знаходяться та реалізуються під митним контролем у пунктах пропуску на митному кордоні України, відкритих для міжнародного сполучення, інших зонах митного контролю, визначених митними органами України, без справляння мита, податків, установлених на експорт та імпорт таких товарів, та без застосування заходів нетарифного регулювання.</p>	<p>Стаття 225. Поняття митного режиму магазину безмитної торгівлі</p> <p>Магазин безмитної торгівлі — митний режим, відповідно до якого <i>товари</i>, не призначені для споживання на митній території України, знаходяться та реалізуються під митним контролем у <i>міжнародних пунктах пропуску для морського та повітряного сполучення на митному кордоні України</i>, без справляння мита, податків, установлених на експорт та імпорт таких товарів, та без застосування заходів нетарифного регулювання.</p>

Начальник Управління
технологій митного контролю
Державної митної служби України

С.М. СЬОМКА

ВИСНОВОК

МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПРАВОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ПРОЕКТУ ЗАКОНУ УКРАЇНИ “ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІНИ ДО СТАТТІ 225 МИТНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ”

Головний розробник — Державна митна служба України.

1. Правові підстави прийняття акта

Проект Закону розроблено Державною митною службою України відповідно до пункту 46 Орієнтовного плану законопроектної роботи на 2003 рік, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 січня 2003 р. № 100, у зв'язку з необхідністю приведення норм Митного кодексу України у відповідність до загальноновизнаних світових стандартів, усунення прогалин в правовому врегулюванні окремих питань митної справи.

2. Відповідність проекту нормативного акта Конституції України

Проект Закону не суперечить Конституції України.

3. Відповідність проекту актам законодавства, що мають вищу юридичну силу

У цій частині проект Закону не вимагає правової експертизи.

4. Узгодженість проекту з актами такої ж юридичної сили

Проект Закону не суперечить актам такої ж юридичної сили.

5. Відповідність проекту міжнародним договорам України

Проект Закону відповідає Конвенції про створення Ради Митного Співробітництва (ВМО) від 15.12.1950 р. (набула чинності для України 10.11.1992 р.), зокрема, Рекомендації ВМО від 16.06.1960 р. щодо безмитних магазинів.

---

6. Відповідність проекту вимогам нормопроектувальної техніки

Проект Закону відповідає правилам нормопроектувальної техніки.

7. Відповідність проекту основним положенням законодавства Європейського Союзу

Проект Закону за предметом правового регулювання не належить до пріоритетних сфер адаптації законодавства України до законодавства ЄС.

8. Узагальнений висновок

Проект Закону України погоджено без зауважень.

Правову експертизу проведено у Департаменті законодавства про охорону правопорядку, національну безпеку і оборону.

Міністр юстиції

О. ЛАВРИНОВИЧ

ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

РІШЕННЯ*

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

17—20.10.2003 р.

Справа № 2/689-14/294

За позовом: Українсько-німецького спільного підприємства “Львів-Трейдінг”, м. Мостиська Мостиського району Львівської області

До відповідача: Галицької митниці, с. Мостиська-2 Мостиського району Львівської області

про визнання недійсним талону відмови у пропуску на митну територію України чи митному оформленні товарів та інших предметів № 20700/3/200210 від 5 серпня 2003 року

Суддя: С.Б. Кітаєва

Секретар: Ю. Митник

---

* Рішення Господарського суду Львівської області від 17—20 жовтня 2003 р. по справі № 2/689-14/294 “Про визнання недійсним талона відмови у пропуску на митну територію України чи митному оформленні товарів та інших предметів № 20700/3/200210 від 5 серпня 2003 року

Представники:

від позивача: Стаценко М.Ф. — адвокат (довіреність від 15.08.2003 р.); Гудзенко М.М. — представник (довіреність № 157 від 15.09.2003 р.)

від відповідача: Кадикало Т.Г. — головний юрисконсульт юридичного сектору (довіреність № 4/19-7827 від 15.08.03 р.); Леськів Л.М. — заступник начальника відділу по оформленню вантажів.

Права і обов'язки, передбачені статтею 22 Господарського процесуального кодексу України, сторонам роз'яснено.

Суть спору: Позов заявлено Українсько-німецьким спільним підприємством “Львів-Трейдінг”, м. Мостиська, до Галицької митниці, с. Мостиська-2, про визнання недійсним талону відмови у пропуску на митну територію України чи митному оформленні товарів та інших предметів № 20700/3/200210 від 5 серпня 2003 року, позивач просить суд заборонити відповідачу чинити перешкоди СП “Львів-Трейдінг” у митному оформленні та пропуску на митну територію України товарів для магазину безмитної торгівлі на митному переході “Шегині”, відшкодувати судові витрати по справі.

Ухвалою господарського суду Львівської області від 22.08.2003 року порушено провадження у справі і призначено слухання на 16.09.2003 року.

З підстав, зазначених в ухвалі суду від 16.09.2003 року, розгляд справи відкладався на 09.10.2003 року. В судовому засіданні 09.10.2003 року представниками сторін подано додаткові докази, пояснення.

Позивачем в судових засіданнях позовні вимоги підтримано. Відповідач проти позову заперечує.

З метою оцінки поданих сторонами доказів, за згодою представників сторін, згідно статті 77 Господарського процесуального кодексу України в судовому засіданні 16.09.2003 р. було оголошено перерву до 20.10.2003 р.

В судовому засіданні 20.10.2003 року за погодженням сторін, згідно ст. 85 ГПК України, оголошено вступну та резолютивну частини рішення.

Розглянувши матеріали справи, додатково подані сторонами докази, заслухавши доводи і заперечення представників сторін, судом встановлено:

Українсько-німецьке спільне підприємство “Львів-Трейдінг” звернулось до суду із позовом про визнання недійсним талону відмови в пропуску на митну територію України чи митному оформленні товарів чи інших предметів № 20700/3/200210 від 5 серпня 2003 року. Позовні вимоги позивача ґрунтуються на тому, що 29.06.2001 року постановою Кабінету Міністрів України № 742 були внесені зміни до постанови Кабінету Міністрів України № 984 від 30.06.98 року “Про порядок продажу товарів безмитними магазинами”, якими було встановлено, що безмитні магазини, розташовані в пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення, провадять свою діяльність у митному режимі безмитного магазину до 1 жовтня 2001 року.

Рішенням Господарського суду м. Києва від 15.05.2003 року по справі № 32/264 за позовом СП “Львів-Трейдінг”, м. Мостиська, постановою Кабінету Міністрів України № 742 від 29.06.2001 року визнана недійсною з дня її прийняття.

Постановою Київського апеляційного господарського суду м. Києва від 24.06.2003 року рішення Господарського суду м. Києва по справі від 15.05.2003 року залишено без змін, а апеляційна скарга — без задоволення. Відтак рішення суду першої інстанції набуло законної сили та відповідно до ст. 4, 5 ГПК України є станом на дату подання СП “Львів-Трейдінг” до суду позовної заяви про визнання недійсним талону відмови в пропуску на митну територію України чи митному оформленні товарів чи інших предметів № 20700/3/200210 від 05.08.2003 року обов’язковим до виконання на всій території України.

На підставі наведеного, вважає позивач, з 24.06.2003 року відновлена регламентована Постановою КМУ № 984 від 30.06.1998 року діяльність магазинів роздрібної торгівлі, розташованих в зонах митного контролю пунктів пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення в режимі “безмитний магазин”.

5 серпня 2003 року при завезенні товару в безмитний магазин позивача, що знаходиться в пункті пропуску через державний кордон України для автомобільного сполучення “Шегині”

та оформлення товару, згідно поданої вантажно-митної декларації, відповідачем позивачу було відмовлено в митному оформленні товару в митний режим “безмитний магазин”.

При цьому було оформлено картку відмови і видано позивачу талон відмови у пропуску на митну територію України чи митному оформленні товарів та інших предметів № 20700/3/200210 від 5 серпня 2003 року з наступних, вказаних в талоні, причин: “з таких причин: Постанова КМУ від 30.06.1998 року № 984 “Про порядок продажу товарів безмитними магазинами”: у зв’язку з перевіркою відповідності вимогам до безмитних магазинів, пов’язаних з довготривалою перервою в роботі (з 01.10.2001 року по даний час)”.

Позивач вважає таке рішення відповідача необґрунтованим та таким, що суперечить чинному законодавству та підлягає визнанню недійсним з наступних причин:

У відповідності до “Порядку заповнення й використання Картки відмови у пропуску на митну територію України чи митному оформленні товарів та інших предметів”, затвердженого наказом Державної митної служби України від 24.04.1999 року за № 239 та зареєстрованого Міністерством юстиції України 11 травня 1999 року за № 300/3593, при відмові у пропуску на митну територію України чи митному оформленні потрібно посилатися на нормативно-правовий акт, норми якого порушено. В оскаржуваному талоні відмови в пропуску на митну територію України є лише посилання на ПКМ України від 30.06.1998 року № 984.

Постанова КМУ № 984 від 30.06.1998 року, на яку посилається відповідач як на причину відмови в митному оформленні товарів в режимі “безмитний магазин”, не містить норми, яка ставить перевірку відповідності магазинів вимогам до безмитних магазинів в залежність до перерви в їх роботі. У відповідності до п. 19 постанови КМУ № 984 від 30.06.1998 року (розділ “Порядок отримання дозволів на право відкриття безмитного магазину”) така перевірка здійснюється тільки при поданні заяви на отримання дозволу.

Посилання представника відповідача в судовому засіданні на пункт 14 вказаної постанови Кабінету Міністрів не заслуговують на увагу, оскільки цей пункт не регулює порядок та умови проведення перевірок “безмитних магазинів”.

Крім цього, листом № 131 від 24.07.2003 року Галицька митниця попереджена про відновлення роботи магазину в режимі, що існував до 01.10.2001 року.

Відповідач проти позову заперечує з підстав, викладених у відзиві на позовну заяву, і зокрема, що Кабінетом Міністрів України подано касаційну скаргу на рішення Київського міського господарського суду від 15.05.2003 року по справі № 32/264 до Вищого господарського суду України. Як вбачається з відзиву і підтверджено представниками відповідача в засіданнях, відповідач вважає, що постанова Кабінету Міністрів України № 742 від 29.06.2001 року, незважаючи на рішення Господарського суду м. Києва від 15.05.2003 року та постанову Київського апеляційного господарського суду від 24.06.2003 року, є чинною на території України і, таким чином, позивачу було правомірно відмовлено у проведенні розмитнення товару в режимі “безмитний магазин”.

Представники відповідача в судових засіданнях вказували на те, що постанова Кабінету Міністрів України може бути скасована лише Президентом України в порядку ст. 106 Конституції України.

Крім того, відповідач посилається на рішення господарського суду Львівської області по справі № 1/233-26/91 від 3—10 липня 2003 року, що станом на дату розгляду справи № 2/689-14/294 в суді вступило в законну силу, як на підставу для відмови в позові, оскільки цим рішенням суду передбачено для позивача працювати в режимі звичайного магазину роздрібної торгівлі.

Оцінивши наявні в справі докази в їх сукупності, суд прийшов до висновку про необхідність задоволення позовних вимог в повному обсязі з таких міркувань:

Представником позивача подано до матеріалів справи належним чином завірену копію ухвали Вищого господарського суду України від 10.09.2003 року по справі № 32/264, якою касаційну скаргу Кабінету Міністрів України на рішення від 15.05.2003 року Господарського суду м. Києва у справі № 32/264 повернуто заявнику без розгляду. Таким чином, станом на дату винесення рішення по справі в провадженні суду чи іншого компетентного органу відсутній спір з приводу дійсності постанови Кабінету Міністрів України № 742 від 29.06.2001 року, якою припинено

діяльність магазинів в режимі “безмитний магазин” з 01.10.2001 року. Рішення господарського суду м. Києва від 15.05.2003 року залишено Київським апеляційним господарським судом без змін, а тому на дату винесення рішення по справі є чинним і відповідно до вимог ст. ст. 85, 105 ГПК України є обов’язковим до виконання на всій території України. Відмова відповідача від митного оформлення товару в режимі “Безмитний магазин”, таким чином, суперечить згаданому рішенню Господарського суду м. Києва.

Заперечення відповідача про те, що постанова Кабінету Міністрів України підлягає скасуванню лише в порядку, передбаченому ст. 106 Конституції України, спростовується рішенням Конституційного Суду України від 01.10.98 р. по справі № 1-7/98, яким визначено, що скасування постанови Кабінету Міністрів України Президентом України та визнання такої постанови недійсною судом є самостійними юридичними процедурами захисту права, які не виключають одна одну. Таким чином, визнання акта Кабінету Міністрів України недійсним в судовому порядку припиняє чинність такого акта.

Відповідач у відзиві на позовну заяву та представники відповідача в судовому засіданні не змогли довести наявність правових підстав для проведення перевірки магазину “в зв’язку із тривалою перервою в роботі”, як і не змогли довести самого факту проведення перевірки в період, починаючи з 6 серпня 2003 року по час розгляду справи. Відповідач не довів також самого факту тривалої перерви в роботі магазину.

Щодо рішення по справі № 1/233-26/91, на яке посилається відповідач, то предметом розгляду в справі № 1/233-26/91 стала наявність перешкод, що створювалися відповідачем позивачу в користуванні належним йому майном — приміщенням магазину. Судовим рішенням по цій справі зобов’язано відповідача усунути такі перешкоди та відновити роботу магазину. Наявність рішення суду не виключає в даному випадку права позивача працювати в митному режимі “безмитний магазин”. Таким чином, це рішення суду не може бути використано як доказ в даній справі.”

З огляду на вищенаведене, наявні в справі докази, позов правомірний, документально обґрунтований і підлягає задоволенню.

Щодо відшкодування судових витрат по справі:

Представником позивача 07.10.2003 року подано клопотання про включення до складу витрат на розгляд справи суми 5475 гривень сплаченого позивачем гонорару за надання правової допомоги адвокатському об'єднанню "Адвокатська компанія "Павленко, Стаценко і Осінчук". На вимогу суду представником позивача також надано копію договору про надання правової допомоги б/н від 5 серпня 2003 року, укладеного між позивачем та АО "АК "Павленко, Стаценко і Осінчук". Як впливає із розділу 1 цього договору, предметом договору між сторонами є надання правової допомоги саме в справі до Галицької митниці про визнання недійсним талону відмови в пропуску на митну територію України товарів або інших предметів, а також представництво інтересів позивача по цій справі в господарському суді. Розділом 3 договору визначено розмір гонорару за надання правової допомоги в сумі 5475 гривень.

В матеріалах справи наявне платіжне доручення про сплату позивачем згаданої суми на рахунок Адвокатського об'єднання та виписка банку про отримання цієї суми коштів. З урахуванням наведеного та відповідно до вимог ст. 44 ГПК України, суд вважає за необхідне задовольнити клопотання представника позивача про включення суми гонорару Адвокатського об'єднання до складу витрат по справі та стягнути згадану суму з відповідача.

Окрім того на відповідача покладається відшкодування позивачу витрат в частині держмита і на інформаційно-технічне забезпечення судового процесу.

Враховуючи викладене та на підставі постанови Кабінету Міністрів України № 984 від 30.06.1998 року, п. 7 "Порядку заповнення й використання Картки відмови у пропуску на митну територію України чи митному оформленні товарів та інших предметів", затвердженого наказом Державної митної служби України від 24.04.1999 року за № 239 та зареєстрованого Міністерством юстиції України 11 травня 1999 року за № 300/3593. ст. ст. 32, 33, 36, 38, 43, 44, 48, 49, 82—85 ГПК України, суд, —

ВИРІШИВ:

1. Визнати недійсним талон відмови в пропуску на митну територію України чи митному оформленні товарів та інших предметів № 20700/3/200210 від 5 серпня 2003 року.

2. Заборонити відповідачу чинити перешкоди позивачу у митному оформленні та реалізації товарів магазином безмитної торгівлі на митному переході “Шегині” у митному режимі “Безмитний магазин”.

3. Стягнути з Галицької митниці с. Мостиська-2 Мостиського району Львівської області, вул. Вокзальна, 1 (реєстраційний рахунок № 32513005000137 у відділенні Державного казначейства в Мостиському районі Львівської області, МФО 825014, код ЄДРПОУ 25259584) на користь Українсько-німецького спільного підприємства “Львів-Трейдінг”, м. Мостиська Мостиського району Львівської області, вул. Промислова, 24 (р/р 26000238724001 в ЗГРУ КБ “Приватбанк”, МФО 325321, код ЄДРПОУ 14287844) 85,00 грн. державного мита, 118,00 грн. витрат на інформаційно-технічне забезпечення судового процесу і 5475,00 грн. витрат на оплату правової допомоги по справі.

Наказ видати після набрання судовим рішенням законної сили.

Суддя

С.Б. КИТАЄВА

НАКАЗ

від 24 листопада 2003 року № 1/503-5/130

ПРО ВИКОНАННЯ РІШЕННЯ*

На виконання рішення господарського суду від 4—14.11.2003 р. стягнути з Галицької митниці, вул. Вокзальна, 1, с. Мостиська-2 Мостиського району Львівської області (р/р 32513005000137 у відділенні Державного казначейства у Мостиському районі Львівської області, МФО 825014, код ЄДРПОУ 25259584) на користь Українсько-німецького підприємства “Львів-Трейдінг”, м. Мостиська Львівської області 9628,0 грн. витрат за надання правової допомоги по справі. Наказ дійсний для пред’явлення до виконання до 24.02.04.

Суддя

Г.М. ГНАТЮК

---

* Наказ Господарського суду Львівської області “Про примусове виконання рішення” від 24 листопада 2003 року № 1/503-5/130

РІШЕННЯ *

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

04—14.11.2003 р.

Справа 1/503-5/130

Позивач: Галицька митниця, ст. Мостиська-2
до відповідача 1: Шегинівська сільська рада, с. Шегині
до відповідача 2: Українсько-німецьке спільне підприємство
“Львів-Трейдінг”, м. Мостиська

про визнання недійсними документів на право користування землею

Суддя: Г.М. Гнатюк

Представники:

від позивача: Кадикало Т.Г. — гол. юрисконсульт

від відповідача 1: Стаценко М.Р. — адвокат

від відповідача 2: Гудзенко М.М. — представник, Стаценко М.Ф. — адвокат

Сторонам роз'яснено права та обов'язки, передбачені ст. 20, 22 ГПК України.

---

* Рішення Господарського суду Львівської області “Про визнання недійсним документів на право користування землею” від 4—14 листопада 2003 року по справі № 1/503-5/130

Позов заявлено Галицькою митницею, с. Мостиська-2 Мостиського району, Львівської області до Шегинівської сільської ради, с. Шегині Мостиського району, Львівської області (Відповідач-1) та до Українсько-німецького спільного підприємства "Львів-Трейдінг", м. Мостиська, Львівської області (Відповідач-2) про визнання недійсними документів на право користування землею.

Розгляд справи відкладався з підстав, зазначених в ухвалі суду від 09.10.03 р. Представник позивача заявлені позовні вимоги підтримує повністю, пояснюючи, що усі землі, на яких розташовані пункти пропуску через державний кордон України, належать державі в особі Державної митної служби України на праві постійного користування, оскільки там здійснюються митні процедури відповідно до повноважень, наданих митній службі законодавством України.

Представники відповідачів в судовому засіданні заявлені вимоги повністю заперечують з підстав, що зазначаються ними у відзивах, пояснюючи при цьому, що земельна ділянка, право користування якою оспорується позивачем, надана в користування Відповідачу-2 відповідно до норм Земельного кодексу України, чинного на дату надання земельної ділянки, тобто Земельного кодексу України, введеного в дію Постановою Верховної Ради України від 18.12.1990 року.

Подано представником В-2 клопотання від 04.11.02 р., в якому прохання включити до складу витрат на розгляд справи і суму 9628,00 грн., оплачену В-2 адвокатській компанії "Павленко, Стаценко і Осінчук" за надання правової допомоги відповідно до договору від 08.10.03 р. До поданого клопотання долучено договір про надання правової допомоги, акт прийому-здачі робіт за вищевказаним договором від 03.11.03 р. та платіжне доручення № 1170 від 31.10.03 р. про сплату В-2 суми 9628,00 грн. на рахунок АК "Павленко, Стаценко і Осінчук".

В судовому засіданні 04.11.03 р. оголошено перерву до 14.11.03 р.

Суд, розглянувши матеріали справи, оцінивши подані докази та заслухавши доводи і заперечення представників сторін, встановив:

Галицька митниця звернулася до господарського суду Львівської області з позовною заявою про визнання недійсними

документів на право користування землею, а саме: рішення виконавчого комітету Шегинівської сільської Ради народних депутатів від 28.12.1994 року “Про відведення земель спільному українсько-німецькому підприємству “Львів-Трейдінг” для будівництва магазину та складу”; державного акту на право постійного користування землею від 29.12.1994 року; реєстраційного посвідчення від 23.02.1996 року № 69, виданого Самбірським міжміським бюро технічної інвентаризації, і просить поновити встановлений законодавством строк позовної давності.

Свої вимоги позивач обґрунтовує тим, що в ході розгляду справи № 1/67-16/100 (2003 рік) в господарському суді Львівської області за позовом спільного українсько-німецького підприємства “Львів-Трейдінг” (В-2) до Західної регіональної митниці, Галицької митниці, Західного напрямку прикордонних військ України та військової частини № 1494 “Про визнання права на відновлення становища, яке існувало, до порушення прав”, було з’ясовано, що виконавчим комітетом Шегинівської сільської Ради народних депутатів, прийнято рішення № 95 від 28.12.94 р. “Про вилучення із землекористування Мостиської митниці та надання СП “Львів-Трейдінг” у постійне користування земельної ділянки, яка перебуває у власності держави”. Відповідно до вищезгаданого рішення Шегинівською сільською Радою (В-1) виданий В-2 державний акт на право постійного користування землею — земельною ділянкою 0,18 га в пункті пропуску “Шегині”, Самбірським міжміським бюро технічної інвентаризації 23.02.1996 р. було видане реєстраційне посвідчення № 69 на право власності на магазин, який споруджений на виділеній частині землі.

Вказані вище документи позивач просить визнати недійсними, посилаючись на наступне.

Усі землі, на яких розташовані пункти пропуску через державний кордон України, належать державі в особі Державної митної служби України на праві постійного користування, оскільки там здійснюються митні процедури відповідно до повноважень, наданих митній службі законодавством України.

Дані землі закріплюються за митницями на праві безстрокового і безоплатного користування державним актом на право користування землею.

Відповідно до Закону України “Про державний кордон України” пункт пропуску — це спеціально виділена територія з комплексом будівель, споруд і технічних засобів, де здійснюється прикордонний, митний та інші види контролю і пропуск через державний кордон України. В пунктах пропуску забороняється здійснювати не передбачені законодавством види контролю, а також проводити господарську або іншу діяльність, не пов’язану із забезпеченням діяльності пункту пропуску.

Державним актом на право користування землею, який видано на підставі рішення виконкому Мостиської районної Ради народних депутатів від 21.11.91 р. та зареєстровано в Книзі записів державних актів на право користування землею за № 152, посвідчено право постійного користування Мостиською митницею 8,9 гектарами землі в межах згідно з планом землекористування.

На підставі рішення Шегинівської сільської Ради № 95 від 28.12.94 р. Відповідач-2 отримав державний акт на право постійного користування землею — земельною ділянкою 0,18 га в пункті пропуску “Шегині” — та набув право власності на магазин та склад, який споруджений на цій земельній ділянці, тоді як законодавством не передбачена інша власність в пунктах пропуску через державний кордон України, крім державної.

Крім того, Висновок від 08.01.94 р., який наданий був керівником митниці, “Про погодження проекту відведення землі українсько-німецькому спільному підприємству “Львів-Трейдінг” для будівництва магазину та складу” і на підставі якого приймалося вищезгадане рішення, не був попередньо погоджений з Державною митною службою України.

Оцінивши зібрані по справі докази в їх сукупності, суд прийшов до висновку, що в задоволенні позовних вимог слід відмовити, виходячи з наступного.

Земельна ділянка, право користування якою оспорується позивачем, надана в користування В-2 згідно з нормами Земельного кодексу України в редакції від 18.12.1990 року, тобто діючого на момент надання земельної ділянки, який допускав можливість для юридичних осіб отримання земельної ділянки в постійне користування.

Відповідно до Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” місцеві Ради є розпорядниками земельних ділянок, які розташовані на їх території.

В 1992 році Мостиською митницею було надано згоду на вилучення земельної ділянки, оспорюваної позивачем, що підтверджується Висновком Мостиської митниці “Про погодження проекту відведення землі українсько-німецькому спільному підприємству “Львів-Трейдінг” для будівництва магазину та складу”, дозволами Львівської обласної державної адміністрації, листом-дорученням Шегинівської сільської Ради на підготовку МП “Лекс” матеріалів по відводу земельної ділянки площею 0,18 га із земель Мостиської митниці, в тому числі державного акта на право постійного користування землею, акта вибору земельної ділянки та акта встановлення границь ділянки в натурі, підписаних комісією за участю представника Мостиської митниці.

В червні 1999 року В-2 по справі, Державною митною службою України за погодженням з Державним комітетом в справах охорони державного кордону України було видано дозвіл № 485/1-486/202-01 на розміщення магазину безмитної торгівлі. В дозволі зазначено, що магазин розташований в зоні митного контролю в пункті пропуску через державний кордон України.

В Законі України “Про державний кордон України” ст. ст. 9, 26 визначено поняття пункту пропуску через державний кордон України та державний орган, який визначає режим в такому пункті пропуску. Таким державним органом визначено державну прикордонну службу. Саме їй надано право встановлення за погодженням з іншими органами режиму в пунктах пропуску через державний кордон України. Жодна із цих статей закону не містить обмежень щодо розміщення магазинів безмитної торгівлі в пунктах пропуску.

Розділом 3 Інструкції про порядок видачі дозволів на розміщення та функціонування підприємств (установ) сфери обслуговування пасажирів закордонного прямування в пунктах пропуску через державний кордон України, затвердженої наказом Державного комітету в справах охорони державного кордону України та Державної митної служби України від 21.05.97 р. та зареєстрованої в Мін’юсті України, передбачено порядок відкриття безмитних магазинів.

Слід зазначити, що діяльність магазинів безмитної торгівлі регулюється постановою Кабінету Міністрів України № 984 від

30.06.1998 р. “Про порядок продажу товарів безмитними магазинами”.

Підставами для визнання актів недійсними є невідповідність їх вимогам закону, однак позивач, ставлячи перед судом таке прохання, жодним документом не підтвердив свої вимоги щодо визнання недійсним рішення № 95 від 28.12.94 р. Державного акту на право користування землею 29.12.94 р. та реєстраційного посвідчення № 69 від 23.02.96 р., та не довів підставність поновлення строку позовної давності, пропущеного Мостиською митницею.

Слід також зазначити, що Державний акт на право користування землею в 1991 році видано Мостиській митниці, і будь-які правові підстави визнавати недійсними вищезазначені документи на користування землею у Галицької митниці як позивача у справі відсутні, так як вона створена відповідно лише в 2000 році.

Оскільки поданими В-2 документами підтверджено надання йому правової допомоги по даній справі та додане платіжне доручення № 1170 від 31.10.2003 р. підтверджує оплату гонорару в сумі 9628,00 Адвокатському об'єднанню “Адвокатська компанія “Павленко, Стаценко і Осінчук”, то суд вважає за необхідне задовольнити клопотання В-2 про включення цієї суми до складу витрат на розгляд справи та віднести її на позивача у справі.

На підставі викладеного та керуючись Законом України “Про місцеве самоврядування в Україні” Законом України “Про державний кордон України”, Законом України “Про власність”, ст. ст. 33, 34, 43, 44, 49, 82, 84, 85, 116 ГПК України господарський суд на підставі викладеного та керуючись Законом України “Про Місцеве самоврядування в Україні”, Законом України “Про державний кордон України”, Законом України “Про власність”, ст. ст. 13, 34, 43, 44, 49, 82, 84, 85, 116 ГПК України господарський суд, —

ВИРІШИВ:

1. В задоволенні позовних вимог відмовити.

2. Стягнути з Галицької митниці, вул. Вокзальна 1, ст. Мостиська-2, Мостиського району, Львівської області (р/р 32513005000137 у відділенні Державного казначейства у Мостиському районі Львівської області, МФО 825014, код ЄДРПОУ 25259584) на користь Українсько-німецького підприємства “Львів-Трейдінг”, вул. Промислова, 24, м. Мостиська, Львівської області (р/р 26000238724001 в ЗГРУ КБ “Приватбанк”, МФО 325321, ЗКПО 14287844, ЄДРПОУ 14287844) 9628,00 грн. витрат за надання правової допомоги по справі.

Наказ видати відповідно до вимог ст. 116 ГПК України.

Суддя

Г.М. ГНАТЮК

РІШЕННЯ*

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

03—10.07.2003 р.

Справа № 1/233-26/91

За позовом: українсько-німецького спільного підприємства “Львів-Трейдінг”, м. Мостиська
до відповідача 1: Галицької митниці, ст. Мостиська-2
до відповідача 2: Військової частини № 1494 Держкомкордону України, м. Мостиська

про усунення перешкод в користуванні магазинами

Суддя: Ю.Б. Деркач

Представники:

від позивача: Гудзенко М.Б. — генеральний директор

від відповідача 1: Кадикало Т.Г. — головний юрисконсульт

від відповідача 2: Коцьомик М.О. — старший юрисконсульт

Суть спору: українсько-німецьке спільне підприємство “Львів-Трейдінг”, м. Мостиська, звернулося до господарського суду з позовом до Галицької митниці, ст. Мостиська-2, та

---

* Рішення Господарського суду Львівської області “Про усунення перешкод в користуванні магазинами” від 3—10 липня 2003 року по справі № 1/233-26/92

Військової частини № 1494 Держкомкордону України, м. Мостиська, про усунення перешкод в користуванні магазинами.

Розгляд справи неодноразово відкладався.

Ухвалою суду від 03.06.2003 р. було зупинено провадження по справі до вирішення господарським судом м. Києва справи № 32/264.

Ухвалою суду від 20.06.2003 р. провадження по справі було поновлено.

03.07.2003 р. на судовому засіданні оголошувалась перерва для оголошення вступної та резолютивної частин рішення до 10.07.2003 р.

Представник позивача на судове засідання з'явився.

Представники відповідачів 1, 2 на судове засідання з'явилися, подали відзиви на позовну заяву.

Свої позовні вимоги позивач мотивує тим, що на підставі акту від 29.01.2003 р. відповідачі закрили та опломбували вхідні двері магазину СП "Львів-Трейдінг", розташованого в зоні митного контролю пункту пропуску "Краковець" з метою припинення діяльності магазину, роздрібною торгівлі. Аналогічні дії відповідачами були вчинені 11.02.2003 р. щодо припинення діяльності магазину, розташованого в зоні митного контролю МАПП "Шегині". Вчинення таких дій відповідачі мотивують виконанням рішення спільного протоколу № 20 від 21.03.2002 р., спільного наказу Держкомкордону та Держмитслужби України № 458/482 від 21.08.2002 р., спільного листа Держкомкордону та Держмитслужби України від 29.12.2002 р. № 11/1-09-13272,7/3/17909 та рішення спільної наради командування Західного напрямку Прикордонних військ України та керівництва Західної регіональної митниці від 03.01.2003 р., якими анулюються дозволи на право відкриття безмитних магазинів, в тому числі СП "Львів-Трейдінг". Однак згідно з п. 23 постанови Кабінету Міністрів України № 984 від 30.06.98 р. та п. 3.6 "Інструкції про порядок видачі дозволів на розміщення та функціонування підприємств (установ) сфери обслуговування пасажирів закордонного прямування в пунктах пропуску через державний кордон України", дозволи на право відкриття безмитних магазинів діють безстроково за умови дотримання власником (керівником) безмитного магазину норм та митного законодавства, а їх дія може бути призупинена або дозволи анульовані тільки з підстав, вказаних п. 53, 55, у по-

---

рядку, передбаченому п. 56 Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 984 від 30.06.1998 р.

Отримані дозволи на право відкриття безмитних магазинів у вказаних пунктах пропуску є безстроковими, на даний час не анульовані, дія їх не призупинена, а також не змінився режим митного контролю у згаданих пунктах пропуску через державний кордон.

Наказ “Про анулювання дозволів на право відкриття безмитних магазинів, розташованих у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення” від 21.08.2002 р. № 458/482 не зареєстрований в органах юстиції, як цього вимагає п. “б” п. 4 “Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади, органів господарського управління та контролю, що зачіпають права, свободи і законні інтереси громадян або мають міжвідомчий характер”, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.92 р., № 31 та Указ Президента України № 493/92 від 03.10.92 р. “Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади”, а тому він не набрав чинності і застосуванню не підлягає.

Протягом 2001—2002 рр., після прийняття Постанови № 742 від 29.06.2001 р. “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами”, Кабінет Міністрів України постійно аналізував наслідки діяльності цих магазинів. У висновку робочої групи експертів з питань аналізу можливих наслідків дії вказаної Постанови на протокольне рішення наради у Віце-прем’єра України В.В. Рогового від 01.08.2001 р. до доручення Кабінету Міністрів України від 14.07.2001 р. інд. 27 від 17.07.2001 р. № 9318/178, зазначено, що положення цієї Постанови спрямовані на впорядкування та зміну лише режиму діяльності зазначених закладів торгівлі, а не їх фактичне закриття.

Крім того, СП “Львів-Трейдінг” є власником приміщень магазинів, які закриті та опломбовані відповідачами. У відповідності до ст. 6 Закону України “Про власність” власник має право використовувати належне йому майно для підприємницької діяльності і жодний державний орган не має права втручатись у

здійснення ним його правомочностей щодо володіння, користування та розпорядження своїм майном (ст. 56 Закону).

Перший відповідач, Галицька митниця, у відзиві на позовну заяву позовні вимоги не визнала, вказавши, що на підставі п. 2 постанови Кабінету Міністрів України від 29.06.2001 р. № 742 “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами” зазначені магазини припинили свою діяльність у режимі “безмитний магазин” з 01.10.2001 р., і починаючи з цього числа повинні, у пунктах пропуску через державний кордон України для залізничного та автомобільного сполучення, здійснювати свою діяльність на загальних засадах підприємств роздрібною торгівлі.

На виконання спільного наказу Держмитслужби та Держкомкордону України від 21.08.2002 р. № 458/482 “Про анулювання дозволів на право відкриття безмитних магазинів, розташованих у пунктах пропуску через державний кордон для автомобільного та залізничного сполучення” необхідно було анулювати дозволи на право відкриття безмитних магазинів, розташованих у пунктах пропуску для автомобільного та залізничного сполучення, видані Українсько-німецькому спільному підприємству “Львів-Трейдінг”, а також вилучити у власника згаданих безмитних магазинів оригінали дозволів на право відкриття цих магазинів та надіслати їх до Держмитслужби. Відповідач зазначає, що діяв виключно в межах вимог законодавства, а оскільки керівництво СП “Львів-Трейдінг” не отримало необхідного Дозволу, тому немає права на перебування, розміщення та функціонування (здійснення будь-якої діяльності) в пунктах пропуску. Просив відмовити у задоволенні позовних вимог.

Другий відповідач, військова частина № 1494 Держкомкордону України, позовні вимоги не визнав, вказавши, що він не є належним відповідачем по даній справі, оскільки виконував накази та розпорядження вищестоящих органів, яким підпорядкований, зокрема Державного Комітету у справах охорони Державного кордону України, який належить залучити до участі у справі, і надіслати справу на розгляд до господарського суду міста Києва.

Крім того, ухвалою Господарського суду Львівської області від 20.03.2003 р. позов Українсько-німецького спільного підприємства “Львів-Трейдінг” до військової частини № 1494

про усунення перешкод в користуванні магазинами залишено без розгляду.

Розглянувши матеріали справи, заслухавши пояснення уповноважених представників сторін, всебічно і повно з'ясувавши всі обставини та оцінивши докази, які мають значення для вирішення спору, судом встановлено наступне:

Постановою Кабінету Міністрів України від 30 червня 1998 р. № 984 “Про порядок продажу товарів безмитними магазинами”, на виконання підпункту 6.2.3 Закону України “Про податок на додану вартість”, затверджено “Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами” (далі — Положення). Це Положення, як зазначено у пункті першому, визначає порядок організації торгівлі товарами підприємствами роздрібною торгівлі, які розташовані на території України у зонах митного контролю пунктів пропуску через державний кордон України (далі — безмитні магазини).

Постановою Кабінету Міністрів України від 29 червня 2001 року № 742 “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами” встановлено, що безмитні магазини, розташовані у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення провадять свою діяльність у митному режимі безмитного магазину до 1 жовтня 2001 року.

У листах від 28.09.2001 р. № 1/09-4623-ЕП, від 05.10.2001 р., № 09/09-4717-ЕП та від 12.11.2001 р., № 4/09-5229-ЕП, адресованих начальникам митниць, Державна митна служба України роз'яснила, що починаючи з 1 жовтня 2001 р. згадані магазини повинні здійснювати свою діяльність в зонах митного контролю пунктів пропуску через державний кордон України на загальних засадах діяльності підприємств роздрібною торгівлі та вказала, що змінився лише режим оподаткування товарів, що ввозяться для реалізації в цих магазинах. Крім того, в останньому листі зазначено, що на засіданні спільної робочої групи Держкомкордону та Держмитслужби (протокол № 19 від 28.09.2001 р.) прийнято рішення щодо пропуску працівників згаданих магазинів у пункти пропуску через державний кордон України, у тому числі й для забезпечення діяльності цих магазинів як підприємств роздрібною торгівлі. Також повідомляється, що начальники митниць разом з начальниками конт-

---

рольно-пропускних пунктів Прикордонних військ повинні розробити Порядок доступу в зони митного контролю працівників магазинів, про які йдеться, та Порядок пропуску на територію пунктів пропуску транспортних засобів, на яких ввозяться товари до цих магазинів. Однак на даний час такий Порядок не розроблений.

Поряд з цим, працівники відповідачів 29.01.03 р. та 11.02.03 р. закрили та опломбували входні двері магазинів СП “Львів-Трейдінг”, розташованих в зоні митного контролю пункту пропуску “Краковець” та МАПП “Шегині” з метою припинення діяльності магазину роздрібної торгівлі. Наведене підтверджується актами 29.01.03 р. та від 11.02.03 р.

Такі дії відповідачів вчинялися на підставі рішення спільного протоколу № 20 від 21.03.2002 р. спільного листа Держкомкордону та Держмитслужби України від 29.12.02 р. № П/1-09-13272,7/3/17909, рішення спільної наради командування Західного напряму Прикордонних військ України та керівництва Західної регіональної митниці від 13.01.2003 р. та спільного наказу Держкомкордону та Держмитслужби України № 458/482 від 21.08.2002 р., якими анулюються дозволи на право відкриття безмитних магазинів, в тому числі Українсько-німецькому спільному підприємству “Львів-Трейдінг”. Пунктом 2 спільного наказу Держкомкордону та Держмитслужби України № 458/482 від 21.08.2002 р. “Про анулювання дозволів на право відкриття безмитних магазинів, розташованих у пунктах пропуску через державний кордон для автомобільного та залізничного сполучення” зобов’язано начальників митниць вилучити у власників згаданих магазинів оригінали дозволів на право відкриття цих магазинів та надіслати їх до Держмитслужби.

Однак вказаний наказ не набрав чинності і не підлягає застосуванню, оскільки всупереч Указу Президента України № 493/92 від 03.10.92 р. “Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади”, “Положенню про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади, органів господарського управління та контролю, що зачіпають права, свободи і законні інтереси громадян або мають міжвідомчий характер”, яке затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.92 р. № 31, не зареєстрований в органах юстиції,

хоча підлягає обов'язковій державній реєстрації, так як має міжвідомчий характер, тобто є обов'язковим для підприємств, що не входять до сфери управління органу, який видав нормативно-правовий акт.

Крім того, згідно з п. 23 постанови Кабінету Міністрів України № 984 від 30.06.98 р. та п. 3.6 "Інструкції про порядок видачі дозволів на розміщення та функціонування підприємств (установ) сфери обслуговування пасажирів закордонного прямування в пунктах пропуску через державний кордон України", дозволи на право відкриття безмитних магазинів діють безстроково за умови дотримання власником (керівником) безмитного магазину норм та митного законодавства, а їх дія може бути призупинена або дозволи анульовані тільки з підстав, вказаних п. 53, 55 у порядку, передбаченому п. 56 Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами, затверджене постановою Кабінету Міністрів України № 984 від 30.06.1998 р. У судовому засіданні не здобуто доказів допущення позивачем порушень, які б давали право на підставі вказаних норм анулювати чи призупинити дію дозволів, виданих йому на право відкриття безмитних магазинів.

Також встановлено, що вказані дозволи не надіслані до Держмитслужби і на даний час знаходяться у позивача, дія їх безстрокова.

Суд також не приймає до уваги твердження другого відповідача, про те, що він виконував накази органу, якому підпорядкований, а саме: розпорядження командування Західного напрямку Прикордонних військ України № 7/5783 від 17.12.2002 р. "Про стан виконання спільних наказів Держкомкордону та Держмитслужби України" та розпорядження Держкомкордону № 7/12177 від 10.09.2002 р. "Про анулювання дозволів на право відкриття безмитних магазинів", оскільки згадані розпорядження суперечать нормативним актам, які мають вищу юридичну силу. Крім того, згідно із ч. 2 ст. 4 Господарського процесуального кодексу України господарський суд не застосовує акти державних та інших органів, якщо ці акти не відповідають законодавству України. Тому згадані розпорядження не підлягають виконанню і не приймаються до уваги судом як обґрунтування другим відповідачем своїх дій.

Відповідно до ст. 34 Господарського процесуального кодексу України господарський суд приймає тільки ті докази, які мають значення для справи.

Обставини справи, які відповідно до законодавства повинні бути підтверджені певними засобами доказування, не можуть підтверджуватись іншими засобами доказування.

У зв'язку з викладеним, суд відхиляє клопотання другого відповідача про залучення до участі у справі Державний комітет у справах охорони Державного кордону України як належного відповідача.

Матеріалами справи підтверджено, що позивач є власником об'єктів нерухомості, розташованих у зонах митного контролю, а саме: "Шегині" та "Краковець".

Згідно з ст. 4 Закону України "Про власність" від 07.02.91 р. № 697-ХІІ (із змінами та доповненнями) власник на свій розсуд володіє, користується і розпоряджається належним йому майном. Власник має право вчиняти щодо свого майна будь-які дії, що не суперечать Закону. Він може використовувати майно для здійснення господарської та іншої, не забороненої Законом діяльності. Всім власникам забезпечуються рівні умови здійснення своїх прав. Держава безпосередньо не втручається в господарську діяльність суб'єктів права власності. Крім того, згідно з ст. 19 Конституції України правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством.

Відповідачі, перешкоджаючи позивачу в діяльності його магазинів, порушили передбачене Законом України "Про власність" право позивача використовувати майно для здійснення господарської та іншої, не забороненої Законом діяльності. Зазначене свідчить також про порушення прав та охоронюваних законом інтересів позивача.

Позивач подав суду рішення господарського суду міста Києва від 15.05.2003 р. по справі № 32/264 за позовом Українсько-німецького спільного підприємства "Львів-Трейдінг" до Кабінету Міністрів України, третьої особи: Державна митна служба України, яким визнано повністю недійсною постанову Кабінету Міністрів України від 29 червня 2001 р. № 742 "Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами" з моменту її видання, на якій ґрунтуються доводи відповідачів щодо невизнання позовних вимог.

Позивач подав суду також апеляційну скаргу Кабінету Міністрів України від 30.05.2003 р. на вказане рішення суду, в

якому Кабінет Міністрів України ще раз підтвердив, що він не забороняв діяльність безмитних магазинів, розташованих у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення, прийнявши постанову № 742 від 29.06.2001 р., вони вправі продовжувати функціонувати в якості звичайних магазинів роздрібної торгівлі, проте в іншому митному режимі. При цьому товари, які надходять до таких магазинів з митної території України, з 1 жовтня 2001 року не підлягають митному оформленню. Товари, які надходять до цих магазинів із-за меж митної території України (імпорт), підлягають декларуванню шляхом заповнення митної декларації у митному режимі “Випуск у вільний обіг (для вільного обігу)”.

Позивачем всупереч вимогам ст. 33 ГПК України не доведено чинення відповідачами перешкод в користуванні магазинами розташованих в зонах митного контролю пунктів пропуску через державний кордон для автомобільного сполучення “Рава-Руська” та залізничного “Мостиська”.

Вимога позивача зобов’язати відповідачів не чинити дій по встановленню перешкод в користуванні магазинами, переліченими в позовній заяві, з врахуванням вимог ст. 33 ГПК України та ст. 6 ЦК України, що передбачає здійснення захисту цивільних прав судом шляхом, зокрема, відновлення становища, яке існувало до порушення права, і припинення дій, які порушують права, задоволенню не підлягає.

Позов частково підлягає задоволенню стосовно Відповідача 1 — Галицька митниця та Відповідача 2 — Військова частина № 1494, оскільки у судовому засіданні підтвердилось, що вони чинять перешкоди позивачу у діяльності магазинів безмитної торгівлі на загальних засадах підприємств роздрібної торгівлі безпідставно і їх дії не ґрунтуються на чинному законодавстві.

Відповідачі у судовому засіданні не довели ті обставини, на які посилаються як на підставу заперечень позовних вимог, хоча зобов’язані були це зробити відповідно до ст. 33 Господарського процесуального кодексу України.

З огляду на викладене, керуючись ст. ст. 4, 33, 34, 35, 44, 49, п. 4 ст. 69, 82, 84, 85, 115, 116 Господарського процесуального кодексу України, суд —

ВИРІШИВ:

1. Позов задовольнити частково.
2. Судові витрати покласти на сторони пропорційно розміру задоволених позовних вимог.
3. Галицькій митниці, с. Мостиська-2, вул. Вокзальна, 1, Мостиського району, Львівської області (р/р 26034250 в ЛОД АППБ “Аваль”, МФО 325570) та Військовій частині № 1494, м. Мостиська, Львівської області, вул. Дружби, (код ЄДРПОУ 14321699) усунути перешкоди в користуванні та діяльності магазинів, що належать Українсько-німецькому спільному підприємству “Львів-Трейдінг”, Львівська обл., м. Мостиська, вул. Промислова, 24 (р/р 26000238724001 в ЗГРУ КБ “ПриватБанк”, МФО 325321, код ЄДРПОУ 14287844) в режимі підприємств роздрібної торгівлі, розташованих в зонах митного контролю пунктів пропуску через державний кордон України для автомобільного, сполучення “Краковець” і МАПП “Шегині”.
4. Стягнути з Галицької митниці, с. Мостиська-2, вул. Вокзальна, 1, Мостиського району, Львівської області (р/р 26034250 в ЛОД АППБ “Аваль”, МФО 325570) на користь Українсько-німецького спільного підприємства “Львів-Трейдінг”, Львівська обл., м. Мостиська, вул. Промислова, 24 (р/р 26000238724001 в ЗГРУ КБ “Приватбанк”, МФО 325321, код ЄДРПОУ 14287844) 21 грн. 25 коп. державного мита та 29 грн. 50 коп. витрат на інформаційно-технічне забезпечення судового процесу.
5. Стягнути з Військової частини № 1494, м. Мостиська, Львівської області, вул. Дружби (код ЄДРПОУ 14321699) на користь Українсько-німецького спільного підприємства “Львів-Трейдінг”, Львівська обл., м. Мостиська, вул. Промислова, 24 (р/р 26000238724001 в ЗГРУ КБ “ПриватБанк”, МФО 325321, код ЄДРПОУ 14287844) 21 грн. 25 коп. державного мита та 29 грн. 50 коп., витрат на інформаційно-технічне забезпечення судового процесу.
6. Накази видати відповідно до ст. 116 ГПК України.
7. В решті позовних вимог відмовити.

Суддя

Ю.Б. ДЕРКАЧ

ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД МІСТА КИЄВА

РІШЕННЯ*

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

15.05.2003 р.

Справа № 32/264

За позовом Українсько-німецького спільного підприємства
“Львів-Трейдінг”
до Кабінету Міністрів України
третьою особою Державна митна служба України
про визнання недійсним акту

Колегія суддів у складі:

Хрипун О.О. — головуєчий

Судді: Ковтун С.А., Яковлева Г.А.

Представники сторін:

від позивача: Гудзенко М.Б. — генеральний директор (наказ № 123-к від 30.12.99), Осінчук В.Б. — адвокат (довіреність від 02.04.03),

від відповідача: Ковтун Л.В. — головний спеціаліст Департаменту представництва інтересів держави в судах України Міністерства юстиції України,

від третьої особи: Харламов Є.О. — головний юрисконсульт відділу претензійно-позовної роботи Управління правової роботи,

---

* Рішення Господарського суду м. Києва “Про визнання недійсним акта” від 15 травня 2003 року по справі № 32/264

Царенко Є.П. — головний юрисконсульт відділу організації правової роботи Правового управління.

Обставини справи:

Позивач звернувся до Господарського суду міста Києва з позовом про визнання недійсною постанови Кабінету Міністрів України від 29 червня 2001 року № 742 “Про внесення зміни до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами”.

Позовні вимоги мотивовані тим, що при внесенні змін оспорюваною постановою до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 червня 1998 року № 984, відповідач перевищив надані законом повноваження.

Визначивши, що зазначене положення визначає порядок організації торгівлі товарами підприємствами роздрібною торгівлі, розташованими на території України в зонах митного контролю аеропортів і морських портів, які здійснюють міжнародні пасажирські перевезення, та установивши, що безмитні магазини, розташовані у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення, продають свою діяльність у митному режимі безмитного магазину до 1 жовтня 2001 року, відповідач, за твердженням позивача, порушив вимоги статті 8 Митного кодексу України, статті 1 Закону України “Про систему оподаткування”, підпункт 6.2.3 статті 6 Закону України “Про податок на додану вартість”, підпункту “г” статті 3 Закону України “Про акцизний збір на алкогольні напої та тютюнові вироби”. Позивач вважає, що у зв’язку із прийняттям оспорюваного акта його позбавлено права використовувати надані вищезазначеними Законами пільги при здійсненні діяльності з продажу товарів магазинами роздрібною торгівлі, розташованими у зонах митного контролю.

Відповідачем та третьою особою позовні вимоги заперечуються повністю з тих підстав, що оспорюваний акт видано в межах наданих законодавством повноважень, оскільки частиною 8 статті 116 Конституції України визначено, що Кабінет Міністрів України організовує та забезпечує здійснення зовнішньоекономічної діяльності України, митної справи, відповідно до статті 117

Конституції України Кабінет Міністрів України в межах своєї компетенції видає постанови та розпорядження, які є обов'язковими для виконання, підпунктом 6.2.3 статті 6 Закону України “Про податок на додану вартість” визначено, що порядок продажу товарів (робіт, послуг), підприємствами роздрібно́ї торгівлі, які розташовані на території України в зонах митного контролю (безмитними магазинами) встановлюється Кабінетом Міністрів України.

В судовому засіданні 06.05.03 оголошувалася перерва до 15.05.03 відповідно до статті 77 ГПК України.

Розглянувши документи і матеріали, додані до позовної заяви, заслухавши пояснення всіх представників сторін та третьої особи, всебічно і повно з'ясувавши всі обставини справи, оцінивши докази, які мають значення для вирішення спору, Господарський суд міста Києва, —

ВСТАНОВИВ:

Постановою Кабінету Міністрів України від 30 червня 1998 року № 984 “Про порядок продажу товарів безмитними магазинами” було затверджено Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами (далі за текстом — Положення).

Як передбачено пунктом 1 вищезазначеного Положення (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 30 червня 1998 року № 984 із змінами, внесеними постановами Кабінету Міністрів України № 369 від 15.03.99 та № 1919 від 18.10.99), це Положення визначає порядок організації торгівлі товарами підприємствами роздрібно́ї торгівлі, які розташовані на території України у зонах митного контролю пунктів пропуску через державний кордон України (далі — безмитні магазини).

Постановою Кабінету Міністрів України від 29 червня 2001 року № 742 “Про внесення змін до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами” пункт 1 Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 червня 1998 р. № 984, було викладено у наступній редакції: “Це Положення ви-

---

значає порядок організації торгівлі товарами підприємствами роздрібною торгівлі, розташованими на території України в зонах митного контролю аеропортів і морських портів, які здійснюють міжнародні пасажирські перевезення (далі — безмитні магазини)”.

Пунктом 2 вищезазначеної постанови встановлено, що безмитні магазини, розташовані у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення, провадять свою діяльність у митному режимі безмитного магазину до 1 жовтня 2001 року.

Оспорювана постанова від 29.06.01 № 742 опублікована 03.07.01 і через 30 днів набула чинності.

Згідно з матеріалами справи, позивачем 01.06.99 р. було отримано безстрокові дозволи на право відкриття магазинів безмитної торгівлі та дозволи на право відкриття безмитних магазинів, розташованих у зонах митного контролю і в пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного сполучення “Шегині”, “Краковець”, “Рава-Руська”, “Бачівськ”, “Катеринівка” та для залізничного сполучення “Мостиська”.

За твердженням позивача, в результаті прийняття оспорюваного акта зазначені підприємства роздрібною торгівлі позивача з 01.10.01, розташовані у зонах митного контролю в пунктах пропуску для автомобільного та залізничного сполучення, припинили свою діяльність у митному режимі безмитного магазину.

На підтвердження порушення прав позивача у зв’язку з прийняттям оспорюваного акту до справи надано лист Державної митної служби України № 4/09-5229/ЕП від 12.11.2001 р. “Про роботу підприємств роздрібною торгівлі, що здійснюють свою діяльність в автомобільних та залізничних пунктах пропуску через державний кордон України”, адресований начальникам митниць, у якому роз’яснюється, що згідно з пунктом 2 постанови Кабінету Міністрів України від 29.06.2001р. № 742 “Про внесення зміни до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами” безмитні магазини, розташовані в пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення, припинили з жовтня 2001 року свою діяльність у митному режимі безмитного магазину. У листі зазначається, що, починаючи з цієї дати, згадані магазини повинні

здійснювати свою діяльність в зонах митного контролю пунктів пропуску через державний кордон України на загальних засадах діяльності підприємств роздрібної торгівлі; товари, які надходять до цих магазинів з-за меж митної території України (імпорт), підлягають декларуванню шляхом заповнення митної декларації у митному режимі “Випуск у вільний обіг (для вільного обігу)” зі сплатою зборів, визначених чинним законодавством.

Судом вбачається, що у зв’язку з прийняттям постанови Кабінету Міністрів України від 29.06.01 № 742 з 1 жовтня 2001 року підприємства роздрібної торгівлі, розташовані в зонах митного контролю у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення, які отримали дозвіл на діяльність магазину в режимі безмитного магазину, були позбавлені права використовувати митний режим безмитного магазину. Зазначена обставина не заперечувалася відповідачем та третьою особою у відзивах та письмових поясненнях, представниками відповідача та третьої особи у судових засіданнях.

Разом з тим, діяльність безмитних магазинів, тобто підприємств роздрібної торгівлі, які розташовані на території України у зонах митного контролю, незалежно від виду сполучення, на якому розташований митний перехід, передбачена чинними законами України.

Так, частиною 1 підпункту 6.2.3 пункту 6.2 статті 6 Закону України “Про податок на додану вартість” від 03.04.97 № 168/97-ВР із змінами встановлено, що податок за нульовою ставкою обчислюється щодо операцій з продажу товарів (робіт, послуг) підприємствами роздрібної торгівлі, які розташовані на території України у зонах митного контролю (безмитних магазинах), відповідно до порядку, встановленого Кабінетом Міністрів України.

Відповідно до підпункту “г” пункту 1 статті 3 Закону України “Про акцизний збір на алкогольні напої та тютюнові вироби” від 15.09.95 № 329/95-ВР із змінами об’єктами оподаткування акцизним збором є митна вартість продукції, яка повертається на митну територію України із зони митного контролю (магазинів безмитної торгівлі). Частиною 2 статті 6 Указу Президента України “Про деякі зміни в оподаткуванні” від 7 серпня

1998 року № 857/98, прийнятому відповідно до пункту 4 розділу XV “Перехідні положення” Конституції України, встановлено, що не оподатковуються операції із ввезення (пересилання) з-за меж митного кордону України товарів, а також супутніх таким товарам робіт (послуг) на користь магазинів роздрібною торгівлі, розташованих на території України в зонах митного контролю (далі — безмитні магазини).

Таким чином, діяльність безмитних магазинів (підприємств роздрібною торгівлі, які розташовані на території України у зонах митного контролю), передбачена Законом України “Про податок на додану вартість”, Законом України “Про акцизний збір на алкогольні напої та тютюнові вироби”, Указом Президента України “Про деякі зміни в оподаткуванні”, тобто нормативно-правовими актами, які за юридичною силою мають вищий статус, ніж постанови Кабінету Міністрів України. Зазначені законодавчі акти не ставлять здійснення діяльності безмитних магазинів у залежність від виду сполучення через митний кордон України.

Судом визнається, що Законом України “Про державний кордон України”, Митним кодексом України також не передбачено встановлення різних правових режимів для пунктів пропуску через Державний кордон України в залежності від виду сполучення.

Так, статтею 9 Закону України “Про державний кордон України” від 04.11.91 № 1777-ХІІ із змінами визначено, що залізничне, автомобільне, морське, річкове, поромне, повітряне та інше сполучення через державний кордон України здійснюється в пунктах пропуску, що встановлюються Кабінетом Міністрів України відповідно до законодавства України і міжнародних договорів України. Пункт пропуску через державний кордон України — це спеціально виділена територія на залізничних і автомобільних станціях, у морських і річкових портах, аеропортах (аеродромах) з комплексом будівель, споруд і технічних засобів, де здійснюються прикордонний, митний та інші види контролю і пропуск через державний кордон осіб, транспортних засобів, вантажів та іншого майна.

Статтею 4 Митного кодексу України від 12.12.91 № 1970-ХІІ із змінами встановлено, що межі митної території України є

митним кордоном України. Митний кордон України співпадає з державним кордоном України, за винятком меж спеціальних митних зон. Межі території спеціальних митних зон є складовою частиною митного кордону України.

Відповідно до пункту 16 статті 15 Митного кодексу України під “зоною митного контролю” розуміється визначена на митному кордоні України або в інших місцях територія, в межах якої митниця здійснює митний контроль.

Положеннями статті 23 Митного кодексу України визначено, що у пунктах пропуску через державний кордон України митниці за погодженням з прикордонними військами встановлюють зони митного контролю.

Таким чином, у Митному кодексі України міститься єдине визначення “зони митного контролю” та не розмежовується правовий режим зон митного контролю аеропортів і морських портів від зон митного контролю, розташованих у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення.

Оспорювана постанова не містить посилання на норми законів України, на виконання яких Кабінетом Міністрів України з 1 жовтня 2001 року припинена діяльність у митному режимі безмитного магазину підприємств роздрібної торгівлі, розташованих у зонах митного контролю у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення.

Відповідачем та третьою особою у відзивах та їх представниками у судових засіданнях не наведено законів України, якими б передбачалось припинення з 01.10.01 діяльності безмитних магазинів у зазначених зонах митного контролю.

Приймаючи постанову про припинення діяльності безмитних магазинів, розташованих у зонах митного контролю у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення, Кабінет Міністрів України своїм рішенням припинив той вид діяльності, дозвіл на здійснення якої надана Законами України, тобто нормативними актами, які мають вищу юридичну силу.

Відповідачем у відзиві зазначається, що відповідно до підпункту 6.2.3 Закону України “Про податок на додану вартість” порядок продажу товарів (робіт, послуг) підприємствами роздрібною торгівлі, які розташовані на території України у зонах митного контролю (безмитних магазинах), встановлюється Кабінетом Міністрів України. Відповідно до вищевикладеного Кабінетом Міністрів України прийнято постанову від 30 червня 1998 року № 984 “Про порядок продажу товарів безмитними магазинами”. У пункті 1 Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 червня 1998 р. № 984, констатувалось, що це Положення визначає порядок організації торгівлі товарами підприємствами роздрібною торгівлі, які розташовані на території України у зонах митного контролю пунктів пропуску через державний кордон України.

Із змісту Положення вбачається, що порядок організації торгівлі товарами зазначеними підприємствами включає в себе: вимоги до безмитних магазинів; порядок отримання дозволу на право відкриття безмитного магазину; перелік товарів, що реалізуються у безмитних магазинах; порядок роботи безмитних магазинів; порядок продажу товарів у безмитних магазинах; порядок оподаткування товарів, які реалізуються у безмитних магазинах; облік і звітність про зберігання та продаж товарів у безмитному магазині; призупинення дії або анулювання дозволу на відкриття безмитного магазину; ліквідація безмитного магазину.

Колегія суддів приходить до висновку, що надання Кабінету Міністрів України права визначати порядок організації торгівлі безмитними магазинами не надає йому повноважень приймати рішення про повне припинення діяльності безмитних магазинів, розташованих у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення. З урахуванням викладених обставин зазначені заперечення відповідача на позов визнаються необґрунтованими.

Частиною 2 підпункту 6.2.3 Закону України “Про податок на додану вартість” визначено, що продаж товарів (робіт, послуг)

безмитними магазинами без нарахування податку на додану вартість може здійснюватися виключно фізичним особам, які виїжджають за митний кордон України, або фізичним особам, які переміщуються транспортними засобами, що належать резидентам та знаходяться поза митними кордонами України.

Із аналізу зазначеної норми закону випливає, що безмитні магазини мають право продавати товари фізичним особам, які виїжджають за митний кордон України будь-якими видами транспорту, у тому числі власними автомобілями, що може бути здійснено у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення.

Шляхом прийняття оспорюваної постанови Кабінет Міністрів України позбавив безмитні магазини, розташовані у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення, можливості продавати товари (роботи, послуги) без нарахування податку на додану вартість фізичним особам, які виїжджають за митний кордон України, або фізичним особам, які переміщуються транспортними засобами, що належать резидентам та знаходяться поза митними кордонами України, а цим самим позбавив зазначені безмитні магазини прав, передбачених Законом України.

На час прийняття оспорюваного акта та на цей час залишаються чинними положення частини 3 підпункту 6.2.3 Закону України “Про податок на додану вартість”, якими визначається, що товари, придбані у безмитних магазинах без сплати податку на додану вартість, у разі зворотного ввезення таких товарів на митну територію України підлягають оподаткуванню у порядку, передбаченому для оподаткування операцій із ввезення (пересилання) товарів на митну територію України. В результаті прийняття Постанови Кабінету Міністрів України від 29 червня 2001 року № 742 фактично припинена дія цієї норми закону щодо безмитних магазинів, розташованих у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення.

Таким чином, припинивши оспорюваною постановою види діяльності, передбачені чинними законами України, Кабінет

Міністрів України перевищив надані йому Конституцією та Законами України повноваження, прийняв нормативно-правовий акт, який суперечить законам України.

Судом також визнається, що оспорювана Постанова Кабінету Міністрів України від 29 червня 2001 року № 742 “Про внесення зміни до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами” суперечить податковому законодавству України.

Із преамбули Постанови Кабінету Міністрів України від 30 червня 1998 року № 984 “Про порядок продажу товарів безмитними магазинами” вбачається, що зазначений акт прийнятий на виконання підпункту 6.2.3 Закону України “Про податок на додану вартість”.

Законом України “Про податок на додану вартість” (підпункт 6.2.3) визначається, що податок за нульовою ставкою обчислюється щодо операцій з продажу товарів (робіт, послуг) підприємствами роздрібною торгівлі, які розташовані на території України у зонах митного контролю (безмитних магазинах).

Із змісту статті 3 Закону України “Про акцизний збір на алкогольні напої та тютюнові вироби” вбачається, що не оподатковуються акцизним збором товари при ввезенні в безмитні магазини, оскільки: об’єктами оподаткування акцизним збором є митна вартість продукції, яка повертається на митну територію України із зони митного контролю (магазинів безмитної торгівлі).

Частиною 2 статті 6 Указу Президента України “Про деякі зміни в оподаткуванні” від 7 серпня 1998 року № 857/98 встановлено, що не оподатковуються операції з ввезення (пересилання) з-за меж митного кордону України товарів, а також супутніх таким товарам робіт (послуг) на користь магазинів роздрібною торгівлі, розташованих на території України в зонах митного контролю (далі — безмитні магазини), а також на територію митних ліцензійних складів, розташованих на території України (далі — ліцензійні склади). Операції з вивезення (пересилання) товарів з території безмитних магазинів та ліцензійних складів на митну територію України (крім території інших без-

---

митних магазинів або ліцензійних складів) оподатковуються у порядку, передбаченому для оподаткування імпорту товарів.

Відповідно до частини 3 статті 6 зазначеного Указу Президента України оподатковуються за нульовою ставкою операції з вивезення товарів і супутніх таким товарам робіт (послуг) з митної території України на територію безмитних магазинів або ліцензійних складів. Під час здійснення операцій з дальшого вивезення (пересилання) товарів і супутніх таким товарам робіт (послуг) з території безмитних магазинів або ліцензійних складів за межі митного кордону України (експорту) податок на додану вартість не справляється (у тому числі за нульовою ставкою).

У статті 7 Указу Президента України від 07.08.98 № 857/98 роз'яснюється, що порядок оподаткування операцій, передбачений статтею 6 цього Указу, застосовується для цілей справляння акцизного збору та ввізного (вивізного) мита щодо товарів, які ввозяться на користь безмитних магазинів або митних ліцензійних складів з митної території України або з-за її меж.

Судом визнається, що Законами України “Про податок на додану вартість” та “Про акцизний збір на алкогольні напої та тютюнові вироби”, Указом Президента України “Про деякі зміни в оподаткуванні” від 07.08.98 встановлено, що оподаткування операцій з продажу товарів безмитними магазинами здійснюється за нульовою ставкою податку на додану вартість, що алкогольні напої та тютюнові вироби, які поступають до магазинів безмитної торгівлі, не обкладаються акцизним збором, що не оподатковуються акцизним збором та ввізним митом операції з ввезення з-за меж митного кордону України товарів на користь безмитних магазинів.

Матеріали справи свідчать, що у зв'язку з прийняттям оспорюваної постанови позивача було позбавлено права користуватися нульовою ставкою податку на додану вартість при продажу товарів та введено сплату акцизного збору та ввізного мита на продукцію, що надходила до магазинів безмитної торгівлі, розташованих у пунктах пропуску для автомобільного та залізничного сполучення. Зазначена обставина не заперечувалася представниками відповідача та третьої особи.

Відповідно до пункту 1 частини 2 статті 92 Конституції України виключно законами України встановлюються система оподаткування, податки і збори.

Статтею 1 Закону України “Про систему оподаткування” від 25.06.91 № 1251-ХІІ із змінами та доповненнями передбачено, що встановлення і скасування податків і зборів (обов’язкових платежів) до бюджетів та до державних цільових фондів, а також пільг їх платникам здійснюються Верховною Радою України, Верховною Радою Автономної Республіки Крим і сільськими, селищними, міськими радами відповідно до цього Закону, інших законів України про оподаткування. Ставки, механізм справляння податків і зборів (обов’язкових платежів), за винятком особливих видів мита, і пільги щодо оподаткування не можуть встановлюватися або змінюватися іншими законами України, крім законів про оподаткування.

Як визначено пунктом 11.4 статті 11 Закону України “Про податок на додану вартість”, зміни порядку оподаткування податком на додану вартість можуть здійснюватись лише внесенням змін до цього Закону.

Із наведених нормативно-правових актів вбачається, що закони про оподаткування не виділяють в окрему категорію та ніяким чином не розрізняють податки і збори, встановлені для безмитних магазинів в зонах митного контролю аеропортів і морських портів, від безмитних магазинів, розташованих у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення.

На підставі аналізу матеріалів справи, наведених законодавчих актів суд приходить до висновку, що при прийнятті оспорюваної постанови Кабінетом Міністрів України було перевищено надані Конституцією України, Законами України “Про податок на додану вартість” та “Про систему оподаткування” повноваження. Перевищення полягає у зміні ставок оподаткування податком на додану вартість та встановленні акцизного і митного збору для товарів, що імпортуються підприємствами — власниками безмитних магазинів, оскільки зміни до правового регулювання зазначених відносин можуть вноситися лише Верховною Радою України шляхом прийняття законів про оподаткування.

Посилання відповідача на те, що відповідно до пункту 6.2.3 Закону України “Про податок на додану вартість” порядок продажу товарів безмитними магазинами встановлюється Кабінетом Міністрів України, судом не приймаються також з огляду на те, що встановлення порядку продажу не передбачає можливості визначення особливостей порядку оподаткування для безмитних магазинів в залежності від виду сполучення, на якому розташований митний перехід, оскільки законами України не передбачено можливості встановлення різних правових режимів для пунктів пропуску через Державний кордон України в залежності від виду сполучення.

Відповідно до частини 2 статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов’язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Пунктом 14 Указу Президента України “Про деякі заходи з дерегулювання підприємницької діяльності” від 23.07.98 № 817/98 (із змінами та доповненнями), прийнятого відповідно до пункту 4 розділу XV “Перехідні положення” Конституції України, органи виконавчої влади не можуть приймати рішення щодо запровадження будь-яких заборон або обмежень підприємницької діяльності, якщо повноваження на запровадження таких заборон або обмежень прямо не передбачені законодавством.

Пунктом 8 статті 116 Конституції України визначено, що Кабінет Міністрів України організовує і забезпечує здійснення зовнішньоекономічної діяльності України, митної справи.

Судом визнається, що наділення повноваженнями щодо організації і забезпечення здійснення зовнішньоекономічної діяльності України та митної справи не надає Кабінету Міністрів України права змінювати ставки та механізм справляння податків безмитних магазинів, розташованих у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення, а також приймати рішення про припинення діяльності зазначених підприємств роздрібної торгівлі.

Абзацом 2 статті 8 Митного кодексу України було передбачено, що головні напрями митної політики України; структура

системи органів державного регулювання митної справи; розміри мит та умов митного обкладення; спеціальні митні зони та митні режими на території України; перелік товарів, експорт, імпорт та транзит яких через територію України забороняється, визначаються Верховною Радою України.

Із матеріалів справи вбачається, що позивач є власником об'єктів нерухомості, розташованих у зонах митного контролю.

Відповідно до статті 4 Закону України “Про власність” від 07.02.91 № 697-ХІІ (із змінами та доповненнями) власник на свій розсуд володіє, користується і розпоряджається належним йому майном. Власник має право вчиняти щодо свого майна будь-які дії, що не суперечать закону. Він може використовувати майно для здійснення господарської та іншої, не забороненої законом діяльності. Всім власникам забезпечуються рівні умови здійснення своїх прав. Держава безпосередньо не втручається в господарську діяльність суб'єктів права власності.

Припинивши з 01.10.01 діяльність безмитних магазинів у пунктах пропуску через державний кордон України для залізничного та автомобільного сполучення, Кабінет Міністрів України порушив передбачене Законом України “Про власність” право позивача використовувати майно для здійснення господарської та іншої, не забороненої законом діяльності. Зазначене також свідчить про порушення прав та охоронюваних законом інтересів позивача у зв'язку із прийняттям оспорюваного акта.

Підставами для визнання акта недійсним є невідповідність його вимогам чинного законодавства та/або визначеній законом компетенції органу, який видав цей акт (Роз'яснення Президії Вищого Арбітражного суду України “Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних з визнанням недійсними актів державних чи інших органів” № 02-5/35 від 26.01.00 із змінами та доповненнями).

З урахуванням обставин справи та наданих сторонами доказів колегія суддів приходять до висновку, що Постанова Кабінету Міністрів України від 29 червня 2001 року № 742 “Про внесення зміни до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами” суперечить статтям 19 та 92 Конституції України, статті 1 Закону України “Про систему оподаткуван-

ня”, підпункту 6.2.3 статті 6 Закону України “Про податок на додану вартість”, статті 3 Закону України “Про акцизний збір на алкогольні напої та тютюнові вироби”, статтям 6—7 Указу Президента України “Про деякі зміни в оподаткуванні” від 07.08.98 № 857/98, статтям 8, 16, 23 Митного кодексу України, прийнята Кабінетом Міністрів України з перевищенням визначеної законом компетенції, а тому підлягає визнанню недійсною з моменту її прийняття.

На підставі викладеного та керуючись ст. ст. 33, 49, 82—85 ГПК України, —

ВИРІШИВ:

Позов задовольнити повністю.

Визнати повністю недійсною постанову Кабінету Міністрів України від 29 червня 2001 року № 742 “Про внесення зміни до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами” з моменту її видання.

Стягнути з Кабінету Міністрів України (01008, м. Київ, вул. Грушевського, 12/2) на користь Українсько-німецького спільного підприємства “Львів-Трейдінг” (81300, Львівська область, м. Мостиська, вул. Промислова, 24, р/р 26000238724001 в ЗГРУ КБ “Промінвестбанк”, МФО 325321, ідентифікаційний код 14287844) 85,00 гривень витрат по оплаті державного мита та 118,00 гривень витрат на інформаційно-технічне забезпечення судового процесу.

Видати наказ.

Головуючий

О.О. ХРИПУН

Судді

С.А. КОВТУН

Г.А. ЯКОВЛЄВА

Дата підписання рішення 23.05.03

WEITNAUER

GROUP OF COMPANIES

Товариство з обмеженою відповідальністю
українсько-швейцарське спільне підприємство
Вайтнауер-Україна ДТД

Юридична адреса: вул. Борщагівська, 154, к. 321
м. Київ, 03056, Україна

Поштова адреса: вул. Боженка, 15,
м. Київ, 03150, Україна
Тел. / Факс: 227-87-48 E-mail: wuk@ukrpack.net

Limited Liability Company
Ukrainian-Swiss Joint Venture
Weitnauer-Ukraine LTD

Legal address: 154 Borschahivska str., R. 321
Kiev, Ukraine 03056

Mail address: 15 Bozhenko str.,
Kiev, Ukraine 03150
Tel./Fax: 227-87-48 E-mail: wuk@ukrpack.net

*Вих. 1293
16 грудня 2002 р.*

*Голові Державної
митної служби України
Каленському М.М.**

Шановний Миколо Миколайовичу!

Як Вам відомо, з 1 січня 2003 року набирає чинності новий Митний кодекс України, згідно з яким чинні нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Кодексу.

В зв'язку з цим з 1 січня 2003 року втрачає чинність постанова Кабінету Міністрів України від 29 червня 2001 року № 742 про припинення діяльності безмитних магазинів, розташованих у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення, так як ця постанова суперечить статті 225 нового Митного кодексу.

---

* Лист СП "Вайтнауер-Україна Лтд" до Голови Державної митної служби України М. Каленського від 16 грудня 2002 року № 1293

На основі викладеного ми плануємо продовжити з 1 січня нового року роботу наших безмитних магазинів № 23 (автоперехід “Кучурган”), № 42 (автоперехід “Довжанський”), № 43 (автоперехід “Ізваріне”), діяльність яких була призупинена з 1 жовтня 2001 року згідно з постановою Кабінету Міністрів № 742.

Просимо Вашої вказівки відповідним митним органам щодо порядку відновлення роботи зазначених магазинів в безмитному режимі.

Заздалегідь вдячні за розуміння проблеми та участь у відновленні справедливості.

З повагою,

Генеральний директор

З. РАШДОРФ

Заступник генерального директора

С. ВІННІК

ДЕРЖАВНА МИТНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

13.01.2003
№ 11/4-09-402

СП “Вайтнауер-Україна Лтд”

Щодо відновлення роботи
магазинів безмитної торгівлі
в пунктах пропуску
для автомобільного сполучення*

У відповідь на Ваш лист від 16.12.2002 № 1293 щодо надання Держмитслужбою розпорядження підпорядкованим митницям на відновлення роботи магазинів безмитної торгівлі в пунктах пропуску для автомобільного сполучення “Кучурган”, “Довжанський”, “Ізваріне” інформуємо, що відповідно до вимог статті 226 нового Митного кодексу України порядок відкриття, ліквідації магазинів безмитної торгівлі, а також правила продажу ними товарів встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Верховною Радою України 24.12.2002 за № 348-IV прийнятий Закон України “Про внесення змін до Митного кодексу”, яким перенесено термін набрання чинності новим Митним кодексом України з 01.01.2003 на 01.01.2004.

З урахуванням вищевикладеного та того, що постановою Кабінету Міністрів України від 29.06.2001 № 742 “Про внесення зміни до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів

---

* Лист-відповідь Державної митної служби України “Щодо відновлення роботи магазинів безмитної торгівлі в пунктах пропуску для автомобільного сполучення” від 13 січня 2003 року № 11/4-09-402

України від 30 червня 1998 р. № 984, встановлено порядок організації торгівлі товарами підприємствами роздрібною торгівлі, розташованими на території України в зонах митного контролю аеропортів і морських портів, які здійснюють міжнародні пасажирські перевезення, Держмитслужба не вбачає будь-яких підстав щодо надання підпорядкованим митницям розпорядження на відновлення роботи магазинів безмитної торгівлі в пунктах пропуску для автомобільного сполучення.

Заступник Голови Служби

П.В. ПАШКО

ДЕРЖАВНА МИТНА
СЛУЖБА УКРАЇНИ
(Держмитслужба
України)

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ
У СПРАВАХ ОХОРОНИ
ДЕРЖАВНОГО
КОРДОНУ УКРАЇНИ

---

*від 29 грудня 2002 р.
№ 11/І-09-13272*

*Начальникам регіональних
митниць та митниць
Держмитслужби*

*від 29 грудня 2002 р.
№ 7/З/17909*

*Командувачам військ
напрямів, начальникам
прикордонних загонів,
ОКПП Прикордонних
військ*

Про продовження діяльності
підприємств, що здійснюють
митно-брокерську діяльність
у пунктах пропуску через
державний кордон*

До визначення економічної доцільності перебування під-
приємств, що здійснюють митно-брокерську діяльність, термін
дії дозволів яких закінчився або закінчується після 1 січня

---

* Спільний лист Державної митної служби України
(№ 11/І-09-13272) та Державного комітету у справах охорони
державного кордону України начальникам регіональних митниць
Державної митної служби України та Командувачам військ
напрямів, начальникам прикордонних загонів, ОКПП Прикор-
донних військ (№ 7/З/17909) “Про продовження діяльності під-
приємств, що здійснюють митно-брокерську діяльність у пунктах
пропуску через державний кордон” від 29 грудня 2002 року

2002 р., дозволити їх розміщення та функціонування в пунктах пропуску через державний кордон.

Розміщення і функціонування інших підприємств господарської діяльності (крім магазинів безмитної торгівлі, діяльність яких припинено) здійснювати виключно за дійсними дозволами, виданими відповідно до вимог спільного наказу Держкомкордону і Держмитслужби від 21.05.97 № 203/220.

Голова Держмитслужби

М. КАЛЕНСЬКИЙ

Голова Держкомкордону

М. ЛИТВИН

WEITNAUER

GROUP OF COMPANIES

Товариство з обмеженою відповідальністю
українсько-швейцарське спільне підприємство
Вайтнауер-Україна ЛТД

Юридична адреса: вул. Борщагівська, 154, к. 321
м. Київ, 03056, Україна

Поштова адреса: вул. Боженка, 15,
м. Київ, 03150, Україна
Тел. / Факс: 227-87-48 E-mail: wuk@ukrpack.net

Limited Liability Company
Ukrainian-Swiss Joint Venture
Weitnauer-Ukraine LTD

Legal address: 154 Borschahivska str., R. 321
Kiev, Ukraine 03056

Mail address: 15 Bozhenko str.,
Kiev, Ukraine 03150
Tel./Fax: 227-87-48 E-mail: wuk@ukrpack.net

*Вих. 1294
від 16 грудня 2002 р.*

*Голові Державного комітету
у справах охорони державного
кордону України
Литвину М.М.**

Шановний Миколо Миколайовичу!

Як Вам відомо, з 1 січня 2003 року набирає чинності новий Митний кодекс України, згідно з яким чинні нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Кодексу.

В зв'язку з цим з 1 січня 2003 року втрачає чинність постанова Кабінету Міністрів України від 29 червня 2001 року № 742 про припинення діяльності безмитних магазинів, розташованих у пунктах пропуску через державний кордон України для авто-

---

* Лист СП "Вайтнауер-Україна Лтд" до Голови Державного комітету у справах охорони державного кордону України від 16 грудня 2002 року № 1294

мобільного та залізничного сполучення, так як ця постанова суперечить Статті 225 нового Митного кодексу.

На основі викладеного ми плануємо продовжити з 1 січня нового року роботу наших безмитних магазинів № 23 (автоперехід “Кучурган”), № 42 (автоперехід “Довжанський”), № 43 (автоперехід “Ізваріне”), діяльність яких була призупинена з 1 жовтня 2001 року згідно з постановою Кабінету Міністрів № 742.

Просимо Вашої вказівки відповідним митним органам щодо порядку відновлення роботи зазначених магазинів в безмитному режимі.

Заздалегідь вдячні за розуміння зазначеної проблеми та участь у її вирішенні.

З повагою,

Генеральний директор

З. РАШДОРФ

Заступник генерального директора

С. ВІННІК

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ У СПРАВАХ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ УКРАЇНИ (Держкомкордон України)

---

3 січня 2003 р. № 7/3-85
На лист від 16.12.02
№ 1294

Товариство з обмеженою
відповідальністю
українсько-швейцарське
спільне підприємство
“Вайтнауер-Україна Лтд”*

Інформуємо, що згідно з Законом України “Про внесення змін до Митного кодексу України” від 24 грудня 2002 р. № 348-IV новий Митний кодекс України набирає чинності з 1 січня 2004 р.

Водночас повідомляємо, що діяльність безмитних магазинів визначена постановою Кабінету Міністрів України від 30 червня 1998 р. № 984 “Про порядок продажу товарів безмитними магазинами”.

Цією постановою затверджено Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами.

Пунктом 1 Положення (з внесеними постановою КМУ від 29 червня 2001 р. № 742 змінами) визначено: “Це Положення

---

* Лист-відповідь Державного комітету у справах охорони державного кордону України СП “Вайтнауер-Україна Лтд” від 3 січня 2003 року № 7/3-85

визначає порядок організації торгівлі товарами підприємствами роздрібною торгівлі, розташованими на території України в зонах митного контролю аеропортів і морських портів, які здійснюють міжнародні пасажирські перевезення”.

Крім того п. 2 постанови КМУ від 29 червня 2001 р. № 742 встановлено: “Установити, що безмитні магазини, розташовані у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення, провадять свою діяльність у митному режимі безмитного магазину до 1 жовтня 2001 року.

Абзацом 3 пункту 6 постанови КМУ від 3 серпня 2000 р. № 1203 “Про затвердження Положення про пункти пропуску через державний кордон”

“забороняється здійснювати в пунктах пропуску не передбачені законодавством види контролю, а також провадити господарську або іншу діяльність, не пов’язану із забезпеченням діяльності пункту пропуску”.

У свою чергу, постановою КМУ від 16 листопада 2001 р. № 1486 визначено: “До господарської діяльності або іншої діяльності, пов’язаної із забезпеченням діяльності пункту пропуску, належать: митно-брокерська діяльність та надання банківських послуг”.

Таким чином, діяльність безмитних магазинів у пунктах пропуску через державний кордон після 1 жовтня 2001 р. суперечить вимогам нормативних актів Кабінету Міністрів України.

Виходячи з вищевикладеного інформуємо, що дозволити діяльність безмитних магазинів, які належать ТОВ “Вайтнауер-Україна ЛТД”, розташованих у пунктах пропуску через державний кордон, не уявляється можливим, тому що це суперечить вимогам нормативних актів Кабінету Міністрів України.

*Перший заступник Голови
Державного комітету*

П.А. ШИШОЛІН

КИЇВСЬКИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД

ПОСТАНОВА *

24.06.2003 р.

Справа № 32/264

Київський апеляційний господарський суд у складі:

головуючого — судді Бенедисюка І.М.,

суддів: Львова Б.Ю., Коробенка Г.П.,

розглянувши у відкритому судовому засіданні апеляційну скаргу Кабінету Міністрів України на рішення Господарського суду міста Києва від 15.05.2003 р. у справі № 32/264 (судді: Хрипун О.О., Ковтун С.А., Яковлева Г.А.) за позовом українсько-німецького спільного підприємства “Львів-Трейдінг” до Кабінету Міністрів України, третя особа на стороні відповідача, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору, Державна митна служба України, про визнання недійсним акта,

за участю представників:

— **позивача:** Гудзенка М.Б., Осінчука В.Б.,

— **відповідача:** Власенкової О.О.,

— **третьої особи:** не з’явився,

— **прокуратури:** не з’явився,

---

* Постанова Київського апеляційного господарського суду від 24 червня 2003 року по справі № 32/264

ВСТАНОВИВ:

Позивач звернувся до суду з позовом про визнання недійсною постанови Кабінету Міністрів України від 29.06.2001 р. № 742 “Про внесення зміни до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами”.

Рішенням Господарського суду міста Києва від 15.05.2003 р. у справі № 32/264 позов задоволено.

Відповідач, не погоджуючись з рішенням суду 1-ї інстанції, подав апеляційну скаргу та доповнення до неї, в яких просить рішення Господарського суду міста Києва від 15.05.2003 р. (у вступній частині скарги помилково зазначено — 29.05.2003 р.) у справі № 32/264 скасувати та прийняти нове рішення, яким у задоволенні позову відмовити. Своє прохання відповідач мотивує тим, що, приймаючи постанову № 742 від 29.06.2001 р., Кабінет Міністрів України діяв на підставі чинного законодавства, в межах своїх повноважень та не порушував права та охоронювані законом інтереси позивача у справі, а тому рішення місцевого суду підлягає скасуванню внаслідок неповного з’ясування обставин, що мають значення для справи, невідповідності висновків, викладених у рішенні, обставинам справи та порушення норм матеріального права.

Позивач надав заперечення на апеляційну скаргу, в яких наполягав, що доводи скарги є безпідставними, а постанова відповідача № 742 від 29.06.2001 р. прийнята останнім з перевищенням наданих йому повноважень. Крім того, позивач зазначив, що рішення суду 1-ї інстанції є законним та обґрунтованим, у зв’язку з чим просив залишити його без змін, а апеляційну скаргу — без задоволення.

Інших відзивів на апеляційну скаргу суду не надано.

Заслухавши пояснення представника відповідача, який наполягав на задоволенні скарги, та представників позивача, які вважали за необхідне залишити скаргу без задоволення, обговоривши доводи апеляційної скарги та дослідивши наявні до-

---

кази, Апеляційний господарський суд приходять до висновку, що рішення суду 1-ї інстанції підлягає залишенню без змін.

Так, місцевий суд вірно встановив, що постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.98 р. № 984 “Про порядок продажу товарів безмитними магазинами” було затверджено Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами (далі за текстом — Положення).

Відповідно до п. 1 цього Положення (із змінами, внесеними постановами Кабінету Міністрів України № 369 від 15.03.99 р. та № 1919 від 18.10.99 р.), воно визначає порядок організації торгівлі товарами підприємствами роздрібною торгівлі, які розташовані на території України у зонах митного контролю пунктів пропуску через державний кордон України (далі — безмитні магазини).

Постановою Кабінету Міністрів України від 29.06.2001 р. № 742 “Про внесення зміни до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами” пункт 1 Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.98 р. № 984, було викладено у такій редакції: “Це Положення визначає порядок організації торгівлі товарами підприємствами роздрібною торгівлі, розташованими на території України в зонах митного контролю аеропортів і морських портів, які здійснюють міжнародні пасажирські перевезення (далі — безмитні магазини)”.

Одночасно, пунктом 2 постанови Кабінету Міністрів України від 29.06.2001 р. № 742 встановлено, що безмитні магазини, розташовані у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення, провадять свою діяльність у митному режимі безмитного магазину до 1 жовтня 2001 року.

Оспорювана постанова № 742 від 29.06.2001 р. опублікована в газеті “Урядовий кур’єр” 03.07.2001 р. та через 30 днів набула чинності.

З огляду на наведене, суд 1-ї інстанції дійшов правомірного висновку, що у зв'язку з прийняттям постанови Кабінету Міністрів України від 29.06.2001 р. № 742 з 1 жовтня 2001 року підприємства роздрібної торгівлі, розташовані в зонах митного контролю у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення, які здійснювали діяльність в режимі безмитного магазину, хоча і мали можливість продовжувати діяльність з роздрібною торгівлю, але були позбавлені права використовувати митний режим безмитного магазину.

Разом з тим, на підставі ретельного аналізу чинного законодавства України, суд 1-ї інстанції обґрунтовано зазначив у своєму рішенні, що діяльність безмитних магазинів, тобто підприємств роздрібною торгівлю, які розташовані на території України у зонах митного контролю, незалежно від виду сполучення, на якому розташований митний перехід, передбачена чинними законами України.

Зокрема, частиною 1 підпункту 6.2.3 пункту 6.2 статті 6 Закону України “Про податок на додану вартість” встановлено, що податок за нульовою ставкою обчислюється щодо операцій з продажу товарів (робіт, послуг) підприємствами роздрібною торгівлю, які розташовані на території України у зонах митного контролю (безмитних магазинах), відповідно до порядку, встановленого Кабінетом Міністрів України.

Відповідно до підпункту “г” пункту 1 статті 3 Закону України “Про акцизний збір на алкогольні напої та тютюнові вироби” об'єктом оподаткування акцизним збором є митна вартість продукції, яка повертається на митну територію України із зони митного контролю (магазинів безмитної торгівлі).

Частиною 2 статті 6 Указу Президента України “Про деякі зміни в оподаткуванні” від 07.08.98 р. № 857/98, прийнятому відповідно до пункту 4 розділу XV “Перехідні положення” Конституції України, встановлено, що не оподатковуються операції з ввезення (пересилання) з-за меж митного кордону України товарів, а також супутніх таким товарам робіт (послуг) на користь

магазинів роздрібно́ї торгівлі, розташованих на території України в зонах митного контролю (далі — безмитні магазини).

За таких обставин місцевий суд обґрунтовано зазначив у рішенні, що діяльність безмитних магазинів (підприємств роздрібно́ї торгівлі, які розташовані на території України у зонах митного контролю) передбачена Законом України “Про податок на додану вартість”, Законом України “Про акцизний збір на алкогольні напої та тютюнові вироби”, Указом Президента України “Про деякі зміни в оподаткуванні”, тобто нормативно-правовими актами, кожен з яких за юридичною силою має вищий статус, ніж постанова Кабінету Міністрів України, тоді як зазначені законодавчі акти не ставлять здійснення діяльності безмитних магазинів в залежність від виду сполучення через митний кордон України.

Також вірно суд 1-ї інстанції визнав, що й митним законодавством не передбачено встановлення різних правових режимів для пунктів пропуску через Державний кордон України залежно від виду сполучення.

Так, статтею 9 Закону України “Про державний кордон України” визначено, що залізничне, автомобільне, морське, річкове, поромне, повітряне та інше сполучення через державний кордон України здійснюється в пунктах пропуску, що встановлюються Кабінетом Міністрів України відповідно до законодавства України і міжнародних договорів України. Пункт пропуску через державний кордон України — це спеціально виділена територія на залізничних і автомобільних станціях, у морських і річкових портах, аеропортах (аеродромах) з комплексом будівель, споруд і технічних засобів, де здійснюються прикордонний, митний та інші види контролю і пропуск через державний кордон осіб, транспортних засобів, вантажів та іншого майна.

Статтею 4 Митного кодексу України встановлено, що межі митної території України є митним кордоном України. Митний кордон України співпадає з державним кордоном України, за винятком меж спеціальних митних зон. Межі території спеці-

---

альних митних зон є складовою частиною митного кордону України.

Відповідно до пункту 16 статті 15 Митного кодексу України під “зоною митного контролю” розуміється визначена на митному кордоні України або в інших місцях територія, в межах якої митниця здійснює митний контроль.

Положеннями статті 23 Митного кодексу України визначено, що у пунктах пропуску через державний кордон України митниці за погодженням з прикордонними військами встановлюють зони митного контролю.

З огляду на наведене, апеляційний суд знаходить можливим погодитись з висновком місцевого суду стосовно того, що у Митному кодексі України міститься єдине визначення “зони митного контролю” та не розмежовується правовий режим зон митного контролю аеропортів і морських портів від зон митного контролю, розташованих у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення.

В свою чергу, текст постанови відповідача, що оспорується, не містить посилання на норми законів України, на виконання яких Кабінетом Міністрів України з 1 жовтня 2001 року припинена діяльність у митному режимі безмитного магазину підприємств роздрібної торгівлі, розташованих у зонах митного контролю у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення.

Між тим, наявності законів України, які б передбачали припинення з 01.10.2001 р. діяльності безмитних магазинів у зонах митного контролю у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення не встановлено ні місцевим, ні апеляційним судами, внаслідок чого суд 1-ї інстанції мав достатні підстави зазначити в своєму рішенні, що Кабінет Міністрів України, прийнявши постанову про припинення діяльності безмитних магазинів, розташованих у зонах митного контролю у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного

сполучення, своїм рішенням припинив той вид діяльності, дозвіл на здійснення якого надано законами України, тобто нормативними актами, які мають вищу юридичну силу.

При цьому посилання відповідача в апеляційній скарзі, в якості обґрунтування правомірності прийнятої ним постанови № 742 від 29.06.2001 р., на підпункт 6.2.3 статті 6 Закону України “Про податок на додану вартість”, відповідно до якого порядок продажу товарів (робіт, послуг) підприємствами роздрібною торгівлі, які розташовані на території України у зонах митного контролю (безмитних магазинах), встановлюється Кабінетом Міністрів України, не може бути підставою для скасування або зміни рішення суду 1-ї інстанції, оскільки цей довід був ретельно досліджений місцевим судом під час прийняття рішення та обґрунтовано відхилений з таких підстав.

Так, на виконання підпункту 6.2.3 Закону України “Про податок на додану вартість” Кабінет Міністрів України постановою від 30.06.98 р. № 984 (про що прямо зазначено у тексті постанови) затвердив Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами.

У пункті 1 Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами (в редакції від 30.06.98 р.) констатувалось, що це Положення визначає порядок організації торгівлі товарами підприємствами роздрібною торгівлі, які розташовані на території України у зонах митного контролю пунктів пропуску через державний кордон України.

Аналіз змісту Положення свідчить, що порядок організації торгівлі товарами зазначеними підприємствами включає в себе: вимоги до безмитних магазинів; порядок отримання дозволу на право відкриття безмитного магазину; перелік товарів, що реалізуються у безмитних магазинах; порядок роботи безмитних магазинів; порядок продажу товарів у безмитних магазинах; порядок оподаткування товарів, які реалізуються у безмитних магазинах; облік і звітність про зберігання та продаж товарів у безмитному магазині; призупинення дії або анулювання дозволу на відкриття безмитного магазину; ліквідація безмитного магазину.

За таких обставин суд 1-ї інстанції обґрунтовано дійшов висновку, що надання Кабінету Міністрів України права визначати порядок організації торгівлі безмитними магазинами не надає йому повноважень приймати рішення про повне припинення діяльності безмитних магазинів, розташованих у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення.

Тому і твердження відповідача про прийняття ним постанови № 742 від 29.06.2001 р. в межах повноважень, наданих йому підпунктом 6.2.3 Закону України “Про податок на додану вартість”, апеляційний суд вважає безпідставним.

Більш того, про безпідставність цього доводу відповідача свідчить і зміст частини 2 підпункту 6.2.3 Закону України “Про податок на додану вартість”, відповідно до якої продаж товарів (робіт, послуг) безмитними магазинами без нарахування податку на додану вартість може здійснюватися виключно фізичним особам, які виїжджають за митний кордон України, або фізичним особам, які переміщуються транспортними засобами, що належать резидентам та знаходяться поза митними кордонами України.

Місцевим судом вірно відзначено, що з аналізу зазначеної норми закону випливає, що безмитні магазини мають право продавати товари фізичним особам, які виїжджають за митний кордон України будь-якими видами транспорту, що може бути здійснено, зокрема, з використанням власних автомобілів у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного сполучення.

Шляхом прийняття оспорюваної постанови Кабінет Міністрів України позбавив безмитні магазини, розташовані у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення, можливості продавати товари (роботи, послуги) без нарахування податку на додану вартість фізичним особам, які виїжджають за митний кордон України, або фізичним особам, які переміщуються транспортними засобами, що належать резидентам та знаходяться поза

митними кордонами України, тобто позбавив зазначені безмитні магазини прав, передбачених законами України.

Зокрема, на час прийняття оспорюваного акта та на цей час залишаються чинними положення частини 3 підпункту 6.2.3 Закону України “Про податок на додану вартість”, якими визначається, що товари, придбані у безмитних магазинах без сплати податку на додану вартість, у разі зворотного ввезення таких товарів на митну територію України підлягають оподаткуванню у порядку, передбаченому для оподаткування операцій із ввезення (пересилання) товарів на митну територію України.

В результаті прийняття постанови Кабінету Міністрів України від 29.06.2001 р. № 742 фактично припинена дія цієї норми закону щодо безмитних магазинів, розташованих у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення.

З огляду на наведене суд 1-ї інстанції обґрунтовано визнав, що припинивши оспорюваною постановою види діяльності, передбачені чинними законами України, Кабінет Міністрів України перевищив надані йому повноваження та прийняв нормативно-правовий акт, який суперечить законам України.

Місцевим судом також обґрунтовано визнано, що постановою Кабінету Міністрів України від 29.06.2001 р. № 742 “Про внесення зміни до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами” суперечить податковому законодавству України.

Так, із преамбули постанови Кабінету Міністрів України від 30.06.98 р. № 984 “Про порядок продажу товарів безмитними магазинами” вбачається, що зазначений акт прийнятий на виконання підпункту 6.2.3 Закону України “Про податок на додану вартість”.

В свою чергу, Законом України “Про податок на додану вартість” (підпункт 6.2.3) визначається, що податок за нульовою ставкою обчислюється щодо операцій з продажу товарів

(робіт, послуг) підприємствами роздрібною торгівлі, які розташовані на території України у зонах митного контролю (безмитних магазинах).

Із змісту статті 3 Закону України “Про акцизний збір на алкогольні напої та тютюнові вироби” вбачається, що не оподатковуються акцизним збором товари при ввезенні в безмитні магазини, оскільки об’єктами оподаткування акцизним збором є митна вартість продукції, яка повертається на митну територію України із зони митного контролю (магазинів безмитної торгівлі).

Частиною 2 статті 6 Указу Президента України “Про деякі зміни в оподаткуванні” від 07.08.98 р. № 857/98 встановлено, що не оподатковуються операції з ввезення (пересилання) з-за меж митного кордону України товарів, а також супутніх таким товарам робіт (послуг) на користь магазинів роздрібною торгівлі, розташованих на території України в зонах митного контролю (далі — безмитні магазини), а також на територію митних ліцензійних складів, розташованих на території України (далі — ліцензійні склади). Операції з вивезення (пересилання) товарів з території безмитних магазинів та ліцензійних складів на митну територію України (крім території інших безмитних магазинів або ліцензійних складів) оподатковуються у порядку, передбаченому для оподаткування імпорту товарів.

Відповідно до частини 3 статті 6 зазначеного Указу Президента України оподатковуються за нульовою ставкою операції з вивезення товарів і супутніх таким товарам робіт (послуг) з митної території України на територію безмитних магазинів або ліцензійних складів. Під час здійснення операцій з дальшого вивезення (пересилання) товарів і супутніх таким товарам робіт (послуг) з території безмитних магазинів або ліцензійних складів за межі митного кордону України (експорту) податок на додану вартість не справляється (у тому числі за нульовою ставкою).

У статті 7 Указу Президента України від 07.08.98 р. № 857/98 роз’яснюється, що порядок оподаткування операцій, передбачений статтею 6 цього Указу, застосовується для цілей справ-

---

ляння акцизного збору та ввізного (вивізного) мита щодо товарів, які ввозяться на користь безмитних магазинів або митних ліцензійних складів з митної території України або з-за її меж.

З огляду на наведене, місцевий суд правомірно визнав, що Законами України “Про податок на додану вартість” та “Про акцизний збір на алкогольні напої та тютюнові вироби”, Указом Президента України “Про деякі зміни в оподаткуванні” встановлено, що оподаткування операцій з продажу товарів безмитними магазинами здійснюється за нульовою ставкою податку на додану вартість, що алкогольні напої та тютюнові вироби, які поступають до магазинів безмитної торгівлі, не обкладаються акцизним збором, що не оподатковуються акцизним збором та ввізним митом операції з ввезення з-за меж митного кордону України товарів на користь безмитних магазинів.

Між тим, у зв’язку з прийняттям оспорюваної постанови позивача було позбавлено права користуватися нульовою ставкою податку на додану вартість при продажі товарів та введено сплату акцизного збору та ввізного мита на продукцію, що надходила до магазинів безмитної торгівлі, розташованих у пунктах пропуску для автомобільного та залізничного сполучення.

Відповідно до пункту 1 частини 2 статті 92 Конституції України виключно законами України встановлюються система оподаткування, податки і збори.

Статтею 1 Закону України “Про систему оподаткування” передбачено, що встановлення і скасування податків і зборів (обов’язкових платежів) до бюджетів та до державних цільових фондів, а також пільг їх платникам здійснюються Верховною Радою України, Верховною Радою Автономної Республіки Крим і сільськими, селищними, міськими радами відповідно до цього Закону, інших законів України про оподаткування. Ставки, механізм справляння податків і зборів (обов’язкових платежів), за винятком особливих видів мита, і пільги щодо оподаткування не можуть встановлюватися або змінюватися іншими законами України, крім законів про оподаткування.

Як визначено пунктом 11.4 статті 11 Закону України “Про податок на додану вартість”, зміни порядку оподаткування податком на додану вартість можуть здійснюватись лише внесенням змін до цього Закону.

Таким чином, висновок місцевого суду, що закони про оподаткування не виділяють в окрему категорію та ніяким чином не розрізняють податки і збори, встановлені для безмитних магазинів в зонах митного контролю аеропортів і морських портів від безмитних магазинів, розташованих у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення, відповідає змісту вищенаведених чинних нормативно-правових актів.

За таких обставин посилання відповідача на те, що він діяв згідно з пунктом 6.2.3 Закону України “Про податок на додану вартість”, є безпідставними також внаслідок того, що встановлення порядку продажу не передбачає можливості визначення особливостей порядку оподаткування для безмитних магазинів залежно від виду сполучення, на якому розташований митний перехід, оскільки законами України не передбачено можливості встановлення різних правових режимів для пунктів пропуску через державний кордон України залежно від виду сполучення.

З урахуванням наведеного, на думку апеляційного суду, місцевий суд дійшов вірного висновку, що при прийнятті оспорюваної постанови Кабінетом Міністрів України було перевищено надані йому Конституцією України, Законами України “Про податок на додану вартість” та “Про систему оподаткування” повноваження. Перевищення полягає у зміні ставок оподаткування податком на додану вартість та встановлення акцизного і митного збору для товарів, що імпортуються підприємствами — власниками безмитних магазинів, оскільки зміни до правового регулювання зазначених відносин можуть вноситися лише Верховною Радою України шляхом прийняття законів про оподаткування.

Відповідно до частини 2 статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх по-

---

садові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Пунктом 14 Указу Президента України “Про деякі заходи з дерегулювання підприємницької діяльності” від 23.07.98 р. № 817/98 (із змінами та доповненнями), прийнятого відповідно до пункту 4 розділу XV “Перехідні положення” Конституції України, органи виконавчої влади не можуть приймати рішення щодо запровадження будь-яких заборон або обмежень підприємницької діяльності, якщо повноваження на запровадження таких заборон або обмежень прямо не передбачені законодавством.

З огляду на наведене, посилення відповідача на пункт 8 статті 116 Конституції України, відповідно до якого Кабінет Міністрів України організовує і забезпечує здійснення зовнішньоекономічної діяльності України, митної справи, не може вплинути на законність та обґрунтованість прийнятого місцевим судом рішення, оскільки наділення повноваженнями щодо організації і забезпечення здійснення зовнішньоекономічної діяльності України та митної справи не надає Кабінету Міністрів України права змінювати ставки та механізм справляння податків безмитних магазинів, розташованих у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення, а також приймати рішення про припинення зазначеної діяльності наведених підприємств роздрібної торгівлі.

Із матеріалів справи вбачається, що позивач є власником об'єктів нерухомості, розташованих у зонах митного контролю.

Відповідно до статті 4 Закону України “Про власність”, власник на свій розсуд володіє, користується і розпоряджається належним йому майном. Власник має право вчиняти щодо свого майна будь-які дії, що не суперечать закону. Він може використовувати майно для здійснення господарської та іншої, не забороненої законом, діяльності. Всім власникам забезпечуються рівні умови здійснення своїх прав. Держава безпосередньо не втручається в господарську діяльність суб'єктів права власності.

Між тим, припинивши з 01.10.2001 р. діяльність безмитних магазинів у пунктах пропуску через державний кордон України для залізничного та автомобільного сполучення, Кабінет Міністрів України істотно обмежив, всупереч вимогам Закону України “Про власність”, право позивача використовувати майно для здійснення не забороненої законом діяльності. Зазначене, крім того, свідчить і про порушення прав та охоронюваних законом інтересів позивача у зв’язку із прийняттям оспорюваного акта. При цьому, посилення відповідача на те, що він не забороняв позивачеві здійснювати господарську діяльність, не спростовує наведеного щодо протиправного обмеження діяльності, а тому не може бути підставою для задоволення апеляційної скарги.

Крім цього, стосовно порушення прав та охоронюваних законом інтересів позивача, апеляційний суд вважає за необхідне зазначити таке.

Позивачем 01.06.99 р. було отримано безстрокові дозволи на право відкриття магазинів безмитної торгівлі та дозволи на право відкриття безмитних магазинів, розташованих у зонах митного контролю в пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного сполучення “Шегині”, “Краковець”, “Рава-Руська”, “Бачівськ”, “Катеринівка” та для залізничного сполучення “Мостиська”, що підтверджено копіями ліцензій на право відкриття та експлуатації магазинів безмитної торгівлі, дозволів від 01.06.99 р. на право відкриття безмитних магазинів.

За твердженням позивача, в результаті прийняття оспорюваного акта зазначені підприємства роздрібної торгівлі позивача з 01.10.2001 р., розташовані у зонах митного контролю в пунктах пропуску для автомобільного та залізничного сполучення, припинили свою діяльність у митному режимі безмитного магазину.

Це підтверджено листом Державної митної служби України № 4/09-5229-ЕП від 12.11.2001 р. “Про роботу підприємств роздрібної торгівлі, що здійснюють свою діяльність в автомобільних та залізничних пунктах пропуску через державний кордон

України”, адресованим начальникам митниць, у якому роз’яснюється, що згідно з пунктом 2 постанови Кабінету Міністрів України від 29.06.2001 р. № 742 безмитні магазини, розташовані в пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення, припинили з 1 жовтня 2001 року свою діяльність у митному режимі безмитного магазину. У листі зазначається, що, починаючи з цієї дати, згадані магазини повинні здійснювати свою діяльність в зонах митного контролю пунктів пропуску через державний кордон України на загальних засадах діяльності підприємств роздрібною торгівлі; товари, які надходять до цих магазинів з-за меж митної території України (імпорт), підлягають декларуванню шляхом заповнення митної декларації у митному режимі “Випуск у вільний обіг (для вільного обігу)” зі сплатою зборів, визначених чинним законодавством. В свою чергу, посилення заявника апеляційної скарги на те, що цей лист є документом для внутрішнього користування органами Держмитслужби України не позбавляє його доказової сили, оскільки він безпосередньо стосується питань діяльності позивача.

Більш того, навіть відповідачем в апеляційній скарзі зазначено, що вказані магазини продовжують функціонувати в якості звичайних магазинів роздрібною торгівлі — в іншому митному режимі.

Таким чином, апеляційний суд вважає доведеним порушення, внаслідок прийняття відповідачем постанови № 742 від 29.06.2001 р., прав позивача на використання митного режиму безмитного магазину в зонах митного контролю у пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного та залізничного сполучення. Відповідно заперечення відповідача з цього приводу апеляційний суд знаходить безпідставними.

Посилання відповідача на те, що в даному випадку мало місце анулювання дозволу на право відкриття безмитного магазину, передбачене п. 55 Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами, внаслідок зміни організації режиму зони митного контролю, не підтверджено доказами прийняття необхідних для цього рішень в порядку, передбаченому п. 56 зазна-

---

ченого Положення, та не спростує наведених вище висновків місцевого суду, а тому і не може вплинути на законність та обґрунтованість прийнятого судом рішення.

Твердження відповідача в апеляційній скарзі та доповненнях до неї про порушення місцевим судом вимог митного законодавства та законодавства про державний кордон України і, зокрема, ст. 9, 18 Закону України “Про державний кордон України”, внаслідок їх декларативності та безпідставності, також не можуть бути належною підставою для задоволення апеляційної скарги.

Оскільки підставами для визнання акта недійсним є невідповідність його вимогам чинного законодавства та/або визначеній законом компетенції органу, який видав цей акт, то з урахуванням обставин справи та наданих сторонами доказів, суд 1-ї інстанції дійшов правильного висновку, що постанова Кабінету Міністрів України від 29.06.2001 р. № 742 “Про внесення зміни до Положення про порядок продажу товарів безмитними магазинами” суперечить статтям 19 та 92 Конституції України, статті 1 Закону України “Про систему оподаткування”, підпункту 6.2.3 статті 6 Закону України “Про податок на додану вартість”, статті 3 Закону України “Про акцизний збір на алкогольні напої та тютюнові вироби”, статтям 6—7 Указу Президента України “Про деякі зміни в оподаткуванні” від 07.08.98 р. № 857/98, статтям 8, 16, 23 Митного кодексу України та прийнята Кабінетом Міністрів України з перевищенням визначеної законом компетенції, а тому підлягає визнанню недійсною з моменту її прийняття.

На підставі викладеного, апеляційний суд вважає, що суд 1-ї інстанції вірно встановив фактичні обставини справи, уважно дослідив наявні докази та прийняв законне і обґрунтоване рішення, підстави для скасування або зміни якого відсутні, а тому апеляційна скарга задоволенню не підлягає.

Керуючись ст. ст. 99, 101, 103—105 ГПК України,
апеляційний господарський суд ПОСТАНОВИВ:

Рішення господарського суду міста Києва від 15.05.2003 р.
у справі № 32/264 залишити без змін, а апеляційну скаргу —
без задоволення.

Головуючий

І. М. БЕНЕДИСЮК

Судді:

Б. Ю. ЛЬВОВ

Г. П. КОРОВЕНКО

ВЕРХОВНИЙ СУД УКРАЇНИ

УХВАЛА *

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

27 листопада 2003 року

Колегія суддів Верховного Суду України в складі:

головуючого: Шицького І.Б.,

суддів: Гуля В.С., Карпечкіна П.Ф.,

розглянувши касаційну скаргу Кабінету Міністрів України на ухвалу Вищого господарського суду України від 10.09.2003 року у справі за позовом Українсько-німецького спільного підприємства “Львів-Трейдінг” до Кабінету Міністрів України, третя особа, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору, Державна митна служба України, про визнання недійсним акта

---

* Ухвала Верховного суду України від 27 листопада 2003 року по касаційній скарзі Кабінету Міністрів України на ухвалу Вищого господарського суду України від 10 вересня 2003 року

ВСТАНОВИЛА:

Оскаржуваною ухвалою касаційну скаргу Кабінету Міністрів України на рішення господарського суду м. Києва від 15.05.2003 року повернуто без розгляду.

У касаційній скарзі ставиться питання про скасування зазначеної ухвали з мотивів її невідповідності нормам процесуального права.

Обговоривши доводи касаційної скарги та дослідивши матеріали справи, судді не надали згоди на порушення касаційного провадження у даній справі.

Керуючись ст.ст. III¹⁵, III¹⁷ Господарського процесуального кодексу України, колегія суддів

УХВАЛИЛА:

Відмовити у порушенні провадження з перегляду у порядку ухвали Вищого господарського суду України від 10 вересня 2003 року у справі № 32/264.

Ухвала остаточна і оскарженню не підлягає.

Головуючий

ШИЦЬКИЙ І.Б.

Судді:

ГУЛЬ В.С.

КАРПЕЧКІН П.Ф.

Наукове видання

Упорядники:

ВІННІК Станіслав Федорович,

РАШДОРФ Зігхард Хельмут

**БЕЗМИТНА ТОРГІВЛЯ В УКРАЇНІ:
ПРОЦЕС СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ**

Директор видавництва *В.І. Карасьов*

Головний редактор *В.П. Розумний*

Редактор *Ю.М. Заїка*

Коректори *О.О. Ганзюк, О.М. Гречишкіна*

Комп'ютерна верстка *С.В. Гусева*

Обкладинка *Л.І. Жиборовської*

НБ ПНУС

666504

Підписано до друку 17.05.2004. Формат 60×90 1/16. Папір офс. Друк офс.
Гарнітура SchoolBook. Ум. друк. арк. 21.5. Обл.-вид. арк. 21,52.
Наклад 1000 прим. Зам. № 4-1179

Видавництво "Знання". 01034, м. Київ-34, вул. Стрілецька, 28.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 1591 від 03.12.2003.

Тел.: (044) 234-80-43, 234-23-36

E-mail: sales@znannia.com.ua

<http://www.znannia.com.ua>

ЗАТ «ВІПОЛ». ДК № 15

03151, Київ, вул. Волинська, 60